

3. 4 83.

C. E. Gould - 1189

W. J. Pages

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
Open Knowledge Commons and Harvard Medical School

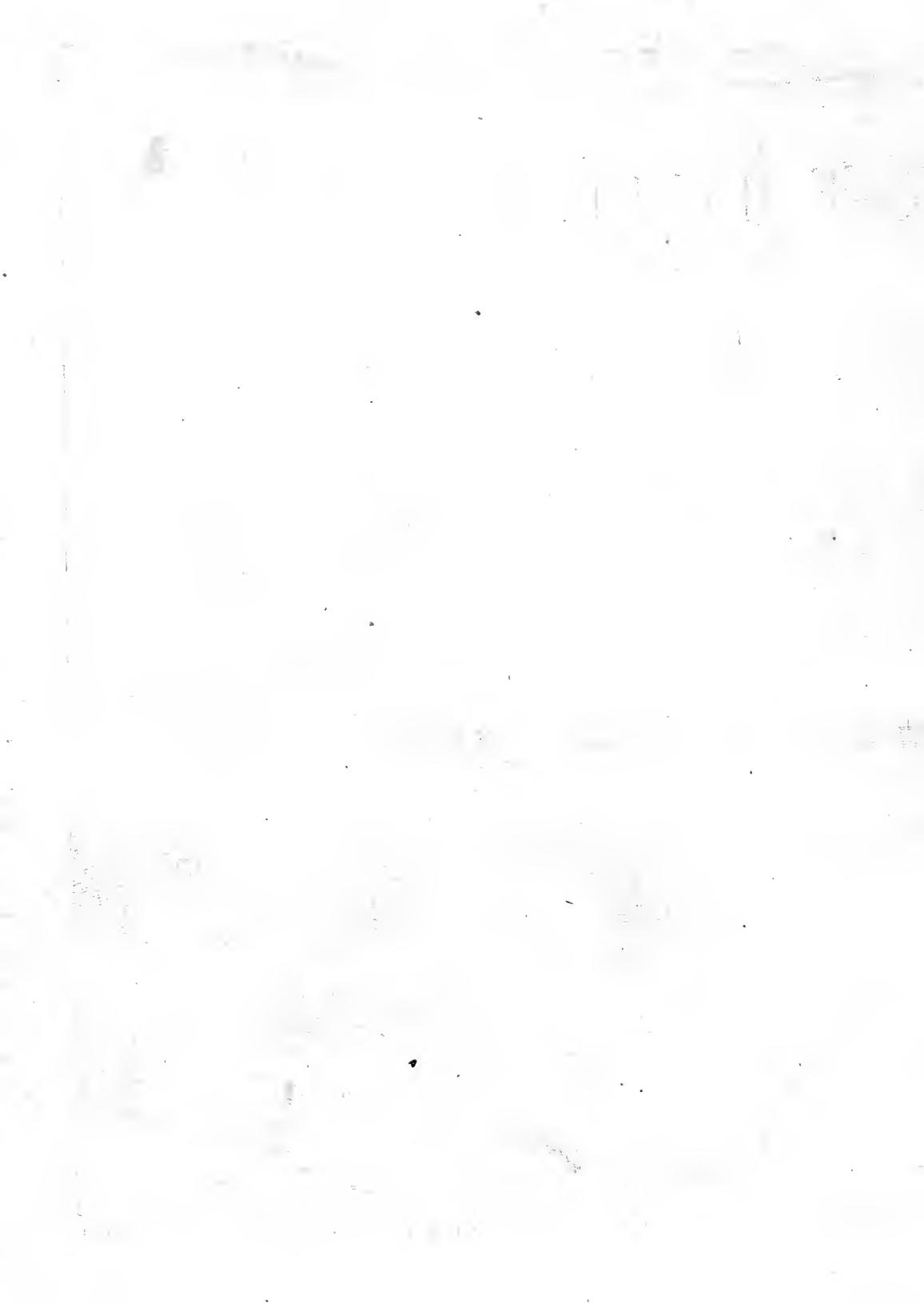
<http://www.archive.org/details/theodorikerckrin00kerc>

THEATRUM KERCKRINGII
SCICILE GIVM
ANATOMICVM.

A. Bloedelius Sculp.

LUGD: BATAVOR: Arud VID: et FIL: CORN: BOUTESTEYN. M.D.CC.XVII.

THEODORI KERCKRINGII
DOCTORIS MEDICI
**OPERA OMNIA
ANATOMICA.**

Continentia
**SPECILEGIVM ANATOMICVM,
OSTEOGENIAM FOETVVM.**

NEC NON
**ANTHROPOGENIAE
ICHNOGRAPHIAM**

Accuratissimis Figuris æri incisis illustrata
Editio secunda.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud Vid. & FIL. CORN. BOUTESTEYN.
M D CCXVII.

NOBILISSIMO, AMPLISSIMO,
EXPERTISSIMO, BENEVOLO
LECTORI MEO,
MEDICINÆ ANTISTITI,
VERITATIS AMATORI
AMICITIÆ MIHI SACRIS
VEL INITIATO JAMDVDVM,
VEL JAM INITIANDO.

Quo dono lepidum novum libellum
Arida modo pumice expolitum?

Cui? nisi, Lector, tibi. Non diu, nec
ancipiti judicii lance deliberandum hoc
fuit; ipsa veritas, me tacente, loquitur

te esse , cujus tutelæ , gratiæ , arbitrioque
hunc fœtum committo , cujus censionem
ac tribunal exspecto . Quid ergo tergiver-
sor , aut per ambages alium patronum
quæro ? ad te rectâ venio , ad te , velut
ad quæsitorem totam caufam meam con-
jicio . Si gratiæ quid sperandum , à te
nimirum exspecto , cui soli placebo , si
quid favore dignum inveniatur ; à quo
solo venia impetranda , si displiceo :
nam splendor ac fama , nisi tu idem de-
deris , ab illis nulla erit , qui non lege-
rint . Tuum ergo , cujus mihi standum
erit judicio , exquo favorem ; primùm
ut fidem habeas , vidisse me , quæ ocu-
lorum configno testimonio ; deinde ut

le-

legas sine præjudicio ; addo , si quædam reperisse me dixerō , quæ vel alii non viderunt , vel etiam esse in rerum natura negaverunt , veni videre , si non credas ; imo veni , ut credas : habeo enim , quod sæpe inculco , earum rerum non exsculptas solùm imagines , sed res ipsas immortalitati donatas , quas oculis semper curiosorum possum exhibere , ut illis ipsis litem definiant , & sibi , non mihi credant.

Quo fiet , spero , ut hoc Spicilegium meum legas cum favore , laude , plausu . Vel si mē spes ista in te fallat ; lege , quæso , cum venia ; aspice sine invidia ; narra sine mendacio : ita tibi ,

Lector ,

Lector, studia tua prospere, vita pro-
cedat feliciter. Verbum h̄ic non addo,
te enim in procœmio rursum , te opere
toto alloquar ; neminem enim h̄ic ali-
um video. Vale igitur, sed mane Lec-
tor , & perlege , iterumque vale. Ita
optat

Tuus

TH. KERCKRINGIVS.

PRO-

P R O O E M I V M.

Sunt quidam tam iniqui de temporibus suis judices, ut omnem ubertatem ingeniorum & gloriam penes antiquos fuisse, ibique stetisse arbitrentur. Atque hi perpetuo decantant Augusti illa tempora, cum de iis rebus incidit sermo, quæ authores, qui tum vixeré, attigerunt. Si de Philosophia agatur, Platonem & Aristotelem, ut scientiæ perfectæ lumina adferunt, & pene ut numina adorant, tanquam si duo isti viri mente & intelligentiâ concepissent quicquid immensarum natura tot retro seculis molita est, tot futuris temporibus molietur. In Medicina vero idem etiam usuvenit antiquariis istis temporum suorum contemptoribus: his Hippocrates semper in ore, nihil à posteris dici volunt, quod senex iste non antea dixerit: imo tam sunt idololatræ unius viri, ut nihil posse inveniri existiment, quod ille non sciverit, & antebac pronuntiaverit. Hinc quicquid postea tot ingenia excogitarunt, quicquid longa experientia docuit, quicquid usus in Medicina perfecit, omnia ad Hippocratem, verba ejus, quantumcumque invita, obtorto quasi collo eò trabentes, referri volunt.

Si bonâ hominum istorum veniâ rationibus agere liceret, peterem quid de rerum natura existiment? an consenuisse eam, atque ut agrum ferendo, sic illam quotidiano animorum cultu defessam,

PRO OE M I V M.

vim vigoremque suum exhausisse putent? Peterem quantum temporis toti ejus ætati dent? quia sibi fingunt eam tanquam infantem circa incunabula reptantem, res imperfectas primū, deinde meliores, ac tandem quasi adultam optimas protulisse; unde jam, tanquam in senium vergens, semper in pejus deficiat. Dicerem Philosophiam Aristotelis, & verò etiam Divini, si Diis placet, Platonis ferè puerilem esse infantiam, si cum Agyptiorum Philosophia conferatur, in qua verè Divinum Legislatorem Mosen versatum fuisse scriptura commemorat, & quam Salomonem, dum eum in summo sapientiæ culmine ponit, quodammodo superasse eadem sacræ paginæ affirmant. Ostenderem, quām exiguae habeamus tot ætatum, quæ ante Mosen, & etiam post illum fluxerunt, reliquias. Quæ Druidæ Gallorum, quæ Gymnosophistæ Indorum, quæ tot sapientes omnium populorum sciverunt, omnia interciderunt, & volumus ex paucis chartulis (sic appellare possum ea, quæ temporum injuriis in omni genere disciplinæsuperfuerunt) metiri totam naturæ, & omnium venturorum ingeniorum potentiam, buc concludere omnem ab omnibus deinde impendendam industriam.

Si quām liberè illi posteros omnes damnant vel in-
scitiae, vel inertiae, tam securè mibi liceat de illis ferre
judicium; nihil vel ineptius, vel imperitius, vel deni-
que iniquius reperiri posse dicerem stolidis istis anti-
quitatis admiratoribus. Viget adhuc, vigebitque sem-
per ingenii humani solertia, nunquam deerit rerum
inve-

P R O O E M I V M.

inveniendarum copia, nunquam res novas quærentium fatigabitur industria. Si quando, ut annus altero est facundior, ita dum inter se conferuntur secula, doctrinæ facunditatem quædam quasi sterilitas nonnunquam excipit; id bellorum quandoque injuriis, quandoque pacis diuturnæ luxui, aliis alias casibus referre oportet acceptum. Atque hinc circumscriptur semper quibusdam locorum spatiis, certisque rerum circumstantiis hic defectus, ut potius migrare videatur, quam sistere natura suam effundendi in homines ingenii liberalitatem. Ut omittam tot integræ rerum noviter inventarum volumina; refutavit satis hanc stolidam antiquitatis admirationem, vel in unica Medicinæ parte elaboranda seculi nostri solertia: quot enim, conspirantibus jam in Anatomia excolenda tot ingenii, hoc tempore nova inventa prodierunt, de quibus nihil quicquam cogitavit antiquitas.

Venarum valvulas ostendit primus Hieronymus Fabricius, ab Aquapendente dictus; cui certè laudandum, quod eas invenerit, venia danda, quod veram earum constitutionem usumque aliis inventendum reliquerit.

C. Asellius Ticinensis ductibus istis in mesenterio, quas venas lacteas vocitant, perpetuò ovabit.

Guilielmus autem Harvæus, Angliæ Regis Archiater, propter circulationem sanguinis à se inventam perpetuos aget in Medicina triumphos.

Currum ejus partim antecedunt, partim sequuntur,

P R O O E M I V M.

sur, non ut captivi, sed ut victores, spolia quisque opima manibus suis parta portantes, Thomas Bartholinus Danus, vasa lymphatica ostentans. Thomas Wartonus Anglus, ductus salivales inferiores; Nicolaus Stenonis Danus superiores, inventa quisque sua tanquam prædas ex ignorantia castris raptas præ se ferentes.

Nec tacendus hinc Joannes Georgius Wirsungus, Bavarus, ductus pancreatici inventor, à quo ne plura acciperemus, invidiæ, eum in flore etatis sclopeto, dum supra omnes antecessores suos in gloriosa Medicinæ cathedra quotidie de ignorantia ageret triumphos, perimenti, ferimus acceptum.

Thomas item Willes Anglus methodum examinandi cerebrum sine ulla ejus dissectione tam egregiè aperiens. Et verò Fredericus Ruysch bronchialis arteriæ, quæ per omnes pulmones transit reperitor, hic etiam laudem suam invenient.

Nam de Francisco de le Boe Sylvio, Professore Medicinæ in Leydensi Academia primario, & jam Restore Magnifico, qui inter primos erat nominandus, nihil dicam, ne delibando laudes viri, quid nomini ejus detrahere voluisse existimer. Nam ejus in operationibus anatomicis dexteritatem, longè artem eorum superantem, qui ista ex professione sua tractant; istam gratiam, qua discipulorem animos ad se allicit,

Omnibus injiciens blandum per pectora amorem;

Alle-

P R O O E M I V M.

Alleatos Medicinæ præceptis ita imbuit, ut qui ab illo formati sunt novitii cum veteranis etiam Medicis congregredi non erubescant: vincit nova ejus Hypothesis, quā morborum omnium cognitionem accuratiorem, & sanationem faciliorem reperiri posse existimat: quam, Lector, malo ex praxi ejus aliisque viri scriptis petat potius, quam ut hic mutilam ejus proponam descriptionem.

Omnies, inquam, hi Anatomiae Proceres non tantam laudem tulissent inventis suis, si omnia deberentur Hippocrati, & nihil recentiorum ad Medicinæ spartam exornandam conferret industria. Quibus si quidem in hocce Spicilegio, quod ego post messes eorum collegi, invenias, quod adjungi mereatur, tu quæso, Lector benigne, respice, & gratus accipe. Quam postulationem meam aequissimam ne rejicias, dicam cur hanc Medicinæ partem ante alias elegerim, cui dedicarem operum meorum primitias: dicam quid hic scripsserim; quibus cùm modum scribendi adjunxero, te, Lector amice, amicâ manu in Spicilegium meum emittam, ut si quid ibi dignum collectione meâ, aut inspectione tua reperias, quod novitate suâ ardeat, non invidus abjicias, sed oculo benigniore foveas, per me, vel te, vel fortè alium te, meque magis industrium tandem aliquando sumpturum incrementa,

Cur ergo Anatomica scribam, si quis est, qui me roget, istud responsi ferat. Quia licet tot præstantia ingenia per hanc arenam nunc flectant habenas, nusquam tamen campus restat apertior & amplior, quem ne-

P R O O E M I V M.

mo ararit, quemque magis ex bono publico sit exerceri & coli. Fatebitur quisquis fructus expenderit, quos attulerunt nuper tot ab authoribus supra laudatis anatomica inventa. Quibus hic addam probabilem quandam sententiam nostram, quæ mibi inter operationes anatomicas, dum renes succenturiatos accuratio perscrutor examine, in mentem venit.

Nostra de renibus succenturiatis sententia.

Quid vasculis hinc à rerum gubernatrice Natura sit demandatum officii, latet etiamnum Medicos. Ego invenio parietes capsarum harum atrabiliarium (ut eas non incongruè nominat Bartholinus) cum illo nigredine intrinsecus obductos; animadverto sanguinem, qui egreditur ab his per venam notabiliter immutatum ab eo, qui per arteriam in illas ingreditur. Quid si ergo diceretur in hinc capsis elaborari succum quendam biliosum, qui deinde per venam emulgentem, vel, ut sæpe accidit, immediate ad cavam deferatur, hincque cor petens excitet illam effervescentiam, quam Franciscus de le Boe Sylvius ibidem à falso cum acido permixto excitari contendit. Licet enim delationi ejus succi ex hepate per venam cavam tot jam occlament experientæ, non tamen quantum ad effervescentiam in corde factam, cui totum systema ejus innititur, causâ cadet Professor ille doctissimus; si veritas huic nostræ suffragetur sententia. Si opponas parum hic generari ejusmodi succi salvi. Respondebo, ut parum fermenti sufficit

P R O O E M I V M.

ficit ad massam ingentem fermentandam ; ita pa-
rum falsi magnæ acidi quantitati admixtum , ma-
gnam efficit effervescentiam ; contra si parum acidi
majori copiæ falsi admiscueris , effervescat quidem ,
sed leniter , & citò subsistet motus. Experire , so-
des , & immitte magnæ copiæ salis tartari parum
spiritus vitrioli , effervescat quidem , sed non diu ,
non vebementer. At si è contrario multum spiritus
vitrioli , qui acidus est , sumpseris , eique tantil-
lum salis tartari immiseris , & vebemens erit &
diutiùs durabit effervescentiæ motus. Cùm ergo in
corde extra controversiam sit acidum , sitque ibi-
dem per calorem motūs , accedente hoc falso biliose
fiet effervescentia satis memorabilis.

Audione rursus te objicientem ? Renes hi succen-
turiati paulatim accrescente ætate decrescunt. Au-
di & tu respondentem ; etiam cum eadem ætate mi-
nuitur hic effervescentiæ motus , ut satis docet senum
tarditas & frigiditas.

Quod si tertio occurrendo interroges ; an succus
hic per venam è renibus succenturiatis egrediens
clarè satis & apertè distinguatur ? Reponam , hunc
etiam tum esse permixtum sanguini : hinc me non
tam liquidò posse de eo affirmare , quàm Regnerus de
Graef , quem honoris causâ nomino , id ostendit in
succo pancreatico : sed probabilia prodo ut talia , spe-
culationique aliorum suggero materiam.

Sed de hoc , uti & de spiritibus animalibus , an
non contra vulgatam jam , & fortè vulgarem nimis
sen-

P R O O E M I V M.

sententiam à partibus ad nervos, & inde ad cerebrum deferantur, si Deus mihi otium annuerit, alibi dabitur latius disputandi locus; dum scilicet vacabit per ea ludere, quæ in utramque partem agitari possunt.

Nontalia sunt, quæ jam in lucem profero. Spicilegium est non dubiarum, aut qualium qualium herbarum temerè congestarum in manipulum, sed frumenti optimi & probatissimi collectio in binos congesti manipulos; quorum posterior Osteogeniâ fœtuum prior centum constat Observationibus, in quo spicas nonnullas invenies, ita in agro nostro natas, ut novitate suâ oblectatur & sint curiosum horum talium indagatorem: ut enim singulas de novitate non commendeo, ita quasdam aliqua hactenus minus observata continere non nego. Qui gemmas in conchis, vel aurum in venis scrutantur, non ita felici id agunt conamine, ut omni petitione, quod querunt, inveniant; gaudent si intervallis quibusdam votis eorum fortuna respondeat: sicutu, si inter centum observationes quandoque unam reperias, quæ novitate placeat, aut quidpiam, ad rem medicam pertinens, doceat, opera & pretium erit omnes percurrisse, ut in hac incideres. Verbo enim ut dicam

Sunt bona, sunt mediocria.

tertium non addo, ne ipse mihi male ominari videar;

PRO O E M I V M.

dear ; non aliter libros fieri jamdudum Epigrammatistes vaticinatus est : bonus lector bona colliget, mediocria leget, & si quid tertii generis occurrat, ignoscet.

Restabat è tribus, quæ initio me præfaturum receperam, ut quo modo scripserim hæc anatomica te edoceam. Non repeto, quod Fallopio aliisque multis displicet, totam istam Anatomiae crambenoties regestam, & de charta in papyrus translatam; sed ea tantum, quæ vel ad rei propositæ intelligentiam necessaria sunt, vel novitate suâ jucunda adfero, eademque ex novis delineationibus æri incisa depingo. Atque hæc nobis satis certa est rei demonstratio, præsertim ideo, quod pleraque, quæ vel nova sunt, vel abhorrentia à vulgatis aliorum sententiis, ea domi tam in ossibus, visceribus, musculis, quàm arteriis, venis, nervis, vasisque lymphaticis incorrupta ostendere possim, quod lector dignetur omni mathematicâ demonstratione certius in hac Medicinæ parte assumere : nec enim puto oculari inspectione à quoquam adferri quicquam posse evidentius. Nam eorum, qui jam sibi ita placent in sua Mathematica, ut etiam Medicinam velint ad ejus leges revocare, nihilque tentari à Medico, antequam illud & faciendum esse, & aliter fieri non posse demonstraverit, tanquam ineptos homines à medicandi arte præstantissima rejiciendos censeo. Ego certè eos insanire ci-
tius mathematicè demonstravero, quàm illi proba-

* * *

ve-

P R O O E M I V M.

verint artem hanc practicam, & , quæ non exigua ejus laus est, divinatoriam , ad Mathematicorum leges revocandam esse. Non potest revocari omnium Regina artium Politica , non debet Medicina. Agendum in utraque est ex prudenti judicio, & servanda respublica ægerque sanandus est , antequam percant, dum illi suos quærunt , quos nunquam invenient, calculos , quosque quærendos esse gratis assumunt , & prudentium omnium ingratiiis.

IN-

INDEX & SVMMA

OBSERVATIONVM.

OBSERVATIO

I. NVmmus Pylorum occludens.	Pag: 1
II. Superfœtatio.	4
III. Tumor in dorso saccum frumento plenum referens imaginatio[nis] vi efformatus.	6
IV. Valvulae in venis triples, imo & quintuplices.	9
V. Arteriarum cum venis anastomosis experimento lymphæ extra eas repertæ impugnatur.	17
VI. Decem uvæ postquam ultra tres menses in ventriculo hæserant, integræ & succo plenæ ejectæ.	19
VII. Vena & arteriæ umbilicales longo post nativitatem tempore apertæ.	21
VIII. Anastomosi arteriarum cum venis ne quidem in cerebro ullam reperi[ri].	22
IX. Arteriæ umbilicales non uno semper exoriuntur loco.	26
X. Hydatides ad uterum, ceteraque partes repertæ, ab Hydrope distinguuntur.	28
XI. Liene homines aliquando naturaliter, aliquando arte admistrâ destituuntur.	30
XII. Hermaphroditi.	32
XIII. Testiculi in juvene delitescentes.	35
XIV. A frequenti narium fricatione polypus, & ab illo mors.	37
XV. Odorifera corpori unico temporis momento vel prodesse vel nocere.	38
XVI. Cor stupendæ magnitudinis.	39
XVII. Cor solitâ magnitudine minus.	43
XVIII. Glandulæ mesenterii insolitæ magnitudinis.	45
XIX. Animalia in aure genita.	46
XX. Quæ ligamenta dicuntur uteri vespertilionum alis assimilata, cum non ligant.	47
XXI. Papilla duplex in uno feminæ ubere.	49
XXII. Monstrum polydactylon.	51
XXIII. Monstrum cacodæmonis picturæ, quam humanæ figuræ similis.	56
XXIV. Etiamnum nascuntur dentati.	60
*** 2	
	XXV.

INDEX & SUMMA

OBSERVATIO

XXV.	Sputum sanguinis periodicum.	61
XXVI.	An. venæ & arteriæ venas habeant & arterias , quæ ita illis alimenta suppeditent ?	62
XXVII.	Mors à lapidibus asperam arteriam prementibus.	64
XXVIII.	Materia podagræ in elementa sua chymicè resoluta.	66
XXIX.	Vena cava duplex.	68
XXX.	Ductus thoracicus triplex.	71
XXXI.	Valvula coli non semper omnem impedit versùs supe- riora ascensum.	72
XXXII.	Quatuor arteriæ spermaticæ sine spermaticis venis re- pertæ.	72
XXXIII.	Lien magnitudine & duritie peccans.	74
XXXIV.	Hepar nec per alvum , nec per urinam ejicitur.	75
XXXV.	Lapis in cerebro repertus.	76
XXXVI.	Secundinæ portio quarto à partu mense incorrupta & in- noxia editur.	78
XXXVII.	Placenta mulieris septem cotyledonibus constans.	80
XXXVIII.	Placentæ informes , quas vulgus <i>Suygers</i> , & vocat , & esse putat.	81
XXXIX.	In colo & in ileo plurimæ reperiuntur valvulæ , quas , quia non totum oppalent spatium , <i>valulas conniventes</i> ap- pellamus.	85
XL.	Matres pueros suos nimis alendo sœpe necant.	90
XLI.	Mulier fati sui diem ab impio prædictum mendicabulo nimis apprahendens , eo ipso extincta.	92
XLII.	Iliaca passio ab ulceribus intestinorum cum inflammatio- ne potius , quam eorum intortâ convolutione oritur.	93
XLIII.	Vermis è naribus ejectus.	97
XLIV.	Acus gutturi inhærens magnete extracta.	99
XLV.	<i>Λόρδων</i> ; sanata.	101
XLVI.	Oves aliquot & puer cerebro carentes.	102
XLVII.	Mors ex fodiibus in aspera arteria congregatis.	103
XLVIII.	Cartilago fontanellæ similis in ossibus parietalibus , & frontis.	104
XLIX.	Ren foetus unicâ constans glandulâ.	105
L.	Varia observatione digna in puer.	107
LI.	Pulveres sternutatorii sœpe noxi.	109
LII.	Monstrum informe.	111
LIII.	Sarcoma totam uteri vaginam occupans , forasque pro- pendens.	113
		LIV.

O B S E R V A T I O N V M.

O B S E R V A T I O N E

LIV.	Varia uno in corpore morborum exorbitantia.	114
LV.	Omentum tam in fœtibus, quam in adultis reperitur.	
LVI.	Substantia glandulosa pendens uncias septem infernè ejeccta.	115 116
LVII.	Sanguis & os à fœtûs flavo colore ex ictero matris imbuta.	118
LVIII.	Oleum Vitrioli imprudenter & infeliciter vulneri sanando adhibitum.	119
LIX.	Vermis renum simul occupans totum ureterem.	121
LX.	Caput monstrosum fœtûs.	122
LXI.	Claudicationis per instrumenta ferrea sæpe irrita, per alias chirurgias sæpe palliata est sanatio.	124
LXII.	Puer variolis repletis pulmonibus subito præfocatus.	126
LXIII.	Varius circa suturam frontalem naturæ lusus.	128
LXIV.	Imaginationis prodigium.	129
LXV.	Varia in puerò duorum annorum observanda.	132
LXVI.	Pueri præ pinguedine nimia extincti anatomia.	134
LXVII.	Multiformis calculorum varietas.	135
LXVIII.	Ductus salivalis aberrans fistularum insanabilium sæpe causa.	138
LXIX.	Coi triplici ventriculo præditum.	132
LXX.	Capitis vulnera incertæ judicationis.	141
LXXI.	Epilepsia periodica.	142
LXXII.	Pulmones costis adhærentes sine dispnœæ, aut phthiseos symptomatibus.	144
LXXIII.	Pseudopolypi.	145
LXXIV.	Mulier bronchocele præfocata.	148
LXXV.	Ductus pancreaticus fœtûs parenchymate denudatus.	149
LXXVI.	Testiculi canis in unum coaliti.	150
LXXVII.	Hepatis subita colliquatio.	151
LXXVIII.	Lapis in corde repertus.	152
LXXIX.	Vermes varii.	153
LXXX.	Mors ab incauta nimiaque ciborum abstinentia.	155
LXXXI.	Massa informis per dolores instar parturientis à vidua castissima in lucem edita.	157
LXXXII.	Impedita bilis à sanguine separatio, &c.	158
LXXXIII.	Cor non uno morbo laborans.	160

INDEX & SVMMA OBSERVATIONVM:

OBSERVATIO

LXXXIV. Pili floccique devorati incommodant ventriculo.	162
LXXXV. Menstrua per verticem effluentia.	165
LXXXVI. Menstrua per manum dextram fluentia.	166
LXXXVII. Menstrua ab ipso nativitatis die fluentia.	168
LXXXVIII. Menstrua scrotina.	169
LXXXIX. Respirandi difficultas ex corpore, &c.	170
XC. Nimiris Tabaci usus noxius.	172
XCI. Vasa lymphatica aquosorum tam interiorum, quam exteriorum morborum origines.	173
XCII. Mutationes in hominibus ab influentiis, &c.	174
XCIII. Per Microscopia incertum in Anatomia judicium.	177
XCIV. Foramen Ovale cordis clauditur valvula semper pellu- cente.	179
XCV. Infans Molæ inclusus.	184
XCVI. Venarum portæ & cavæ hepatis parenchymate exuta- rum ramifications.	187
XCVII. Arteriæ & venæ pulmonalis ramifications.	187
XCVIII. Schema venæ & arteriarum placentæ.	190
XCIX. Arteriæ bronchialis officium non est nutrire pulmo- nes, sed asperam arteriam.	193
C. Oculus crystallino ceterisque humoribus spoliatus vi- sum recuperare potest.	

ELEN-

E L E N C H V S . C A P I T V M
O S T E O G E N I Æ.

CAP. I. D	<i>E membranis & cartilagine.</i>	pag. 213
II.	<i>Os frontis.</i>	215
III.	<i>Offa syncipitis.</i>	217
IV.	<i>Os occipitis.</i>	218
V.	<i>Offa temporum.</i>	220
VI.	<i>Os sphenoides.</i>	225
VII.	<i>Os ethmoides.</i>	230
VIII.	<i>Maxilla superior.</i>	231
IX.	<i>Maxilla inferior.</i>	234
X.	<i>Dentes.</i>	237
XI.	<i>Os hyoides.</i>	238
XII.	<i>Spina dorſi.</i>	238
XIII.	<i>Os innominatum.</i>	244
XIV.	<i>Coſtæ.</i>	246
XV.	<i>Sternum.</i>	248
XVI.	<i>Claviculæ.</i>	250
XVII.	<i>Scapulæ.</i>	251
XVIII.	<i>Artus superiores.</i>	254
XIX.	<i>Artus inferiores.</i>	257

S V M -

S V M M A R I V M
ANTHROPOGENIÆ.

CAP. I.	<i>Ovum humanum.</i>	289
II.	<i>Fætus trium, aut summum quatuor dierum.</i>	291
III.	<i>Quindecim dierum Fætus.</i>	293
IV.	<i>Fætus trium hebdomadarum.</i>	293
V.	<i>Mensis unius Fætus.</i>	295
VI.	<i>Sex hebdomadarum Fætus.</i>	298

THEO-

THEODORI KERCKRINGII
 OBSERVATIONUM
ANATOMICARUM
 RARIORUM
 CENTURIA UNA.

OBSERVATIO I.

Nummus Pylorum occludens.

Eta saepe viam invenire, quam hominem enecent, minime prævisam mortalibus, docuit Amstelodami infortunium pueræ quinque fere annorum, & tristitia parentum ex morte inexspectata filiæ gravissima. Ea inter ludendum XIII. Decembris anni M. D C. LXVII. nummum argenteum exiguum assēm, five stuferum, ut vocant, valentem, qui septem colligatas in fascem sagittas provinciarum Belgii unitarum insigne præ se fert, deglutierat; inde altero tertioque die nullum sentiebat incommodum, quarto de dolore ventris cœpit queri, locumque doloris manu designabat in sinistro latere circa inferiorem partem ventriculi: augescente indies dolore, appetitus perit, & quidquid ciborum sumit, rursus ejicitur; vires intra paucos dies collabuntur. Ego vigesima die mensis advocatus, catharticum medica-

A men-

mentum exhibui , quod statim per vomitum reddidit : itaque nec inferne , nec superne se prodente nummulo , id , quod erat , suspicatus , eum in pylori hærere orificio , fatalem prouniciavi parentibus sententiam ; & quò certius sententiæ meæ veritatem explorarent , author fui , ut vitâ defunctam puellam mihi secundam permetterent ; addicunt , & xxiii. die istius mensis circa vesperam misera extinguitur , satis præter opinionem meam placido fato . Altero die causam mortis ostensurus parentibus , eam disfeco ; & ecce . nummus circulo isti , qui pylorum undique cingens coarctat , non secus ac cooperculum ollæ incumbens omnem alimento ad intestina transitum prohibebat : reperi ergo intestina vacua omnino , ceterum sana : nummumque ex parte interiore ventriculi , jam accrescente illic pinguiore quadam materia firmatum , ex parte intestinorum obfusum quibusdam , qui facile diluebantur , vaporibus . Quem nummum sic adhærentem ventriculo , non minus avide , quam alii vetera numisimata , inter anatomicæ meæ thesauros recondidi .

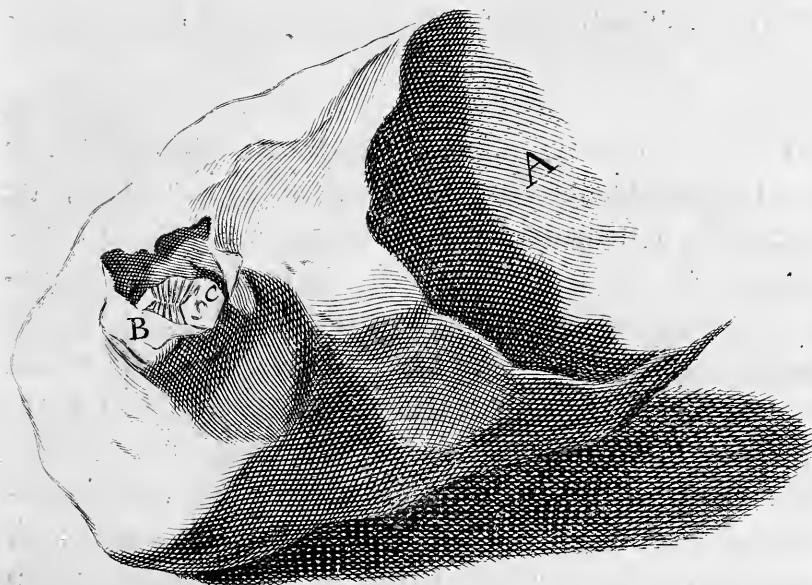
Felicius successit ante annos quatuor puerο , qui cupreum nummum devoraverat , quem Frisii quadrantis nomine insigniunt , haud paulò superiore nummo argenteo majorem , quem fere toto mensis spatio detinuit , tandemque purgationibus , aliisque medicamentis per inferiora dejecit ; incolumi quidem puerο , sed nummo ita in ventre attrito ; ut vix moneta ejus appareret .

Tabu-

Tabula 1. ad Observationem 1. nummum
in pyloro hærentem ostendit.

- A. Pars ventriculi à toto descissa.
- B. Pylorus.
- C. Nummus pyloro inhærens.

Tab. 1.

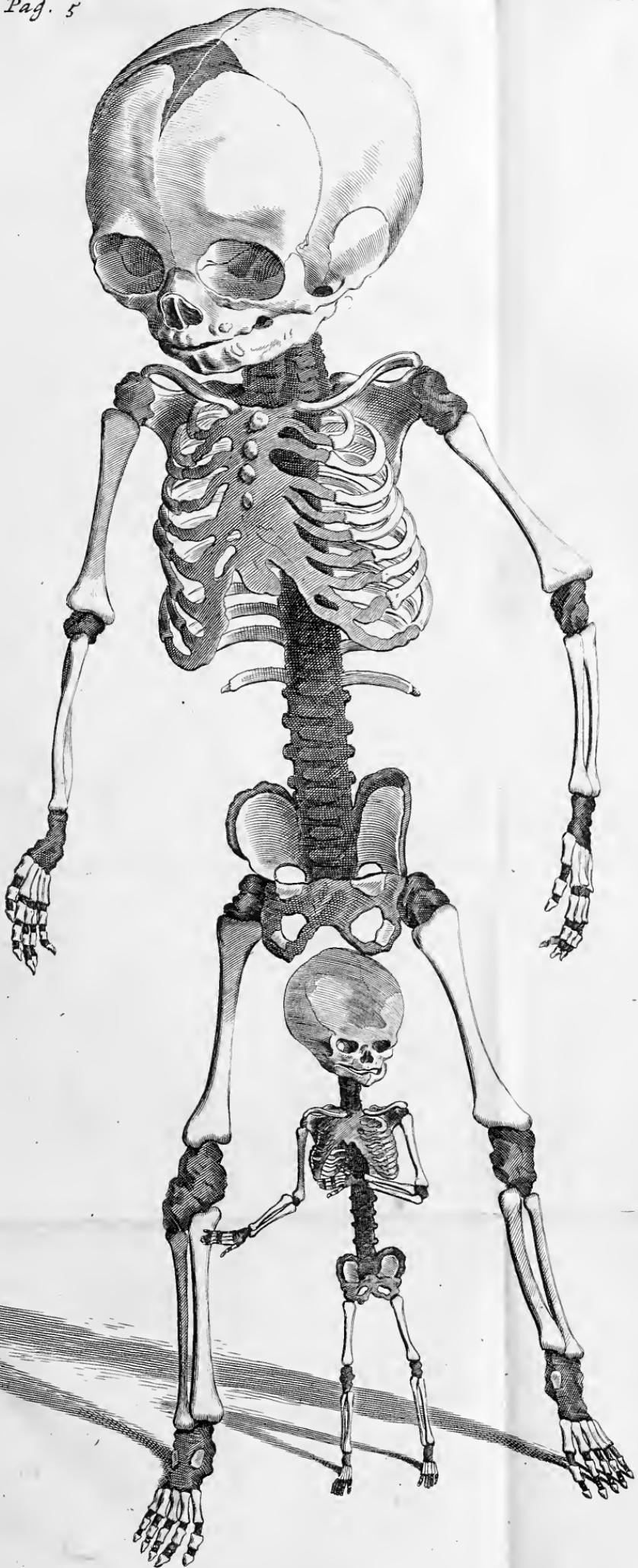
TH. KERCKRINGII

O B S E R V A T I O II.

Superfætatio.

IN muliere raro evenit ut superfætet, sed factum aliquando est, inquit * Philosophus. † Plinius adstipulatur. Et libro integro de superfætatione scripto, ut omnes taceant, hoc irrefragabili testatur divinus Medicorum Magister. Interim *superfætationis natura & ratio tantis difficultatum involucris est implicita*, ut plerique eam fieri non posse existimarent: sed audiendi non sunt, inquit * Laurentius. Nequaquam audienda esse ista speculationi suæ tam addicta ingenia, ut quæ ipsi, quomodo fiant, non percipiunt; audacter, dicam, an impudenter negent, omnemque denegent fidem viris quantumlibet probis, qui se, vel vidisse, vel expertos esse confirmant ea, quæ ipsorum excedunt scientiam. Cum ergo supersætationem dari præter antiquos clament Laurentius, Sennertus, Nicolaus Florentinus, Paulus Pereda, innumerabiles alii: & tamen pervicaces isti longe petitas, vel tantum auditu cognitas ogganniant esse historias, volui hic etiam extare luculentum superfætationis exemplum. Qui testimoniis tot & tantorum virorum non convincuntur, veniant & videant duo penes me sceleta geminorum uno partu editorum,

* Lib. 7. hist. anim. c. 4. † Lib. 7. natural. hist. c. II. * Lib. 8. quest. 22;

torum, quorum alter octo erat mensium, alter quantum nunc ex ossibus apparet, & tunc, cum carne vestita mihi offerebantur, ex toto corporis habitu apparebat, quartum mensem nondum attigerat: quod etiam figura apposita spectatorēm liquidō satis docebit.

Quamvis non multæ aliæ existent ex observationibus rarioribus utilitates, hoc saltem haberemus, ut neotericorum experientia fidem astrueret veterum sentiis, quas plerunque increduli isti ad fabulas rejiciunt, quia nihil fere est rarius, quod non commentis suis vel illustrârint, vel obscurârint, qui tum erant populum magistri, Poëtæ. Quorum allegoriæ, dum rerum veritatem quidem explicarent jucundius, factum est, ut populus adhærescens externo parabolarum cortici, nucleum, qui sub iis latebat, negligeret: ideo quæ de Alcmenæ Herculem & Iphiclem parientis superfœtatione mysteriose magis, quam vere ab iis dicuntur, non attul: ne parabolica ista, tam claris experientiis objicerent tenebras dubitationis.

O B S E R V A T I O III.

*Tumor in dorso saccum frumento plenum referens
imaginationis vi efformatus.*

IMAGINATIONIS VIS FIDE FERE OMNI MAJOR, CUM TOT
IN REBUS UBIQUE PATEAT, TUM IPSE VIDEOR HIC AL-
LATORUS INSIGNE QUODDAM EJUS EXPERIMENTUM.
Franciscus quidam Huyer, Quæstor Ducis Neo-
burgici per eum districtum, qui *Meselaen* dicitur,
coactus rusticum quendam ad ea onera solven-
da, quæ subditis communiter erant imposita, qui-
bus vel par non erat, vel non esse se simulabat,
jussit frumentum è granario ejus efferri, cui exe-
cutioni dum ille & adest & præest, anicula quæ-
dam dorsum ejus terque quaterque feriens, Fran-
cisce, inquit, Francisce, quid agis, ô quid agis,
Francisce? Ille percussione verbisque iis nonnihil
commotus, sensit eodem die, quo loco anicula
eum tetigerat, tuberculum quoddam surgere nu-
cis avellanæ magnitudine, quod intra triduum ad
magnitudinem ovi gallinacei ex crescetbat; neque
hic finis incrementi: tribus id annis gesserat, cùm
anno M. D C. LXVII Amstelodamum consilii atque
auxilii causâ excurrit; jam informis tumor eum in
modum auctus erat, ut saccum frumento imple-
tum, quem dorso portaret, referre videretur.

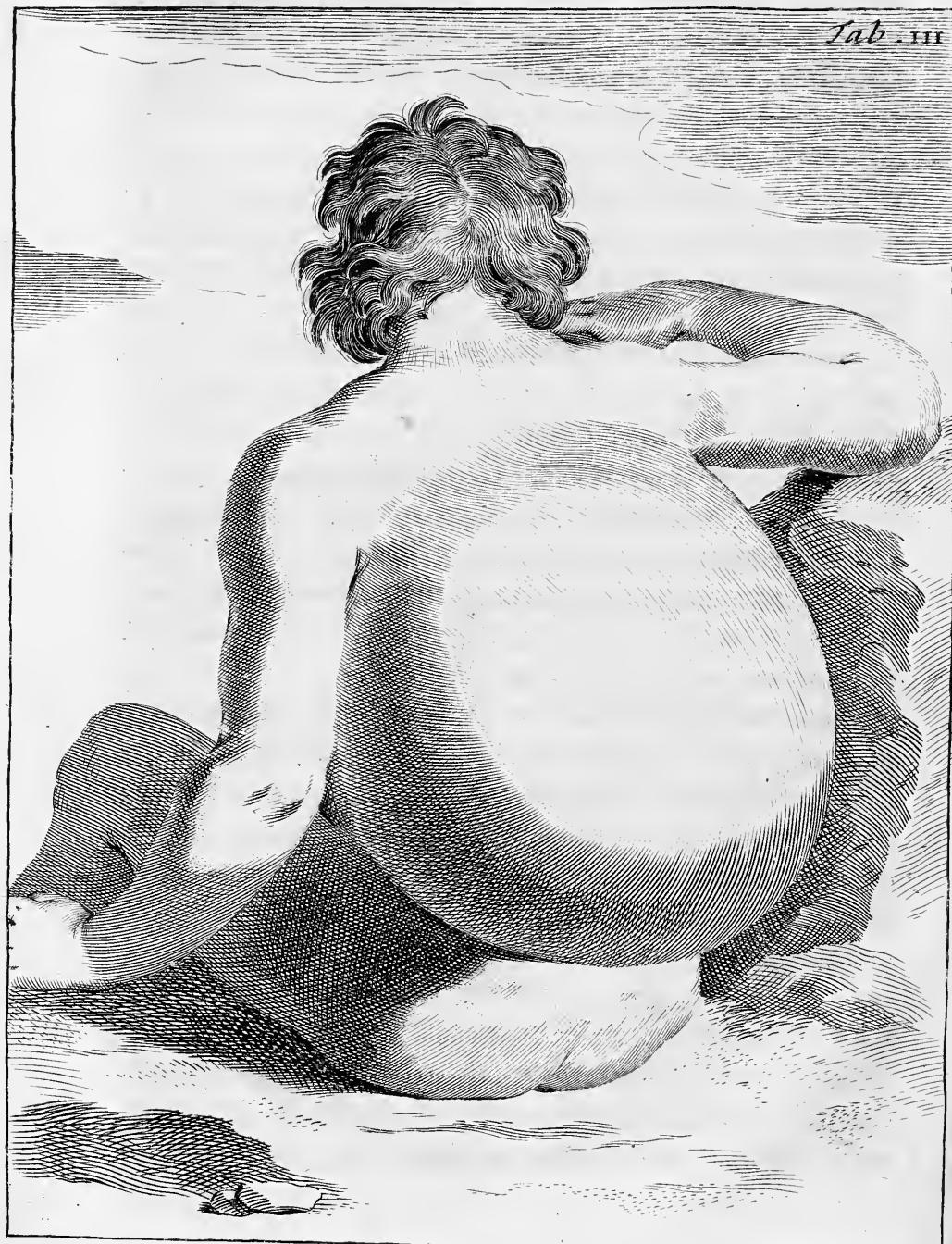
Consuluit ille multos, quibus Amstelodamum
gloriatur doctissimos viros, & præ ceteris Francis-
cum de Vicq, Guiljelmum Pisonem, Franciscum

van-

vander Schagen, qui inter frequentes in celeberrimâ urbe Medicos tum eminebant: nulli eorum videbatur apertione tumoris quidquam tentandum, quod esset periculosa plenum opus aleæ: idem præcipui Chirurgi, sed non omnes, ea super re consulti, censuere. Dum me privatim æger consuleret, obstupui videns tantam molem plenum semicrudâ œdematosâ materiâ, quæ jam & maximam dorsi partem occupaverat, & profunde admodum ad ossa ipsa penetraverat. Viro, ne cui unquam apostema aperiendum committeret, suasi, sed quod eventus docuit, non persuasi. Postea enim Coloniæ se Chirurgo cuidam tradidit, qui vomicam aperiendo inde œdematosæ materiæ ingentem copiam, unâ cum anima eduxit: communicata mihi postmodum est à consanguineis ejus monstrosi tumoris delineatio, quam ecce tibi æri incisam exhibeo.

Causam hujus monstrosi tumoris plerique ad artem magicam referebant, quâ pollens ista anicula tactu illo hominem intoxicasset. Sed quis non videt, propiorem, & clariorem, & physicam ejus causam posse assignari? Homo supersticiosus tactus hac ratione ab anicula, cum intoxicationis aliquem metum concepisset, & antea, ut fit in talibus executionibus, sese cholera commovisset, humor motu facilis, utpote tenuis & levis, ab imaginatione determinatus ad id loci confluxit, quem anicula tetigerat. Crescente deinde cum imaginatione ipso tumore, phantasia hominis cir-

Tab. III

OBSERV. ANATOMICÆ.

3

ca Dei vindictam, quod nimio rigore pauperem rusticum frumento spoliasset, cœpit ludere: unde in ipso, prout sit in gravidis mulierculis, aliquam sacci frumentarii dorso hærentis speciem tumor induit. Quid, quæso, h̄ic opus est ad magicas artes, quæ nullæ sunt, tales nimirum, quales fingunt, diabolicas recurrere, cùm videamus imaginationem quotidie multò mirabiliora efficere.

O B S E R V A T I O IV.

| *Valvulae in venis triplices, imo & quintuplices.*

Q Uæ vidimus, ac manibus ipsi contreftavimus, ea reperiri in rerum natura liquidò affirmare possumus, & jure æquissimo fidem exigimus ab iis, quibus hæc talia vel narramus, vel scribimus: at contra negare ea existere, quæ nobis, quamquam diligenter in ea ipsa inquirentibus nondum oblata sunt; præter notam temeritatis, quæ inde nomini authoris inuritur, multum fidei derogat ceteris, dum suspicantur lectores eum, qui tam leviter propositionem negantem acripuit, non minus temere ajentem secutum fuisse: præsertim si postea contrarium reperiatur ab aliis vel diligentioribus, vel certe felicioribus investigatoribus.

Quis Bartholino vel in recensendis aliorum sententiis diligentior, vel in examinandis cultro anatomico corporibus curiosior unquam fuit? magni facio virum cum omnibus, laudo occasio-

B

ne.

ne oblatâ apud plurimos, absentem, & non nisi libris suis notum amo; ideoque (quod mortalium cavere nemini datum est) vel nævum scriptis ejus aspersum reperiri, tanquam si eximius ipse à mortalium conditione esse deberet, doleo. Idcircoque hæc ab * Anatomia ejus reformata abesse mallem, ubi dicit. *Numerus valvularum in uno loco non excedit binarium. Nam per intervalla modò singulatim, modò geminatim ad summum sitæ sunt: non ternæ, ut in vasis cordis, unquam reperiuntur valvulae.*

Quæcunque affirmas Vir doctissime te vidisse credimus, & nihil te astruxisse quod non videris, id quoque credimus: at si quid fatearis te non vidisse, id non esse in rerum natura, propterea credere non debemus. Ego enim in venis tum hominum, tum bestiarum valvulas ternas sæpe reperi; & in testimonium servo venam jugularem internam hominis, in qua ternæ triplici loco conspiciuntur valvulae; ubi ex subclavia prodit exiguo intervallo bis, & interjecto fere trium digitorum spatio iterum, pro ut figura prima tabulæ quartæ demonstrat. Imo hoc amplius addo, servare me venam jugularem canis, in qua quinque uno in loco valvulae ita sunt conspicuæ, ut dinumerare eas vel infans possit: quod quia Bartholinum fugit, neminem observasse existimo. Non fugit tamen † Riolanum aliquas in jugulari interna inveniri valvulas præter eas, quas * Hieronymy-

* Libello I, cap. 2. † Anthrop. lib. 5, cap. 49. * De. venar. ostiolis Tab. I.

nymus Fabricius ab Aquapendente in ejus exortu collocat, nullasque alias reperiri affirmat, cuius contrarium aliquando inveniri, jam diximus nos omni tempore posse ostendere.

Poterat autem aliqua etiam ratione morari istam ita universaliter negandi promptitudinem idem ille, qui valvularum primus habet invento Hieronymus Fabricius ab Aquapendente, qui Bartholinum, & cum eo plures in errorem induxerat. Cujus verba in tractatu de venarum ostiolis h̄ic verbis totidem repetam, ut ostendam ab eodem, unde error ortus est, aliquid peti potuisse erroris remedium. *Bina*, inquit, *ostiola singulis locis passim sunt apposita, non sicut in corde tria, quia in corde recursum magis impediri, in venis transitum aliqua ex parte remorari erat opus: in corde rursum magna aderat diastole & systole, in venis nulla. In corde tandem maxima sunt foramina canalesque amplissimi, ubi ostiola adsunt: ob quam causam in bove, ut puta vasto animali, aliquando tria observata sunt ostiola.*

Auditisne in bove aliquando observata esse tria ostiola, seu valvulas? ne quis affirmaret, nunquam reperiri tres. Auditis & illud *in corde recursus magis impediri, in venis transitum aliqua ex parte remorari erat opus.* Nondum Anglicum illud Harvæi lumen Italam illustraverat diligentiam, circulatio, inquam, sanguinis nota Fabricio ab Aquapendente nondum erat; ideoque contentus duo invenisse ostiola, quæ tantum re-

morando sanguini, non autem recursum ejus impediendo necessaria putabat, non fuit ei curæ accuratius ea indagare. Si sanguinem sursum ferrari per venas scivisset, diligentius, an non etiam tria plurave ostiola ejus recursui sistendo natura adhibuisset, procul dubio fuisset perscrutatus. Quapropter spero nemo posthac nobis tres, & aliquando quinque simul valvulas reperiri, non tantum affirmantibus, sed quoconque tempore (quod hac in re validissimum demonstrationis genus est) oculis exhibere paratis, uti spero, refragabitur. In venis, inquam, hominum jugularibus eas aliquando reperio, & in bubus særissime; quod per eas venas omnis sanguis ex capite ad cor præcipitur, vasaque ipsa sint amplissima, cavit prævida natura hac valvularum multiplicatione, ne nimiâ vi sanguis ille descendat; hinc in hominibus ipsis, si qui jugulares venas habent ampliores (est enim hîc in magnitudine insignis varietas) reperitur hæc valvularum triplicatio aliquando. Veniam interim facile concedimus iis, qui in Fabricii, & Bartholini sententia fuere: perdifficilis enim est valvularum istarum investigationio; nam qui premendo in venis sanguinem id moliuntur, quam infido nitantur præsidio, docet error ipsius Fabricii, qui cum valvulas eo modo invenisset, qua ratione aperirentur invenire non potuit. Qui autem venas exsectas inflando examen sum accuratius instituunt, iis cautelâ quadam & constantiâ opus est, ne quod non ap-

paret, id esse negent: applicant enim se venæ lateribus tenuissima illa valvularum corpuscula, & ita latitant, ut sæpenumero ne sextâ quidem experientiâ fese prodant: experto credite, et si non statim reperiatis, in negando $\pi\chi\pi$, in investigando perseverate; & invenietis inter alia, etiam ubi binæ tantum sunt valvulæ, earum unam duas tertias venæ partes sæpe occludere; aliam minorem reliquæ parti claudendæ destinatam esse: scrutentur, inquam, constanter quotquot hanc Medicinæ partem excolendam suscipiunt, (suscipere autem deberent Medici omnes) singulique sine invidia conferant symbolum, & excrescet tandem opus Anatomicum in admirandam cunctis perfectionem; cui quantum conferat quotidie Anglorum sub Regis serenissimi protectione congregatio, omnes grati animi lætitia agnoscimus. Contulit etiam non parum expertissimi nostri Amstelodamensis Anatomici Domini Frederici Ruysch indefatigabilis solertia, qui inter cetera reperit valvulas illas, quibus venæ, ubi majores ramos spar-gunt, occluduntur, ab aliis figurâ valde esse distinctas; quarum imaginem, quod ille non fecit, bonâ ejus, uti spero, viâ, hîc lectori exhibemus.

Explicatio Tabulæ IV. ad Observationem IV. valvulas triplicatas, quintuplicatas, easque, quæ ad majorum venarum divaricationes inventiuntur, octo figuris explicans.

F I G U R A I.

- A. *Vena jugularis hominis.*
- B. *Valvula triplex, prima ubi ex subclavia prodit.*
- C. *Altera triplex valvula priori proxima.*
- D. *Tertia triplex valvula, fere trium digitorum latitudine à secunda distans.*

F I G U R A II.

- A. *Vena jugularis Canis.*
- B. *Quintuplex valvula minus distinctè à chalcographo expressa, quam clarius propono FIG. III.*
- C. *Valvula triplex.*

F I G U R A III.

- A. *Pars venæ jugularis canis aperta paulo quam erat latior, ut clarius quinque valvulæ appareant.*
- b.b.b.b. *Quinque valvulæ intra venam conspicuae.*

F I G U R A IV.

- A. *Pars venæ jugularis humanæ aperta, ut triplex valvula appareat.*
- b. b. b. *Tres valvulæ distinctæ.*

OBSERV. ANATOMICÆ.

15

Tab. 4.

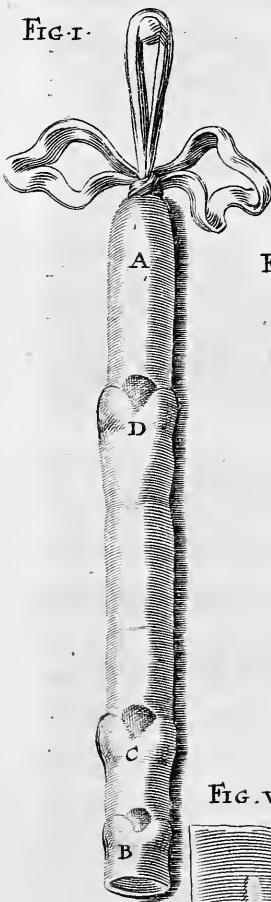

FIG. IV

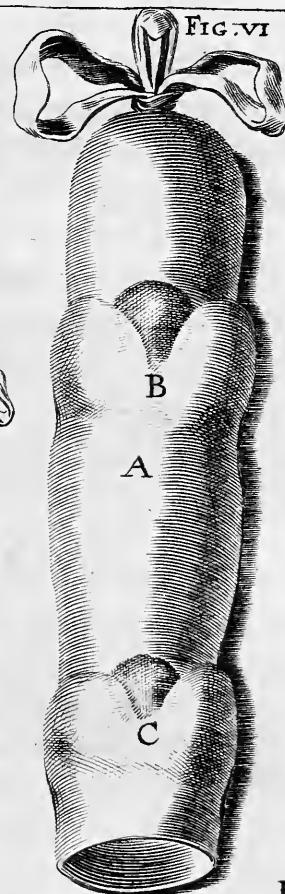

FIG. VI

FIG. III

FIG. II

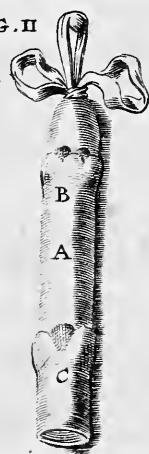

FIG. V

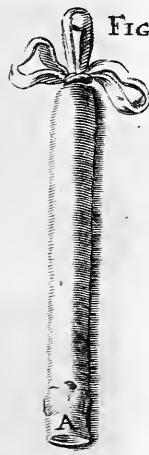

FIG. VIII.

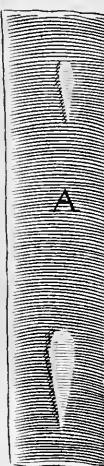

FIG. VII

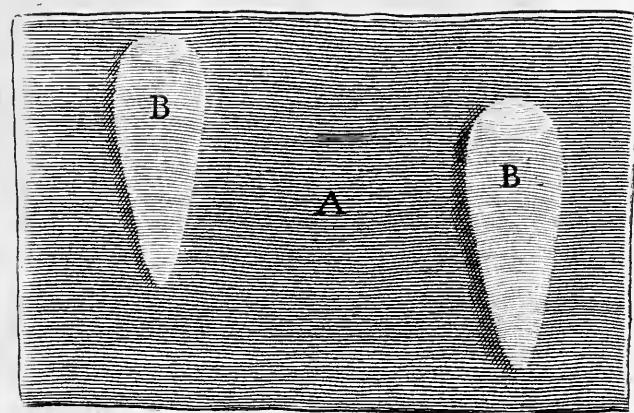

FIGURA V.

- A. *Tres valvulae in vena jugulari pueri hic apposita, ut lector videat aliquando banc triplicaturam occurrere.*

FIGURA VI.

- A. *Vena jugularis bovis, in qua, ut etiam Hieronymus Fabricius ab Aquapendente animadvertisit, saepius invenitur valvularum triplicatura.*
- B. *Triplex valvula.*
- C. *Altera triplex valvula in eadem vena.*

FIGURA VII.

- A. *Pars venæ cavæ equinæ aperta.*
- B. *Figura valvularum, quæ affixæ sunt venis, ubi ramos majores emittunt, quæ differunt longè figurā ab aliis venarum valvulis: non enim lunæ crescentis, sed pyri oblongioris formam referunt, unde nos eas merito pyriformes appellare audemus.*

FIGURA VIII.

- A. *Pars venæ cavæ humanae, ubi eadem ostenduntur pyriformes valvulae.*

O B S E R V A T I O V.

*Arteriarum cum venis anastomosis experimento
lymphæ extra eas repertæ impugnatur.*

Quanquam circulatio sanguinis jam penè scholas omnes ita feliciter circumiverit, ut fere ab omnibus admissa, non nisi ab imperitis & pertinacibus repulsam patiatur; nondum tamen expeditum satis videtur, quâ ratione sanguis arteriosus ad nutritionem partium in eas effusus, rursum ad cor ducatur, ut sic motus iste perpetuus continuetur, & interim partes demenso non defraudentur suo. Nam anastomosis venarum & arteriarum, quæ ne quidem maximè lynceis ætatis hujus Anatomicorum oculis unquam apparuit, etiamsi concederetur, tamen rei hujus explicationi esset ineptissima. Quid ergo dicemus? Nos quidem in hocce libro nihil. Videamus tamen an experimentum, quod cultro nostro Anatomico xxxi. Januarii anno M. D C. LXVIII. & iterum iv Junii anni ejusdem oblatum est, non sternat viam, ad solvendum hunc nodum verè herculeum. Utroque enim, quod annotavi, tempore canem secans, inveni spectatae magnitudinis vas lymphaticum per summam fellis cystidem reptans, cuius cum lympham subflavo colore tinctam conspicerem, croceamque circa hepar esse affirmet Clarissimus

C
mus

mus * Franciscus de le Boe Sylvius , practicæ Medicinæ , in Academia Leydensi Professor dignissimus , alterum ad perscrutandum hoc phœnomenon sensum adhibui , & ut fellis colorem oculis , ita ejusdem saporem gustui exhibuit . Hinc ego (rectè an perperam penes lectorem esto judicium) ita ratiocinabar . Hoc vas lymphaticum circa folliculum fellis fugit lympham amariorem ; ergo lympha hæc extra arteriarum vasa delata fuit . Si lympha , etiam sanguis , qui postea ad venas pervenit , quis enim separasset ? & si venarum esset cum arteriis anastomosis , quod † Riolanus vult , quomodo venæ succum illum , qui in arteriis adhuc dulcis erat , non unà cum sanguine transsumpsissent ? Si autem vasorum lymphaticorum cum arteriis etiam ponas anastomosin , quomodo amarus est redditus , cùm vasa illum transsumpserint dulcem , quam in arteriis reperiebant . Ergo videtur vero proximum sanguinem ex arteriis ad partes nutritendas in eas effundi , & nutritionē peracta vasa lymphatica , lympham ; venas , sanguinem superfluum , sive attractione suā , sive impulsione aliunde factā (non enim hanc litem hīc moveo) recipere , ut ea deinde per ambages quæque suas ad subclaviam , indeque ad cor rursus per arterias effundendum deferant . Fortè alias dabitur hoc probandi locus ; nunc valeat , quantum potest , observatio .

* In Disput. de vasis Lympb. §. 7. † Anthrop. lib. 3. cap. VIII.

O B S E R V A T I O VI.

*Decem uvæ postquam ultra tres mensæ in ventricu-
lo hæserant, integræ & succo plenæ ejclæ.*

Ventriculus, qui nutritionis primus artifex, & proinde accretionis & sanitatis prima quasi causa ; etiam morborum fere omnium, quando aberrat, est pater. Hic tantum observabo in eo sœpe latere chronicorum morborum fundamenta, quæ sœpe incantamenti, aut aliorum mali genii, ut vocant, effectuum, superstitionis dant suspicionem.

Fuit cum vomitorio semel iterumque repetito, (quod in similibus, ubi præcesserint, quæ ars adhibenda præscribit, fere unicum est remedium) quod eduxerim rete quoddam, tanquam artificio humano contextum, quod putabant arte magicâ ibidem fuisse genitum, & liberabat rete illud longissimâ invaletudine hominem, quâ captus, diutissime inter vitæ tædia & mortis vota fuerat conflictatus. Alias vermes vel magnitudine stupendos, vel numero spectandos & in globum convolutos, qui annos multos homines inscios quo tandem incantamento torquerentur, vomitoriis præstantibus educi, & Medicorum multorum, & nostrâ etiam frequenti constat experientiâ. Quod autem crudam substantiam, sive intus genitam, sive extrinsecus assumptam diutius retinere possit ventricu-

C 2 lus,

lus, notabili historiâ docuit fabri cuiusdam filius, qui anno M. D. C. LXVI. mense Octobri triginta circiter uvas integras, non manfas, aut fractas devoraverat: ex quibus tribus consequentibus mensibus nullum sensit incommodum: postea in tam frequentes & graves incidit lipothymias, ut saepius videretur redditurus animam, non nisi leni interim vexatus, sed perpetuâ febricula. Advocatus ego leni cathartico & confortativo, roboretâ simul & irritatâ expultrice potentiatâ, ejecit decem ex uvis jam dictis, adhuc pelliculâ suâ vestitas, & succo plenas; quo levatus onere puer convaluit. Hæc fere astruerent fidem aliquam observationi * Bartholini, ubi non suâ, sed aliorum fide narrat, etiam infantes concipi & formari posse in ventriculo, qui postea ore pariantur: adstruerent, inquam, fidem aliquam, quoad moram in ventriculo, nisi alia hîc retinerent auditoris assensum, quapropter, oporteat hîc, si non $\pi\pi\pi\theta\delta\epsilon\omega$, saltem $\epsilon\pi\pi\chi\epsilon\omega$.

* Observat. xcvi. Cent. v.

O B S E R V A T I O VII.

Vena & arteriæ umbilicales longo post nativitatem tempore apertæ.

Quod hac observatione observandum propono, forte aliis etiam quibusdam compertum fuit. Ego in puerō octavum vitæ mensem agente, reperi venam & arterias umbilicales apertas; quas in rei testimonium servo. Hujus umbilicus omni isto, quo vixit, tempore stillaverat sanguine, quod mihi hujus symptomatis dabat indicium. Quoniam autem de venâ umbilicali h̄c incidit mentio, adverte, quod optimè notavit Experitissimus * Gualterus Needham, venam umbilicalem, dum ex umbilico egreditur, semper duplēm, præterquam in homine. De vacca, cane, ove, & quotquot ego secui animalibus, meum adjicio calculum, de ceteris facile authori tam accurato & docto adhibeo fidem. Verba autem † Nathanaëlis Highmori laudissimi Anatomici, ubi ait. *Vena umbilicalis ex scissurâ quadam hepatis, in fimbriâ ejus anteriore sita, prodit, & per geminas peritonei membranas delata, ad umbilicum tendit, nonnunquam geminata, uti in vaccis semper reperire solebam.* Propter viri reverentiam sic interpretor, ut illud, *uti in vaccis semper reperire solebam,* referam so-

C 3 lum-

* In tract. de formato Fœtu, cap. 4. † Lib. I, part. 4, cap. 7. de corp. hu-

man. disquisitione.

lummodo ad illam geminationem venæ umbilicalis, non autem ad locum ubi geminetur: licet enim nonnunquam in vaccis, imo & in homine geminetur, antequam ad umbilicum perveniat, id tamen in utrisque extra ordinem fit, at geminatio ista venæ umbilicalis, quam in vaccis semper est invenire, non fit, nisi post egressionem ex umbilico.

O B S E R V A T I O VIII.

Anastomosin arteriarum cum venis ne quidem in cerebro ullam reperiri.

Anastomosin venarum cum arteriis, quia nemmo clarâ autopsiâ invenit, nec mihi in ea re magis lynceo, quam reliquise esse contigit, affirmare nec lubet, nec audeo. Scrutentur, qui volunt, meâ opinione non invenient. Scrutentur, inquam, dum eam viderint, vel certissimis & irrefragabilibus argumentis eam necessariam esse, licet non appareat, evicerint. Nam quod Vir, optimè de Anatomia meritus Thomas Willis, cuius diligentiam suspicio, scientiam veneror, in Cerebri sua * Anatome eam inibi reperiri, probare conatur, non est tale, ut quemquam ratione magis, quam authoritate nitem, nedum pertinacem convincere possit. Verba ejus de sinibus cerebri, quæ de venoso sunt genere, loquentis hæc sunt. *Undequaque ab his sinibus, vasa minora, scilicet canales venosi dimit-*

* Cap. 6.

tun-

tuntur, qui juxta interiorem sive concavam duræ matris superficiem exentes, statim piæ matri inse- runtur, ejusque protensionem sequentes, per totum cerebri, ejusque intra cranium appendicis, ambitum, ac interiores quosvis recessus distributi, cum que arteriis complicati sanguinem superfluum excipiunt, ac in majores istas cavitates important. Verbis illis, quæ exsertè notavi, eum anastomosin vénarum cum arteriis intelligere, ex eo, quod subjungit experimento, moveor, ut in animum inducam meum. Pergit enim. Rem ita habere plane constat, quoniam si liquorem atramento tinctum arteriæ tubulo injicias, iste propagines arteriosas, ac demum venosas trajiciens, ultimò in sinus pervadet. Ergo arteriarum toti ἐγκεφάλῳ in- servientium rivuli omnes sese exonerant in quatuor amplissima illa vasa, quæ meninx continet. Quod ante positum erat; quâ positione vel ille, vel alii ex illo intelligunt arteriarum cum venis anasto- mosin. Permittet mihi, credo, Vir ille in veri- tatis indagatione, ex collegii, cuius membrum nobile est, genio candidissimus, ut scholasticâ libertate negem consequentiam. Ut enim expe- rimento, quod difficilius aliquando est, non re- frager: tantum ex eo sequitur humorem istum atratum insufflationis vi extra arterias impulsu-, cùm ibidem urgetur spiritu, plus humorum, quā arteriæ capiunt, submittente, querere sibi locum in quo delitescat; cùmque in corpore illo, per quod arterias egressus, violentâ sufflatione pel-

pellitur, vel aperta inveniat, vel ipse sibi aperiat, & diffingat venarum dispersa oscula; quid mirum si ea ingrediatur? Occlamat huic non experimento, sed conclusioni inde elicite, experimentum aliud, quo certius, ut videtur, hæc arteriæ carotidis cum venis anastomosis an quæ datur, investigavi. Immisso enim tubulo in arteriam, admotâque candelâ ad levi scissurâ aperatum sinum, nullus unquam flammæ ex inflato per arteriam spiritu, perceptus est motus; arguento nobis satis probabili, nullam h̄c dari anastomosin, quam haud dubiè spiritus inflatus sanguine multò subtilior invenisset. Dices, spiritus, quia subtilis est, per alios in corpore cerebri inventos meatus dissipatur, antequam ad venarum juncturas perveniat. Dissipatur is quidem & sibi quærit exitum, dum ab alio spiritu pellitur, sed exitum eum per venas non invenit, quemadmodum humor atratus, quia illa via non patet, nec ipsi necesse venas eas rumpere, aut oscula eorum aperire, quia ipsi, ut subtiliori, dantur aliæ egrediendi viæ, qui humoris crassiori, cùm non sint perviæ, ille scilicet vi adactus perfringit, ut dixi, venas, easque adimplet suo corpore, tingitque nigredine.

Nonne idem usuvenit in isto experimento Francisci Glissonii, quod in *Anatomia Hepatis cap. 33.* fusius describit. Dum album liquorem per portam in hepatis primū parenchyma immittimus, qui deinde, si inflando urgeatur, ad cavæ

cavæ furculos, ipsamque venam cavam se dispergit: & tamen affirmare ausim, primùm ratione ductus; quia prius per ipsum hepatis parenchyma diffunditur, quām cāvam intret: deinde etiam tot hepatum, quæ excarnando examinavi, expérientiâ doctus, nullam esse portæ cum cava anastomosin; quamvis toties ambas has venas usque ad capillarium minutissimas propagines ab omni parenchymate, & à se invicem separaverim, distinctasque, prout observatione xcvi. eas delineavi, servaverim; nunquam tamen ullum inveni certum anastomoseos vestigium. Quare ne ex hoc quidem experimento infallibiliter concludi arbitror, illam arteriarum in cerebro, nec alibi uspiam cum venis oscularum communionem, quam, qui propter circulationem sanguinis introduxerunt, non subsidium aliquod, aut firmamentum, sed offendiculum potius & exitium suæ conquisiverunt sententiæ; quia hac anastomosi ob circulationem introducta, non tam facile explicabitur, quomodo fiat partium nutritio, & cur sanguis ab arteriis in nutrimentum corporis impensus, denuo corrigendus & exaltandus, à venis ad cor deferatur.

Quod si quis contendat non hanc fuisse Viri præclarissimi mentem, ut supra allatis verbis istam anastomosin astrueret; is sciat, me consequenter non eum impugnasse, sed eos, qui hoc ex iis colligunt, quos tantum volebam admone-

nitos, hoc perperam inferri ex allato supra experimento.

O B S E R V A T I O IX.

Arterie umbilicales non uno semper exoruntur loco.

Mirantur quidam, nec immerito, etiam inter Anatomicos, qui nihil, nisi quod oculis viderunt, manibus tetigerunt, se allatueros profitentur, esse tantam sententiarum pugnam, ut alius hoc; aliud alius eadem de re pronuntiet. Hic ego non viris minus, à quibus & ipse non nunquam abeo in alia omnia, quam arti toti Anatomicæ patrocinabor.

Lusus naturæ, ut omnibus in rebus; ita in corpore humano sunt varii & mirabiles; adeo ut, quod fortunæ proprium est, constare in inconstantia sua, non alienum videatur à natura univerfa, quæ propositum habet, semper variare, & non astringi certis legibus, quas dare amat, & non accipere: itaque dum Anatomicorum unusquisque in paucis, quæ cuique secunda obtingunt subjectis, alias aliam invenit quasi ludentis naturæ petulantiam, scribit id quod vidit & reperit, alias aliâ scènâ delusus narrat, quod ipsi spectandum fuit exhibitum. Fieri autem potest, ut quispiam in illis, quæ sibi oblata sunt subjectis, rem semper hoc vel illo modo se habentem, contemplatus fuerit, sed hinc non

con-

continuò infertur non aliter aliis apparuisse. Rem in arteriis umbilicalibus, veluti in exemplo declarabo planius.

Clarissimus Gualterus Needham Anatomicus expertissimus in libro suo *de formato fœtu cap. IV.* ita loquitur. *Primo loco arteriæ* (umbilicales scilicet) *occurrunt, quæ vulgò à cruralibus oriri dicuntur, me tamen Judice ab aortæ extremitate immediate derivantur.* Credimus tibi, Vir doctissime, te vidisse eas ab arteriæ aortæ extremitate immediate prodeuntes, & semper te ita vidisse, quia tam serio ea super re tuam fers sententiam, credimus: sed tu, quæso, nobis quoque crede, qui eas ab aortæ extremitate sæpe, ab iliacis tamen ramis prodeuntes non raro vidimus; & cuique, ut videat, exhibere semper possumus. Äqui bonique ergo, Lector, consule nostram illam à Needhamo disrepañtiam, & omnem eam, quam ex eodem capite in Anatomicis fluentem adversitatem. Quod si à negantibus propositionibus cautiùs abstinerent viri illi, qui, ut publico prosint, tetros Anatomes non aversantur labores; profecto plus sibi commendationis, posteris minus parcent laboris.

OBSERVATIONE X.

Hydatides ad Uterum, ceterasque partes reperæ, ab Hydrope distinguuntur.

IN puella, quæ vigesimum ætatis annum non longè prætervecta videbatur, hydatidem inventi testiculi sinistri locum occupantem, is enim aberat, quæ magnitudine ovum anserinum longè superabat. In cane item aliam ad magnitudinem ovi gallinacei, & alias sæpe circa alas vespertilionum, & tubos cæcos Fallopianos, quibus singulis sectionibus scrupulose diem & annum semper adscribere fastidiosæ in me videtur diligentia, si facerem; & nimiæ in te diffidentia, Lector, si efflagitares: hoc potius mecum considera.

An non imposuerint hydatides istæ Medicis, qui nobis hydrozem uterinum decantaverunt. Videsis observationes Amplissimi juxta ac Expertissimi Domini * Nicolai Tulpii, Consulis Amstelodamensis dignissimi, & Medici sicut in praxi felicissimi, ita in observationibus accuratissimi: hic adfert exemplum Cathalinæ Bonavallæ, sic enim eam nominat, cuius utrumque uterinum cornu continuisse ait, novem circiter aquæ purisque libras. Sed bene, quòd licet hydrozem cornuum uteri appellitet, vir tamen prudens aquam hanc purulentam non dicat intra cavi-

* Lib. 4. Observ. 44.

cavitatem cornuum contentam fuisse ; sed potius hanc nostram sententiam suspicatus fuisse videatur ; hoc morbi genus ad hydatides referendum esse : cùm addit *aquas has inclusas fuisse innumeras vesicis*, (hydatides videlicet cum aqua inclusa constituentibus) *quarum aliquas etiam ostendebat extima uteri tunica*. Quod autem addit Amplissimus noster Consul , eandem rerum faciem Joanni Riolano esse observatam in illis uteris , quorum cornua produxere , quos commemoravit , fœtus , Anthropograph: lib. 2. cap. 35. Rectè dicitur , quantum ad tumorem scilicet : sed nihil hic tumor patrocinatur hydropi : intumisse fatemur cornua uteri in Cathalina Bonevallia , intumuerat etiam locus testiculi in nostra , quam attulimus , puella ; at non hydrope , sed hydatide , hoc est , aquâ inclusâ suis pelliculis , quæ non est hydrorica . Tu , quid dicendum sit , expende : ego dixi , quid dici possit.

Imo dixit olim Hippocrates lib. de internis affect: *Fit enim hydrops , si tubercula in pulmone fuerint enata , & aquâ repleta , & in pectore rupta*. *Quod autem fiat etiam a tuberculis hydrops , testimonium habeo in bove , & in cane , & in sue*. Audisne ex hydatidibus fieri hydrophem , & tunc fieri , quando rumpuntur , cognatum ergo hydropi sunt malum , imo & sæpe ejus causæ hydatides , sed hydrops non sunt. Confirmat sententiam meam , quod hydatides variis in locis reperirim : semel in sex tantummodo mensium puel-

la ad dextrum testiculum magnitudine ovi columbini. In plexu choroide parvas item aliquot semel: ad venas in parenchymate hepatis sœpe: ad arterias raro; quas tamen non lubet appellare hydropses istarum partium; quamvis aqua in iis purulenta vesiculis suis inclusa reperiatur. Attamen nolo de nomine contentiosum funem trahere, modò de re constet, & sciatur hanc aquam non eâ ratione, quâ hydrops sanatur, esse curandam.

O B S E R V A T I O XI.

Liene homines aliquando naturaliter, aliquando arte administrâ destituuntur.

UT res humanæ surgunt, cadunt, & rursum, quæ cecidere resurgunt: ita & opiniones sententiæque mortalium de rebus: fuere sœcula, quibus antipodes esse omnes uno ore affirmabant; successore Augustini & Lactantii tempora, quibus ii, qui ita sentiebant, damnabantur; jam rideretur, imo insanus haberetur, qui negaret: ita de motu terræ, & solis quiete in Astronomi-
cis, jam probabile est, aut ut minimum tolerabile, quod annis abhinc quinquaginta tantum non inter haereses computabatur: & quis scit, an de Lunæ incolis opinio, de quibus jam suffurrari audimus, non aliquando majorēm accipiet à tempore probabilitatem.

In microcosmo certè eadem est sententiarum

va-

variatio : ut de circulatione sanguinis taceam, quæ prorsus nova videtur scientia potius, quam opinio. De liene Plinius, Fluddus, & alii sentiunt, eo posse carere hominem, & commodè satis posse carere : successere alii, qui rident eam & explodunt sententiam: quid nos? xvii. Novembris anni M. D D. LXVII. & rursum XXVIII. Aprilis anni sequentis fœtus secuimus, qui liene carebant ; quod inter septuaginta forte, quos fecuimus fœtus, bis oblatum est uni, id non raro contingere præsumendum est ; invenirent si plures suam exercerent in secando diligentiam, & fortirentur, quæ nobis contigit, subjectorum copiam. Addo, quod jam canibus eximere lienem, eosque sanos dimittere, lusus sit ; faciunt multi, & nos sæpe primùm experientiæ, deinde quasi animi causâ, ut incredulis confirmaremus nostram ea super re sententiam, fecimus. Quis in hominibus, si sectionis dolores sustine-re vel velint, vel cogantur, idem futurum neget? Historia certè, quam Fioravantius narrat de Græca muliere, cui lienem pendentem uncias duas & triginta exemit, & intra viginti quatuor dies curavit, satis liquido probat hoc membro carere posse hominem, & vitam sine incommodo transfigere. Analogia etiam omnimoda, quæ hominibus in rebus naturalibus intercedit cum bestiis suadet ; tu ridendo non dissuadebis.

O B S E R V A T I O XII.

Hermaphrodit.**

ABsit ab hoc capitulo lasciva petulantia , & procul hinc , procul este aures profanæ & salacæs. Medicis scribimus , quibus & tangere subinde permittit necessitas quæ natura , follicita pudicitiæ conservatrix , velanda curavit. Iis ergo non molestum erit audire , quid circa eas partes etiam extra ordinem aliquando ipsa illa omniparens mater moliatur. Obstuپuit mecum Guiljelmus de Penyn Amstelodamensi nosocomio præfectus Medicus , & aliquot celebres ; qui aderant , Chirurgi , dum puellam septennem visitabamus , quæ anno ætatis suæ sexto fluxionem menstruam passa erat diuturnam & vehementem , atque ubi ea desierat , pleuritide correpta fuerat ; ac diu colluctata cum febribus eam ordinariè comitantibus , & hic diu etiam sequacibus , tandem in regione pubis vehementissimos sensit dolores ; parsque ea paulatim intumescens , anno ætatis septimo , quo hæc oculis nostris usurpavimus , non puerum , sed penem produxit , qui perfectus , & perforatus erat ; ita ut urinam commodè per eum redderet , testiculi jam etiam sui prodebat initia , nam in sinistro latere tangentibus occurrebat globulus , qui manuī cedebat ; omnium , qui aderant , judicio extra omnem controversiam , testiculi latitantis adhuc , sed se foras prorumpere

re conantis argumentum. Quamquam autem parte recenter adnata urinam redderet, non tamen eandem minus commodè, quâ antea solita erat viâ, emittebat. Mirabamur ista tam insolita naturæ molimina, & quo tandem evaderent inter nos quærebamus, quod succendentia docebunt tempora; vivit enim & valet hæc parva hermaphroditula, quæ non minus obstupuit, credo, quam famosa ista Anna Weylde Angla, quam ne quidem per umbram suspicans se aliam fore, quam feminam, sine ullo doloris sensu anno ætatis sexto sensit prodire testiculos, quibus decimo tertio adnatus est penis, ita ut utriusque sexus membra exhibeat, testiculis etiam, quam ordinarii virorum sunt, majoribus, titillabatur utriusque sexus libidine, sed quia penis non erat perforatus, semen, quod eum inflatum impleverat, siquidem id affirmanti fides potest haberi, deorsum per muliebria effluebat. Curiosa alia de hac perfectissima hermaphrodita referre possem, nisi illa per totam Europam penè vagata, penem & reliqua omnibus videnda, omnibus tangenda obtulisset.

Itaque aliud in hoc genere mirabile referam, quod etiam Amstelodami visendum fuit: puer est trium annorum, in quo nec testiculi, nec scrotum appetet, sed tantum virgæ cuiusdam imperforatæ exiguis tubus, & infra eum foramen, quod caput majoris aciculæ magnitudine non excedit, per quod urinam reddit sine in-

commodo. Sed hisce stupendis naturæ exorbitationibus tantisper immoratum esse , sit satis. Legat, qui curiosior est hac super re , * Ausonii carmen , non unum hujus rei exemplum adferens, quod h̄ic tibi suis admetior numeris.

*Vallebanæ res nota , & vix credenda Poëtis ;
Sed quæ de vera promitur historia.*

*Femineam in speciem convertit masculus ales.
Pavaque de pavo constituit ante oculos.*

*Cuncti admirantur monstrum ; sed mollior agna
Astitit in tenerum de grege versa marem.*

*Quid stolidi ad speciem notæ novitatis habetis ?
An vos Nasonis carmina non legitis ?*

*Cænea convertit proles Saturnia Confus ,
Ambiguoque fuit corpore Tiresias :*

*Vidit semivirum fons Salmacis hermaphroditum ,
Vidit nubentem Plinius Androgynum.*

*Nec satis antiquum quod Campana in Benevento.
Unus Epheborum virgo repente fuit.*

*Nolo tamen veteris documenta arcessere famæ.
Ecce ego sum factus femina de puer.*

Legat Fortunium Licetum de Monstris , & Martinum Delrio in disquisitionibus magicis , ubi hermaphroditum genuisse & peperisse narrat : alios ex feminis subito in viros mutatos , alias ex aniculis in juvenculas ; nec nugatur vir ille , tempus , locum , aliasque assignat circumstantias , quæ solent rebus fidem astruere.

* Epig. 68.

O B S E R V A T I O X I I I .

Testiculi in Juvene delitescentes.

QUÆ de hermaphroditis superius attulimus, excipiat non minùs forte admiranda quibusdam observatio. Novi Juvenem poliendis adamantibus à parentibus destinatum, qui vocis dulcedine, & flexionis ejusdem suavitate in stuporem rapiebat audientes. Constitutio autem corporis erat talis, ut testiculorum ne vestigium in vacuo magnitudinis exiguæ scroto appareret; is octavo decimo ætatis anno in febrem incidit acutissimam, quâ corpus urente, cùm circa verenda intolerabilibus cruciaretur doloribus, tandem testiculi comparuerunt, sed vocis illa suavitas omnino disparuit. Stupuit ipse eunuchus, quod per acerbissimos dolores se ipsum, ut sic loquar, virum peperisset: sed cur eunuchum voco? cùm festivè satis in libro quem curiosè admodum de virorum organis generationi inservientibus conscripsit Expertissimus Medicus, Regnerus de Graef, vetet eos vereri, qui tali corporis sunt constitutione, ne litem actutum perdant, quia cum testibus non prodeunt: ubi etiam ex fide lanionis narrat, sàpe, dum artis suæ imperiti arietes juvenes castrare tentant, contingere, ut testiculos digitorum compressione per processum peritonæi in cavitatem abdominis propellant, ubi

crescentibus illis , etiam crescit coeundi desiderium , quamvis ad finem vitæ ibidem delitescant. Sed redeamus ad Juvenem , qui hujus observationis præbuit materiam: Tam diuturnæ latitationis , & postea subitanæ eruptionis causâ cognitâ minuet admirationem stupentibus , fidem augebit dubitantibus ; suggestit eam nobis vitulus quidam , quem dum secabam , inveni in cavitate abdominis latentem utrumque testem , & constitutionem corporis talem. Tunica vaginalis scroti lateribus adhaerens , inde angusto prædicta canali egrediebatur , & paulatim dilatata , ubi ad duorum digitorum latitudinem ascenderat , testes continebat , formâ , quam esse solent , paulò oblongiore : dum hæc vagina testium pondere dilatatur (unde dolor , dum sese in scrotum insinuare incipiunt) fit , ut tandem quam datâ viâ in scrotum , id est , in locum sibi naturalem ruant. Quæ ibi fuit constitutio in vitulo , eandem suspicamur in Juvene ; qui jam non minus promptè , quam alii militat in castris Veneris.

O B S E R V A T I O X I V.

*A frequenti narium fricatione polypus,
& ab illo mors.*

ETiam in sanitate conservanda utile est illud observasse tritum omnium ore proverbium, exiguum scintillam sæpe non exigui causam esse incendii. Vin hoc tibi in morbo, imo in morte ostendam? Polypo laborabat juvenis quidam tam profundo, ut ad guttur usque penetraret; tam potenti, ut nasi ossicula loco moveret; tam fœdo denique, ut longè extra nares emineret: non exiguum hic morbus in miseriarum humanarum iliade conficeret paginam, si quis hanc medicus vates conscriberet, in qua pathos maximum excitaret, quando tantorum malorum, quibus hic, cum triste sui omnibus fecisset spectaculum, tandem extinctus est juvenis, maximè cum adderet innoxiam, & puerilem propemodum causam, quam jam audies.

Consuetudo ei fuerat sæpe digitis interiora narium fricare, quod cum fere (ut assiduitate invalescunt mali isti mores, quibus circumspetio quædam sui non adhibet modum) ficeret assiduò, primò inflammari cœpit nasus, deinde oriri, quem dixi, polypus; qui miserum encavít miserrimè. Tantum ex tantula scintilla, quis exspectaret, quo tota conflagraret domus, incendium? Retuli hoc ad cautelam eorum, qui

vix unquam manus à naribus abstinent , ne similes ibi reperiant , quos perpetuò scrutari videntur , thesauros ; & eò retuli libentius , quod Anatomiæ quoddam spolium videatur ad spectaculum servatus hic à me polypus . Alterum subjungo , quod mihi in praxi occurrit , triste similis incendii exemplum de femina , quæ dentes aciculis , purgare solita , cùm id invalefcente consuetudine facit frequentius , inde gangrænam contraxit , gangræna mortem peperit ; hæc & similia ad cautelam non parum facere possunt iis , qui malis istis moribus vel imbuti sunt ipsi , vel aliis , ne imbuantur , ex officio debent providere .

O B R V A T I O X V.

*Odorifera corpori unico temporis momento
vel prodeesse , vel nocere.*

QUORUM causa latet , ea mira videntur ignorantibus , quorum actutum perit raritas , ubi cognitio ignorantia discussit tenebras . Vix fidem inveni apud quosdam , dum narrarem de rustico , qui fistulâ laborabat in humero , me percepisse dum cepas ore masticabat , statim earum per fistulam efflari odorem . Addam & hoc , utens licentiâ medicâ , quod Chirurgus retulit , se , dum uxor pueru mammas præberet , ipsaque quod ventris doloribus torqueretur puer , spiritu vini anfato uteretur , percepisse , quos infans emittebat flatus , anisum redoluisse . Quis credat subitam hanc

hanc per tot ambages vel alimenti, vel medicamenti diffusionem, nisi is, qui non nescit, spiritus odoriferos non egere crassâ quadam aut corpulentâ substantiâ, quæ eorum sit vehiculum; cum videamus luminis instar odores subito per totum aliquod cubiculum, simulatque infertur materia odorifera, dispergi; cumque totum hominis corpus adeo sit perflabile, non opus esse, ut odores hi transierint eas vias, per quas substantia nutritiva est perducenda, ut ipsi qualitate sua vel profint, vel noceant.

O B S E R V A T I O XVI.

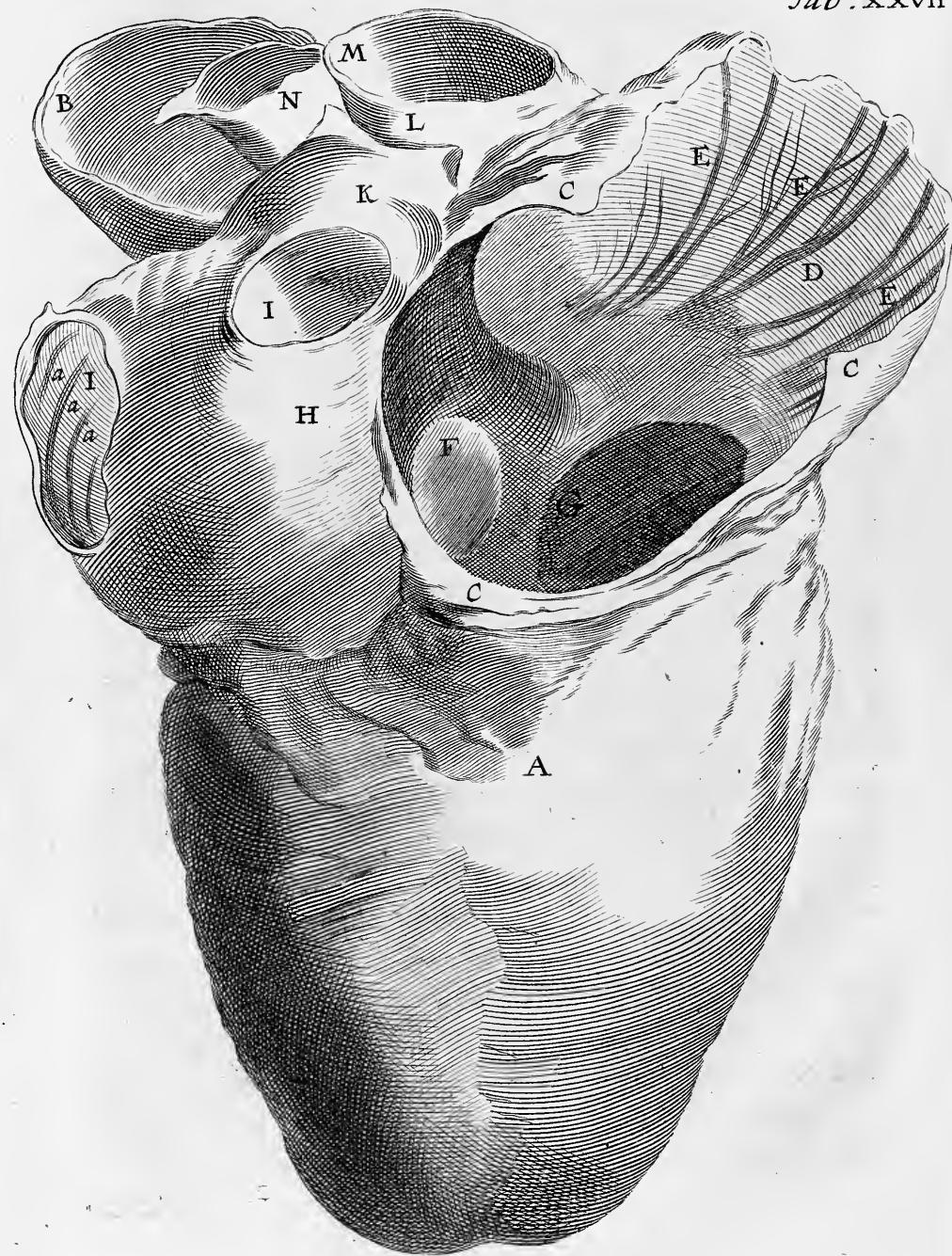
Cor stupendæ magnitudinis.

Pendet cor hominis plus minus septem unciiis. Nam cor hominis per singulos annos ad binas drachmas augeri, idemque post quinquagesimum annum eadem proportione minui; (unde referente, post Herodotum, Plinio Ægyptii existimabant, non ultra centesimum annum hominem vivere,) jamdudum explosa sententia est. Penderet enim sic cor hominis ordinariè uncias plus quam duodecim, cui experientia repugnat. Ecce tibi nihilominus unum viginti duarum unciarum. Exsecui illud anno M. D C. LXVIII. in nosocomio Amstelodamensi è feminæ quadragenariæ circiter pectori: sola dextra auricula æquabat cor hominis ordinarium magnitudine, cetera vasa se intra vulgarem mensuram

ram continebant ; sed arteria pulmonaria , & vena cava descendens excederant modum : nec enim hujus os patens argenteo Imperialis numero , nec illius medio occlusisses. Alterum observatione , non indignum , est , quod cum auctores passim venam pulmonariam bifariam divisam ad utrumque pulmonis lobum , tendere animadvertiscant , hic ea trifariam divisa conspi ciatur , tribusque diversis ramis , iisque magnis , pulmones petat. Tertium quod hic spectatorem oblectabit , sunt chordæ per auriculam extensæ iis , quæ in corde ipso inveniuntur substantiâ & officio similes , quas carneas columnas Vesalius & Riolanus ; carneas particulas Bartholinus ; parvos musculos Massa ; funes & retinacula Backiius nominant. Nos cum Massa veros musculos esse putamus , quia eorum perfectè officio funguntur , & tamen , quia tenues & exiles sunt , non absurdè cum Backio funes seu chordas appellamus : in hoc enim gigantæ nostro corde ita sunt perspicuae , ut officio suo , vel contrahendi auriculam , vel retinendi eam , ne ad rupturam usque pellis suæ extendatur , manifestè fungi videantur. An magnanima fuerit hæc magni cordis femina , non scio ; illud intellecti sæpe illam multumque bibere solitam. An ideo potatores nostri tam rixosi & jactabundi , quod cor eorum potationibus augeatur ? non existimo.

Tabula v. ad Observationem xvi. cor stupendæ magnitudinis xxii. unciarum depingit.

- A. Cor.
- B. Arteria pulmonaria, cuius os patens medio Imperiali non poterat claudi.
- C. C. C. Ora venæ cavæ, Imperiali, argenteo non occludenda.
- D. Auricula dextra magnitudine suâ cor hominis ordinarium adæquans hic aperta, ut chordæ seu funes clarissimæ appareant.
- E. E. E. Musculi exiles, quos funes seu chordas appellamus.
- F. Foramen ovale membranâ suâ tenui & semper pellucidâ tectum.
- G. Cavitas ventriculi dextri.
- H. Auricula sinistra in situ suo.
- I. I. Bini ingressus venæ pulmonariæ in cordis sinistram auriculam.
- K. Tertiī ingressus venæ pulmonariæ convexitas: apertura enim ejus hic simul cum aliis exprimi non poterat.
- L. Locus aperturæ tertii ingressus, qui depingi non potest.
- M. Vena cava ascendens.
- N. Arteria magna.
- a. a. a. Funes seu chordæ auriculæ sinistræ.

O B S E R V A T I O X V I I .

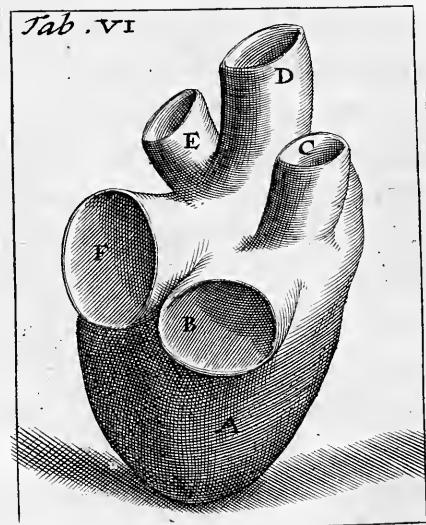
Cor solitā magnitudine minus.

Natura Dei opus & imitatrix Dei, quām gaudet in magnis ludere, tam amat in parvis aliquando ostendere magnitudinem suam. Excedebat mensuram humani cordis id, de quo locutus sum, hoc, de quo jam agemus, longè infra eandem constituit.

Est cor pueri novem annos nati, quem xix Martii anni M. D C. LXVIII. secui. Laboraverat is febri hecticā per quinque ferē annos: cor autem nobis mortuus ostendit durum, quod hīc tibi æri incisum, domi conditum exhibere possum, longè infra ætatis suæ magnitudinem; vasis tamen præditum tam amplis, ut viri perfectæ ætatis capacitatem æquarent. Pericardium laxè illi erat circumatum, falso liquore repletum. Apparebant in eodem subiecto, & alia miseriæ humanæ, ad quarum spectaculum tantum editum in lucem videbatur, phænomena: pulmones indurati costis adhæserant; omni sui parte purulentā materiâ expleti. Folliculi fellis tunica virilis magnitudinis nigricantem quandam substantiam imbiberat. Ita in lentis istis morbis unus naturæ error errores multos & multas mortis unius causas inducit. Sed quæ causa cordis vasa ita dilataverat? an non per febres tam diuturnas circulatio & fluxus sanguinis vehementior?

Tabula vi. ad Observationem xvii. repræsentat
cor pueri novennalis longè infra magnitudi-
nem ordinariam, sed vasis præditum amplis-
simis, eâ præcisè magnitudine, quâ reper-
tum est, expressum.

- A. *Cordis minoris substantia.*
- B. *Vena cava descendens.*
- C. *Vena cava ascendens.*
- D. *Arteria magna.*
- E. *Arteria pulmonaria.*
- F. *Vena pulmonaria.*

O B S E R V A T I O X V I I I .

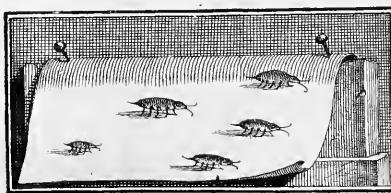
Glandulæ mesenterii insolitæ magnitudinis.

VIr quadragenario major jam per decem annos conquerebatur de doloribus circa regionem ventris , qui quotidie magis magisque ingravescentes , tandem hominem emarcidum , & quasi tabe confectum anno M. D C. LXVIII. unâ cum vita deseruerunt. Ego ad inquirendum incogniti morbi originem admissus , inveni binas mesenterii glandulas (jam glandes dici poterant , in tantam enim excreverant magnitudinem , ut quindecim penderent uncias) decussatim sibi mutuo incumbentes , quæ renem finistrum ita compresserant , ut pene totus in pus esset conversus : glandulæ autem nullum in substantia contraxerant vitium , solâ magnitudine peccantes ; asservantur illæ curiosis oculis spectandæ inter Anatomiaæ nostræ raritates.

O B S E R V A T I O X I X,

Animalia in aure genita.

A Spice mihi , candide Lector , animal hoc attentius. Talia prodierunt multa anno M. D C. LXIII. ex aure viri cuiusdam ; qui pagum dictum *Quadijck* incolebat. Inflammabatur primùm auris cum summo dolore , deinde suppurabat , apertà postmodum vomicâ reddebat matteriam crassiusculam , discolorem , graveolentem , & tandem fefe in apertum dederunt hi , quos depinxi hospites. Qui an ipsi , an materia acrior tympanum eroserint , nescio : hoc scio , quod hospiti suo hospitii mercedem , reliquerint surditatem.

O B S E R V A T I O X X .

*Quæ ligamenta dicuntur uteri vespertilionum
alis assimulata, eum non ligant.*

DE ligamentis uteri adferam principum aliquot Anatomicorum sententias; deinde experientiam nostram illis opponam.

* Veslingius ergo de utero, uterique ligamentis sic loquitur. *At superius ligamenta requirebantur singularia, robusta quidem, sed laxa, ne uteri a factu concepto tumentis incrementum impediretur. Horum igitur primum, quodque in lateribus conspicitur, peritonæi quedam expansio videatur. Estque adeo membranosum & latum, ut tubis ac testibus, fundique protuberantiis attensum, matricem ilium ossibus alliget, figurâ vespertilionum alis assimulatum; hoc immodicè laxato, aut per vim fortitorum disrupto, uteri fundus super vaginam concidit, saepeque excidit: vel in latera prolapsus, atque inguina, læso peritonæo herniarum fastidia accerset.* † Bartholinus. *Ad latera vero annexitur per ligamentorum duo paria, quorum usus uterum suspensum tenere. Unum par superius est latum & membranosum. Deinde Laxum & molle est. ut extendi & contrahiri queat. Tum. Atque hujus paris beneficio alligatur fundus ossibus ilii. Et post. Laxatur autem aliquando hoc sive ligamentorum, sive muscularum par* (ut

* Syntagmate Anatomico cap. VII. † Anatomia reformata lib. I. cap. 28.

(ut per vim, difficultatem partus, pondus fatus &c.) ut fundus uteri in sinum decidat, & inversa aliquando cervice, atque aliquando extra propendens abscinditur.

* Andreas Laurentius. Horum vinculum usus mirabilis est, cum enim saepe per totum ventrem obserret uterus dum est infructuosus; nunc vel ad praecordia & hepar, impudenter fontem gratiose vaporis recurrat; nunc per latera vagetur, nunc deorsum feratur, dum libidinis furii agitatur; debuit vinculum operâ hujus motus tanquam fræno coerceri, totumque illius corpus, ne ob gravissimum grandioris animalis & gemellorum pondus, ob ingentes conatus, & summos in partu enixus procideret, vicinis partibus alligari. Et post. Alligatur ergo uterus vicinis ossibus per ligamenta illa propria.

Audis uterum per ligamenta illa vespertilionum alas assimulantia ossi ilio alligatum. Vides apud Laurentium uterum totam ventris regionem perambulantem, apud ipsum & alios prouidentem & excidentem. Parcant metu viri illi, parcant & feminæ ab illis persuasæ, quod uterus aliquando excidat.

Quamvis affirmemus illas expansiones peritonæi vespertilionum alis assimulantes, quas perperam ligamenta superiora vocârunt, nec ossi ilio, nec cuiquam alteri alligari (fluctuant enim libera) tamen periculo omni, ne uterus excidat, posthac omnes liberamus: nemo vidit, sensit: decepti omnes

omnes imagine falsâ, alios decipiunt : laxitas quædam colli, quæ extra pudendum prominet, hæc nobis fecit ludibria. Inspice, quæso, quisquis Anatomiam & veritatem amas, constitutionem uteri, quantis parietibus sit septus considera, & mecum re ipsâ, & oculari inspectione convictus fenties. Ligamenta autem illa superiora nec tu Laurenti, nec vos Anatomiae heroës unquam alligata vidistis, sed ex opinione vulgari affirmavistis. Ignosce, quæso, Lector, libertati meæ, quæ vidi loquor, toties ea examinavi, nunquam alligata, semper inveni liberrima.

O B S E R V A T I O X X I .

Papilla duplex in uno feminæ ubere.

NON omnia cultro debemus, quæ rara vidi-
mus. Sunt in corpore humano quæ Anato-
mico offeruntur, antequam scindat, quæ non ad
aliam, quæm hanc Medicinæ partem referuntur:
possem ea dare non modio, sed toto horreo, nisi
iis magis pascere lectorem esset propositum, quæ
interius latent, & non nisi artificiosâ sectione
eruta prodeunt in lucem. Obiter ergo referam
quod secundâ Octobris anni M. B. C. LXVII. obla-
tum est oculis meis spectaculum feminæ, quæ ex
dextra mamma lac duplice fundebat papillâ, quo
jam annos quatuor infantem aluerat, & etiam-
num alere poterat; rorabat enim adhuc utraque
papilla lacte. Altera locum à natura destinatum

tenebat ; altera versus axillam ad latitudinem transversorum quinque digitorum descenderat ; hæc lacte manabat copiosiore , haud dubiè propter situm inferiorem.

Addam . hîc , quandoquidem mammarum incidit mentio , alium brutalis petulantiae lusum , cui natura mirabiliter videbatur colludere iis , qui rei admirandæ fuêre spectatores . In domo alicujus mihi cognatæ alebatur , ut fit , ad delicias canis quædam melitæa , formâ inter paucas commendatâ ; huic , ut sic dicam , coalumna erat felis domestica , quæ quotidianâ consuetudine caniculae facta familiarior , dum cum illa petulanter ludit , cœpit ore papillas ejus apprehendere , fugere , & eo se lusu saepius de die oblectare : canicula omnium , qui in domo erant , testimonio , nunquam mater , nunquam gravida fuerat : & tamen quotidiano isto suetu (quis credat , nisi viderit ? ego vidi , & ideo narro) papillæ tandem manare cœperunt lacte candidissimo , quo se felis quotidie pascebat , tantâ inter utrumque animal petulantia , ut oculi domesticorum castiores diutius non ferentes sitûs , & gestus , quo ludebant , lasciviam , utrumque è domo ejecerint . Prodibat tandem lac istud tantâ copiâ , ut quilibet emulgere digitis è papillis posset ; erat autem gustui , quod curiositatis causâ expertus sum , non ingratum lac istud virginatum .

O B S E R V A T I O XXII.

Monstrum polydactylon.

DUM observationibus hisce meis in unum fasciculum colligidis intendo ; aliquid augendo cumulo , qui Amstelodamum alluit *Ya* fluvius , dedit. Mense enim Octobri anni M. D C. L X V I I I . ad urbis Magistratum defertur infans ejus in flumine inventus , qui statim à nativitate in aquam projectus videbatur ; visitatur eâ , quâ in simili eventu fieri solet , diligentiâ , extrahitur puer , cùmque monstruosus adeo videretur , ut nec superstes esse potuisset , nec si esset sibi , aut ulli mortalium foret usui : non tam diligenter inquisitum est , unde fluvio injectus esset inutilis vitæ puer , quâm consideratum , quid ex mortuo vivi capere possent emolumenti.

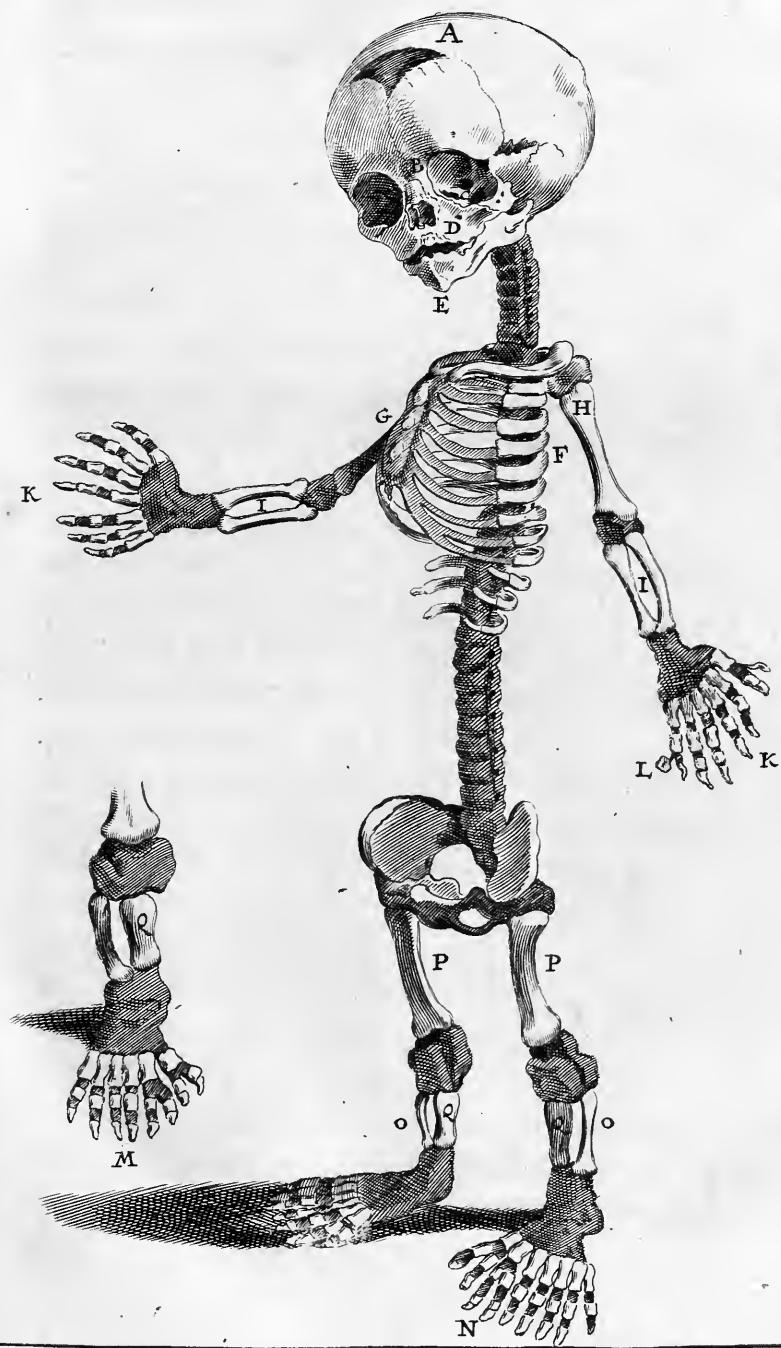
Permittunt ergo urbis Scabini , ut ad Fredericum Ruysch , qui publicum ibi summa cum laude agit Anatomicum , deferatur. Is monstri sceleton conficit , quod mihi ab eodem humaniſſimè oblatum , tibi , quâ possum , Lector , communico , ut tu sine ullo laboris fastidio curiositatem tuam pascas inspiciendo sceleti monstrosi figuram , quod ille labore non exiguo , Bibliopola quali quali sumptu tibi spectandum exhibit : dum illud tu miraris , ego quid potissimum in eo sit admirandum , quasi digito demonstrabo.

Primo omnium caput immane quantum aliorum puerorum capita magnitudine superaret: proinde fontanellæ etiam apertura duplo quam in aliis major. Nasi ossicula non quam in ceteris figurâ, sed inferius versus utrumque latus flectebantur. Oculorum orbitæ versus latera inferiùs descendentes multùm ab orbiculari rotunditate deflexerant, præterquam quod maxillæ superioris os primum, quod eam infernè constituit, gibbosâ extuberantiâ, deforme se supra os jugale extenderat. In maxilla inferiore hoc mirum, quod jam tum coaluerat, & in ipso coalitionis loco tam in anteriore, quam posteriore sui parte quasi crista quædam ossea exsurrexerat; major tamen in posteriore, quam parte anteriore: circa articulationem cum osse temporum longiuscula duo maxillæ accreverant cornua, desinebatque infernè mentum in acumen prorsus monstrosum. Costæ non numero (duodecim erant) sed magnitudine ac figurâ peccant; præterquam enim, quod intra medianam partem debitæ magnitudinis subsistant, arcuali quadam curvitate monstræ sunt. Sternum in unum coaluerat ossiculum, ex tribus, quantum apparet, concretum, eâ, quam imago ejus exhibit, figurâ. Jam pectoris totius cavitas, propter costarum brevitatem necessariò in arctum compacta, & valde angusta erat; attenuata tam luculentam sibi carnem induxerat, ut dum eâ tectum esset monstrum, nulla ibi appareret

reret monstrositas, quæ in artibus tam superiorebus, quam inferioribus sese potissimum prodébat. Inspice enim mihi illud os humeri brevissimum, illum cubitum, radiumque, qui præter morem pares crassitie nequaquam medium longitudinis debitæ partem explebant. Inspice manus, dextra septem, totidemque sinistra numerat digitos, & præterea ex auriculari rotunda quædam dependet appendix, tanquam si adhuc alium formatura nondum suam explessit natura luxuriem: luxuriat autem adhuc magis in formandis pedum digitis, dexter enim octo, sinister novem inauditâ hactenus ostendit fœcunditate. Ascendamus ad focilia, horum longitudine magnitudinem unius transversi digiti, os femoris autem duorum non excedit. Majus præterea facile, quod crassitie suâ æquabat os femoris, ad latera per totam suam longitudinem cartilaginem ostendebat, nondum osseam. Videbis, quot evagantis naturæ errores in uno fint monstro conspicui, quod sequens confirmabit observatio, ubi monstrosius etiam produco monstrum.

Tabula IIX. ad Observationem xxii. ostendit
fœtus polydactyli variam monstrositatem.

- A. *Fontanella duplo quam in aliis infantibus major.*
- B. *Nasi ossicula versus latera inflexa.*
- C. *Oculorum orbitæ deformes.*
- D. *Maxillæ superioris os supra os jugale extensum.*
- E. *Crista anterior maxillæ inferioris, jam tum
coalitæ.*
- F. *Costæ breviores, & malè conformatæ.*
- G. *Sternum in quo notantur tria ossicula ex quibus
in unum coaluerat.*
- H. *Os humeri brevissimum.*
- I. I. *Cubitus & radius pares crassitie, mediâ par-
te debito breviores.*
- K. K. *Manus septem habentes digitos.*
- L. *Appendix ad auricularem.*
- M. *Pes dexter octo digitorum.*
- N. *Pes sinister novem digitorum.*
- O. O. *Focilia transversi digiti longitudine.*
- P. P. *Offa femoris duorum transversorum digito-
rum longitudine.*
- Q. Q. Q. *Focile majus, crassitie par offi femoris,
cui cartilago non est appicta, quia latera
occupabat.*

O B S E R V A T I O XXIII.

*Monstrum cacodæmonis picturæ, quam humanæ
figuræ similius.*

EN alterum naturæ aberrantis, an præpotentis imaginationis, an utriusque prodigium. Nunquam enim viam suam deserit omniparens illa rerum mater, nisi violentâ causâ aliquâ ab ea depellatur, quæ causa semper adest, licet sæpe à nobis ignoretur: hîc certe fuit matris desperatissima passio, & ex ea vehementissima cum variis terroribus imaginatio. Cùm enim muliercula, promissionibus variis, inter quas spes matrimonii, & nunquam se deserendi jumentum persuasa, sese Italo cuidam corrumpendam dedisset, ex eoque concepisset, ille promissa sua sus deque habens, abiit, nec postea ullum unquam sui, nedum amoris sui fecit indicium.

Hic mulier se desertam, vitio infamem, prole gravatam, paupertate oppressam, & omnibus contemptam fore perspiciens, vehementius statum illum suum apprehendere, ex decepto amore in furiis & desperationem agi, diras omnes, quæ emota sedibus suis mens excogitare potest, in perfidum jacere, jam sibi cum malis geniis congreßam videri, jam monstri se quid alere, quod parentem similem referret: eô denique adduci, ut necesse fuerit ei perpetuas adhibere custodias, ne mortem sibi lugubri quadam tragœdiâ conscisceret:

ret: inter perpetuas hasce furias (etenim sana non erat, quæ nihil præter ejusmodi vigilans cogitabat , dormiens somniabat manias) Novem complentur menses , & ecce post gravissimos parturitionis labores, prodit hoc, cujus h̄ic sceleton vides, spectaculum. Diabolum non hominem esse conclamitant mulierculæ : dumque quid eo faciendum inter se deliberant ; rerum earum utpote ad professionem suam facientium curiosissimus superius à me laudatus Fredericus Ruy sch supervenit, & monstrum ab avaris, quæ funus & puerperam curabant harpyis , redimit, mihi que h̄ic delineandum tradidit.

Caput certè, quod ex sceleti figura etiam apparet , nihil habebat quod hominem referret: facies simiæ, eique deformi simillima: cranium nec cerebrum , nec cavitatem ullam habebat, quæ cerebrum reciperet, neque in orbem erat efformatum, sed os quoddam planum, variè tamen protuberans , superne depresso, totum cerebri , & cranii cerebrum continentis supplebat locum. Deprimebatur tota capitinis moles in partem anteriorem , & reliquo trunco vix exiguâ sui parte adhærebat; superius cornua quædam, qualia pictores geniis malis penicillo sæpe affingunt, & mater sibi imaginando sæpe depinxerat, conspiciebantur ; hæc tamen ex carne solummodo erant efformata, nec in os sui impresserant speciem. Jam spina dorsi bifurcata usque ad sextam colli vertebra ram aperta, in utrumque latus

58 T H. K E R C K R I N G II

discesserat, nec ullam medullam spinalem. Reliqua hominem referebant, nec multum abludabant ab ordinaria mortalium figura.

Tabula IX. ad Observationem xxiii. caput monstrorum & spinam bifurcatam exhibet.

F I G U R A I.

Hic caput monstrorum præcipue ostenditur.

- A. *Facies simiae similis.*
- B. *Os varie protuberans loco cranii.*

Cetera sese cognoscenda exhibent.

F I G U R A II.

Capitis in anteriorem partem flexuram proponit.

- A. *Capitis moles in anteriorem partem deppressa.*
- B. *Pars spinæ bifurcatæ.*
- C. *Scapula.*
- D. *Os varie protuberans loco cranii.*
- E. *Os humeri.*

Reliqua ex figura sunt nota.

F I G U R A III.

Spinam bifurcatam delineat.

- A. *Posterior pars capitis.*
- B. *B. Scapulæ.*
- C. *C. Costæ.*
- D. *Locus ubi spina bifurcatur.*
- E. *E. Latitudo spinæ bifurcatæ.*

O B-

FIG. I

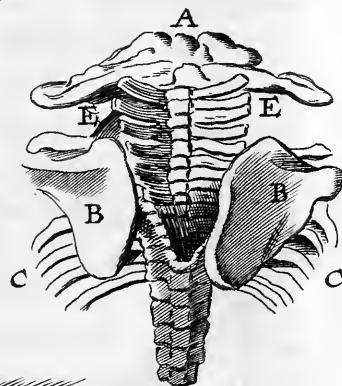

Tab. IX

FIG. II

FIG. III

O B S E R V A T I O XXIV.

Etiamnum nascuntur Dentati.

Quod tam erat apud Romanos rarum , ut nomine proprio rem fecerint seculis omnibus memorabilem , dentatos appellando , qui insolito mortalibus ceteris more dentibus præditi in lucem ederentur : non minus admirabilis confirmatum mihi est historiis. Oblatus est enim mihi quinque mensium fœtus , in quo dentes bini incisores maxillæ inferioris adeo nativitatis tempus non exspectaverant , ut vel tum erupissent , & sese conspicieret clarè præberent , nec in maxilla tantum inferiore apparuit hæc præcox naturæ sese armantis maturitas , alias incisores maxillæ superioris in fœtu enatos vidi ; etiam videre contigit pueri mihi sanguine conjuncti nativitatem , qui pluribus sese instruxerat dentibus , antequam hanc vitæ palæstram , tot fortunei injuriis exponendus , nascendo ingrederetur. Maluit parens hoc filii sui præ aliis hominibus privilegium latere , dum tacitus fortunam ejus contempletur & confidet , num quicquam res ea vel boni , vel mali ominis allatûra sit in vita sui filii : quapropter neque nomen mihi prodendum eo invito censui , sufficerit ex hisce eventibus rarioribus vidisse , eundem semper naturam servare tenorem , & quæ raro accidebant olim , etiam nunc raro

raro evenire, non variante naturam suam rerum universitate, sed nobis in iis, quæ vulgo accidunt, constantiam ejus, in aliis rerum novitatem admirantibus.

O B S E R V A T I O XXV.

Sputum sanguinis periodicum.

Fuit tanta viri cuiusdam, alias non indocti simplicitas, ut me serio consuleret, an non & viri suis quandoque laborarent menstruis. Non soleo ego sarcasmo, aut ullo irrisionis genere excipere cuiusquam ignorantiam; præferunt in eo genere cui quis animum nunquam applicuit: sed dum mecum more meo reproto, quid viro isti occurtere potuerit, unde ei in mentem venerit istud suspicari: in animum induxi meum hæmorrhoidum periodos, quæ non raro statuta servant tempora, quod vel in se expertus fuerit, aut aliis referentibus audierit, ei licet in Theologicis eruditus, in Medicis tamen prorsus rudi similem ingessisse dubitationem.

Et certè mirum est, non tantum febres in omnibus, menstruas purgationes in mulieribus, sed alios etiam morbos, illos maximè, quibus natura sese conatur exonerare, stata servare temporum intervalla.

Novi, dum viveret, Arnoldum quendam Pauli, virum sexagenario majorem, qui phthisi

laborare incepit cum vehementi ejectione sanguinis , quæ perseveravit ad quindecim usque dies , deinde medicamentis quibusdam , inhibitâ primâ istâ violentiâ , rediit post mensem idem sanguinis vomitus , eamque periodum tot mensibus servavit , donec octavo denique vehementius ingruens hominem de medio sustulit.

Quandoquidem hîc nihil præterquam observationes damus ; poteris & hoc , Lector benevole , an sæpius , & quibus in morbis reperias observare ; & de reperiendis horum talium causis , remediisque cum toto Medicorum choro meditari ; nec enim , quia nondum quisquam quippiam , quod curioso satisfaciat ingenio , reperit , oportet animum ad desperationem abjicere : si ita majores nostri fuissent animati , nihil unquam invenissent , cùm singula semel fuerint nondum reperta.

O B S E R V A T I O X X VI .

*An venæ & arteriæ venas babeant & arterias ,
quæ sua illis alimenta suppeditent ?*

Nullas partes eo succo nutriti , quem illæ deferunt , aut in commune corporis bonum elaborant , plurimorum est sententia ; quia liquidò apparet tam arterias deferentes alimento , quam venas superfluum ejus auferentes per illas discurrere . Sed quid de venis arteriisque ipsis dicemus ? Si venis arteriisque aliis ad sui

sui nutritionem indigeant, quid de secundis hisce rursus pronunciabimus? Nam si & hæ nutriantur ab aliis, jam vel in infinitum procedemus, vel assignandus erit numerus, in quo sisti potius debeat, quam in primis venis & arteriis; aut aliud quoddam investigandum est adhuc ignotum naturæ mysterium. Cui inquisitioni ne putas nullum à natura ostendi indicium, penes me servo truncum majorem venæ portæ equinæ, in quo conspicua est venarum, quæ à mesentericis ramis, & arteriarum, quæ à ramo splenico exoriebantur, tanta copia, ut inextricabilem labyrinthi errorem flexu earum, & fines quærentibus exhibeant; rursusque venas arteriasque alias per secundas hasce decurrentes ostentant, quod si fit, ubi fistetur? An verò fiat, immania elephantorum balenarumque Anatomicè examinata corpora, fortè clarius docebunt. Ego, dum ea visendi curiositati meæ dabitur occasio, ἐπέχω. Nam uti, quæ clarè vidimus, esse in rerum natura liberè pronunciamus, ita quæ non vidimus, sint, nec ne, ab experientia discere aveamus.

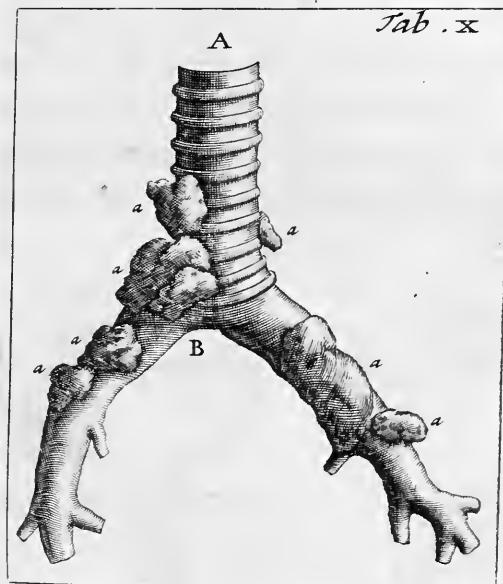
O B S E R V A T I O XXVII.

*Mors à lapidibus Asperam arteriam pre-
mentibus.*

Vir quidam laborabat maximâ anhelitûs diffi-
culturitate : non tamen tussiebat, non excre-
bat, nec ulla vel asthmatis, vel orthophnœæ,
vel phthiseos, aut vulgati alicujus pectoris vi-
tii aderant symptomata. Medici curabant ecleg-
matis, syrups, & similibus morbum non obse-
quentem, æger tandem febre superveniente
abiit ad plures. Causa autem morbi & mortis
postea sese aperto corpore, aperuit, & hîc clara-
re omnibus appositam figuram intuentibus ap-
parebit. Lapides varii variæque figuræ iis, qui
bus picti sunt, locis immediatè asperæ arteriæ
incumbentes, ita eam oppresserant, ut tandem
hominem præfocaverint: cetera enim interiora
nihil contraxerant vitii. Ita sæpe, quæ latent
in corpore, medicantes latent. Quo magis risu
digna eorum videtur arrogantia, qui medendi
rationes ad Mathematicorum calculos volunt
exigere; & Medicos rident, si fortè ex ignoran-
tione rei prorsus extra ordinem sese offerentis
mediis ordinariis fuerint usi, ad eum morbum
depellendum, quem illi prudenter, quamvis
non certò subesse existimabant.

Tabula x. ad Observationem xxvii. asperam arteriam cum lapidibus ei incumbentibus repræsentat.

- A. Asperæ arteriæ pars inferior.
- B. Rami arteriæ asperæ sese in binos pulmonum lobos insinuantes.
- a. a. a. &c. Lapilli varii, iis locis, eaque figurâ expressi, quemadmodum sunt inventi tracheæ incumbentes.

O B S E R V A T I O XXVIII.

Materia podagrīca in elementa sua chymicè resoluta.

Milles unus ex iis, qui sub Gustavo Adolpho in Germania armis belli opes, & gloriam quæsierant, sed paupertatem & miseras repere-
rant; mihi anno M. D C. LXI. oblatus est, homi-
nis simulachrum potius, quam homo; sic eum
podagra cum toto satellitio suo invaserat: pedes,
manus, humeri, corpus totum externè, internè
eâ peste obsessum, materiam podagricam ejicie-
bat, erantque sputa, urina, excrementa omnia
eâ infecta: nescio, an omnes hoc ita accipient,
uti à me jam aliquoties observatum. Dum extre-
mitates ita materiâ podagrîcâ prorsus sunt reple-
tæ, ut non tantum ejicere calcis possint, quan-
tum morbus ad eas amandat, vertit se ad inte-
riora peccans illa materia, & per ea venenum,
quod tum, quia mortem habet asseclam, vocare
possum mortiferum, spargit, breviq[ue] hominem
extinguit. In eum statum morbus hunc, de quo
loquor, militem adduxerat: corpus macilentum,
manus & pedes rigidos, dolores intollerabiles
non describo; hæc enim ex illis, quæ addam, vel
tantillum in arte medica expertus, quilibet fa-
cile colliget. calci similis materia undique efflue-
bat, sputa, quæ creberima ejiciebat, dum sicca-
bantur, eandem Calcis acquirebant consistentiam.

Incessit me curiositas per artem Chymicam, cui
per

per id tempus totum me dabam, examinandi hæc excrementa podagrīca. Ingentem igitur sputorum ad tartari consistentiam concretorum copiam colligendam curavi: eaque secundum artis illius dictamina, in elementa sua resolventi, primū dederunt spiritum quendam inter spiritum tartari, & salis armoniaci quodammodo medium, acidiorem nimirum illo, hoc mitiorem. Oleum ab oleo tartari vix poterat distingui, tam exactè illud colore, fœtore, & consistentiâ reseverebat; nec sal ex capite mortuo ex-tractus, longè ab eodem sale tartari abludebat, nisi quod sapore quodam extraneo infectus, ingratam quandam stomacho pariebat nauseam. Experiatur si cui & voluntas & fiducia erit, miseros hosce, & extra spem omnem positos podagricos ad pristinam sanitatem medicamentis propriis, & convenientibus reducendi; sciat, tum primū fore, ut apparet spes sanitatis, quando per sputum & urinas materiam hanc incipiet educere: uti enim in iis, quibus sponte eâ viâ purgatur signum est secuturæ mortis, quod tanta peccantium humorum sit copia: ita quando per medicamenta educitur, spes affulget sanitatis, quod ita insigniter minuitur causa morbifica. Paradoxum hoc fortè videbitur Medicis quibusdam, atque ridiculum iis, qui nihil quod ipsi non fecerunt, aut saltem viderunt, fieri posse putant: sed iis, quos Medicinæ recessus altior & secreta delectant, id est, qui & Galenicam callent, & Chymicam non ignorant; experientiæque

audent credere, dum scientia nondum rationem facti suggerit, non incredibile erit, si quid perfectum audiant, quod ipsis nondum occurrit, cum & ipsi quotidie nova quædam reperiant & proferant, in commune mortalium bonum.

O B S E R V A T I O X X I X.

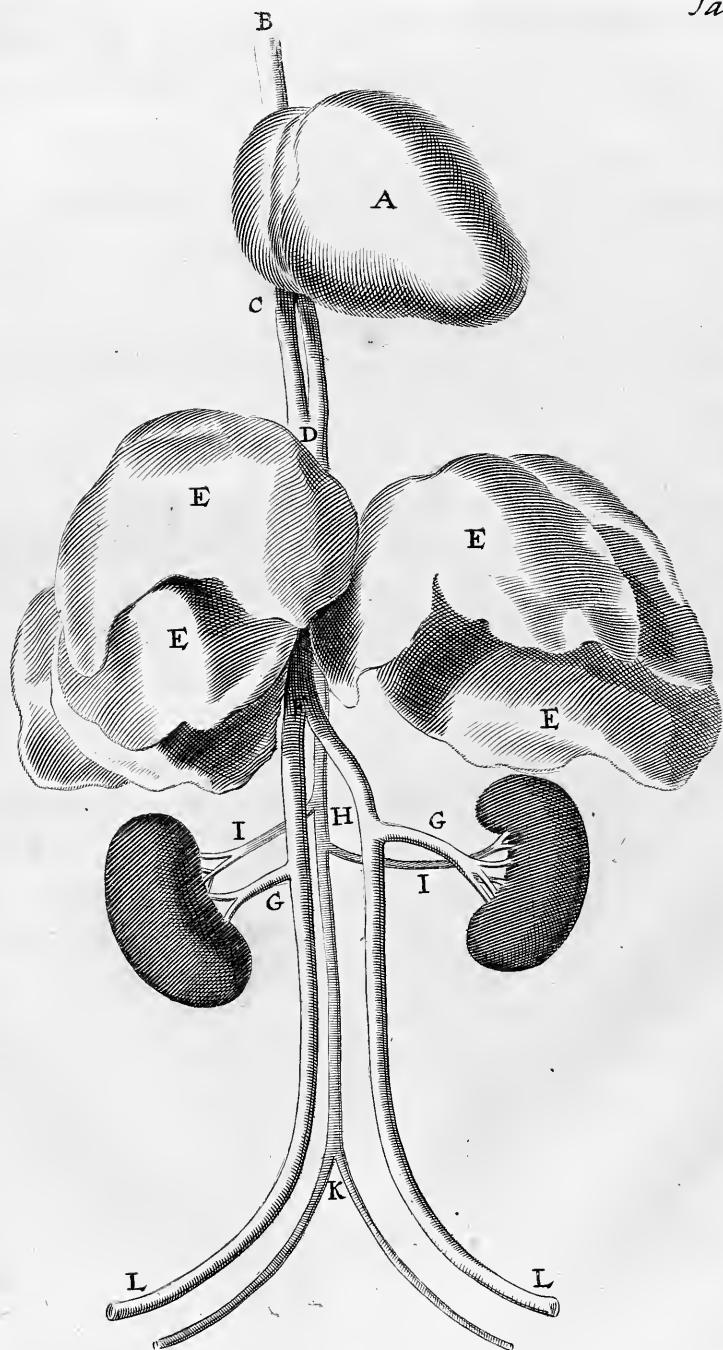
Vena Cava duplex.

Ludit variè natura in hominibus, ludit & in brutis. Nam xi. Septembris anni M. DC. LXVIII. in cane duorum mensium venam cavam inveni duplice trunco è dextra cordis auriculâ egredientem, quæ gibbam hepatis partem ingressura coalescebat in unum: verùm egressa hepar ad digitum transversi spatium, rursum dividebatur in duos magnos ramos, quorum singuli emulgentem ad renem sibi vicinorem propagabant, & sic divaricati ad crura ramos iliacos efficientes, deferebantur. Ad spectaculum hoc, quia nulli observatum memineram, advocavi cum Franciscum vanden Enden, Christianissimæ suæ Majestatis Medicum, tum Joannem ab Overbeeck, virum in secretorum naturæ indagatione curiosissimum, tum etiam Doctorem Fredericum Ruysch, Amstelodamensem Anatomicum, amicos mihi integrimos, qui rei novæ spectaculo non sine admiratione oculos suos pascabant; tu ejus delineatione contentus, Lector, pasc tuos.

Tabula.

Tabula xi. ad Observationem xxix. venam
cavam duplicem canis exhibens.

- A. *Cor à situ naturali nonnihil remotum, ut ve-*
na cava clarius conspicatur.
- B. *Vena cava ascendens.*
- C. *Vena cava duplice trunco è dextro cordis ven-*
triculo descendens.
- D. *Coalescentia venæ cavæ antequam gibbam he-*
patis partem ingrediatur.
- E. E. E. *Varii lobi hepatis canini extra situm*
naturalem.
- F. *Altera divaricatio venæ cavæ hepar egressæ.*
- G. G. *Venæ emulgentes.*
- H. *Arteria magna simplici, ut solet, trunco pro-*
pagata.
- I. I. *Arteriæ emulgentes.*
- K. *Locus ubi arteria magna in ramos iliacos se*
dispergit; quo eodem vena cava ordinariè in
eosdem se dividit ramos.
- L. L. *Rami iliaci venæ cavæ, jam ante digitii trans-*
versi spatio sub hepate à se invicem divisi.

O B S E R V A T I O XXX.

Ductus thoracicus triplex.

IDem ille canis, qui nobis xi. Septembris anni M. DC LXVIII. duplēcēm vēnā cavae exhibuit truncum, truncum ductūs thoracici triplicem ostendit, qui parte tamen superiore rursum in unum coalescebat. Et nescio, an non varius h̄ic naturæ in ductu thoracico lufus, quibusdam nos mirabilibus nominibus eludendi, ansam dede-rit; dum eum *den vronk*, atque aliis barbaris appellant vocabulis; unde non minus barbaras de duplīci per eum succorum fluxu proferunt sententias: quas hoc loco refutare neutiquam est animus; sponte suâ facile rumpentur & eva-nescent. Et mihi si lubeat incurrere in omnes eos, qui nec rationem sequuntur, nec ullâ rationis saltē specie errores suos colorant, sæpius neglegētis observationibus nostris arma sint arripienda; quod prorsus in aliam faciem trans-formaret hoc opus, quod non promittit, nisi quædam anatomiae spicilegia: quæ qualia fue-rint, Lector benevolus benigno vultu, quæso, aspiciat, dum ego innoxias ab omnibus, præ-terquam à canibus, vitulis, aliisque pecoribus servo manus.

O B S E R V A T I O XXXI.

Valvula coli non semper omnem impedit versus superiora ascensum.

CUm feminam inter ceteras Harlemi curaverim, quæ dum clysteres injiciebantur, eos halitu suo ita sursum attrahebat, ut nauseabundus stomachus ea ejiceret, quæ manifestè eum, qui materiæ clysteris fuerat, spirarent odorem: aliique existiment etiam nutritiri posse hac ratione hominem. Hoc obiter censui animadvertisendum, quod variis experimentis mihi videre contigit, valvula istam coli notissimam non ita occludere intestinum, ut nihil unquam pertransire possit: quod breviter quidem, sed non inutiliter tamen h̄ic observatum, Lector, boni consule.

O B S E R V A T I O XXXII.

Quatuor arteriæ spermaticæ sine spermatis venis repertæ.

VEl unico naturæ phœnomeno ostendemus, non nugari omnes Anatomicos, qui dicunt aliquando unam, aliquando utramque arteriam (spermaticam) deesse. Quod juveni cuidam, aliàs non infimæ spei Medico præmaturè nimis excidiſſe doleo: cui idem fuille de venis judicium probat, quam subjugit probatio. *Quia si vas, inquit, sanguinem referens adſit, necessariò adferens adeſſe debebit,* & con-

contra : ex quibus liquidè patet necessariò semper arteriam & venam adesse debere. Nam in virginne quadam duos circiter & viginti annos nata quatuor arterias spermaticas, venam nullam inveni : dexterarum ab arteria emulgente una, altera ex arteria magna trahebat originem ; sinistræ autem ambæ ex emulgente prodibant : antequam tamen se insinuarent testiculis in corpus pyramidale , ut arteria venaque simul junctæ solent, coalescabant. Has, ne testes oculatos citare sit opus, in museo meo curiosorum oculis spectandas asservo. Atque hoc argumentum, ut loquuntur, affirmatum , cùm tot Anatomicorum, quos Author ille nugari dicit, testimoniis, isti unico negato opponimus, quorum vel innumerabilis copia, ne uni quidem affirmato fidem derogare.

Ratio autem , quæ Authorem istum movit dicentem , *si vas sanguinem referens adsit, necessariò adferens adesse debet, & contra, aliquid forte probaret, si non aliæ adessent arteriæ, quæ vices harum absentium possent supplere, & adferre eum sanguinem, quem venæ referunt, & contra.* At cùm vel ex hisce observationibus nostris pateat, tam varia naturæ ludentis quasi petulantia quædam , quæ jam duplicem venam cavam , ut supra diximus, jam arterias umbilicales ex aortæ extremitate , jam ex ramis iliakis produxerit ; dubium nullum est, ut sanguis vel deferatur, vel auferatur , prospexerit. Nusquam hæret, omniparens illa mater, semper sibi aut viam facit, aut invenit.

O B S E R V A T I O X X X I I I .

Lien magnitudine & duritie peccans.

Latus sinistrum deciduo ex loco superiore lapsu afflixerat Theodorus Joannis, ex iis fabris, qui ligneam ædificiis adaptant materiam. Hic adhibitis quibusdamunctionibus & fomentis cùm graviorem non perciperet dolorem, livorque, qui in cute apparuerat, disparuisset, ab usu medicamentorum quidem abstinuit, sed palliatæ sanationis effectus postmodum sensit, & incuriam in eo suam morte luit. Surrepsit enim quasi ex insidiis hectica febris, quæ diutius latentem sui causam celare non potuit, dum paulatim latus extrinsecus illæsum in tumorem assurgit, & duriori intus latenti, seque paulatim dilatanti lienii amplius dat spatium, per quod suam, quot diebus majorem extenderet duritiem. Accedebat anhelandi difficultas, quam quidam rebantur alterius cuiusdam morbi sobolem. Extinctus itaque, & anatomicè examinatus ostendit unicam tot malorum, quibus quindecim mensibus exagitatus misseram traxerat animam, causam fuisse læsum isto lapsu liensem, qui præter modum induruerat, & magnitudine diaphragma premens, anhelandi difficultatem induxerat. Reliqua viscera cuncta sana visebantur & integra, nisi quod intestinis biliosa quædam circumfundebatur materia. An satius hic fuisset, heroico Fioravantii uti remedio,

ex-

exscindendo tempestivè lienem? nescio utri difficultius id persuaderetur ægro ne, an Medico: hic sanationem dubiam, ille dolores certos vere-
retur: si tamen ante anatomiam tam clarè patuif-
set causa mali, quām post eam apparuit, nescio
quid non hic bonâ vitæ spe, ille mortis timore
admitteret: *Medici certè hæc potiora putant,*
quam certa morte perire.

O B S E R V A T I O XXXIV.

Hepar nec per alvum, nec per urinam ejicitur.

SAnguis, qui per urinam, aut alvum aliquando redditur, parenchymatis hepatici duritie suā formā aliquam præ se ferre videtur, quā specie delusi quidam, putantes id esse, quod esse videbatur; etiam experimento quodam sese in eo confirmabant errore. Nam maioram illam sanguineam aquæ injicientes, dum coagulatio ea sanguinis dissolveretur, remanebant filaments quædam, quæ illi ramifications venarum hepatis esse existimantes, in eam prolapsi sunt sententiam, ut hepar ejici, tam per urinam, quām per alvum autu-
marent. Nec de grege solū Medicos in eum errorem traxerunt ista phœnomena. Hofmannus, Hercules à Saxonia, Swingerus, heroës alii in ea sunt opinione. Quem vel mediocriter studiosum non teneret cupido rem tam improbabilem, à vi-
ris tamen talibus proditam, examinandi? me certè non sivit quiescere curiositas, donec obla-

tus fuit, qui simili ratione coagulatas sanguinis massas dejiceret: has, quā volunt illi rationē, iisque præterea viis examinavi, quæ ad rei veritatem indagandam videbantur idoneæ; inveni residua post dissolutionem sanguinis filamenta, sed hercules! quām diversa ab ea ramificatione, quæ in venis hepatis obseruatione xcvi. exhibetur. Sume, sodes, Lector, experimentum, & confer, ipsa te res docebit, nihil illis inter se cognitionis intercedere: & in eam facilè mecum descendes sententiam, filamenta hæc ab interiore intestinorum tunica, aut aliis partibus interioribus abrasas esse particulas; quam opinionem liquidò confirmat nostra in hoc homine sanando felicitas; ritè enim curatus, planè convaluit, nec quicquam residuorum sensit symptomatum; quod certè nequaquam ei contigisset, si tantùm hepatis, quantum hæ massæ ponderabant, amisisset.

O B S E R V A T I O X X X V .

Lapis in cerebro repertus.

JOannes Nicolai Westphalus xiv. annorum adolescentis, id ætatis inter rationis stultitiaeque confinia traduxerat; semper somnolentus, semper capite obtuso: ut, si quid ageret, quod hominem saperet, potius ex creperæ cujuſdam rationis scintillis, quām ex vero ejus usu proficiisci videretur. Is cùm obiisset v i i i. Junii anni M. DC. LVII. operæ mihi pretium facturus videbar, si in cau-

causam constitutionis hujus inquirerem; & quid reperim, ubi, candide Lector, audiveris, videsis prudens facias de ejusmodi semifultis judicium.

Substantia cerebri omnino erat flaccida, pia mater, quod in hydrocephalicis fieri amat, ita laxè cerebro erat circumjecta, ut nullo negotio ab eo posset separari: cerebrum, non ut in hominibus sit, cerebellum magna ex parte obumbrabat, sed ab eo recedens, ut videre est in ovibus, nudum cerebellum primo aspectu oculis subjiciebat. Glandulæ pinealis ne vestigium quidem natura elaboraverat; an fortè, quia non decreverat homini huic indulgere istud (quod h̄c fieri quidam putant) animæ corporisque colloquium? an camphoræ instar aëri expositæ, in nihilum redacta? an denique resoluta erat instar salis ab humido? ratiocinentur alii in quaslibet partes; ego nihil, nisi quod vidi & tetigi, aut alio sensu percepī in medium profero: inter quæ aqua falsissima, quæ priores duos ventriculos fatui hujus plus mediâ parte repleverat, quorum dexter etiam inclusum servabat calculum colore albicantem, qui medicâ staterâ examinatus grana pendebat trecedim, quem & h̄c, quâ apud me asservatur specie, videndum præbeo.

O B S E R V A T I O X X X V I .

Secundinæ portio quarto à partu mense incorrupta & innoxia editur.

Homo homini Deus dicitur: & homo homini lupus. Passim hæc frontibus adversis pugnatio jaçtantur; pueri audiunt & senes, & verum audiunt: audi tu, mi Lector, quare. Infirmum, debile, inconsultum, rerum omnium ignarum editur in lucem animal illud, quod hominem vocamus, ideoque statim alterius eget ope: qui opitulatur, Deus illi est eâ metaphorâ, quâ utitur proverbium. Perversum, ad mala prouum, lucri sui cupidum, & per animi passiones seductum à vero, idem illud animal est, maximè ubi adolevit, & se videt ad corporis sui commoditates propter communem malitiam aspirare non posse, nisi per fraudes & mendacia, & nisi comminiscatur, quomodo alteri detrahatur, quod sibi cupit accedere; ideo dum alter in alterius damnum invigilat, & ubi potest, proximo nocet, homo homini fit lupus. Non opus est ut illud per omnes humanæ vitæ professiones discurrendo ostendam & in lucem proferam, quos sub pelle ovina singulæ tegunt lupos; tegunt, inquam, omnes, quæ se prodesse profitentur, (alias publicè non tolerandæ) hac ovili pelle suam nocendi cupidinem. Mitto Theologos, qui nos distrahunt per tot ecclesiás, & singuli suam esse, quæ nos ad fa-

salutem deducat, certatim clamitant, ut multitudinem ad se pertrahant, & ita plurimis nocent. Jurisconsultos non tango, multo minus Medicos: quos utrosque scimus iniquissimam sæpe male locatæ operæ mercedem exigere, dum ob ignorantiam, ne dicam malitiam, nocent, aut prodesse differunt, ubi promittebant promptum auxilium. Quod h̄ic deploro, est femellarum, quæ veluti harpyiæ quædam positæ primo in limine vitæ nostræ; statim in pueros matresque incurvant; & vel illos occidunt, vel utrosque ita male tractant per inscitiam, ut longo tempore post miseras trahant animas: sed ut iis, quæ per inscitiam contingunt, omnia condonemus, ea certè, quæ per malitiam quotidie ferè perpetrant, ferri nullâ ratione deberent. Dum iis, quibus adfuerunt parturientibus, jam puerperis persuadent, & mentioniunt secundinas cum puerō integras prodiisse, cùm magna earum pars adhuc in corpore hæserit, & securas reddunt mulieres, quæ fortè aliis remediis se liberarent his, quæ postea sequuntur, miseriis. Plurimæ mihi, quæ hanc obstetricum malitiam, aut morte, aut maximis luerunt doloribus, sunt oblatæ: nec esse, puto, Medicum, qui praxin feliciter cum bona hominum fama aliquamdiu exercuit, cui non tristis ille casus occurrerit; ideoque non istud est, quod tanquam rarum hoc capite observo: sed illud potius; quod una ex iis, quæ ita, decipiuntur ab obstetricibus, quarto post partum mense, cùm nullum aut exiguum

guum sensisset incommodum , fluxu vehementi laborare cœperit , & unà bonam placentæ partem nulla corruptionis ostentantem indicia ejecerit ; optimèque evacuata , nihil inde senserit incommodi.

Tanta est sæpe naturæ non solùm in therapeuticis potentia , sed etiam in prophylacticis industria. Sed satius esset huic obstetricum inscitiae remedium , & malitiæ quærere supplicium , quām semper fidere huic naturæ bonitati , quæ non nisi obseruatione dignâ rarissimâ raritate tale solet edere miraculum.

O B S E R V A T I O X X X V I I .

Placenta mulieris septem cotyledonibus constans.

PLacentam uteri reperiri unicam in muliere , equa , asina ; duplicem in lepore , forice , sūcula Indica , mure , talpa , unam rubram chorio adhærentem , alteram albam glandulosæ substantiæ : multiplicem in vacca , ove , & capra ; ex multis nimirum glandulis constantem , quas cotyledones vocant ; licet vulgare sit & ordinarium , non ita tamen perpetuum , quin ego in femina placentam invenerim septem placentis , seu glandulis diversis chorio adhærentem : puer autem , qui huic placentæ adjacebat ; hoc etiam præter morem aliorum ostendebat , venarum umbilicalium unam ex hepate , prout fieri amat , alteram verò , quod à more abhorret , ex vena mesafarica prodeun-

deuntem. Arteriæ item umbilicales, non ab extremitate aortæ, nec ramis iliacis sumebant initium, sed duobus transversis digitis ab aortæ extremitate. Verùm quia placentæ mentionem fecimus subjungam unam circa eam observationem.

O B S E R V A T I O XXXVIII.

Placentæ informes, quas vulgus Suygers, & vocat & esse putat.

Quia anicularum commentis, quæ de bestiis, quæ infantes consumunt, aut ab iis consumuntur, fabulosè narrant, nec credo, nec te credere vellem, quisquis hæc legis, nisi oculatus ipse testis bestias illas videris, noltrate linguâ *Suygers* appellatas, quas unà cum fœtu, aut sine fœtu in lucem edi, sëpe audire, nondum videre contigit: ideo binas hasce placentas deformes æri incidendas curavi; quarum alteram & vixisse & cucurrisse narrabant, credo, ut tanto plus gratiæ inirent, & magis à rei novitate commendarent id, quod adferebant mulierculæ. In altera & caput, & pedes, adeoque & oculos, & os & nasum ostendebant, nihil horum videnti. Tu, si in his accurate satis ad prototypa sua delineatis, quicquam videre potes, quod figmentis illis, ut ego quidem hactenus existimo, patrocinetur, quæso, dubitantem doce. Et quo te excitem magis, ut eam ineas à me gratiam, gratis dicam quid de toto hoc negotio sentiam.

Fit sæpe , ut dum formari cœpit in utero fœtus , nec firmis adhuc retinaculis placentæ alligatur , iis agitatione , saltu , casu , aut alio matris infortunio , aut etiam infirmitate solutis , nesciæ , & nihil tale suspicanti , foetus tenellum rudimentum excidat matri , remanente in utero placentæ materiâ , quæ dum ibi hærens non putrefit , sed augescit , variarum in utero contraktionum sæpe est causa , quæ dum subitis varian tur vibrationibus tam vehementer , ut etiam extrinsecus motus earum percipiatur , animalis per uterus subito motu discursantis , tam ipsi , quæ symptomata patitur , quam aspicientibus & tangentibus dat suspicionem : cùm autem postea hæc placenta sine fœtu , quæ vera est Mola , prodit in lucem , quod sæpe fit cum ipsis parturitionis laboribus , imo ipso tempore , quo prodisset infans , obstetrices , & reliquæ mulierculæ putant animal illud , quod antea vivum sensisse se existimant , fœtum , cuius nullum apparet vestigium , consumsisse . Sin autem prodeat fœtus post similes agitationes , contra animal illud , quod non comparet , absumptum esse ab infante pronunciant , & ejus vestigia præoccupatae præjudicio in placenta quærunt , & inventire sese imaginantur quandam bestiæ configurationem . Tu si melius quid habes , Lector , adfer : ego h̄c Thomas sum , nisi videro , non credo .

Tabula XIII. ad Observationem XXXVIII. placentas duas deformes seu Molas proponit.

FIGURA I.

Molam delineat, quam vixisse & cucurrisse narrabant.

A. Placentæ corpus.

B.B.B. Quatuor placentæ, si Diis placet, pedes.

C.C. C. Venæ, arteriæque in exteriori Molæ parte apparentes.

D.D.&c. Variæ chorii & amnii dilaceratæ particulæ.

FIGURA II.

Alteram placentæ figuram dat.

A. Placentæ corpus in quo nihil animali simile appetet.

B.B.&c. Chorii & amnii partes.

C.C.&c. Venæ & arteriæ in ea conspicuae.

FIG. I

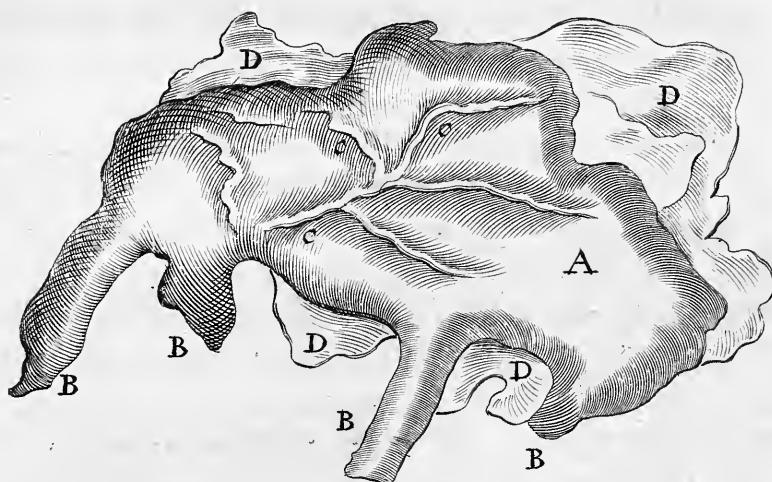
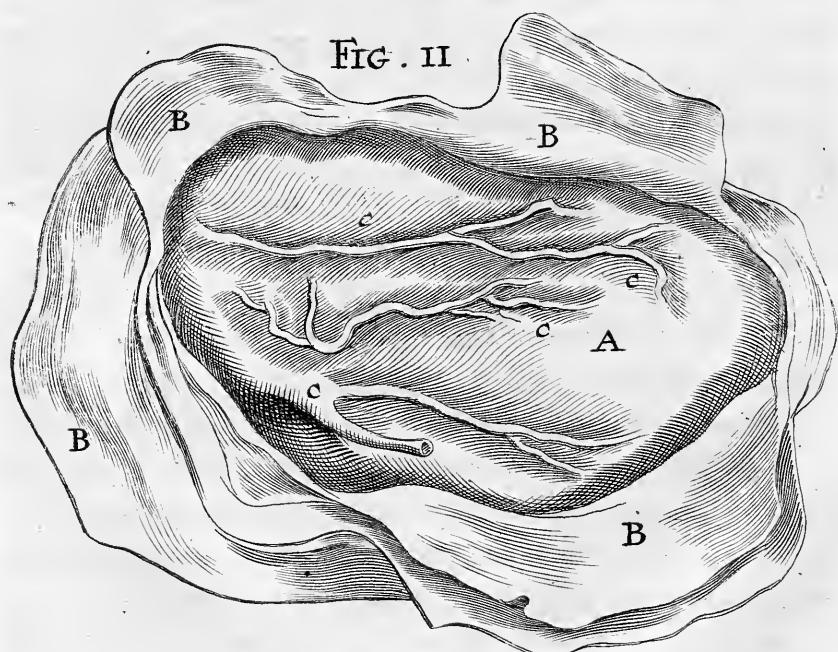

FIG. II

O B S E R V A T I O X X X I X .

*In colo & in ileo plurimæ reperiuntur valvulae,
quas, quia non totum opplicant spatium, val-
vulas conniventes appellamus.*

IN coli principio valvulam crassam & validam reperiri, cui id datum sit negotii, ut prohibeat ne fæces in ileum rursus delabantur, jam multorum observavit curiositas: sed qualis illa sit, triplex ne, ut Archangelus afferit; an unica & simplex, ut Higmorus ad *αὐτοὺς* provocans defendit; an verò duplex sub judice lis est: quarum sententiarum postremam, ego quoque ad *αὐτοὺς* sed accuratam & diligentem provocans, affirmare non dubito: claudit enim hæc valvula intestinum non unicâ rotundâ pelliculâ, prout fere ab omnibus depingitur: non triplici, ut ab Archangelo describitur, sed duplici, instar earum, quibus venæ occluduntur.

Sed alia erat novitas, ad quam præcipue te vocabat, Lector, hæc nostra observatio. Notum enim jam tibi est, & dictum à multis in colo existere cellulas quasdam à corrugatione per vinculum quoddam externum factas, quæ celerem fæcum lapsum sstant, quæquerupto, aut laxato eodem illo vinculo relaxentur, atque dispareant. Sunt eæ quidem, nec te decepit eorum, qui hæc observârunt, diligentia: sed aliud præterea, quod illi te celaverunt, reperies; val-

vulas nimirum per jejunum & colon intestinum dispositas , quas ego , si verbis audacia detur , nominare non reformidem *Valvulas conniventes*. Quia non claudunt ita intestinum , ut totam ejus cavitatem oppilent , sed medium circiter ejus capacitatem sic occludant , ut singulæ parte alterâ latiores , paulatim angustiores fiant , & rursus paulo inferius ab alia excipientur , quæ latior cå parte , qua præcedens erat angustior , talem intestino dent constitutionem , ut fæces delabi quidem possint , sed non præcipitari unico quasi lapsu ad inferiora : quam *valvularum conniventium* (utamur enim eo nomine , quia commodius non occurrit) ex iis , quas domi affervo , delineationem hîc spectandam exhibeo. Scriptum de his nihil quidpiam usquam vidi , nisi quod mentionem aliquam verbo de illis faciat *Fredericus Ruysch , dum ait in *crassis intestinis non unam , ast plures observo valvulas*. Quæ verba si is de hisce valvulis conniventibus interpretari velit , jam ridendum propinabit omnibus irrisorem suum , qui petebat sibi ostendi plures illas in colo valvulas : sed de his ipsi viderint ; ego quas descripsi , esse affirmo , & ostendo. Sunt eæ in colo , quâm in jejunio maiores , utrobique tamen hanc servant regulam , ut alteræ versus ileum , alteræ versus rectum intestinum descendentes , paulatim minuantur , & tandem evanescant. Dant etiam hæ valvulæ , quæ

* In tractatu dilucidationis valvul. vasor. lymphaticor. pag. 32.

quæ ab interiore intestini tunica efformantur, clarum sui in parte exteriore permanens vestigium, ne quis dicat, eas tantum esse plicas intestini à corrugatione ejusdem ortas.

Dices: qui fit, ut res tam notabiles, & valvulæ tam magnæ, si essent, observatæ non fuerint? cui objectioni primùm respondeo, neminem teneri rationem reddere omissionis alienæ, satis esse, ut suam quisque adhibeat diligentiam, ut aliquid afferat ad augendam Medicinæ scientiam. Addo deinde arte quadam & cautione opus esse in tractandis intestinis, ut valvulas has reperias, & aliis ostendere possis: etenim si infles ea remissius, non apparent: si intensius, distenduntur intestina in eam latitudinem, ut *valvulae hæ conniventes* vix videantur esse valvulæ, quia non aptè videntur, ut tantum occludant spatium: sed idem de valvulis venarum, quando vasa inflata & exsiccata sunt, ferrari posset judicium; si hoc esset judicare, & non errare propter minus accuratam rei contemplationem.

Tabula xiv. ad Observationem xxxix.
valvulas conniventes ostendit.

F I G U R A I.

Pars intestini jejunii valvulas conniventes
 exhibens.

- A. *Pars intestini jejunii.*
- B. *Interior facies intestini.*
- C. *Pars quædam reflexa, ut facies interior apparet possit.*
- a. a. a. &c. *Valvulae conniventes.*
- b. b. &c. *Vestigia valvularum conniventium exteriorius apparentia.*

F I G U R A II.

Pars intestini jejunii aliter delineata, ut clarius valvularum conniventium figura conspici possit.

- A. *Exterior jejunii facies.*
- B. *Interior facies jejunii.*
- C. C. C. &c. *Valvulae conniventes.*

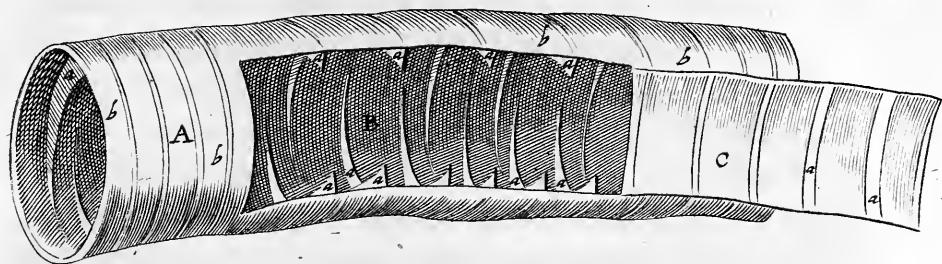
F I G U R A III.

Valvulam coli dupli pelliculâ constanter, & valvulas conniventes cum cellulis proponens.

- A. A. A. *Superficies coli exterior.*
- B. B. B. *Partes coli replicatæ, ut interius inspici possit.*

C. C.

FIG. I

Tab. XIV

FIG. III

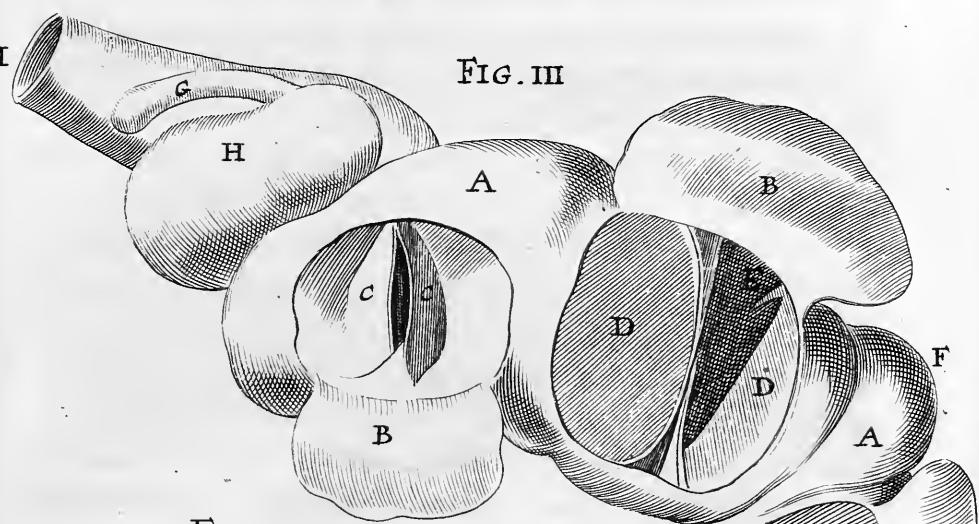
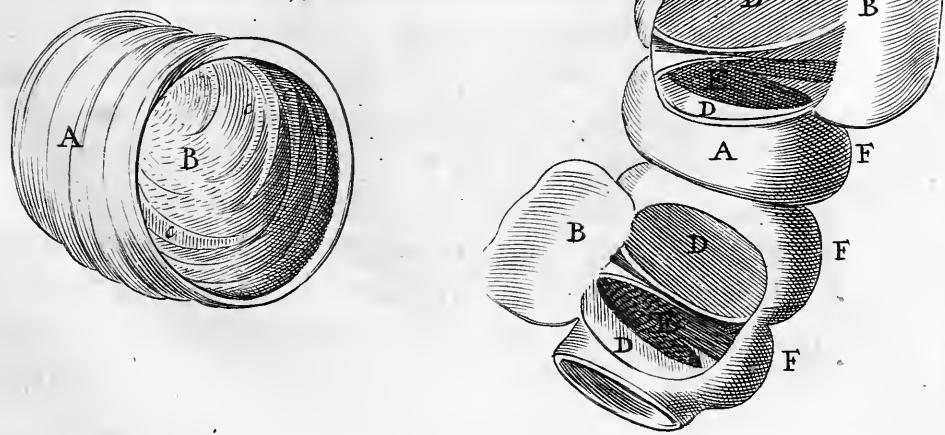

FIG. II

M

C. C. *Pelliculae binæ, quibus valvula coli constat, nonnihil à se invicem distractæ: ut ilei cava-
tas in medio videri possit: quamquam hæc
avtòphæ in exsiccatis melius ostendat, quam
ars chalcographica exprimere potuerit.*

D. D. D. &c. *Valvulae conniventes.*

E. E. E. *Spatia inter valvulas conniventes aperta.*

F. F. F. &c. *Cellulæ, quas externum ligamentum
efformat, eoque abscisso collabuntur.*

G. *Intestinum cæcum, id est, appendicula instar
vermis oblonga.*

H. *Antiquorum intestinum cæcum.*

I. *Intestinum ileum.*

O B S E R V A T I O X L .

Matres pueros suos nimis alendo sæpe necant.

SCitur & ridetur ab omnibus illa simiæ, anima-
lis aliàs sagacis, stoliditas, quæ catulos suos
præ nimio affectu tam arctè pectori suo apprimit,
ut exprimat animam: haud multò sapientiores
pleræque matres, quæ filios suos nutriendo, ne-
cant, & lactando, mactant. Anatome illas, si sa-
pere vellent, doceret, quàm facto in uno, dum
piæ volunt esse, sceleratae existant. Oblati enim
mihi sæpiissime sunt ex iis, quibus lac nimiâ co-
piâ fuerat exhibitum; febri continuâ brevi tem-
pore extinti; quorum dum mortis immaturæ
causam indagabam, omnes ita obesos & pin-
guedine obsessos inveni, ut vix scirem, quò
cul-

cultrum anatomicum adigerem: qui pueri dum fugentes perpetuò vomerent, latabantur stolidæ matres, vulgatum illud suum identidem occinentes: *pueri, qui vomunt, crescunt;* verè illud quidem; lac enim, ut alimenti maximi est, ita facile quando majori copiâ suppeditatur, quam ut calor nativus illud convertere possit in perfectam carnis substantiam, in pinguedinem abit: quæ non minus periculosem infantibus dat statum, quam adultis athletica corporis habitudo, quæ dum eadem quotidie gravatur copiâ, necessariò in ea incidunt incommoda pueri, in quæ ex nimia crapula adulti; ita ut hîc vel maximum locum habeat illud sapientis: *plures occidit gula, quam gladius,* etiam Herodianus. Quis vitæ diuturnitatem promitteret ei, qui ita se ingurgitaret quotidie, ut ter quaterve singulis diebus remetiretur vomitu, quæ assumpsisset: quid? an in tenera ista ætate crapula hæc non est multò pestilenter? nec enim calor isti tam copioso alimento digerendo sufficiens est, nec retentrix facultas fatigata, nec expultrix accommodata. Nam ut etiam hoc ex anatomica curiositate addam, pylorus puerorum tam arcto sigillo à natura munitur, ut si infles, eum siccare possis, quamvis infernè non occludas; quæ naturæ dispositio non videtur apta, ad tantum lactis per eum dimittendum, ideoque regurgitat & infantem enecat.

O B S E R V A T I O X L I .

Mulier fati sui diem ab impio prædictum mendicabulo nimis apprehendens, eo ipso extincta.

CUM semel extra Anatomiaæ oleas salierim, ad-dam & alteram de viribus imaginationis ob-servationem: quæ hoc simul adferet commodi, ut aliquos superstitione liberando, eorum non tantum saluti, sed vitæ consulet, dum advertent, quām facile hominibus illudatur, qui nimis reli-giosi pietati se indulgere putant; dum inanibus & panicis agitantur pavoribus.

In pago quodam Hollandiæ Septentrionalis, quem *Quadijck* appellant, Catharina Petri ne-gabat eleemosynam cuidam ex ea hominum col-luvie, qui per pagos cursitantes, fucorum instar, de fructibus laborum alienorum sibi partem in Dei, si Deo placet, honorem tribui efflagitant. Cūm illa, ut genus illud projectum est ad omnem non tantum impudentiam, sed etiam impietatem: quid, inquit, tu mihi negas eleemosynam nomi-ne eam Dei petenti? at ego tibi ejusdem Dei no-mine dico & prædico, te post sex menses hoc ipso die pœnas daturam hujus tui criminis, funus enim eris, nèc diutius in terris ages. Catharina pri-mùm ridere mulierculam: at postea secum rumi-nans, quām ferio, quām graviter esset intermi-nata, diem illum fatalem sibi saepius proponere, ad imaginem ejus cohorrescere cœpit, & tandem
auctâ

auctâ paulatim imaginatione , & inde ortâ infirmitate , eo ipso die extincta est: non punitione aliquâ divinâ , ut stolidè quidam in simili eventu imaginantur. Quod enim tantum peccatum in se admiserat , non dando eleemosynam vagis istis nebulonibus ; cùm hac in patria potius virtutis genus sit , & obedientiæ mereatur præmium ; cùm à legitimis superioribus boni communis causâ ventitum sit , porrigendo eleemosynas alere hominum istorum pigritiam.

O B S E R V A T I O XLII.

Iliaca passio ab ulceribus intestinorum cum inflammatione potius, quam eorum intortâ convolutione oritur.

NON eâ , quam hîc anno observatione , istam confutare est in animo vulgi opinionem , quâ passionem iliacam , seu ileon , ideo volvulum dictum esse existimant ; quod eâ intestina ita convolvantur & contorqueantur in nodum , ut propterea excrementis ad inferiora negetur descensus ; quod vel tantillum in Anatomia versato fieri nullâ ratione posse , statim apparet ; cùm intestina omnia mesenterio ita alligata & illigata contemplabitur , ut vel hoc rumpi , velilia ab eo disrumpi debeant , ut imaginaria fiat ista convolutio : Sed cùm mihi oblata fuerit non vulgaris morbi hujus rarissimi causa , eam omnibus visendam dare , proposui.

xxix. Septembris anni M. D C. LXVIII. Amstelodami vir quadragenarius moritur ejus fortunæ, ut pauper inter divites, inter pauperes dives habetur. Hic ab aliquot jam annis, quasi tabe conficeretur, marcebat: & inter dubia vitæ mortisque vota miseram trahebat animam. Tandem febri correptus fuit decimo quarto ante fatalem sibi diem: post decimum nihil excrementorum per inferiora dejecit, tertio fæces per os fœdum in modum ejecit, quas triduo post anima sequebatur. Laborabat is omnium opinione volvulo; & revera is erat morbus, cui peritiores Medici, vel quod æger vietus doloribus se convolvat sæpius, vel quod flatus in ventre quasi volvantur, etiam hoc nomen indi non abnuerunt. Non dum mihi hominem vere miserando hoc morbo extinctum secandi fuerat oblata occasio, hanc igitur non negligendam ratus, apud propinquos, eâ in parte difficiles, eam mihi impetravi gratiam. Ego inter secundum convolutionem intestinorum nullam, sed ea circa coli principium arctius compressa, atque inflammata reperi; & ubi cautâ, lenique incisione ea aperueram, ulcus inveni, quod transitum ad inferiora fæcibus negabat, & hinc quæ deorsum vergebant vacua, quæ sursum excrementis plena; quin ipse ventriculus iis infectus, fœdum visu, grave odoratu spectaculum erat. Post inventam morbi causam, dum causæ causam indago, ecce tibi pancreas scle offert, quod ordinariam pancreatis longitudinem, mediâ sui parte;
lati-

latitudinem, tribus transversis digitis; crassitudinem, incredibili modo; pondus, quatuordecim uncias excedebat, pendebat enim uncias xv iiii, cum hominis quinque, equi undecim plerumque pendeat: omni ex parte plenum erat scyrrosis glandulis ovum columbinum magnitudine exæquantibus. Hac pancreatis mole compressum ileon, primò inflammatum, deinde exulceratum, negaverat excrementis transitum.

Redeamus nunc ad imaginariam, quæ vulgo obtinet, de convolutione illi opinionem, quæ si fieret, fieret necessariò cum illi à mesenterio dilaceratione; ea autem, quæ hinc sequeretur, in corpore catastrophe propter sanguinis, per cava ventris ruptis majoribus vasis, effusionem, cum à nemine observetur, fit, ut dubitem, an satis magnâ attentione scrutatus sit, * Lazarus Riverius, & alii, qui dicunt Anatomiam isti convolutioni patrocinari, neque enim detta est unquam, quantum ego existimbo, cultro anatomico ista convoluta intestinorum contorsio. Quam opinionem meam, ne temerariam aut cuiquam injuriosam esse existimet quispiam, audi, quæso, quomodo Riverii errorem excusem. *Aperto, inquit, cadavere inventum est intestinum ileon tribus complicationibus convolutum, & quasi compactum in unam massam circa finem illius: tota autem illa intestini portio complicata gangræna affecta erat, cum portione mesenterii fibi adjuncta. Aperto cadavere à Chirurgo scilicet aliquo, quantum arbitror, his enim vulgo datur*

id à Medicis negotii. *Inventum est, &c.* non addit à se vel visum, vel accuratius examinatum : fœtor & cetera, quam commemorat partium internarum constitutio satis prohibebant hanc curiositatem. Ergo inventum est, referente, puta, Chirurgo obiter hæc inspiciente, *ileon tribus complicationibus convolutum, & quasi compactum in unam massam circa finem illius.* Compactum in unam massam apparuisse ex inflammatione, gangræna & ulcere facile imaginor, inde Chirurgus vulgari præjudicio imbutus, hanc convolutionem esse pronuntiârit. Adeo, ut nihil hîc aliud visum fuisse existimem, quantum quidem ad convolutionem attinet, quam id, quod nos in subiecto nostro magnâ pertinaciâ contra tetros, qui afflabantur, spiritus depugnantes invenimus. Quod ut eò te magis oblectet, quo nobis fastidiosius fuit, verbum addam, ut interim diffletur, quæ jam afflare cœpit imaginationem tuam graveolentia.

Meministi, credo, Lector curiose, * Riolanum dicere se, dum aperiret Viri Illustrissimi D. Jacobi Augusti Thuani corpus, in eo pancreas undique scyrrosum invenisse, quod magnitudine hepar adæquaret. Conferatur cum eo hoc nostrum, & quemadmodum videbis hoc illo multò admirabilius, ita fateberis latere sæpenumero in corpore morborum causas, quæ & ipsæ morbi sunt, quas ne suspicari quidem Medicus potest: frequentes autem ab Anatomicis, qui eas invenerunt, observationes in lucem datæ, id adferent generi huma-

* Lib. 2. *Anthropog.* cap. 16.

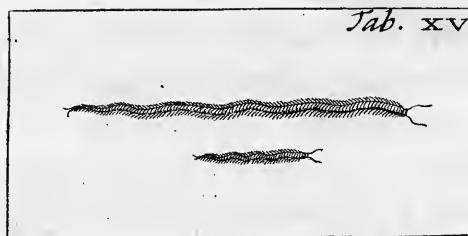
no commodi , ut dum medicamenta ordinaria
ad speratam sanitatem parum conferent , Me-
dicus mentem advertat ad hæc ludibria , dicam
potius , quæm ludos naturæ , quæ dum sic ludit,
nobis illudit.

O B S E R V A T I O N X L I I I .

Vermis è naribus ejectus.

Hic fidem , quam alteri narranti vix darem , nisi rem ipse oculis usurpasssem , peto à Lectoribus . Femina quædam Amstelodami in ea platea degens , quam *Dominorum fossam* ibi appellitant ; cùm jam dudum pectoris angustiis , tussi vehementi , quâ phlegmata crassiora sæpius expuebat , & maximis capitis doloribus laboravisset , die xxi . Septembris anno M . DC LXVIII . capitis dolore præter morem , & nescio quâ angustiâ tum pectoris , tum narium incepit laborare , ita ut spiritum per nares difficillimè aut emitteret , aut traheret , dumque ea in angustia posita , tussit , spuit , emungit , ecce tibi inter emungendum vermem è naribus educit , ita in se convolutum ut fordes quasdam crassiores esse autumaret ; rei tamen infolentiâ permota , & maximè quòd angustiarum suarum levamentum quoddam sentiret , filiam advocat ; quid illud sit , interrogat ; ipsa enim , oculis ex vi conatûs stillantibus , non satis distinguebat ; filia vivere id exclamat , & ubi se evolvit , vermis rubri coloris is apparuit ,

N quem

quem h̄ic depinximus, pedibus innumerabilibus, caudā bifurcatā, & prominentibus ad caput cornibus præditus; qui celerrimē se convolvebat; is cùm ad me delatus esset, feminam ipsam adivi, quæ ante aliquot septimanas se similem quendam in sudario suo reperiisse ajebat, sed quia illud ad latus juxta parietem sepositum fuerat, se putasse vermem eum in sudarium ex terra irrepsisse, ideo quæ abjecisse: ego vermē nullo utentem alimento diu vivum servavi; eundemque tum familiaribus ostendens, tum quandoque curiositate impellente visitans, semper agilem reperi: at die Octobris tertīâ, dum capsulam ligneām, in qua eum reposueram, aperio, ipsum jam mortuum, sed ante mortem peperisse reperio; adjacebat enim vermiculus vivus, quem etiam h̄ic appinxi, & mortua genitrix, quæ tumorem circa ventrem manifestum viva ostenderat, jam parte istâ detumuerat: jussi dari feminæ medicamentum emeticum, quo ipsa materiam copiosam, lentam, viscidam, herbā viridiorem evomuit, in quo cum nonnihil se sublevatam sentiret, injussu meo eandem medicinam iteravit post duos dies, & iterum

ca-

eadem fere quantitate eam materiam, paulo tamen minus viridem ejecit, & capite se, ventreque inferiore non nihil sublevatam gaudet, sed tussis molestia, cum sputis lentis & crassis perseverat.

Vermem ex quo noster hic depictus esse videatur, nisi quod ille major sit, adfert Paræus in Operibus Chirurgicis, quem Christianissimæ Majestatis suæ Chirurgum Jacobum Guillelmeau ex apostemate femoris adolescenti cuidam exscidisse dicit. Varias autem ex variis historias, quibus vermes in capite reperti esse narrantur, adfert * Daniel Sennertus: sed ego, qui spicilegium facio, aliorum me manipulis non onero, contentus id, quod mihi videre contigit, in medium attulisse, ut sic miranda mirandis adstruant fidem.

* Praeß. lib. I. part. I. cap. 18.

O B S E R V A T I O XLIV.

Acus gutturi inhærens magnete extracta.

Undique discendi captat occasionem, quem semel incessit generosa cupido scientiæ; hanc vel à circumforaneo oblatam arripui, arreptam tibi trado: Ideo maximè quod res ipsa quidam habet notabile.

Dum aquis Spadanis hauriendis sanitatis causâ indulget Hera, Ancilla quædam imprudens acum deglutierat, quæ tali ratione infixæ erat partibus internis gutturis, ut loquaciam ei red-

deret difficilem, illa ceterum innoxia descendit ad tonsillas, atque ibi novem omnino annis habuit manifesta, quia tactu percipiebatur, nulla tamen inflammatione infesta: puella anxia nihilo minus, ne tandem in malum atrocius erumperet loco non suo positum metallum, varios folliculat Chirurgos, manum adhiberent exscindendæ acui: nemo audet majoris mali formidine. Jam vigesimum tertium annum ætatis agebat; cum supervenit homo, ex eo genere, qui cum nihil, vel parum de Medicina calleant, medicamenta tamen aliqua nocti, quæ cum adhibita, morbos aliquos sanent, illi omnia omnibus audiencent promittere, & dum omnibus manum adhibent, tandem quadam imbuuntur experimentali in multis scientiâ: is ergo, quem dixi, homo huic nostræ accedenti facilem promittit ab ea sive molestia, sive anxietate liberationem. Illa credit: hic incipit: & cultro levi facta incisione turundulâ pellem nonnihil deducit, & magnetis (non pulverem, ut vulgo fit) sed frustum vulneri apponit: res mira; post nonum diem lapidi adhæret acus, & puella liberatur.

O B S E R V A T I O X L V.

Λόγδωνις fanata.

PRoceræ staturæ vir quidam nobilis è Frisia quadraginta circiter annorum sic incurvabatur, ut silicernum potius nonagenarium, quàm id ætatis homo occurrentibus videretur. Adiit ille varios, qui se vel dislocata membra restituere, vel malè conformata ad debitam figuram revocare profitentur; sed irrito omnium conatu. Ægre id habebat hominem, & dum malo suo remedia quærerit curiosius; me quoque adiit. Visa est, non tam ex ossium, quàm muscularum malis humoribus obsessorum vitio orta esse mala hæc conformatio. Præparandis igitur, & expurgandis humoribus dum operam do, eaque fo- menta adhibeo, quæ isti morbo censembam idonea; cœpit ille non præter spem, sed opinione tamen meâ citius erigere se, & intra sex hebdomadarum spatium ita sanari; ut corpus illud procerum, rectum, sanumque circumferret.

Non tam anatomica est hæc observatio, quàm admonitio, ne Anatomia incautos decipiatur, dum existimant omnem deformationem externam solum ab aliquò internè distorto osse originem sumere: quæ Operatoribus istis, ut vocant, non Medicis, id probè callentibus, data sit cautio.

O B S E R V A T I O X L V I .

Oves aliquot & puer cerebro carentes.

Dum scrutor ea , quæ Anatomiam spectant , omnia diligentius , non tantum oculos in cadavera , quæcumque secunda offeruntur , immitto ; sed aures etiam curiosas , ubicunque de his talibus sermo , adhibeo.

Inter alia narravit mihi Lanius se oves aliquando habuisse adeo fatuas (estenim & sua bestiis sapientia , est sua fatuitas) ut neque edendi , neque bibendi à natura cunctis animalibus suggestos sentire viderentur stimulos ; sed fame periissent , nisi ore vi aperto , alimenta ingessisset. Incessit eum cupidus examinandi , num quæ fatuitatis hujus in capite extarent indicia , diviso igitur ovis ejusmodi cranio , nihil in eo cerebri , aquæ solummodo tantillum reperisse , idque , curiositate unâ stimulante alteram , non semel sibi in ovibus oblatum esse ajebat : non ad vanitatem fictam fabellam , sed anatomicam historiam narrasse tunc mihi visus fuit , quando ipse puerum ex hydrocephalia mortuum accepi. Medio circiter & quinque mensibus vixerat : futuræ capitis magno hiabant spatio , intus autem non cerebrum , sed cerebri loco aquam reperi mucosam , quod ideo commemoro , quod non meminerim simile quid à tot diligentissimis Anatomicis observatum.

Quod enim de puerο quinquenni adserit Amplissi-

plissimus Dominus Consul noster * Nicolaus Tulpius, qui aquæ quinque libras capiti inclusas gestabat; licet admirabile sit, & non tantum in stuporem traxerit, sed etiam distraxerit in varias sententias eos, qui tum aderant, Medicos: tamen ut ipse Vir Amplissimus fatetur, oculi acie illuc penitus directâ, viderunt satis perspicuè cerebrum non defuisse, sed amissâ figurâ globosâ induisse formam convexi fornicis, adeo, quamvis stupenda admodum sit ista historia, non tamen est eadem cum hac ovium, & pueri nostri, ubi nihil cerebri repertum fuit.

* Lib. I. Observ. 24.

O B S E R V A T I O X L V I I .

Mors ex sordibus in aspera arteria congregatis.

Dic ubi mors non est, si jugulatis aquæ? Dicebat ille. Sed an non majore ratione ego admirabundus exclamem, ubique mortem effe; cùm cultro anatomico causas ejus investigans, nusquam eam non latitantem invenerim: & nuper in vitulo morticino, ubi minimè suscipabar. Habebat is asperam arteriam fœno permixtisque aliis sordibus ita plenam, ut animæ interclusus fuerit exitus. Erat epiglottis ci parva adeo, ut vix medium tracheæ hiatum obtegeret. Hinc fœno paulatim, ut ex substantia ejus semi-putrida apparebat, obturandæ arteriæ fecerat copiam. Nec in brutis hoc tantum usuvenit; in
puero

puero triennali aliàs tracheam corrupti alimenti
fordibus oppletam reperi , cui & epiglottidem
fuisse , quæ non esset opplendo arteriæ illius
osculo , perspexi.

O B S E R V A T I O X L V I I I .

*Cartilago fontanellæ similis in ossibus parietalibus,
& frontis.*

Fontanellam in medio capitis longo post nati-
vitatem tempore sæpe adhuc apertam , requi-
rere magnam in obstetricibus & nutricibus pru-
dentiam , & in tractandis infantibus circumspe-
ctionem , alibi à nobis dictum : sed quod hac ob-
servatione inculco , illud est ; quod natura nullis ,
nisi suis , adstricta legibus , non ita præcisè (ut
plerumque eam facere in Osteogenia annotabi-
mus) semper observat sua tempora , quibus car-
tilagines in ossa consolidet . Oblatae enim mihi
fuere aliquot infantium calvariæ , in quibus lon-
go post nativitatem tempore ossa parietalia me-
diam , fontanellæ instar , ostentabant cartilaginem :
os frontis in alia , in alia item tam frontis , quam
parietalia : unde constat nutrices , si temere nimis
crudis manibus attrectent tenellula hæc corpu-
scula , magnorum incommodorum causas existere .
Est mihi infantis caput , cui obstetrix in partu dif-
ficiiore manus per has parietalium cartilaginiæ
injiciens , ea à dura matre ipsa divulsit , quales er-
rores sæpius contingunt , & velantur monstroso-
rum partium prætextu .

O B -

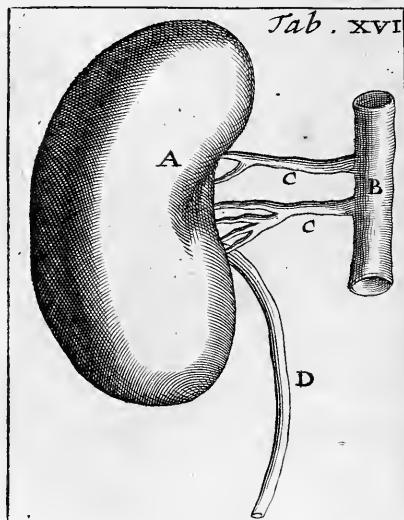
O B S E R V A T I O X L I X.

Ren fætus unicā constans glandulā.

IN renibus, tanquam in amplo quodam natu-
ræ ludentis theatro, triumphare videntur A-
natomici: dum alius desideratos eos quandoque
fuisse, alias magnitudine supra modum excre-
visse, alius ureterem ex postica eorum parte
egressum fuisse, alias figurâ variasse, eos descri-
bit. Ego fœtuum sectioni frequenti dum indul-
geo, quo eorum Osteogeniam perfectiùs ador-
narem, in quodam, qui octo jam mensibus ar-
ctas illas primi mortalium domicili angustias in-
habitaverat, renem inveni, quem etiam in sec-
nam producendum putavi. Excedebat is qua-
druplo, & amplius fœtuum aliorum magnitu-
dinem, constabatque ex uno continuato corpo-
re, non ex glandulis in unam massam conspiran-
tibus, uti & hic alter hujus, & semper omnium
ordinariè fœtuum constant; & quod etiam præ-
ter aliorum morem in eo admirabar, venam ha-
bebat emulgentem dupli ramo jam inde à ve-
na cava egredientem, uti figura ejus ostendit.

Tabula xvii. ad Observationem xl ix. Renem
fœtus solito majorem, unâ continuatâ sub-
stantiâ constantem, & venâ emulgente
duplice præditum ostendit.

- A. *Ren solito major, unâ continuatâ substantiâ constans.*
- B. *Venæ cavæ truncus.*
- C. C. *Binæ venæ emulgentes.*
- D. *Ureter.*

O B S E R V A T I O L.

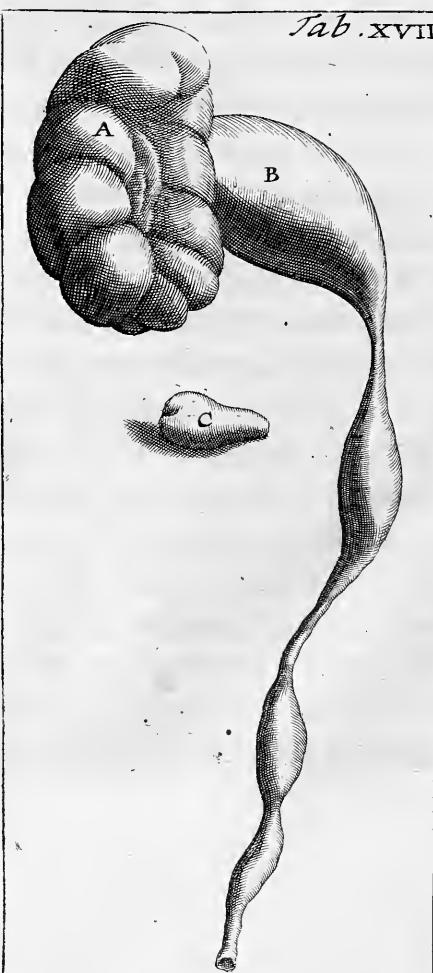
Varia observatione digna in puer.

QUAM in puer nuper à me dissesto inveni partium quorundam constitutionem, quia mihi spectanti attulit ex curiositate voluptatem, spero non injucundum auditu fore lectoribus, si narraverò. Intestina, ventrem inferiorem scrutanti (quia ingentibus ejus tormentis cruciatus obierat) omnia occurrerunt vacua, & ita vento distenta, tanquam si vi quapiam externâ, ut exsiccarentur, inflata fuissent: atque acquisitâ per distensionem hanc mole & duritie ita compresserant hepar, ut manifesta eorum sibi impressa gereret vestigia; ipsa autem vicissim tincta essent aureâ flavedine ex bile, quam hepar coarctando è folliculo expresserat. Pylorus tam exiguo foramine erat pervius, ut vix flatum transmitteret: utrōbique in duodeno & in recto loca quædam trium transversorum digitorum magnitudine vento vacua, ita conciderant, ut parietes intestinorum sibi agglutinati viderentur, nec flatum transmitterent. Remotis jam intestinis, infra peritonæum renem dextrum lapide inveni infertum; amygdali minoris magnitudine, quod uti in puer tantillæ ætatis (necdum enim annum vivendo expleverat) mirum, ita mihi hoc admirandum visum est multo magis, quod ureter renem illum egressus statim folliculi fellis adulorum æquabat

molem: post quam sequebatur angustissima coarctatio; & hanc rursum excipiebat minor quidem priore multò, sed tamen extraordinaria inflatio; atque ita vicissim coarctatus, atque inflatus, quasi per globulos paulatim minores descendebat ureter. Lapidis magnitudinem, & ureteris figuram delineatam dedi, ut quisque eā possit curiosos pascere oculos, cui non contingit, ea penes me fervata conspicere.

Tabula xvii. ad Observationem L. Renem pueri
& ureterem monstrosum ostendit.

- A. *Ren pueri adhuc glandulis constans conglomeratis.*
- B. *Ureter exæquans folliculi fellis molem, & deinde alternatim in maximas angustias coarctatus, & rursus in nimias laxitates ductus.*
- C. *Lapis amygdali minoris magnitudine in dextrorene inventus.*

O B S E R V A T I O L I.

Pulveres sternutatorii sæpe noxii.

NON ex tetrico illo sum Medicorum ego generare, qui ita arte suâ sibi blandiuntur, ut non lint quenquam quicquam conferre ad salutem, aut sanitatem proximi, nisi id in scholis didicerit, aut promotione, quod ajunt suâ, licentiam acceperit bene merendi de proximo. Puto enim omnibus hanc à natura concessam veniam, ut, hominem si videant in aquam procidentem, submergendum nisi subvenerint, extendant manum, & quâ possunt, consulant saluti proximi: si hoc, cur non & illud? ut si quid vel experientiâ propriâ didicerim, vel auditione acceperim, vel studio mihi meo comparaverim scientiæ, id ipsum impendam aliis, ut eos à mortis periculo eximam. At enim multis incommodant, qui sic prodesse volunt. Utinam tam felix esset Medicinæ, quam profitemur, scientia, ut nunquam illud, nisi ab iis, quos imperitos vocamus, accideret! quis spopondit Academiis, ut ii, quos ipsæ promoverint, nunquam errent, vel obsint, dum prodesse student? Latent inter homines etiam gregarios innoxiae quædam & salutares medicinæ, quas nullus contemneret, si nosceret; & si nostri, qui promotione suâ ita triumphant, non tantum ex scriptis, sed etiam ex ipsis traditionum libris vellet discere, næ isti sæpe melius famæ suæ, melius saluti ægrorum consulerent.

An ergo pessimo illi circumforaneorum turbæ patrocinamur , quorum quisque passim tantâ temeritate & impudentiâ se Medicum jaçtat eum, cui parem nulla retrò ætas dederit , nulla dabit? Ne hoc in animum inducas tuum , audi , quam historiam tibi narrem , quidque de ea judicem.

Tempore quodam Harlemo petebam Amstelodamum , aderat in navi quidam de grege isto hominum , qui pulveres suos sternutatorios commendabat , ut medicinarum omnium compendium , & omnium Doctorum , ut ajebat , opprobrium ; quippe qui subito efficerent sine labore ægri , quod illi catapotiis , & purgationibus præstare nequirent. Inter hæc rusticus quidam , nefcio , an scrupulis quibusdam , an omine adductus , interrogat , numnam nocere posset pulvis iste , audivisse se ad mortem usque procedere posse sternutationes istas ; ingereret audacter , repunit circumforaneus , sternutationibus , credo , frequentibus , & quodam miseri incommodo , eum ridendum volens propinare circumstantibus. Haurit impigrè rusticus , & sternuere ita vehementer incipit , ut sanguis sequeretur tantâ copiâ , ut miser ex animus concideret , & Amstelodamum delatus , diu decumberet. Quis foveat aut defendat nebulones ejusmodi , qui sic ludunt de corio humano ? pœnas publicè dare oportet tanta nequitia. Sed nolo hîc contra eos debacchari: illud tantum ex eventu observo , pulveres istos , quos ita temere quidam per nares trahunt , quibus helbo-

rum album admixtum est, non sine evidenti assumi periculo; potius aquis sternutatoriis utendum; vel si pulveribus, helleborum omittendum est.

Sed quid agas? an propter similiū hominum improbitatem non vis, ut singuli mortales ad Medicinam suum conferant symbolon? fiat, quæso; sic ab incunabulis suis crevit Medicina, sic aucta, sic corroborata est. Qui diligens harum traditionum erit observator, non parum proficiet, si quæ passim traduntur, ipse in penum suam reponat, & arte iudicioque limet ea, quæ indigesta à vulgo offeruntur.

O B S E R V A T I O. LII.

Monstrum informe.

QUOD cernis errantis naturæ prodigium anno M. D. C. LXIV. in pago, qui *Velsen*, dicitur, editum est à muliere, quæ gravitationis tempore me consuluerat. Corpus enim versus sinistram partem vehementer intumuerat; pars dextra adeo conciderat, ut in ea nullum proliis appareret vestigium: unde & illa, num grava esset, dubitabat. Conquerebatur autem de gravissimis doloribus, insomniis terrificis, & de constitutione totius corporis, quæ sibi se gravem, & molestam reddebat. Post varia, sed irrita dolori leniendo adhibita medicamenta, tandem hunc partum mortuum enixa est, manibus pedibusque informem; pectus uno, venter alio tumore aſſurgebat;

caput quid referret, nemo facile dixerit, tam longè ab humana capitum forma recesserat: nihil in toto monstro visendum; nisi tanta & tam longè ab hominis figura recedens monstrositas.

O B S E R V A T I O L I I I .

*Sarcoma totam uteri vaginam occupans, fo-
rasque propendens.*

ITerum eorum sententiam , qui uterum foras prodire , & extra corpus ipsum propendere existimant, cultro anatomico impugnabo.

Coloniæ Agrippinæ mulier erat, quæ hysteri-
cis passionibus mirum in modum cruciabatur;
qui eam curabant, procidentiam uteri earum
miseriarum causam esse, & scire se, & manu-
tangere opinabantur; propendebat enim extra
corpus quidpiam, quod illi non aliud, quam
uterum esse, vel esse posse existimabant: hæc
interim mulier omnia, quæ menses obstructi, &
reliquus uteri furor excitare solet, miserrima
symptomata perpesta, tandem anno M. DC. LXV.
menfe Augusti morte ab his liberata fuit.

Excurseram eo tempore Coloniam, & curiositatem meam urbi visendae, ut haec microcosmi cernerem miracula, subtrahbam: dum ergo Chirurgis hoc cadaver secantibus adsum, causa apparuit tantorum malorum prorsus alia, quam opinati fuerant: non enim prociderat uterus, quod fieri non posse, jam saepe monemus, sed

interno ejus orificio adnatum erat sarcoma, quod diductum per totam vaginæ longitudinem extra corpus sese ostenderat.

Postea aliam ipse secans puellam, inveni similis farcomatis rudimentum instar dactyli orificio uteri interno adhærescens, quod si tempore adauctum fuisset, eadem ratione incautis Chirurgis, vel Medicis imposuisset, qui uterum semper immobiliter loco suo consistentem, tanquam vagantem per omnes partes ventris cum Laurentio, vel tanquam procidentem cum plurisque aliis accusassent.

O B S E R V A T I O L I V .

Variá uno in corpore morborum exorbitantia.

VII. die Februarii anni M. DC. LXVIII. varia & mirabilia in uno subiecto plurium nobiscum anatomizantium oculis oblata sunt spectacula, quæ, quia picturâ difficile esset exprimere universa, hîc calamo, quâ potero, depingam.

Vir erat, qui in Nosocomio Amstelodamensi paupertatem miseriasque vitæ multiplices unâ cum vita deposuerat: dumque is in corona Medicorum searetur, exhibuit pulmonem sinistrum exulceratum, pectus aquâ repletum, dextrum renem flaccidæ substantiæ duplo, quam natura requirit, majorem; sinistrum, justâ quidem magnitudine, sed plenum materiâ purulentâ, cui immisti erant lapilli quidam nigri-

can-

cantes, & quod magis meruit stuporem omnium, infra scrotum fistula apparebat, quâ perforatâ etiam vesicâ multos jam annos urinam reddiderat; obturato prorsus meatu urinario. Ad has miferias etiam epiplocele accedebat, quæ epi-ploon testiculis firmiter affixerat. Docebat hoc infelix spectaculum, quantæ pro una sanitate Deo agendæ sint gratiæ; cùm in ea tot continentur beneficia, quot unicum corpusculum tentari potest infirmitatibus.

O B S E R V A T I O L V.

Omentum tam in fœtibus, quam in adultis reperitur.

OMENTUM in fœtu non reperiiri, quia nondum est ventriculi & intestinorum concoctio, sunt, qui sentiant. Qui, si de se loquerentur, assererentque se in fœtibus omentum non reperisse, facilè iis fidem haberemus: ego vero, quia inter tot, quos secui fœtus, nullum inveni, qui omento careret; facile adducor, ut credam fœtus omnes eo præditos esse, nisi quis fortè occurrat, qui inter monstra, aut extra ordinem inter naturæ miracula, sit recentius.

O B S E R V A T I O L V I.

*Substantia glandulosa pendens uncias septem
infernè ejecta.*

MEdici hæc potiora putant, quām certā morte perire: agens de iis ægrotis, qui ad desperationem laborant, & inter propemodum certos mortis timores, dubiam aliquam spei lucem ostentant, inquit latinus Hippocrates: & verè ita esse expertus sum in femina quadam habitante *Heemstadii*; pagus is est, juxta arte suā texendi nobilitatum Harlemense oppidum, non ignobilis. Laborabat jam quinque annis cum hecūca febre dolore ventris intolerabili, quibus, quod alterum accederet malum, paupertas, deserta est à Medicis, crescentibus autem quotidie, & augescentibus doloribus, ipsa ita evanescebat & minuebatur, ut tandem umbram sepulchralem potius referret, quām hominem.

Degebam id temporis circa ea loca, fugitans urbis frequentiam propter contagionis periculum; accidentem ergo ad me hanc mulierem, iis aggressus medicari potionibus, quæ bilem, unde suspicabar inter cetera mali originem, corrigerent & depellerent: at illa inter purgandum intolerabilibus cruciabatur doloribus, ægrescebatque medendo indies magis, & macie confusa, doloribusque enecanda videbatur: suspicans igitur altius latere morbi causam, omnia

ten-

tentanda ratus priusquam eam defererem ; recordatusque superius allatorum verborum Celsi, vegetiore quodam emetico , quo s̄aepē in desperatis felici cum successu usus sum , morbum aggredior , cum apozematibus cholagogis , aliisque medicamentis me jam vel satis præparasse materiam , viasque , quā pertinax malum educerem , disposuisse , vel plus , quām satis operam , si nihil effectum esset , lusisse existimarem . Sumit illa potionem , nihil evomit , sed post copiosas dolorisque plenas dejectiones , tandem prodit infernē corpus quoddam glandulosum tres palmas longitudine , latitudine binos adæquans digitos , quod septem pendebat uncias ; sequitur id ingens copia sanguinis , & , mirum dictu , femina se recreatam sensit , & postmodum convenientibus secundum rei exigentiam medicamentis curata , prorsus convaluit . Tanti est ægros altero jam pede cymbam Charontis prementes , aliquando generofâ manu revocare , & vita afferere .

O B S E R V A T I O L V I I .

*Sanguis & ossa fetus flavo colore ex ictero
matris imbuta.*

Æpius transire in fœtum matris morbos vulgatum adeo est, ut illud vel argumentis astruerre, vel observationibus probare supervacaneum sit; quod tamen inter secundum tot cadavera se mihi xii Februarii anno M. DC. LXVIII. obtulit, ne scio an non inter minus vulgaria sit recensendum.

Mater ictero laborans, octavo gravitationis mense puerum peperit mortuum quidem, quod isto mense non est mirandum: sed quod ego stupebam, ita flavum, ut è cera confessus puer, non partus humanus videretur. Eum potestatis meæ factum, seco, pro sanguine humorem fellis instar flavum reperio, eumque diligenter lagenâ exceptum servo; ad ossa ubi pervenatum, ea sic erant eodem humore, eodem colore flavo imbuta, ut, si non ipse secuissem corpusculum, illudi mihi, atque arte tintâ fuisse putassem. Est penes me etiamnum plena sanguine isto lagena, est skeleton ipsius pueri non minus rarâ sui compositione, quam colore isto visendum. Vix credes fucum abesse, nisi sinceritatem meam ex aliis, quæ hîc narro, & in museo servata ostendo, comprobaveris.

O B S E R V A T I O L V I I I .

Oleum Vitrioli imprudenter & infeliciter vulneri sanando adbibitum.

Miles quidam juvenis, viginti circiter annis vixerat, cum ad bellum, quod Cæsar contra Gustavum Adolphum Sueciæ Regem in Germania id temporis gerebat, proficiscitur. Hic cui belli fortuna inter ignitos globos pepercerat, ab equo calce percutitur, & in tibia vulneratur, ita ut focile majus aliquid læsionis, quod postea patet factum est, accepisset. Medici castrenses id vulnus consolidant, & homo se probè sanatum existimans, nihilque suspicans mali, ubi sacramento militari solutus est in Hollandiam se confert, atque Harlemi ductâ uxore liberis operam dat: post viginti annos, aut eo amplius, (quis credat tam diu sanationem posse dissimulari) post tantum, inquam, tempus sponte aperitur ibidem loci tibia, & sese egerit ossa quedam lamella à focili majorē decisa; nec in feliores hīc domi incidit Chirurgos, quam militiæ inciderat; iterum cicatrice obducunt persanatum, ut arbitrantur, vulnus: sed quis fallat omnisciā, ut sic loquar, naturam, illa non colludit nostris erroribus, & quod ignorantia celaverat, suo detegit tempore: post medium annum rursum illa occultum molitur sub carne iter, & alterum ossiculum protrudit crassius multò, multoque majus. Jam amoverat im-

pe-

pedimenta omnia synceræ sanationis, optima, imò sola mōrborum medicatrix natura, & jam serio in eam incumbens callum cœperat generare, uteo, quod deperditum erat ex ossibus, resarciret; sed, ô miserum hominem! jam pene fateri pudet artis communis causâ; pejus etiam tertius erravit adhibitus vulneri Chirurgus, hic enim fungum arbitratus, quod callus erat, quia putabat ad perniciem succrescere, quod benigna mater ad sanitatis integritatem, jam dum tempus erat, suggerebat, oleo vitrioli callum aggreditur, dumque videt, quod uno die per imprudentiam extirpaverat, altero prodigâ ad beneficiendum benignitate iterum restaurari, ita pertinaciter cum omnium parente decertat, ut dum ossium sicca substantia imbibit quotidie aliquid de vitriolato oleo, totum facile majus in talem abierit substantiam, qualis cespitum bituminosorum apud Hollandosest, quæ in nigra frusta paulatim solvebatur & excidebat. Dum ita per sesquianum pugnatur iniquissimo certamine, æger infinitis excruciatuſ tormentis tandem miseram elugetatur animam. Non h̄c subjungam admonitionem ad Chirurgos, ut cautiūs utantur oleo isto vitrioli, maximè circa partes osseas, quæ facile eo corrumpuntur, ne videar paucorum imprudentiâ omnes incusare; historia hæc satis admonet juvenes & imprudentes; veteranis & artis suæ probè gnaris nihil admonitione est opus, qua propter eā lubens superfedeo.

O B S E R V A T I O LIX.

Vermis renum simul occupans totum ureterem.

INtelligentiâ & ratione solâ ceteris præstat animal illud, quod pro nobilissimo suo subiecto assumpsit Medicina. Mentem curare est Philosophi, ideoque cum angelicis eam mentibus comparat, hominis perfectiones ad earum præstantiam exigit & emendat, imò divinæ mentis attributa considerat, ut ex infinitis istis & supereminentibus perfectionibus aliquam ideam effingat, secundùm quam corrigat defectus humanæ intelligentiæ. Ignoscendum ergo est Medicis, quòd cùm & minora & majora corpora in rerum natura reperiant, quàm id, quod illi conantur perficere, aliquando ab hoc ad illa respiciant, & brutorum partes, visceraque scrutentur, ut inde ad hominem suum redeant, quem vivere volunt vitam quàm paucissimis infirmitatibus fatigatam. Præfandum hoc erat, ut te bonâ tuâ veniâ, Lector, ad corporis canini quasi faburrām deducerem, inde aliquid relatus, quod tibi in curandis hominibus aliquando poslit venire usui.

Canem venaticum vidi, qui tortus gravissimis doloribus, noctes diesque & se & Herum, Herilemque familiam lassabat clamoribus. Moritur tandem ille, & mihi tot dolorum causam perscrutanti apparuit in renum altero, qui corruptus erat, vermis ingens, facile ulnam quartamque

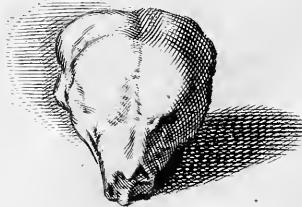
ulnæ partem longitudine exæquans, qui ex rene proreptans totum ureterem occupaverat, sic ut magnâ sui parte adhuc reni inhæreret: substitutus, ut videtur, ad insertionem ureterum obliquam, quâ vesicam ingrediuntur, si illam perfringere potuisset in vesicam prolapsurus, & forte animal morte instantे, & tot liberaturus doloribus, siquidem per meatum urinarium inventisset exitum: sed hoc conjectura, illud certa scientia, renis corrupti vicem in hoc cane ita supplevisse alterum, qui sanguis erat, ut magnitudine præter morem adactus, ureterem etiam exhiberet canali longè vulgaribus patentiore. Adeo natura ipsa sibi opitulatur, donec vi victam tandem cogatur succumbere.

O B S E R V A T I O L X .

Caput monstrosum factus.

SI observationum medicarum ornamenta & quasi gemmæ sint monstra; quod hoc capite describo, adaman-tis instar splendebit in isto opusculo. Puer est, vel potius fœtus quinque mensium, in quo potentia conformatrix humani corporis nusquam

Tab. xix

nisi

nisi in capite aberraverat, tam enim erat omnibus membris perfectus, quām imperfectus & inconcinnus capite. Dum adhuc carne & cute tegebatur, maxillā carebat inferiore, pro illa carnem quandam substantiam, cum ea superioris maxillæ parte, cuius hīc ossa depicta sunt, in rostri porcini speciem protendens: oculi ad latera recesserant. Jam verò reliquam deformitatem, quis facile ex inordinata ossis figura collegerit, in quo os jugale nullum reperiebatur, nec inter os temporum & alia ulla apparebat distinctio. Fontanella præter morem propemodum clausa: occipitis os exiguum admodum: non figuram, quam oportet, non usum, quem solet osseæ isti ollæ, quæ caput in humanam efformat concinnitatem adferre poterat. Delineatio apposita id melius, quām scriptura exprimet. Hanc intuere, fodes, neque monstro huic in meras nascituro miserias æternas obortas esse tenebras, antequam lucem nostram aspexit, miserabere.

O B S E R V A T I O L X I .

*Claudicationis per instrumenta ferrea s̄aþe irrita,
per alias chirurgias s̄aþe palliata est sanatio.*

Quantum inter mortales valeat præconcepta de aliquo bona malave opinio, vel eorum docet fortuna, qui se vel membra distorta & luxata restituere, vel male conformata ferramentis, aliisque organis in debitam formam reducere profitentur. Ad hos enim, quia subinde succedit, quod promittunt, non secus atque ad Deos quosdam tutelares undique accurritur, & ab eorum ore, tanquam ab oraculo, pendentur, & quia aliquid subinde efficiunt, quidlibet præstare posse creduntur. Quantumvis autem s̄aþe eos arrogantia sua, & alios nimia credulitas fallat, tamen perseverat rude vulgus in ea opinione, quâ ejusmodi homines supra omnes Medicos sapere existimant. Hisce quâm utilis esset Anatomiae cognitio, ut minus s̄aþe errarent, unica docebit historiola.

Neptis quædam mea sex præter propter annos nata, quod pes alter altero contractior esset, claudicabat: primùm ad Operatorem quendam, ut hîc vocant, deducta facili operatione manuum corrigebatur vitium, levi tantum trætione, quod brevius erat crus reddebatur alteri æquale; sed vix erat è manibus dimissa magistri, ecce tibi malum integrascit, & quâm leviter.

viter correcta erat , tam subitò redibat claudicatio. Convertuntur ergo parentes ad hos , de quibus agebam , membrorum distortorum , aut luxatorum Restitutores : itum est ad varios , qui variè suam prodebat imperitiam. Alius os innominatum sūs deque moveri dicebat : aliis incurabilem esse morbum severè pronuntiabat , cur tamen ita esset , non addebat. Non nego me diu admirandum hæsisse in inquirendo causam hujus incurabilitatis ; donec oblata est puella mortua , quæ eodem morbi genere viva laboraverat : perscrutanti enim regiones illas , occurrit ossis innominati acetabulum debito largius multò & profundius ; caput autem , quod ei inferebatur , non tantùm ei non proportionatum , sed etiam præter morem exiguum : laxatis igitur nonnihil ligamentis sursum ac deorsum ferebatur caput ossis femoris : adhibitâ autem manu extrahebatur ad acetabuli anteriores partem unde apparebat qualis qualis spes perfectæ aliquando sanationis : sed quis attingat medicamentis hæc relaxata vincula ? aut quid juvent h̄ic adhibita ferramenta ? quibus nonnulli ita miserè eos , quos curandos suscipiunt , crūciant , ut ferè præstet in equuleo distendi , quām in manus eorum incidere.

O B S E R V A T I O L X I I .

Puer variolis repletis pulmonibus subitò præfocatus.

Grassantibus Amstelodami, ut per temporum intervalla propemodum ubique locorum fieri amat, variolis; tanta illis adjuncta erat mortalitas sub initium anni M. D. C. LXIX, ut de centum circiter & triginta funeribus, quæ singulis effrebantur hebdomadibus, centena essent puerorum, hac plagâ puerili extinxitorum. Inter alios unus, cui posteaquam cum ardentissimâ febre natura variolas foras protrusisset, ex subitò percussæ intrò recessere, nec procedebant ad requisitam hoc in morbo, si sanandus sit, maturitatem: hinc puer omni expectatione citius suffocatus, subitò interiit.

Quantumlibet ingrata videretur ejusmodi corpusculi contrectatio, tanti mihi tamen videbatur scire tam subitæ suffocationis causam, & viscerum interiorum tali in morbo constitutionem, quam nisi cultro suo Anatome revelaret, perpetuis tenebris involveret sepultura. Inveni ergo pulmones ita undique variolis intus & foris plenos, ut nihil prorsus in iis sani consiperetur, erant autem variolæ istæ in vigore suo maturæ, & pure turgentes, quæ etiam flavæ cujusdam aquæ tantillum in cavitatem pectoris effuderant: ut mirum non esset, tam miserè afflictum viscus non sufficere potuisse respirationis officio. Ubi de-

descendo ad inferiora scrutando, ecce tibi lien non minus, quām pulmo infectus, tumidus & durus. Intestina hinc inde tantummodo apparebant variolarum quasi gemmis distincta; sed hepar intactum & sanum perstiterat.

Hic illa me subiit cogitatio. Quid si puerō huic in ipso morbi principio exhibitum fuisset medicamentum catharticum, an non imminuta fuisset peccantium humorum copia? an tanto impetu intrò reflexæ variolæ viscus nobilissimum tam subitò pessum dedissent? certè sperandum erat mitius sœviturum fuisse morbum hunc, si tali remedio fuisset præventus: & si fortè eâ ratione medicanti non cessisset fatalis necessitas ob restantes nimiâ adhuc copiâ humorum reliquias, an ideo (quod multi tam temerè faciunt) hic accusanda Medicis temeritas? an ideo utilissimum vel omittendum, vel culpandum remedium, quia licet id effectum suum ad sanandum ægrum convenientissimum produxerit, aliæ tamen causæ, quæ ab hoc nec originem, nec incrementum sumpsere, ægrum de medio tollunt?

Potius ego diris prosequendum judicaverim eum Medicum, qui creditum sibi ægrotum, non audet convenientibus opitulari medicamentis panico illo territus timore, ne si quid præter spem acciderit, eum vel imperiti, vel invidi culpent, & invidiosè traducant ea, quæ sanitati recuperandæ aptissimè erant adhibita: nihil egregii præstabit in arte sua, parumque acquireret vel famæ,

vel

vel gloriæ quisquis ita reputationis, ut vocant,
sua reputat habendam esse rationem.

O B S E R V A T I O L X I I I .

Varius circa suturam frontalem naturæ lusus.

NE scio an tam utilis ad praxin, quam ad speculationem sit curiosa, quam nunc adfero, observatio. Adfero tamen, quia & theoriam amas Lector, & ex hac saepe cum minimè speratur, ad illam existit plurimum adjumenti. In quibus sutura per os frontis ad nasum usque producta visitur, ii non habent cavernam illam, quæ supra nasum medio quodam pariete in bina quasi cubicula dissecatur, aut si habent, ita habent exiguum, ut memoratu vix digna videatur. Ecce autem cranium digito ostenderem, si in museo aedes meo, amice Lector, quod & suturam illam insiginem, & cavernulas illas ita notabiles habet, ut vix in quoquam majores reperiantur.

E converso vidi ego in Nosocomio Amstelodamensi, sed quia sepulturæ mandatum est, ostendere non possum, caput, quod tam suturâ istâ frontali, quam cavernâ, de qua fermo, carebat: si quibus Anatomicorum hæc talia oblata fuerint, non dubito quin hisce naturæ exorbitantibus varietatibus, quæ ludum suum ludere est pertinax, mecum admirabundi oblectentur; qui non viderunt, hinc discere possunt, quanta sit ubique lascivientis matris nostræ communis petulantia.

O B S E R V A T I O L X I V .

Imaginationis prodigium.

VIres imaginationis, cùm ab aliis, tum à Dotissimo Thoma Fieno libello super ea re edito, satis decantatæ jam fuerunt: ne tamen animalium fabulæ esse videantur posteris, quæ à majoribus nostris tam admirabilia referuntur, identidem quædam narranda sunt, quæ per singulas ætates accidunt, ut fides habeatur iis, quæ aliàs fidem superare videntur.

Filia præterpropter tres annos nata, cujus mater jam septem menses & dimidium gestabat uterum, imprudens per valvas supernè prolabitur in caput: advocatur Chirurgus, qui post artis suæ tentamina, os occipitis confractum esse pronuntiat; hoc quasi fulmine ista mater, ita percellitur, ut post octo dies infantem edat in lucem, vitâ, & toto occipitis osse carentem: loco ossis visebantur quædam pelliculæ dilaceratae & divulsæ ab invicem.

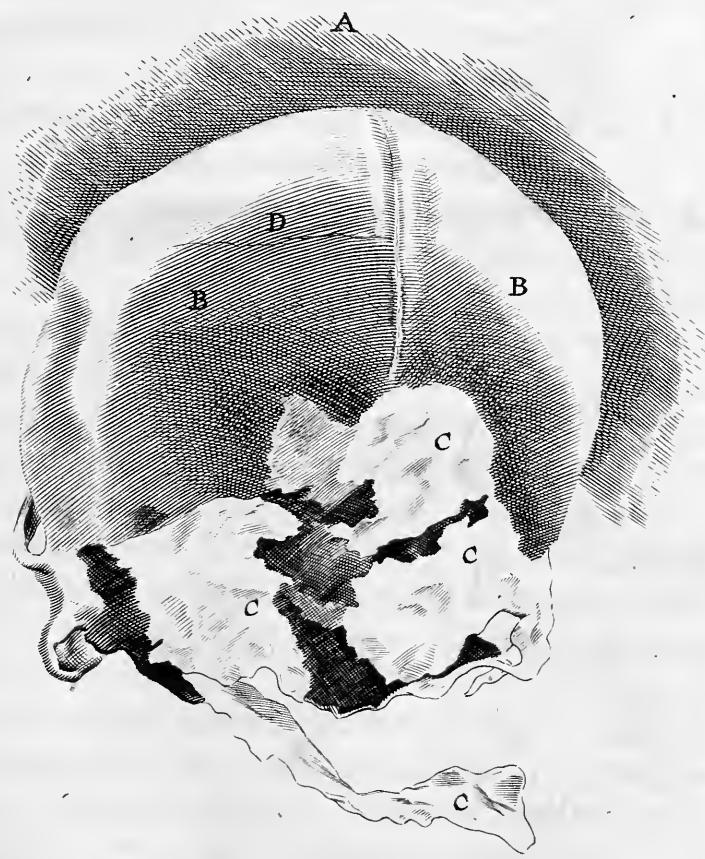
Dic, Oedipe, os illud quâ vi sublatum, quem in locum translatum fuit? nulla imaginatio vim hanc suam imaginari, nullus intellectus intelligere potest. Nos quod factum est narramus, quâ fiat juxta cum omnibus ignorare nos fatemur.

Tabula xx. ad Observationem LXIV. cranium,
quod loco occipitis pelliculas quasdam
habebat, ostendens.

- A. *Cranium fætus abortivi à posteriori parte vi-*
sendum.
- B. *B. Ossa parietaria.*
- C. C. C. C. *Pelliculæ quasi dilaceratæ undique de-*
pendentes loco ossis occipitis.
- D. *Fissura in ossa parietario.*

OBSERV. ANATOMICÆ. 131

Tab. XX

R₂

O B S E R V A T I O L X V .

Varia in puerò duorum annorum observanda.

Cordi suos esse morbos , eosque tam similares organicos , quām communes , uti confessione omnium constat , ita certum est tres illos , qui syncope , palpitatione cordis , & vi- rium debilitate censentur penè solos medicantis consilium admittere , ceteri enim citius extingunt hominem , quām possit aut de morbo queri , aut medicaminis usum adhibere : nihilo minus tamen ego , qui per Anatomiam non tantum quomodo ægri currentur vitâ superstite , sed etiam quid in vita jam defunctis præter morem reperiatur , perscrutor , ut materia suppeditur curiosis considerandi , an fortè quid ex iis , quæ facta fuisse vident , in jam mortuis , elici possit , quod ad viventium faciat salutem , hîc commemorabo , quid in puerò duorum anno- rum mihi 11 Decembris anni M. DC. LXVIII. ob- lato invenerim .

Erat is macie ita confectus , ut vix hæreret ossibus , ad latus finistrum in musculo mastoi- dæo exulceratio erat , quæ usque ad ipsam ju- gularem venam penetraverat , eamque corro- dendo sic extenuaverat , ut puris subtilior ma- teria percolasse per eam videretur : non exi- guam namque ejus copiam sanguini permistam in dextro cordis ventriculo , corde alias fano & inter-

integro inveni, quām, ut dixi, transcolatione eō pervenisse suspicatus sum, sed unde puris ejusdem crassiusculibē cōcti copia, item magna ē regione in dextro latere ad eundem muscu- lum, intus & foris sanum penetraverit, ego di- vinando assequi non potui: proinde aliis hoc considerandum relinquens, dicam quā in hoc subiecto curioso cultro nostro anatomico præ- terea occurserint. Lien induratus erat & magnus; pendebat enim uncias septem & tres unciāe quar- tas: hepar contra consumpto ferē parenchyma- te non nisi quinque uncias & quadrantem pon- derabat: biliosā id plenum erat materiā, quā propter obstrūctionem ductūs communis in il- lud redundaverat; bilis interim drachmas un- decim (magnum pro ea aetate pondus) exæqua- bat. Pancreas magnum erat & scyrrosum, quod in chronicis morbis sēpe contingere observavi. Succus ejus tam acidus, ut in duodeno bili ad- mistus, tamen adhuc insigniter eum saporem re- tineret; hac aciditate suā ita ventriculum & in- testina perederat, ut dum inflare ea vellem ad minimā distentionem rumperentur, non im- meritò igitur Vir Clarissimus Franciscus de le Boe Sylvius in praxi sua plurimorum morbo- rum causas refert ad hanc succi illius acidita- tem.

O B S E R V A T I O L X V I .

Pueri præ pinguedine nimia extincti Anatomia.

MAcie confectum vidimus & examinavimus puerum biennalem ; examinemus nunc pinguisculum & crassiusculum medio anno seniorem , qui obesus fuit xxv. Novembris ejusdem anni , & nescio an alio morbo , quām nimiā pinguedinis abundantiam obierat. Vidi candelam non raro nimiā suā pinguedine extingui , præsertim dum flamma ellychnii exigua debilior erat , quām ut affluentis sevi absumeret copiam : idem hīc factum , si affirmem ; omnes corporis partes sanæ & integræ , sed pinguedine undique obrutæ , meæ suffragabuntur sententiæ ; si enim pueri exterius pellem tangeres , indicem usque ad primi articuli finem imprimebas : interius autem exiles musculos pinguedo copiosa circumdabat & abscondebat. Aperto thorace , cor abesse sacerdotum veterum quispiam , qui eā ratione populo imponebant , exclamasset : latebat enim ita pinguedine obvolutum , ut non appareret , hodieque à me servatum sub eadem pinguedine delitescit , uti & pericardium , cuius membrana vix conspiciebatur. Inferior venter viscera omnia sana , sed omnia vix semestris pueri magnitudinem exquantia dabat , ita erant omnia una pinguedo ; omentum & mesenterium adeps pura. Cum cerebro autem flaccido ventriculis inclusa erataqua

)

infis-

insipida; plexus choroides obsessus hydatidibus, quarum una ad nucis avellanae excreverat magnitudinem. Ossium tota compages nec formâ, nec magnitudine usquam desciscit à pueri perfectissimè fani minimeque monstrofi ossibus.

O B S E R V A T I O L X V I I .

Multiformis calculorum varietas.

C Alculo aut lapide laborare plurimos mortales, et si inter ceteras naturæ nostræ deplorandum sit miseras; attamen inter observatu digna, aut sanandorum morborum prodigia recensendum non est: inter quæ meritò reponetur, quod Joanna quædam Nicolai, femina ætate adhuc vegeta, post ingentes dolores, tandem cruciatibus penè intolerabilibus enixa est hunc, quem appinxi, lapideum fœtum, substantiâ durissimum, æquantem pondere uncias tres, & totidem unciam partes: longitudine, digitii minoris extensionem; latitudine, digitos transversos fere tres; duos autem crassitie: occupaverat ille longitudine suâ vesicæ latitudinem, quod indicant binæ utrumque foveæ, quas urina decurrendo excavaverat; dumque casu, nescio quo, tempore quodam verteretur, ut longitudine ejus deorsum vergeret; stimulatâ naturâ tum pondere jam orificium vesicæ premente, tum aliunde propter virium integratatem, & urinæ retentæ abundantiam auxiliantibus aliis copiis, tandem sine Chirurgiæ subsufficio

dio exclusit hunc, quem describo, lapidem, feminaque sana & integra sine ullo circa vesicam, aut meatum urinarium incommodo etiamnum vivit, aliquot jam annis post stupendam hanc à lapide tanto liberationem.

Non æquè feliciter cessit alteri, cui post mortem exscidi lapillum hunc nigrum ex ureteribus, quibus impactus, propter inæqualitatem substantiæ elabi non poterat, atque ita hominem miserè interemit; præter magnitudinem (pendebat scrupulum cum dimidio) ea in parte stupendam, color ejus nigerrimus, & substantia ad tophi similitudinem accedens, eum fecerant dignum, quem hîc repræsentandum curarem.

Uti & tertium eâdem tophum referente substantiâ, scrupuli pondere, quem vir post aliquot hebdomadum vel dictu, vel cogitatu horrendos dolores tandem in lucem edidit. Cui qui adjacet, eum puer quadriennis peperit, obstetricante cultro chirurgico, qui penem diffindendo viam ei laxiorem reddidit.

Per transfennam hîc annotabo sâpe in ureteribus inventos à me esse, credo etiam ab aliis, lapillos minusculos quosdam parietibus adhaerentes, qui viam aliis transeuntibus occludunt, & vehementer, ab iis tacti, augent hominis eo morbi genere afflicti cruciatus.

Tabula xxii. ad Observationem LXVII. varios exhibet lapides.

F I G U R A I.

Delineat lapidem magnitudinis stupendæ sponte emissum.

- A. *Lapis pendens tres uncias, & totidem unciae partes.*
- B. *Foveæ ab urina decurrente excavatæ.*

F I G U R A II.

Lapis est niger, pendens scrupulum cum dimidiō tophi formâ, ex ureteribus exsectus.

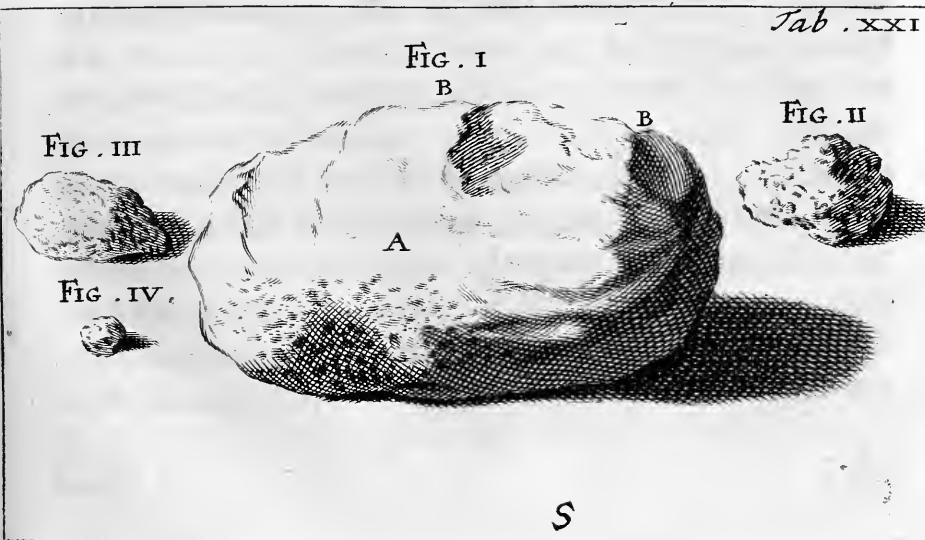
F I G U R A III.

Lapis scrupuli magnitudine à viro ejectus.

F I G U R A IV.

Lapillus, qui hærens in pueri pene, cùltero inde exsectus est.

Tab. xxii

O B S E R V A T I O L X V I I I .

*Ductus salivalis aberrans fistularum insanabilem
sepe causa.*

Quos ductus salivales curiosa Doctissimi D. Nicolai Stenonis seculo nostro manifestavit industria, mihi in vitulo dierum quatuordecim perscrutanti, quod in eo sese animali clarius, quam in homine ostendant, quiddam occurrit, quod observasse non pigebit Chirurgos, dum aliquando circa tumorum expugnandorum contumaciam nequicquam suam ludunt operam.

Deflexerat enim ductus ille, (cujus radices parotis conglomerata, quique ostium suum in buccis reperiens, ibi sese exonerat) versus laryngem, ibique humoris sui, qui ore excipi solet, exitum non inveniens, tumorem ingentem excitaverat tentâ materiâ redundantem. An non hæc fistularum, ad stuporem mortalium perpetuos usque humores suppeditantium ut causa dici, ita ex eadem posset inveniri via easdem facilius persanandi? Quisquis non ad otiosam naturæ cognitionem, sed ad fructuosam hominum curationem, vel lectionum anatomicarum subis fastidia, vel sectionum exhaustis labores, age sis speculare, experire, suppeditabit aliquid hæc brevis observatio, quod ab aliis derelicta sanando, gloriæ tibi multum, utilitatis non parum adferet.

O B S E R V A T I O L X I X.

Cor triplici ventriculo præditum.

NONa Maji anno M. D C. LXVIII. infans, qui non nisi tribus mensibus communem mortalibus hauserat lucem , ut tum præmaturæ in illo mortis causam , tum certas conservandæ in aliis vitæ rationes indagarem , cultro nostro anatomico subiectus fuit. Ac dum in alia intentus temere venam cavam , vicinaque ei & vasa & ductus discidisse, ecce tibi cor triplici distinctum ventriculo occurrit: ego rem miram admiratus , curiosos intendo oculos , & in duobus , quos ideo dexteros appello , invenio singulas arterias pulmonarias , quæ post egressum ex istis ventriculis coalescentes , uno canali sanguinem in pulmones , deinde variis ductibus per eos dispergendum , effundebant.

An per duplicatam venam cavam , an quo alio modo sanguis ad hos ventriculos deductus fuerit , me latet; quod , uti dixi , non exspectans tantam rei novitatem , ea vasa jam corrupta , ad speculationem accuratam revocare non poteram : potui tamen , quod & feci , cor ipsum ad perpetuam rei memoriam perpetuò visendum , incorruptione , quâ cetera musei mei cimelia , donare.

Tabula xxii. ad Observationem LXIX. cor tripli ventriculo præditum ostendit.

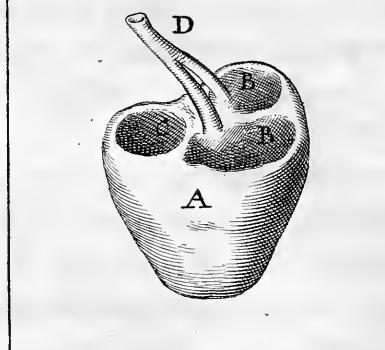
A. Cor triplici præditum ventriculo.

B.B. Duo dextri cordis ventriculi.

C. Sinister ventriculus.

D. Arteria pulmonaria ex utroque dextro ventriculo prodiens.

Tab. xxii

O B S E R V A T I O LXX.

Capitis vulnera incertæ judicationis.

NON aliâ re magis deludi tum Medicos, tum Chirurgos, quam capitis vulneribus ita notum, ut nullus ignoret, inde exortum proverbium; capitis vulnera lenia sâpe videri cum sint periculosissima, & quæ fatalia apparent, omni subinde carere periculo. Confirmavit hoc mihi miserabile pueri novennis fatum. Is præceps in caput ceciderat, inde domum delatus maximis cœpit urgeri capitis doloribus: facies & caput totum paulatim intumescere, ipse febre continuâ laborare, postea excæcari, ac tandem debilitatis paulatim nervis omnibus torpere membris, ac postremò apoplexiâ enecari. Chirurgis interim nullam in osse fissuram animadvententibus, ubi defuncti jam doloribus, & vitâ caput aperio: accuratiùs licuit contemplari, quid intus latuerit mali. Detraetâ itaque cute ex capite statim plurimum effluxit aquæ, circa temporales arterias hydatides repertæ quamplurimæ, quarum pars incrassatis humoribus atheromata, pars steatomata, & quædam etiam melicerides referebant, variè secundùm varias circumstantias inspissatis humoribus; quod mihi circa venas in hepate, ceterasque corporis partes sâpius contigisse vîsum est, sed circa arterias, præterquam in hoc puerò, hactenus nunquam: prosequens autem

curiosius indagationem, in dextro osse temporum fissuram inveni exiguum. Dissecto autem cranio nulla in meningibus sese obtulit inflammatio, sed aquæ tantillum in cerebro substantiâ planè flaccido: nervi autem optici maximè labefactati debito crassiorē induerant spissitudinem, & ita erant fragiles, ut ad manuum contactum dissolverentur. Atque ista narrasse, ut reperi, hoc loco sufficerit, Anatomia enim oculis, quæ gesta sunt repræsentat, curiosis indagatoribus suppeditans contemplationis, & porro variarum sententiarum materiam, quarum ego liberum omnibus & apertum campum relinquo.

O B S E R V A T I O LXXI.

Epilepsia periodica.

FAtigavit majores nostros, quotquot labores suos hominum sanitati procurandæ consecraverunt, omnes, & etiamnum fatigat illæ febrium proprietas, quod ita certis intervallis redeant, tanquam si ad conditum citatæ tempus multitudinem suam, vel absentiam, vel tarditatem verebentur. Invenit non pauca, quæ hactenus latabant conspirans in Medicinæ studium temporum nostrorum industria, qua in parte mirum in modum excellit Anglorum illud præstantissimum collegium: hujuscce tamen rei rationem nemo, quod sciam, hactenus eam reddidit, cui mens humana acquiesceret. Quid ego? nescio, an minuam,

nuam, an augebo difficultatem, dum statos illos recursus non tantum in febribus, in mania, &, mirum! in dentium doloribus, sed etiam in epilepsia observatos esse à peccante natura observo. In puella id factum annos nata decem & septem, hæc subsistente menstruorum fluxu suffocationibus uteri gravissimis laborare primùm, deinde augecente quotidie malo, epilepsiam corripi cœpit vehementissimam, quæ tertio singulis diebus eam assiliebat, horâ nimirum septimam matutinam, & decimam, atque iterum sub noctem horâ octavam, quæ tempora integro anni vertentis spatio, ita servavit accurate, ut nullæ ad horam certam conductæ operæ temporis sui rationem habere possint magis exactam. Sentiebat autem morbum per dextrum crus, uti ajebat, sursum ascendere, quod mitigato deinde malo adhibitis ligaturis, primùm aliquamdiu retardari poterat, deinde etiam, ne ad caput ascenderet, prorsus impediens: jamque sanitati suæ pristinæ restituta valet & vivit, nam sic, ut antea valere, vivere non erat, sed perpetuò cum mortis satellitibus conflictari.

O B S E R V A T I O LXXII.

Pulmones costis adhærentes sine dyspnœa, aut phthiseos symptomatibus.

Riolanus* de pulmonis ad costas adhæsione di-
sputans, hæc colligatio, inquit, si ampla &
arcia fuerit, ita ut pulmo costis immediate adhæ-
reat, molestam dyspnœam etiam in sanis hominibus
ad fert. Huic ex adverso occurrit Nicolaus Mas-
sa, & affirmat, istam cohærentiam pulmonum cum
pleura cordi utilem esse, ne pulmonum mole prema-
tur, nec ullam spirandi difficultatem adferre. Non
intervenio huic liti, ut arbiter, aut conciliator,
multo eam minus intendo facere meam: sed hi-
storiam narro, quæ an parti alterutri faveat, Le-
ctor tu ipse dispice, & audi.

Quatuor annorum puella febre continuâ extincta erat. Hæc curiositati nostræ anatomicæ post mortem immolata, pulmones exhibuit co-
stis & sterno firmissimè adhærentes, multis locis
duros, multis pure fluentes, & utraque parte,
quod rariùs occurrit, pure repletos. Pericardium
panni lanei crassitie nigricantem cordis circum-
dabat substantiam. Interim hæc neque dyspnœâ,
neque tussiculâ ullâ, neque phthiseos specie la-
boraverat; reliquo enim corporis hábitu benè
constituta carne solidâ & pingui erat. Quid vis
Riolane, quid tu Massa? ecquid hæc puella po-
terit

* Anthrop. lib. 2. cap. II.

terit tantas inter vos cernere lites ? Ego addo plurimos me in hacce nostra Hollandia secuisse, qui pulmones alterâ parte habebant exulceratos ; raros, qui utrâque ; qui tussi , aut dyspnœâ laborant , non adeò multos.

O B S E R V A T I O LXXIII.

Pseudopolypi.

IGnoscent mihi , spero , Tulpius , Bartholinus ; consecrata jam propter medicam scientiam immortalitati nomina , quod eos non venerer ut numina , audeamque clarissimâ doctus experientiâ adversari.

Polypum cordis , aortæ , & quarum non partium illi nobis proferunt , & porrò vidisse asserunt : viderunt ii viri , quod vidisse se dicunt , nec in eos cadit vanitatis , vel mendacii ulla suspicio ; sed polypum id cordis , aut aliarum partium esse , quo vivi afflicti fuerint , in eo quam erraverint , non tantum dicere possum , sed etiam ostendere . Servo enim ejusmodi , quos ipsi vocant , polypos , ex variis partibus collectos : nihil enim aliud sunt , quam sanguis , qui post animalium mortem refrigeratus & grumosus , durusque redditus , ex corde , hepate , & ceteris partibus extrahitur , in varios ramos divisus , prout ibi in cavitatibus variis hæsit , qui polyponarium ita similis est , ut primâ fronte prorsus idem appareat : sed cum ego similem polypum

T

in

in animalibus formare possim, quoties libuerit: non ægrè ferent viri isti, quos ante laudavi, me hîc admonere ceteros, ne propter authoritatem eorum labantur in errorem, potentque id morbi genus adfuisse vivis, cuius in mortuis orta est aliqua similitudo ex concreto in variis cavernulis sanguine: is autem concrescit per admixtionem peccantis cujusdam acidi humoris; quod experientia tuis ipsa exhibebit oculis, si cani vivo venam secueris, eique spiritum vitrioli infuderis; coagulabitur enim continuò sanguis, & qualem in putatitiis illis polypis animadvertis, concipiet duritiem.

Tabula XXIII. ab Observationem LXXIII. pseudopolypes varios exhibit, & quidem.

F I G U R A I.

Pseudopolypum arteriæ venosæ.

F I G U R A II.

Hepatis.

F I G U R A III.

Dexteri ventriculi cordis.

FIG. I

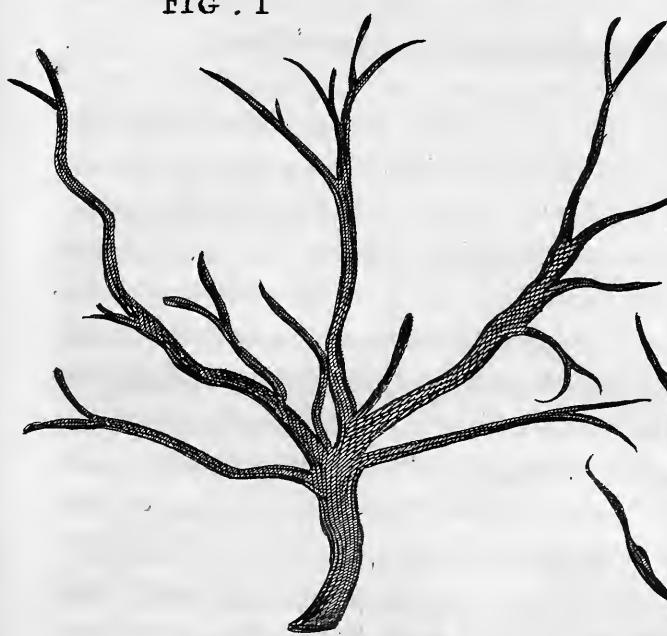
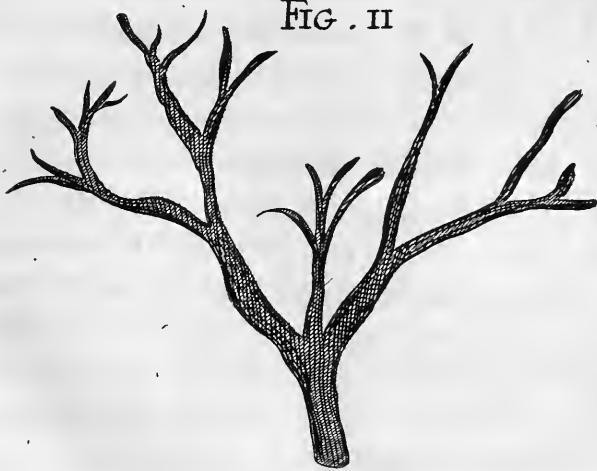

FIG. III

FIG. II

O B S E R V A T I O LXXIV.

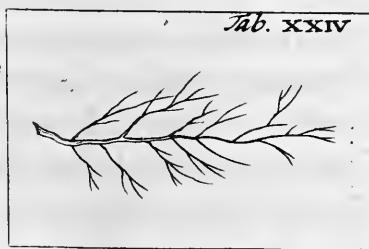
Mulier bronchocele præfocata.

Ellia quædam earum, quæ religioso proposito ita matrimonium abominantur, ut nunquam se viro copulandas voto astringant, & eâ, quam inde sibi pariunt molestiâ, Deo se obsequium præstare arbitrantur, bronchocele laboraverat, quæ in parte colli anteriore enata, trium circiter mensum spatio ita excreverat, ut longè ante mentum prominaret, miseramque tam præcipiti augmento enecaverat. Nobis quomodo id factum esset post mortem inquirentibus, tumor hic, substantiâ glandulosus, visus est ita asperram arteriam colli vertebris appressisse, ut inde præfocata fuerit: quod quia non mihi tantum, sed aliis etiam præsentibus rarum videbatur, hîc annotandum putavi, ne lenti nimis in similibus tumoribus, subito increcentibus, naturæ arbitrium otiosi exspectent Medici; præstiterat hîc humores imminuisse, reliquias eorum aliò divertisse, & localibus ægræ adfuisse remediis, quam permittere, ut monialis misera ita miserè strangularetur; sed hæc Epimethei sunt dictata post feralem rei eventum, quod si Promethei essemus omnes Medici, quis periret antequam Nestoreos attigisset annos?

O B S E R V A T I O LXXV.

Ductus pancreaticus fætus parenchymate denudatus.

Quid, inquis, iterum oculis nostris rari subjicis, quid adfers auribus? nihil quicquam, nisi quod vides, μυργόν π. & exile. Quid ergo est? nihil est, nisi exutus omni parenchymate suo ductus pancreaticus fœtûs cujusdam, qui novem jam mensibus in utero communem mortalibus auram haurire, lucem videre speraverat. Frustra: non vedit, non hausit. Denatus enim, antequam natus, ac cadaverculum ad me delatum cùm es- set; non tantum curiositati meæ in tantillo per-scrutando corpusculo satisfecit, sed etiam cupi-dinem ingessit, frustra quæsitum ab aliis, quod ipsi fatentur, ductum pancreaticum in fœtu re-periendi; reperi, parenchymate suo exui, ser-vavi, & tibi, aliisque, quos horum talium capit

curiositas, depinxi. Nisi aliquid esset, eum osten-dere posse, bis operam perdidissent, qui se fru-strâ quæsivisse ipsi confitentur.

O B S E R V A T I O LXXVI.

Testiculi canis in unum coaliti.

Duo in cane, quem, quia ægrotabat, examinandum cultro anatomico subjeceram, notavi; vel quia extraordinaria erant, vel quod nihil repugnet, ea in hominibus posse occurrere. Ei scrotum erat quadruplo majus, quam paris magnitudinis canibus solet natura concedere; atque in eo testiculus unicus naturalem magnitudinem longissimè excedens; videbatur quidem duplex fuisse, quod gemini epididymi, & vasa deferentia item geminata testabantur, sed jam in unam concreverant. Altera admirationis meæ, & fortasse morbi causa, erat, mesenterium ita glandulis congregatis refertum, ut non nisi unum corpus glandulosum videretur.

Hæc vidi, sed quia nec mutum animal de doloribus suis conqueri potuit, nec mihi contigit symptomata morbi ejus antea contemplari, nihil prudenter potui ulterius super his ratiocinari, quod usui esse possit ad homines sanandos, quem finem spectat omnis hæc nostra in aliis animalibus dissecandis diligentia.

O B S E R V A T I O LXXVII.

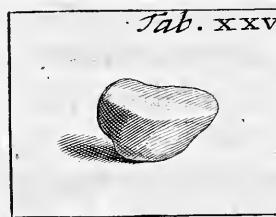
Hepatis subita colliquatio.

DUm in corona Medicorum Amstelodami se-caretur femina, quæ in nosocomio miserias suas unà cum mortalitate deposuerat, vidimus omentum ita sursum ascendisse, ut hepaticæ folliculo fellis firmissimè adhæreret, & utrumque sic obtegeret, ut folliculus nullo modo, illud vix appareret. Erat præterea hepar durum & albicans, quod scissum sanguinem nullum, sed ingentem emittebat fœtorem; tota enim substantia ejus erat corruptissima: de qua hepatis corruptione, ne fortè ea imponat Medicis existimantibus, dum eam in cadavere inveniunt, hominem istum diuturnâ illius tæb laboravisse; addo me tertio in equis aliis atque aliis, qui concitato nimis cursu, ut sæpè contigit, extincti erant, eodem quo conciderant die, hepar vidisse ita fœtidum, itaque putrefactum, ut nec parenchymatis partes cohærerent, & naribus eam afflarent mephitim, quæ vel constantissimum exanimaret: atqui fuerant equi isti valetudine integrâ, fortes, bene pasti, bonam præ se ferentes corporis habitudinem; unde colligere licet, viscus hoc ita subitæ obnoxium esse colliquationi, ut brevissimo temporis spatio crasim omnem suam possit amittere.

O B S E R V A T I O LXXVIII.

Lapis in corde repertus.

PUrella undecim annos nata vehementer de
Panxietate & angustia quadam circa regionem
cordis querebatur : ubi mors eam doloribus li-
beraverat , curiosè in causam horum & mortis
inquirens , reperi in corde lapillum ejus , quem
in figura notavi formæ & magnitudinis , pon-
deris granorum x iv ; colore autem & reliquo
habitu referentem perfectissimè eum lapidem ,
quem inter medicamenta rariora ex India aspor-
tant , & Bezoardicum dicunt . Notet Lector cu-

riosus , contra ac sentiebat Galenus , jam inde-
fessa Anatomicorum indagatione in corde non
unum reperiri tumoris genus ; imò glandulas
carnem , ossa , pinguedinem , & interdum ulce-
ra ; ut observat Civitatis nostræ & Medicinæ lu-
men Nicolaus * Tulpius , quo testimonio jam lo-
cus hujus calculi est probatus . De formæ autem
similitudine cum Bezoardico lapide idem accu-
ratissimus Observator † dicit viginti novem cal-
culos

* Observ. 27. lib. I. † Lib. 3. observ. 4.

culos in una Senatoris Amstelodamensis vesica repertos formâ, glabritie ac levitate ita prope accedentes ad lapidem Bezoardicum, quem fert India orientalis, ut facilè, vel oculatissimo imposuissent aromatario. Interim notetur & hoc, in omnibus fere corporis partibus reperiri lapi-des, rarissimos tamen repertos esse, in corde qui repererint.

O B S E R V A T I O LXXIX.

Vermes varii.

IN unam massam hîc congeram varias, quæ occurrerunt circa vermes notatu dignæ observationes: inter quas mirandum satis, quod inter quatuor primos, quos unquam secui canes, tres occurserint, qui renum alterum habebant corrupturn majoremque solito, quem dum aperio, parenchyma nullum, sed vermes binos, majorem alterum rubrum colore, qui ulnam nostratem longitudine excedebat, crassitudine æquabat pennam anserinam; alterum minorem minusque crassum, nec colore tam saturato præditum; uterque autem à capite ad usque caudam albam substantiam instar intestini recto filo deductam habebat, quæ manum extra lientem facilè sequebatur. Hi vermes in se convoluti totam renis capacitatem impleverant, de quibus plura non dico, quòd eos plurimis non dubitem Anatomicis occurrisse, cùm ter illos in quatuor, ut dixi, sub-

jectis viderim ; postea tamen inter tot , quos se-
cui canes nunquam amplius occurrerunt. Sed
occurrit in altero videre intestina à duodeno us-
que ad rectum ita oppleta vermibus digiti auri-
cularis longitudine , ut excrementis nullus esset
relictus locus , nec quicquam inesset præter mu-
cosam substantiam iis permistam animalculis.
Imò fœtus cuiusdam humani intestina semel in-
veni vermbus exiguis , qui vix acūs aciem magni-
tudine excedebant , ita scatentia , ut nihil in il-
lis præter hos conspiceretur ; manifesta tamen
dabant in tanta parvitate vitæ indicia , quales
sæpè apparent in caseo , dum ille ex siccitate ver-
minat.

Alterum etiam , quod mirabile visum est , oc-
currit in fœtu sex mensium & medii , qui ventri-
culum habebat triplo majorem , quam solent alii ,
qui tanto tempore lucem vitalem , in uteri ma-
terni vitali carcere exspectaverunt. In hoc autem
tanta ventriculi capacitatem membrana , & in illa
vermes erant , iis , quibus pueri sæpe laborant ,
similes. Quis autem non stupeat , eam tam infor-
mi animali esse industriam , ut sentiens se per du-
ctus intestinorum facile ejiciendum , ad intesti-
num cœcum , tanquam ad asylum , refugiat , un-
de sæpe in hominibus unus aliquis vermis ibi la-
titans reperitur.

O B S E R V A T I O LXXX.

Mors ab incauta, nimiaque ciborum abstinentia.

Proborum & peritorum Medicorum consilia si observarent mortales diligentius, ego profecto affirmare ausim fore interdum, ut mitius inter eos faviret mortalitas. Verum quod in religione fieri amat, ut eorum, qui non recte sana consilia accipiunt, in superstitionem erumpat pietas; idem huc evenire posse, & inde nimiā scrupulositate perniciem peti, unde, si moderata adfuisse prudentia, certa erat speranda salus, quam subjungo, docebit historia.

Juxta Alcmariam degens mulier quædam nobilis, cujus tum libenter nomen proderem, si tam ad familiae splendorem, quam ad Medicorum aliorumque instructionem faceret, quod in actionibus ejus observandum propono. Egrotaverat illa & gravi, & diuturnâ invaleudine, unde cum laudabili Medicorum solertiâ respirasset, ac penitus convaluisset, hoc ab iis accepit consilii, ut parcius uteretur aliamentis, debiliorem enim longâ ægritudine factum ventriculum, quam ut posset cibos difficultioris concoctionis facile digere. Avidè illa quidem auribus hausit, sed, quod eventus docuit, mente non satis bene concoxit assumptum consilium. Nihil enim nisi liquida sumebat, pane, carne, omnibusque solidis cibis abstinebat. Unde factum, ut cum postea his de-

bilitatum conaretur solidis confirmare stomachum, ille iis dissuetus gravi afficeretur incommodo, ingestumque omne statim regereret: quo eventu ipsa confirmatam putans, ex Medicorum, ut ajebat, consilio, assumptam suam consuetudinem, pergit cibo abstinere, & sorbere quotidie liquida, quæ dum tandem debilior quotidie ventriculus etiam respueret, minuit etiam flaccidi hujus alimenti quantitatem, nec enim multum ferebat debilis potentia; tandem dum ne jus quidem patienter ferret, carne masticandâ & jure, quod inde exfugebat per anni totius spatium, sustentavit vitam, si languor ille, & illam paulatim, consumens macies, quâ tandem extincta est, non potius mors diuturna, quam vita dicenda est.

Non tamen, quod notandum, ullo laborabat morbo, quem aliquo notares nomine, sed languescerat, & consumpto radicali humore, à vita flamma extinguebatur. Sed quid causæ, cur stomachus solidum cibum, & postea etiam jusculla ipsa respueret atque regeret? Si quid hîc Anatomia posset suggerere: dicerem pylorum, dum solidiorum ciborum transitu non aperiretur unquam, paulatim concidisse & concrevisse, ut nisi angustissimo foramine liquida ista transmitteret, ac tandem ne liquida quidem, unde & illa ipsa revomebat. Tu si melius quid habes adfer, vel nostræ conjecturæ fave.

O B S E R V A T I O LXXXI.

Massa informis per dolores instar parturientis à vidua castissima in lucem edita?

Si qua ventre non nihil intumescat virguncula, continuò in partem deteriorem cadit suspicio; si qua vidua tantillum distendatur, vix pudori suo potest consulere apud homines. Habeo tamen, quo hasce defendam, historiolam; illæ sibi, quantum quidem hinc licet, capiant patrocinium. Vidua quædam nomen suum & famam, honestè vivendi egregiè tuita haçtenus, posthumum ediderat: post partum diu adversâ valetudine usâ, tandem visa tumidiore pondus aliquod circumferre ventre; hinc conversi in eam oculi, & auditæ voces: hem, hæc illa est ægritudo, hic morbus viduæ: & verò tumor adeo increvit, ut etiam prudentibus & amicis ejus admirantibus, nescio quid vel pudoris incuteret, vel doloris adferret; quæ augebantur omnia, cùm ingruentibus quasi parturientis doloribus obstetrix accersitur: illa sibi optimè conscia, puerum proditum negat, esse tamen quod se non secus ac puer, qui in lucem moliretur iter (pepererat enim, ut dixi) premeret: tandem post varia uteri luctamina prodit massa quædam informis, sive illa fuerit reliquum ex secundinis quippiam, cui aliæ immunditiæ adhæserant, sive nova quædam in utero congregatio. Illa certè ejecto onere optimè valuit, &

quod nihil sequeretur eorum , quæ partum , aut abortum solent comitari famam apud suos integrum retinuit. Posset in moralibus sæpe , in Politicis aliquando usui venire hæc observatio , Medicis certè & obstetricibus non erit prorsus inutilis , ideo non putavi prætereundam.

O B S E R V A T I O LXXXII.

Impedita bilis à sanguine separatio multorum malorum origo.

CURIOSITATI nostræ , & verò superstitione utilitati sæpius obest nimia quorundam circa vitâ defunctorum reverentia dicam , an superstitione ? Id mihi non sine aliqua molestia contigit , in femina quadam , quæ per septem vel octo , ut memorabat annos , vix unquam sine medicamento fæces deposuerat , vel si quando sponte suâ post ingentes conatus deponeret , albida illa erant ; quibus verò medicina tulerat auxilium iisdem & coloris sui tinturam , & suspicionem dabat , non satis bilem à sanguine separari : augebant hanc pustulæ rubræ per totum corpus , sed maximè circa regionem hepatis , cum insigni dolore diffusæ : durities etiam hepatis se extrinsecus tactui objiciebat ; tandem tabes cum febre hectica miserimum tot miseriарum finem attulit.

Avebam ego more meo , tot morborum causam penitus inspicere & scrutari , numquid in hoc emarcido , & tot morbis enecto corpore inve-

ni-

niretur, quod adhuc cum mortalitate sua conflgentibus possit esse subsidio: sed nihil impetrare potui, quam ut obiter hepar inspicerem, quod contenderem ibi latere totius mali originem; & latebat. Nam ipsum erat durum, & folliculum fellis exhibebat in se collapsum, & fere totum consumptum; haud dubie causam tam difficilium initio secessum, postea ex permixtione bilis cum sanguine dolorificarum pustularum originem. Quid ulterius perniciosus hic fons noxiorum rivulorum per viscera diffuderit, ut dixi, inquirere per nimiam cognatorum misericordiam sum prohibitus; ajebant satis illam exhausisse miseriarum, veriti credo, ne innocens anatomes gladiolus aliquid adhuc inferret doloris: interim concludendum nobis reliquit, quandoquidem permixtio humorum importuna, tantum corporibus creet incommodi, diligentem Medicis adhibendam curam, ut commoda semper fiat separatio, maximè bilis, cui separandæ, præter folliculum fellis, tot fabricata est natura sagax alia instrumenta.

O B S E R V A T I O LXXXIII.

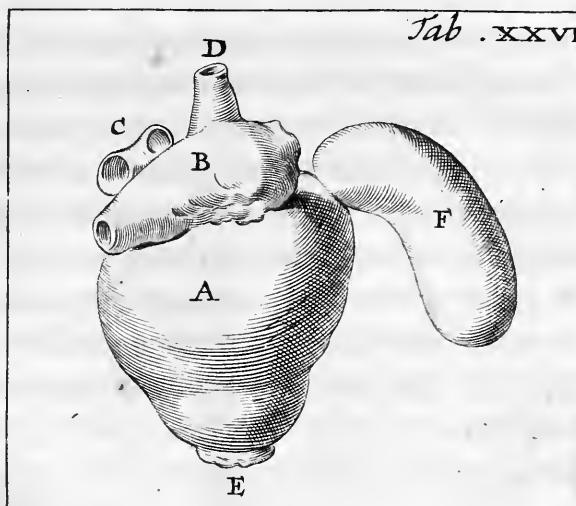
Cor non uno morbo laborans.

ETiam calculo cor laborare jam vidimus, quod & morbis afficiatur aliis, jam confirmemus. Testabitur id puellæ quadrimestris à me xvi i. Martii anni M. D C. LXV I I I. exfectum corculum: quod totâ substantiâ suâ inveni præter morem flaccidum, in mucrone gravatum ex crescentiâ quadam, quæ colore variegato carcinomatis naturam induisse videbatur: præterea circa eam partem ubi arteria magna exoritur, vesicula propendebat, dupli tunicâ instar ipsius arteriæ prædita, in qua succus continebatur amaritudinem aliquam resipiens: hanc inflatam unâ cum ipso corde asservo. Figura autem tum cordis, tum vesiculæ appendentis, atque ipsius ex crescentiæ hîc datur oculis conspicua, ut opus non sit eam verbis depingere: hoc potius rogare lübet, cùm * Plinius dicat, *ceteris corruptis, vitalitas in corde durat*, quomodo in corde, tam multis modis corrupto, durare potuerit quatuor mensium vitalitas, præter id tempus, quo vixit in utero.

* Lib. II. cap. 37.

Tabula xxvi. ad Observationem LXXXI I I. cor
puellæ quadrimestris præternaturale exhibet.

- A. Cor.
- B. Dextra auricula cordis.
- C. Vena pulmonaria.
- D. Vena cava ascendens.
- E. Excrecentia circa mucronem.
- F. Vesicula propendens circa arteriæ magniæ exor-
tum.

O B S E R V A T I O LXXXIV.

Pili floccique devorati maximè incommodant ventriculo.

VISæ fortassis sunt multis, non tamen sat notæ omnibus pilæ istæ pilosæ, quæ subinde periuntur in vaccarum ventriculis. De quibus, quod nos cautelæ cuiusdam admoneant, ad tuendam sanitatem apprime necessariæ, & præterea superstitione quadam anili liberare possint homines, non satis in rerum natura versatos, & omnia, quæ non intelligunt, ad genios sive bonos, sive malos referentes; hîc utile judicavi breviter mentionem facere.

Ut avib⁹ rostrum productius, ita quadrupedibus promuscide carentibus linguam longiorem datam esse pro manibus, qui diceret, oratione uteretur non abhorrente ab eorum consuetudine. Videmus enim ea circumferentia caput toto corpore, si quid pruriat, lambere; si quid solidum sit, purgare linguâ: quod cum boum generi maximè sit familiare, idemque villis sit præditum fluxis & caducis, fit, ut vaccæ sèpius lambendo linguâ suâ asperiore corpus, attrahant, & in ventriculum demittant crinum suorum, vel potius villorum copiam; qui cùm digestivæ concoctricique facultati nullatenus obedient, fit sèpe, ut ventriculi lateribus adhærescant, ibique naturâ quantum potest sese superfluis & concoctio-

coctionem impeditibus exonerante, magna congregetur paulatim copia, quæ in pilæ conformetur rotunditatem, & in talem duritiem, ut vix cuneis diffindas, & ubi diffideris, invenias pilos ita inter se se arctè compactos, ut vix credas naturæ non intelligentis opus; quod rustici post vaccarum suarum interitum invenientes, uti primum in superstitionem est illud hominum genus; arte magicâ ibi congestum clamant, atque à malo genio vexatas fuisse suas putant pecudes, ipsi pecudibus hac in parte haud multò intelligentiores; cum enim facilè ratiocinando assequi possint emacerationis & ceterarum miseriārum, quas in bestiis suis deplorarunt, causas, easque in pilam hanc, pilæ autem generationem in lambendi, de qua egi, possint referre consuetudinem; malunt illi, ad occultas quasdam geniorum potentias recurrere, iisque superstitionem suam pascere, & novis incantationibus, sive precibus satis interdum pretiosis incantamenta ea conari solvere; quam Physicam, & veram morborum causam agnoscere. Moneantur potius per hanc bestiarum miseriā mortales, ut sibi caveant à crinibus, villis, plumis, similibusque deglutiendis, quæ concoctrici facultati non obedient; etenim & ipsis, præsertim pueris non rarò contingit, ut iis in ventriculum attractis diu crucientur, & marcore, seu marasmo quodam consumantur; quod etiam multis incantamenti dat suspicionem; præsertim si tum,

cum hac superstitione sunt tacti, in lectulo inventantur pilæ quædam ex plumis, aliaque materia compactæ, quod illis videtur certissimum superstitionis suæ fovendæ argumentum: cum pilæ ille, ægris corporibus diu, ac sæpe super culcitrīs veteribus & tritis plumis repletis versando, (nam in novis & bonis plumis nunquam reperiuntur) paulatim sibi ita mirabili modo adhærescant, & filamenta, ceteraque, quæ in culcitrīs inveniuntur, ita sibi constringant, ut miraculum iis videatur, qui nesciunt tot alia naturæ admiranda opera. Sed redeamus ad ventriculum. Ego certè in cane quodam inveni ventriculum non uno loco obsessum crinibus, qui variis in locis ita adhæserant parietibus, ut vix potuerint avelli, nisi ipsam laderes substantiam.

Vitetur ergo supersticio, & major adhibetur cautela, præfertim in pueris, ne illis dentur crustula, aut alia faccharata comedenda, quæ in vestibus stragulis, aut panno laneo fuerunt posita; adhærent enim villi isti saccharo, & cum eo pueri deglutiunt, quæ illis in ventriculo postea miras excitant tragœdias.

OBSERVATIO LXXXV.

Menstrua per verticem effluentia.

QUOD sequitur inter therapeuticas fortè poterat referri observationes: & referam, quando quibus remediis curaverim, animus erit dicere, nunc quia viam inquirere, quâ natura se tam mirabiliter superfluo sanguine exoneravit, Anatomiam quodammodo spectare videtur, inter ea reposui, quæ corporis considerationem maximè sibi vendicant.

Anno M. D C. LXVI. mense Mayo adduxit ad me filiam suam quædam mater agentem ætatis annum decimum quintum. Ea nondum viâ ordinariâ menstruis exonerata fuerat, sed statis temporibus, quæ singulis mensibus recurrebant, per capitis verticem, tam copiosum emittebat sanguinem, ut quater & sæpius innovata linteal eo madefierent. Ego præmissis generalibus, specificis quibusdam ita feliciter usus sum remediis, ut trium mensium spatio ægra à morbo hoc mirabili, & tot eum comitantibus aliis molestis nausearum, contractionum, deliquiorumque symptomatis liberata fuerit. Quanto mœrore eam mater ad me ægram adduxerat, tanto gaudio sanatam deduxit domum, nihil postea ab eo morbo sentientem incommodi.

O B S E R V A T I O LXXXVI.

Menstrua per manum dextram fluentia.

Rebus, quæ vulgi opinionem superare videntur, sæpe per ea conciliatur fides, quæ vel parem vel majorem concitant admirationem; nescio, an non hac ratione ejus, quod dixi, per hoc, quod dicam, an contra hujus, per id, quod præcessit impetrandum sit lectorum assensus.

Audistis menstrua puellæ per caput effluxisse, ecce alteram, quæ per manus purgata est. Ea mihi oblata est anno M. D C. LX IV. in pago juxta Harleum, qui *Blommendael* dicitur, & linteorum ad solem dealbandorum laude per Belgium est celebris: hic inter eas puellas, quæ lavandis, & Soli exponendis linteis dant operam, quædam, nescio quo infortunio, dexteram læserat in musculo pollicis: primùm, ut inter mediocris fortunæ homines fieri amat, neglectis, deinde suggestis à vetulis remediis vulnus non curatur, sed quotidie abit in pejus: advocati deinde Chirurgi adhibent artis suæ tentamina, sed irrito conatu: dum inter remedia ingravescit malum, maturescit virgo, & fœcunditatis florem efferre molitur natura, & extulit, sed viâ non suâ: nam cùm subito ex manus vulnere copiosus fluere inciperet sanguis, is in stuporem dedit Chirurgum vulneri medicando adhibitum, qui stupor auctus est, & se se dispersit in plures; quando alterum post

post mensem idem rediit paroxysmus, & porro singulis mensibus statim menstruorum tempore sanguis è dextra fluere perseveravit, vulnere interim ad omnia remedia pervicace: cùm illud grave videretur incommodum puellæ linteis mundandis victum quæritati: herus me alia de causa pagum istum adeuntem in consilium adhibet: rei novitas me facile permovit, ut miseræ adferre conarer auxilium. Igitur cùm intrinsecis, tum extrinsecis remediis eò rem perduco, ut sanato propemodum vulnere, jam non pataret sanguini eâ viâ tam facilis effluxus: cùm illa in febrem gravissimam incidit, quæ cùm nullis remediis cederet, & vitæ minaretur periculum, ego aliò vertens consilium, venam brachii pertundi jussi, apertoque rursus majore hiatu vulnere, sanguis iterum per illud fluere incepit, & author fui puellæ ut, si vita ei esset dulcis, potius cum isto incommodo viveret, quam per periculosas sanationes extingueretur, remque naturæ commendaret, quæ, si honesto adjuvaretur matrimonio, fortè aliò cursum flechteret.

O B S E R V A T I O LXXXVII.

Menstrua ab ipso nativitatis die fluentia.

Obseruationes de menstruis ante statum natu-
ræ ordinem fluentibus, alii alias adferunt,
mirandas quidem omnes, sed illa, quæ mox sub-
jungetur, inter rariissimas reponenda est * Joa-
nnes Fernelius octavo vel nono anno. Joannes
Schenckius & † Hercules à Saxonia quinto.
** Tulpius, quod ipsimet ferè superare fidem
videtur, à quarto ad octavum ætatis annum flu-
xisse menstrua observat. Ego autem à primo na-
tivitatis die ea fluxisse non oculatus quidem, sed
ex fide dignissima narratione auritus testis affir-
mo, quod, ut contigerit, audi.

Anno M. D C. LXVIII. XIV. die Octobris elata
est Amstelodami puella, quindecim dies & tres
omnino menses nata. Mater (cujus simul & patris
nomen, quia id prodi noluerunt, reticeo) gravi-
dationis tempore irâ percita, ita commovebatur,
ut menstrua ei fluere inciperent, & deinde men-
stribus singulis redirent, ita ut illa, num verè gra-
vida esset, addubitaret: præcipue cùm sub finem
gravidationis fluxus hic quindecim continuis
diebus perseveraret: eo nondum cessante, parit
puellam; cui menses fluere incipiebant ipso na-
tivitatis die, itaque fluxerunt quindecim omnino
diebus: deinde suppressi, redierunt post mensem
exactum

* Patbol. lib. 6. cap. 16. † Pract. lib. 6. cap. 23. ** Obser. lib. 3. cap. 36.

exactum denuo : & post alterum iterum: post tertium autem , puella epilepsia correpta , interiit.

Hæc fidem meam superarent , nisi ab oculatis testibus , quæ hanc nutriverunt puellam , accepissem : parentes enim rem , quæ poterant , cœlatam esse cupiebant . Tibi , Lector , cùm rerum talium vix aliter , quæm relatione aliorum scientia haberi possit , hîc non aliud possum , quæm mihi relatum esse referre : ipse autem novi pueram nobilem , cui ab anno ætatis nono fluxerunt , & stata etiamnum servant tempora , sed ipsa epilepsia vivit obnoxia .

O B S E R V A T I O LXXXVIII.

Menstrua serotina.

ANtequam abeamus ab hac muliebrium morborum officina , ubi tot cruduntur sexûs debilioris miseriæ ; ut narrem oportet aliam fluxûs menstrui exorbitantiam . Vidimus jam è capite , è manibus fluxisse menstrua : in juventute ipsa ante tempus , & ab ipsa nativitate manasse ex fidelissimo auditu retulimus : quid de senectute dicam ? & hîc etiam variat , quæ omnia pro jure suo audet , natura . Novi feminam quandam , dum inter mortales versabatur , jam abiit ad plures , & ideo nomen prodö ; Elsia Nicolai erat nomine , Germana natione , huic menstrua substiterant anno ætatis suæ quadragesimo tertio : nullo tamen inde vexata incommodo , sana vixit annum usque octogesimum : quo febre tertianâ , non gravi ta-

men,

men , cœpit laborare , & anno sequenti , id est octogesimo primo ætatis redière menstrua , eaque statis suis temporibus fluxerunt , sine ulla sanitatis lœsione (nisi quòd antequam singulis mensibus redirent aliquo suffocationum uterinarum laboret incommodo) usque ad annum octogesimum quintum , quando vivere desiit. Possem subjungere de altera , quæ septuagenariâ major , quot mensibus vernat hisce juventutis floribus , nisi , quia etiamnum vivit , & nostris utitur ad sanitatem tuendam consiliis , judicarem & illam malle suo parci hac in parte nomini , & Medico putarem commendatissimum debere esse silentium; ne , quâ erga ipsum ægroti utuntur confidentiâ , illis pos sit unquam vel minimæ cedere infamiæ.

O B S E R V A T I O LXXXIX.

Respirandi difficultas ex corpore sub diaphragmate succrescente.

NE semper eclegmatis , bechicis , aliisque ad asthma & pectoris morbos conducentibus remediis operam suam ludant juniores Medici , dum iis æger abutitur respirationis difficultate , pectorisque angustiis laborans , narrandum videtur quod anno M. D. C. LXIX. mense Junio mihi oblatum est rarius circa id morbi genus phænomenon. Obierat mortem post longas paulatimque auctas pectoris angustias respirandique molestias vir quidam annos quinque natus plusquam quadraginta. Tussis nulla , nullæ inflammations ad-
fue-

fuerant, omnis denique symptomatum caterva, quæ stipare solet pectorales illas ægritudines abfuerat, & tamen respirandi difficultas de medio sustulerat ægrum. Quis non stimularetur cupidine fati hujus causam investigandi artis suæ vel tantillum amans Medicus? Ecce autem eam tibi, Lector curiosè, cultro detectam anatomico, cui simul atque ventrem inferiorem dissecuisset, objecit se corpus quoddam ea constans tunice spissitudine, quæ solet esse eorum petasorum, quibus nostrates à capite arcent cæli injurias. Continebat autem aquæ insipidæ, nisi quatenus eam fœtor corruperat, uncias circiter quadraginta: innabant aquæ filamenta quædam oblonga, quæ digitis contrectata etiam in latitudinem quandam duci poterant. Locus, unde corpus istud enascebatur erant eæ lumborum vertebræ, quibus bini diaphragmatis processus inplantantur; quod dia phragma tantò versus pulmones compellebatur vehementius, quantò indies capiebat incrementa majora corpus hoc tam importuno loco succrescens: unde respiratio reddebatur primò difficilis; deinde coarctatis nimium pulmonibus etiam impossibilis, ita ut mirum non sit hominem non aliâ vexatum ægritudine, præclusâ respirandi facultate, reddidisse animam.

O si liceat sæpius! lubeatque multis examinare post mortem mortis insolitæ aut inopinatæ causas, reperirentur multa, quæ nunc terra perpetuis sepelit tenebris.

O B S E R V A T I O X C.

Nimius Tabaci usus noxius.

INvaluit, heu! nimium illud in Europa Cacoëthes, fugendi fumum herbæ Tabaci, ut vocant, per tubos ad id solummodo confectos. Quanta inde morum perversitas, ii viderint, quibus illud datum est negotii, vel Politici, vel Theologi. Quantum sanitati suæ noceant, quibus hic mos est, ut toties Vulcano, vel Charonti potius sacrificent, etiam non explicabo: sufficerit oculis subjicere hominem, quem in Medicorum corona secui: is supra modum hisce fumosis deliciis additus, vix ullum obibat negotium, quin sibi, ut patuit, fatalem succum hauriret. Ubi enim crebris quasi pulsata ictibus, natura fatiscere, atque in morbum collabi cœpit; ille nigricantem materiam per anticum, per posticum, per utrumque gutturem tamdiu ejicere, donec fuscam simul evomeret animam, quam Plutonia visentem regna comitari non lubet: suspicor enim nigros illos & vaporum Stygiorum globis fumigantes lacus potius ex consuetudine, quam lucida cælorum sydera adamasse, utpote fumis semper pastam & innutritam; hospitium certè, quod illa reliquerat, visitavi & peragravi, fultus cultro anatomico. Quid viderim, quæris? domum mihi intrare visus sum verè Plutoniā: ecce tibi in foribus atrato colore tincta, & quasi venenato succo imbuta

buta intumuerat lingua. Quid trachea? camino similis, nigrâ fuligine undique obducta. Pulmones aridi, exfucci, & penè friabiles: hepar, tanquam si præ ceteris traxisset incendium, totum erat inflammatum; à cujus flammis ne bilis quidem in cystide sua immunis erat: colorem enim contraxerat ex purpureo virescentem. Ad intestina verò, ut sunt corporis faburra, confluxerant totius adustionis carbones; plena etenim erant nigricante materiâ, quæ non mitiorem ipso Averno spirabat odorem. Ecce frequentis hujus suctionis medicos fructus.

O B S E R V A T I O X C I.

Vasa lymphatica aquosorum tam interiorum, quam exteriorum morborum origines.

Observaverint, credo, mecum plurimi, qui matrum curandis vulneribus solent adhibere artifices; si quando fistula, aut fistulosum vulnus crus occupaverit, & vinculo quopiam infra vulnus caro astringatur, cessare quidem fluxum illum humoris per vulnus perpetuò stillantis; sed quicquid infra ligaturam est, continuò intumescere: at contra, si plaga vinculo sit inferior, persevere humorum affluxum, & medicamentorum vim assiduâ istâ emanatione cludi. Quâ solâ experientiâ jam satis constat, humorum per vasa lymphatica eandem esse, quæ sanguinis per venas est, à circumferentia ad centrum circumgyrationem.

Quod satis deberet esse ad indicendum silentium authori cuidam, qui cùm Romano nesciat, tantò magis patulo ore ja&stat, occultam quandam viam sibi soli notam inveniri, quâ lympha à centro ad partes extimas deferatur, & cùm jam per anatomicam αντογίαν convictus est, vasis lymphaticis inesse valvulas recursum à centro ad extrema impedientes, recurrit ad occulta illa, nescio, quæ vasa, quæ ipse, qui ea solus novit, valvulis carere affirmat, cui nos tum fidem adhibebimus, cùm ea nobis sine valvulis ostenderit; prout illi vasa lymphatica cum valvulis ostensa sunt. Sed mittamus hæc; hoc potius ex observatione hac animadvertamus, fistulositatem istam vulnerum externorum, & cœdematosas hydropericasque plurimas internas constitutiones à vitio quodam lymphæ, lymphaticorumve vasorum capere originem.

O B S E R V A T I O X C I I .

Mutationes in hominibus ab influentiis externis admirabiles.

PERIODICUS ille febrium suo tempore recursus, nulli non est admirationi, quia causa ejus omnes latet; sed non latet, eum principium sumere ab intrinseco, & certis humorum peccantium proprietatis; an autem non admirabiliores eæ periodi, quæ ex altioribus causis dependent, & ab extrinseco ortæ, etiam stata servant tempora. Narrabo quædam, quorum ad me pervenit notitia, quæ tan-

tanquam episodia quædam interponam tædiosæ
huic mortuorum dissecandorum tragœdiæ.

Novi puerum, qui jam inde à nativitate sua ita constitutus est, ut, incrementa sua fumente lunari sydere, brachium ejus dextrum de crassitie sua plurimum, de viribus verò tantùm deperdat, ut jam annorum quatuordecim pondera ea nullatenus movere possit, quibus Luna decrescente, ut pilâ ludit; non enim aliis suæ ætatis adolescentibus cedit viribus, nec quicquam patitur in brachio dextro incommodi, nisi quando Luna crescens, viribus ejus detrahere videtur, quod sibi assumit incrementi. Addam aliud non minus admirandum.

Non tantùm nota, sed etiam cognata mihi est puella nobilis, quæ alternis mensibus sapit, quantum aliæ sexûs & ætatis suæ solent; alternis verò ita desipit, ut nulli rei sit utilis. In quo mundi angulo, aut Lunæ conicavo latent istæ toto mente influentiæ? Sed non menstrua solùm hæc est morborum periodus, semestrem tibi aliam, nisi jam harum pigeat, narrabo, de mentis sanitate transitionem ad insaniam.

Et mihi & plurimis h̄c Amstelodami cognita fuit uxor prior Joachimi Bonzii; nam vidua ejus ex secundis nuptiis cordatissima femina adhuc superstes est; prior, inquam, mirabile sui præbebat spectaculum: sex enim anni circiter mensibus erat omnino prodiga in sumptibus faciendis, invitandisque amicis; etiam ipsa largiter potui indul-

dulgebat, nullam ferè rerum domesticarum gerebat curam, nihil nisi de amicis invisendis, ambulationibus, ac similibus rebus cogitabat: quidquid offerebatur empturiebat, ita ut vir, qui honori familiæ suæ cupiebat prospectum, rerum omnium, & maximè uxoris suæ curam gerere cogeretur: post illa, tempore aliquo, subito ita mutabatur, ut nihil referret sui: primò quasi melancholiâ correpta desidebat domi, vasa domestica, vestes lineas & omnem suppellecilem excutiebat; si nummus in necessaria erat expendendus, non nisi cum gemitu, aut litigio eum porrigebat: nusquam domo egredi, vix quicquam bibere, nedum potui indulgere: modesta, ferè nullius sermonis, cùm aliàs esset vehementer garulla, ita ut maritus apud familiares dicere soleret, se geminas in una habere uxores; & magis sibi intimos minus ea in parte credulos, aliquando invitaret, dum hæc accidebat mutatio.

De viro principe quodam solet mihi narrare unus ex meis intimis, cui eadem hæ passiones accidebant alternis diebus; sed præstat hujus parcere nomini.

Et mirari alteram Lunæ influentiam in matronam quandam Gallam, quæ tempore plenilunii facie est prædicta rotundâ, & sanè quam formosâ, sed eâ decrescente oculi, nasus, os & tota facies in unam partem vertitur; ita ut silente Lunâ sit deformis admodum, totaque facies in unam conversa partem eam sic defiguret, ut in publicum

cum prodire non sustineat; donec crescente iterum Lunâ paulatim & ipsa redeat ad suum plenilunium, & formæ suæ venustatem.

O B S E R V A T I O X C I I I .

Per Microscopia incertum in Anatomia judicium.

UNDIQUE auxilia vel arti illustrandæ, vel ægris adjuvandis idonea prudentes conquerunt Medici: hoc præcipue seculum, quod an cælesti aliquâ influentiâ motum, an mutuo exemplo incitatum, an fato aliquo, cui nos divinam surrogamus providentiam, directum, jam solito magis Anatomiae perficiendæ incumbit, non negligit microscopiorum auxilium, quorum etiam perfectione nostra gaudent præ omni antiquitate tempora. Horum enim ope se quidam tam lynceos factos putant, ut affirmare audeant, totum hepar corpus esse glandulosum. Sed ne quid nimis, aut saltem ne præcipitanter nimis, quæso tantisper resistere. Scisne centrum istius visionis esse minutissimum? scis colores ita variare, ita rebus hac videndi ratione affundi, ut quis earum nativus & verus sit, dijudicari nequeat? scis denique ea, quæ sic interpolatis visionibus percipiuntur, fieri posse, ut discreta appareant, verè unita & continua quæ sunt? non ut reprehendam, aut contrariam astruam sententiam te revoco; sed me hoc vel rogare, vel admonere puta: vereor enim, ne, quod glandularum ope jam multa explicentur, quæ antea suâ obscuritate involuta latebant, ni-

misproni fiamus, ut omnia revocemus ad glandulas; Est & mihi microscopium præstantissimum à Benedicto illo Spinosa Mathematico & Philosopho nobili elaboratum, quo vasa lymphatica, dum glandulas suas intrant conglobatas, videntur in varia filamenta dispergi, & continuata dum egrediuntur rursus in unum coalescere: non secus ac nervi circa lumbos præcipuè nodos quosdam ingrediuntur, in iisque se in varia filamenta dispergiuntur, ex quibus deinde continuatâ suâ substantiâ, atque in unum coalescentia egrediuntur; sed de nervis, quia oculis percipitur, indubitanterius affirmare ausim: de vasibus lymphaticis, quia adhuc solâ nititur microscopii autoritate suspendere malo sententiam, quam quicquam temere, quia tantum videri visum est, statuere.

Hoc quod instrumenti mei admirabilis ope clare detexi, visum est admirabilius: intestina scilicet, hepar, ceteraque viscerum parenchymata infinitis scatere minutissimis animalculis, quæ an perpetuo suo motu ea corruptant, an conservent, dubium esse posset ei, qui considerat domum dum incolitur, nitere & splendescere, eandem tamen atteri continuâ inhabitantium culturâ. Mirabilis in operibus suis natura, admirabiliorque naturæ Dominus, qui ut corpora produxit, ita in infinitum se invicem magnitudine excedentia, ut intellectus nullus assequi queat, an sit, quis sit, vel ubi sit eorum finis magnitudinis; ita si minuendo descendas, nunquam invenies ubi sistere possis;

ut

ut enim h̄c animalia invenimus , quæ omnem effugiunt , non tantum oculorum aciem , sed etiam imaginationis potentiam , quis scit , an quemadmodum in animalculis istis concipere oportet partes , oculos verbi gratiā , hepar , & ceteras , atque in iis suas venas , arterias , nervos ; quis , inquam , scit , an iis non sint iterum sui vermes , in quibus rursus eadem oporteat intelligere . Admirabilis naturæ natura ! sed hanc mittamus Philosophiæ palæstram : ascendant illi à minutissimis hisce per infinitos gradus ad Creatoris sui & omnium rerum magnitudinem , ut veri fiant Theologi . Medicus , credo , nunquam ad sananda hæc minutissima , nec ad ingentia alia , quæ fortè in Luna , ceterisque astrorum immensis corporibus oberrant , animalium corpora advocabitur : ad eum tamen spectat , quia hominum sanitati præfetus est , nihil non considerare , unde morbus aliquis , aut causa morbi possit innotescere .

O B S E R V A T I O X C I V .

*Foramen Ovale cordis clauditur valvula
semper pellucente.*

DE mirabili anastomosi vasorum in corde, quæ
foramen ovale dicitur, & admirabiliore, ut
* Jul. Cæsar Arantius ait, ejusdem paucos post
dies ab ortu unione & coalitu, priùs aliorum ad-
feram sententias, quām proferam, quid ipse de eo
sentiam. † Spigelius causam alteram reddens, cur

Z₂ for a-

* In tractatu de humano foetu cap. 14. + In tractatu de foetu cap. 2.

foramen ovale valvulâ claudatur, deinde, inquit, *ut edito jam in lucem factu hoc foramen facilius obturaretur; membranâ tenui paulatim crassiore factâ, & acquirente corpus arteriæ venalis.* * Bartholinus, *post partum*, inquit, *aliquantulo tempore coalescit hoc foramen & exsiccatur*, ut locus hic nunquam pertusus fuisse putetur. *Idque à copiâ sanguinis in adultiore ex pulmonibus jam patulis & dilatatis continuò ad auriculam sinistram propulsi*, quæ parvam sanguinis quantitatem ex anastomosi effluere non sinit, unde clausa concrescit. † Jul. Cæsar Arantius postquam admiratus est hanc vasorum anastomosin. *Admirabilior tamen est*, inquit, *ejusdem anastomosis paucos post dies ab ortu unio & coactus, quamvis interim in natu etiam grandioribus agglutinationis ejus vestigium aliquod semper relinquatur.* Spigelio, membranam tenuem paulatim crassiore fieri, & acquirere corpus arteriæ venalis, non assentior. Bartholinus quid per foraminis exsiccationem intelligat, non intelligo, nisi hoc ex ** Riolano malè intellecto defumpserit. Ille enim de vasis duobus loquens, dicit hoc (scilicet ductum ex arteria pulmonaria in arteriam magnam) exsiccati; illud (scilicet foramen) claudi. Deinde quod Bartholinus dicit, ita foramen hoc obturari, seu ut ipse loquitur coalescere, ut locus nunquam pertusus fuisse putetur, longè abit ab eo, quod nos affirmamus, quia vidimus. Dico enim

* In Anatom. Reform. lib. 2. cap. 8. † In tract. de humano factu cap. 14.

** Anthrop. lib. 6. cap. 8.

enim foramen illud occludi non aliâ materiâ, quam suâ ipsius valvulâ, eamque homine jam nato & respirante, partim suetu sanguinis per arteriam pulmonariam majore impetu ascendentis, partim sanguine ad sinistrum ventriculum ex vena pulmonaria magnâ copiâ descendente, statim ita trahi ac premi, ut aperiri amplius non possit, atque ita primùm claudi, clausamque, ut bene inquit Spigelius, obturari, non tamen induere *corpus arteriæ venalis*: non ita ut *locus nunquam pertusus fuisse putetur*: non ut *agglutinationis in natu grandioribus aliquod saltem vestigium relinquatur*; sed ita, ut valvula semper maneat valvulæ corpore, valvulæ tenuitate, & valvulæ perspicuitate. Pro qua stabilienda sententia, non aliud, quam ad ipsius *αὐτοὺς* infallibile provoco tribunal. Dices, an ergo tot præstantissimi Anatomici, quos tu & omnes tecum merito suo laudant, cæcutierunt: nec in media luce viderunt, quod tute vidisse affirmas? respondeo, & me, quod ipsi viderunt, vidisse, & quamdiu aliud non videram, in eodem cum illis errore fuisse: jam verò, non tantum me vidisse dico, at cuilibet ostendere posse, ut videat hanc traluentem valvulam, ita clarè à reliqua septi substantia distinctam, ut, opinione in contrariam conversâ scientiam, non relinquatur ullus dubitandi locus.

Tabula xxvii. ad Observationem xciv. valvulam foraminis ovalis semper pellucentem clare in corde stupendæ magnitudinis conspicuam præcipue ostendit.

- A. Cor.
- B. Arteria pulmonaria, cuius os patens medio Imperiali non poterat claudi.
- C. C. C. Ora venæ cavæ, Imperiali argenteo non occludenda.
- D. Auricula dextra magnitudine suâ cor hominis ordinarium adæquans, hinc aperta, ut chordæ, seu funes clarissimæ appareant.
- E. E. E. Musculi exiles, quos funes seu chordas appellamus.
- F. Membrana foraminis ovalis semper pellucens.
- G. Cavitas ventriculi dextri.
- H. Auricula sinistra in situ suo.
- I. I. Bini ingressus venæ pulmonariæ in cordis sinistram auriculam.
- K. Tertiī ingressus venæ pulmonariæ convexitas: apertura ejus hinc simul cum aliis exprimi non poterat.
- L. Locus aperturæ tertii ingressus, qui depingi non potest.
- M. Vena cava ascendens.
- N. Arteria magna.
- a. a. a. Funes seu chordæ auriculæ sinistre.

O B S E R V A T I O X C V .

Infans Molæ inclusus.

Quod superiùs scripsi, Observatione XXXVIII.
 jam scriptum & sculptum erat de monstribus
 illis, quas sanguisugas aliqui Romano, nos nostro
 fermone *Suygers* vocamus: cùm anno M. DC. LXIX.
 die IX. Februarii obstetrix quædam mihi attulit,
 quam hic depinxi molam, seu placentam: & ec-
 ce, inquit, mi Domine; inspice, quod tibi ad-
 fero, & nega dari animalia, quæ *Suygers* voca-
 mus: ego avidè accepi, curiosè aspexi, ut illa
 dicebat, animal, ut ego existimabam, informem
 placentam. Habebat tamen quo, quâm promptè
 mihi nummos, tam facilè unicuique opinionem
 elicere potuisset, quâm crederet esse, pro quo illa
 venditabat, animal. Corporis forma cyprinum
 pisces referebat, nisi quod in longiorem angu-
 stioremque, quâm ille, ac tandem bifurcatam,
 ut ille, caudam desineret. Caput ei erat similli-
 mum, & os, quod perforatum, stilum ad usque
 medium molis, aut molæ partem admittebat:
 oculos etiam aut videbam, aut putabam me vi-
 dere in capite. Diffindo ergo medium molæ ven-
 trem: & ecce tibi in eo infantem perfectè effor-
 matum, tantillum, quantus esse solet unius men-
 sis fœtus; affirmabat tamen adhuc præsens obste-
 trix supra quatuor menses gravidam fuisse ma-
 trem; quamvis ergo multis modis hîc peccans
 hu-

humani corporis conformatrix, perducere non potuerat corpusculum hoc ad justam fœtus quadrimestris magnitudinem, aliquid tamen in membrorum perfectione molita erat, quo proderet gravitationis diuturnitatem.

Condonet ergo mihi Lector curiosus, si adhuc in eadem, quam superius citato capite affirmavi, maneam sententia: nec adhuc de animalibus similibus generandis negantem deseram opinionem. Video hīc quidem figuram pisces similem; caudam bifurcatam intueor; capit is formam, & in ea os perfectum, oculorum quan-dam similitudinem contemplor: sed animal illud esse, fuisse, aut unquam futurum fuisse, nondum mihi persuadeo. Quid enim? apertā molā nihil intestinorum, nihil viscerum in ea, sed infantem tantū reperio: non monstrosum quidem, nisi quod tanta post quatuor menses corporis exilitas, & placentæ, quæ sāpe variat, hæc forma admodum extraordinaria mihi monstrosa videbantur. Exspectabo ergo adhuc certiora hac super re argumenta, antequam in illam de sanguisugis descendam sententiam: quod non pertinaciæ, sed non nimis in incerta pronæ credulitatis, tibi sit, Lector, argumentum. In divinis sit chara fides: in ceteris quod opinor, opinor; quod scio, scio; fides autem in huma-nis, nunquam affirmantis in me suprat authoritatem, quæ hactenus non nisi femellarum est variè garrientium.

Tabula xxviii. ad Observationem xcv. molam
cyprini piscis formam referentem complectitur.

FIGURA I.

Pronam molæ figuram exhibet, dorsum ejus
ostentans.

A. *Os cyprini piscis ori simile.*

B. *Cauda angustior, & longior cyprini caudā.*

C. *Caudæ bifurcatio.*

FIGURA II.

Supinam molæ figuram, & in ea infantem
ostendit.

A. *Caput.*

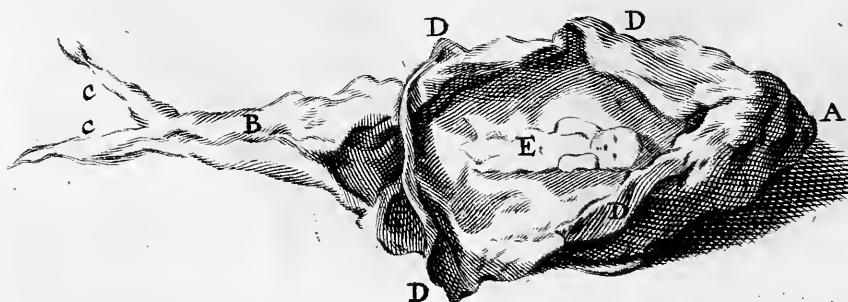
B. *Cauda.*

FIG. I

Tab. xxviii

FIG. II

C.C. *Caudæ bifurcatio.*

D.D.D.D. *Venter molæ in crucis formam discessus.*

E.E. *Infans hoc situ decumbens.*

O B S E R V A T I O X C V I .

*Venarum portæ & cavæ hepatis parenchymate
exutarum ramifications.*

HEpatis neque funus mortui, neque redivivi triumphum hîc damus, sed distinctam ramificationum in capillaribus anatomiam; prodesse enim malumus, quâm pugnare. Cùm igitur excarnandi vel artem vel modum ceteris, qui haçtenus id conati sunt, multò accuratorem habeamus, quod iis patebit, qui venas hafce, quarum apud nos copia est, oculis suis usurpaverint, non abs re esse duximus eas distinctis figuris spectandas proponere.

Omnium, quod sciam, accuratissimè eas exhibuit Franciscus Glissonius, in quem satis laudum congesisse viderer, cùm Collegii Londinensis socium nominarem, nisi hunc omnibus, qui eo titulo sanè magnifico gaudent, honorem ipse peculiari suâ & excellenti vehementer auxisset doctrinâ: fecit hoc, inquam, pro ea, quam ipse habebat, intentione, accuratè satis, & in eo, ut in plerisque aliis, omnium antecessorum superavit industriam. Nos interim non tantum utilitati, sed etiam curiositati lectorum obsequemur, & venam portam primò separatim, dein-

de cavam cum venis suis capillaribus secundùm protypon , quod apud nos est , depingemus. Anastomoses quibus vena venam tangit , scitè Glissonius exhibuit , & bene aliorum sententias confutavit : in ramificatione tamen capillarium delineanda aliquantò erimus diligentiores , quæ illi placuit rudi minervâ attingere ; quam ejus omissionem h̄ic accuratâ utriusque delineatione supplere conabimur : ut posteri fundamentum habeant certum , cui , quæ supersunt circa hepar speculationes , inædificantur.

Arteriæ hepaticæ & pori bilarii ramifications , si quis est , qui à nobis requirat , is sciat ea portæ & cavæ vestigia ita pressè sequi , ut hac in parte nihil ab iis differant. Lienis etiam venam & arteriam ne daremus , eadem ratio suasit. Nihil enim vel parum admodum capillares earum ramifications ab hisce dissentunt. Jam vasa lymphatica , & cetera ab aliis tradita , quid opus erat repetere , cùm intentionis nostræ sit non cramben reponere , sed potiùs nova , aut noviter condita tradere : illud potiùs animadverte , portam multò densius venas capillares , quam cavam spargere , ideoque plus in hepate loci occupare.

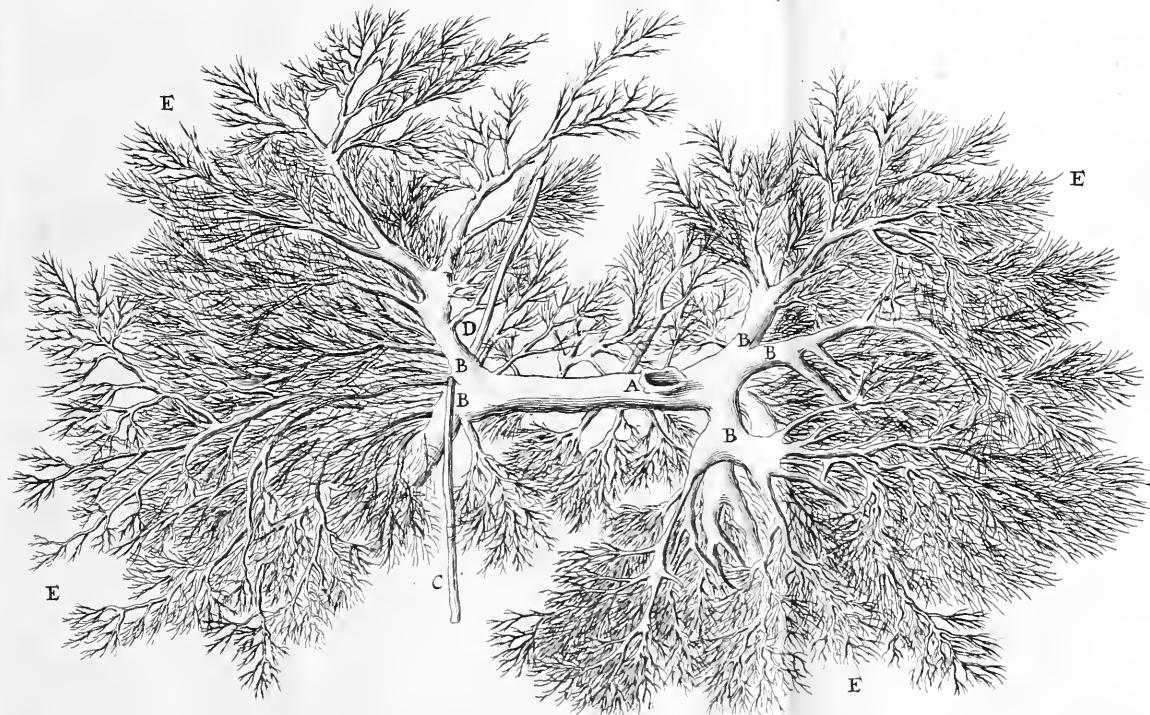
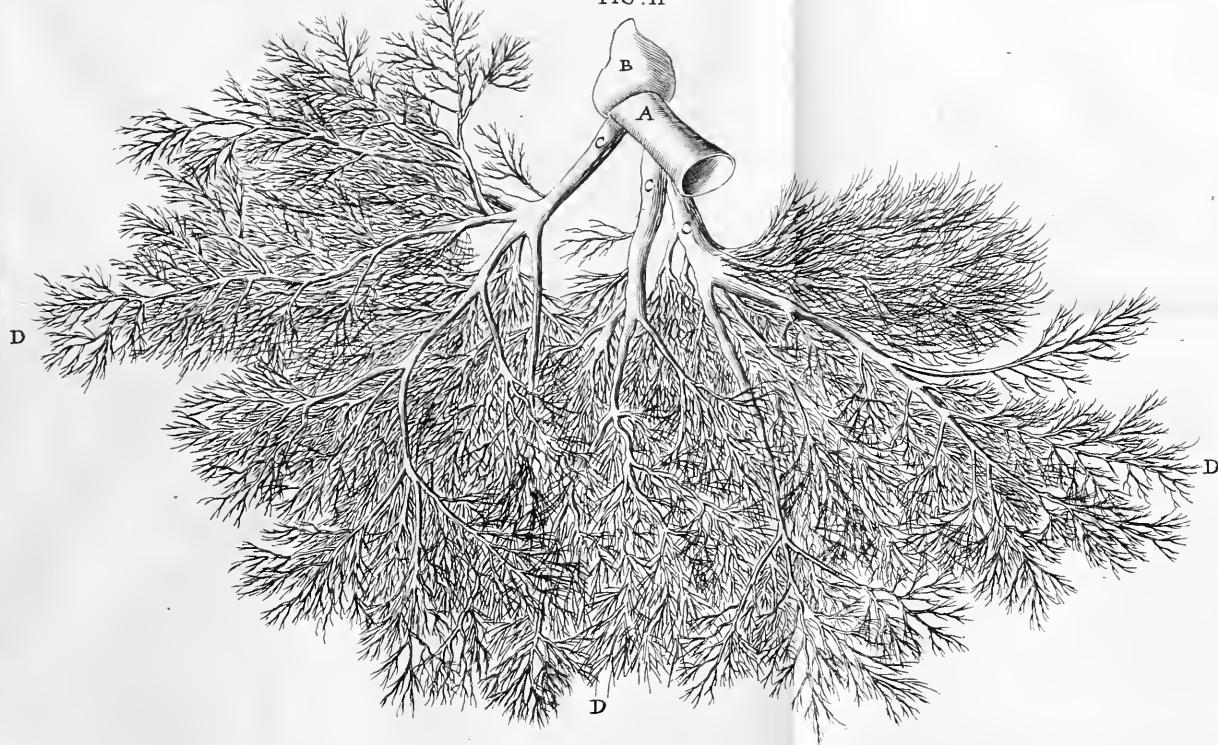

FIG. II

Tabula xxix. ad Observationem xcv i. venam portam & cavam puellæ viginti annorum parenchymate exutam, eâ, quâ in corpore reperta est, magnitudine exhibit.

FIGURA I.

Venæ portæ ramifications ostendit.

- A. *Locus ubi vena porta hepar ingreditur, foramen ostendens suæ à reliqua parte abscissionis.*
- B. B. B. B. *Quinque præcipui rami majores, in quos porta per hepar primùm dividitur.*
- C. *Vena umbilicalis in ligamentum conversa.*
- D. *Canalis venosus etiam in ligamentum conversus.*
- E. E. E. E. *Extremitates venarum capillarium.*

FIGURA II.

Venæ cavæ ramifications exhibit.

- A. *Venæ cavæ descendens truncus.*
- B. *Portio diaphragmatis.*
- C. C. C. *Tres rami primarii, qui deinde in varias disperguntur.*
- D. D. D. *Extremitates venarum capillarium.*

O B S E R V A T I O X C V I I .

Arteriæ & venæ pulmonalis ramificationes.

Ramificationes arteriæ & venæ pulmonariæ, prout eas natura describit, hîc figurâ chalographicâ expressimus, quia nemo hactenus ad vivum eas depinxit. Nathanaël enim * Higmorus quas dedit, in iis potius bronchialis arteriæ cursum ubique tracheam comitantis, quam hujus pulmonalis labyrinthos flexus & reflexus contemplere: vel otium vel voluntas viro huic ceteroquin accuratissimo defuit, ut in hisce suam impenderet diligentiam. Animadvertere interea figuram inspicienti licebit, quanto plures ramos, quamque diversas à trachea divisiones hæc arteria & vena obtineat; quod melius inspectione tuâ, quam meâ explicatione doceberis.

Ne tamen ita picturæ huic superstitione adhæreas, ut putas semper ramos eadem proportione, ordine, distantiaque à truncis majoribus propagari; est hîc naturæ lufus ita varius, ut vix in duobus sibi consentiat; sed quod te maximè hîc animadvertere volebam, est natura ramificationum minorum, quam si cum venis hepatis conferas, videbis toto cælo à se invicem distinguiri, quod, ut antea monebam, oculis tuis potius ex picturis, quam verbis meis leges.

'Obser-

* In Corporis human. disquisition. lib. 2. part. 2. tab. 12.

Observa interim, quæso, Lector, hanc esse arteriam in qua sœpiuscule invenitur ille *pseu-dopolypus*, de quo Observatione LXXIII. egimus. Fit enim dum propter nimiam effusionem acidi in dextero cordis ventriculo vitiatur effervescentia, ut sanguis post animalis interitum in hac arteria quām citissimè congeletur, & in ramos divisus exhibeat illam polypi speciem, quæ multos in errorem induxit, affirmantes id morbi genus & h̄ic, & in corde, & alibi reperiri.

Consule porro fodes experientiam, si verba penes te fidem non inveniant, & spiritum vitrioli affunde sanguini; videbis, quām cito, quām firmiter coaguletur. Etiam hoc crebrā animalium dissectione disces, sanguinem hunc coagulatum, sive *pseudopolypum* non semper eandem præ se ferre coloris tincturam, sed quandoque subalbidum esse, aut aliter immutatum.

Tabula xxx. ad Observationem xcvi i. venam,
 & arteriam pulmonariam juvenis viginti
 quatuor annorum, eâ quâ reipsâ reper-
 ta est, magnitudine exhibet.

F I G U R A I.

Venam pulmonariam parenchymate suo
 exutam proponit.

- A. *Truncus venæ pulmonariæ juxta auriculam si-
 nistram cordis præcisus.*
- B.B. *Gemini venæ rami majores in dextram & si-
 nistram pulmonis partem sese insinuantes.*
- C.C.C. *Extremitates venæ hujus capillares.*

F I G U R A II.

Arteriam pulmonariam parenchymate suo
 nudam depingit.

- A. *Truncus arteriæ pulmonariæ à corde descissus.*
- B. B. *Gemini arteriæ rami majores dextram & si-
 nistram pulmonis partem petentes.*
- C. C. C. *Extremitates arteriæ hujus capillares.*

FIG. I

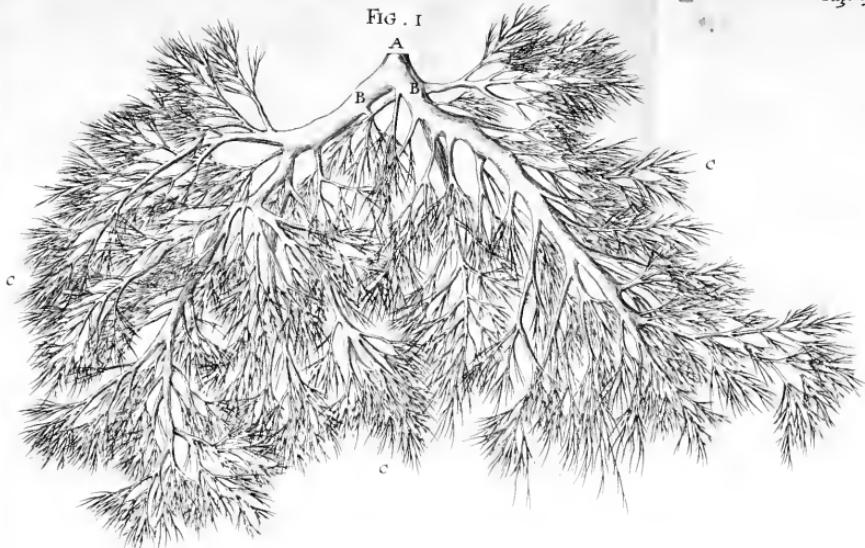
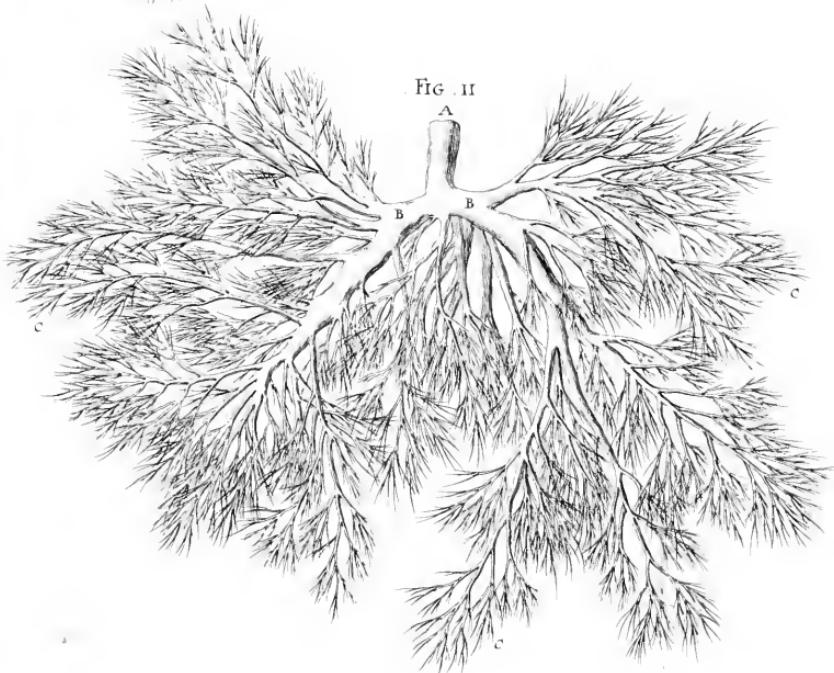
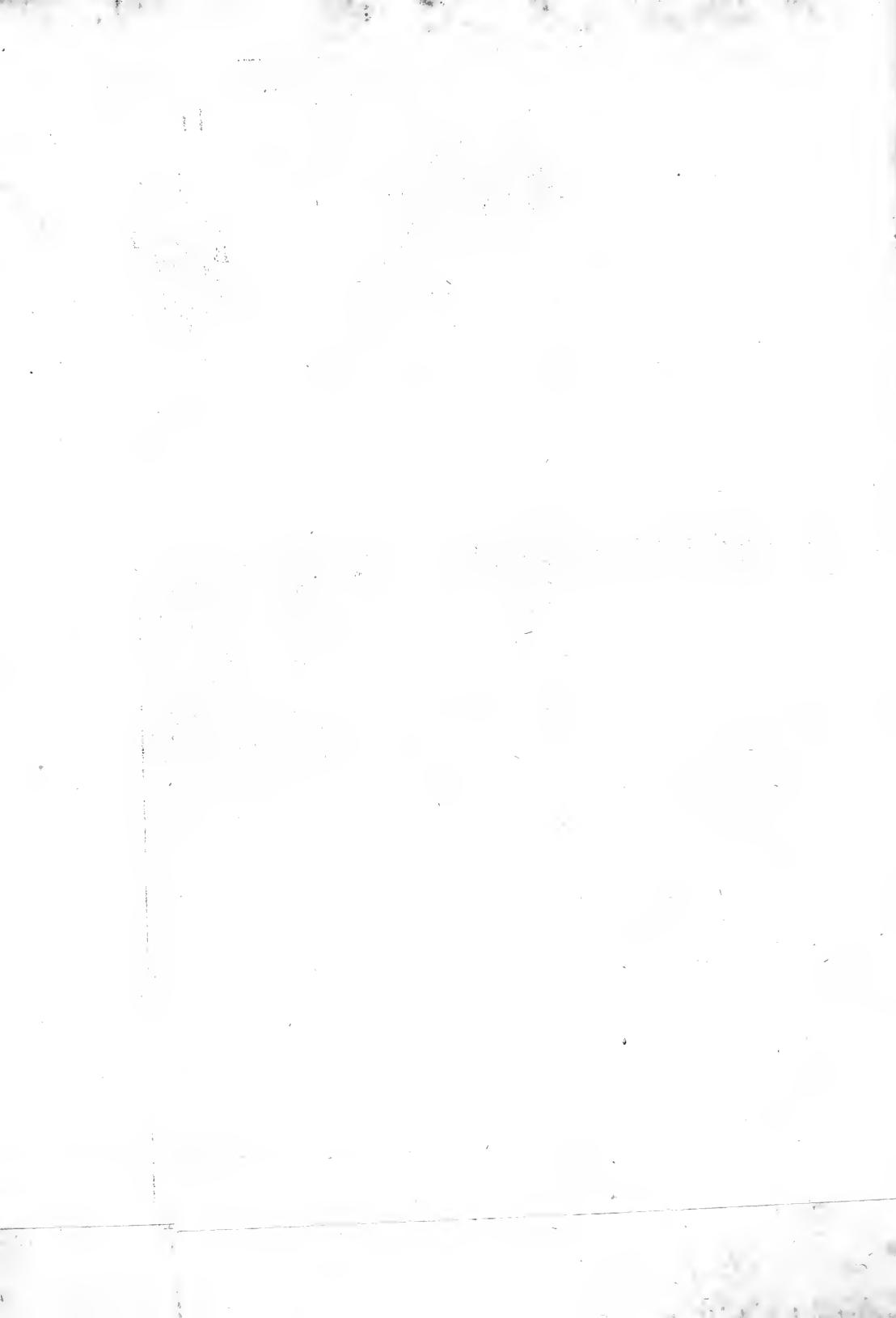

FIG. II

O B S E R V A T I O X C V I I I .

Schema venæ & arteriarum placentæ.

ANatomicis, per quod jurent, non aliud suâ illâ Autopsiâ videtur numen sanctius ; hæc fidem astruit assertionibus eorum omnibus ; hæc eam male assertis derogat ; hæc eorum est Logica , & totam explet syllogismorum catervam ; hæc diva est , quæ , quod Vatibus novem sunt Musæ , id sola est istis Medicinæ heroibus : ab ea namque omnis sententiarum certitudo & evidētia , omnis inventionum novitas & admiratio , omnis invenientium gloria & fama proficiscitur ; quod quantò est verius , tantò me afficit ægrius eorum temeritas , qui eâ non advo- catâ quicquam in lucem proferunt , quod vel in errorem inducat alios , vel certè falsâ quadam imagine illudit posteris. Quale est omne illud schema venæ & arteriarum placentæ , quod ha- ctenus ex imaginatione magis , vel analogia quadam cum perperam item depictis hepatis venis arteriaque , quam ex rei veritate & oculari inspektione æri incisum , & publicè oculis expositum fuit : à quo quantum abeat placentæ ipsius constitutio , quia à diva nostra edocti sumus , hîc veram arteriarum & venæ placentæ ramificationem curiosis spectatorum oculis subjicimus.

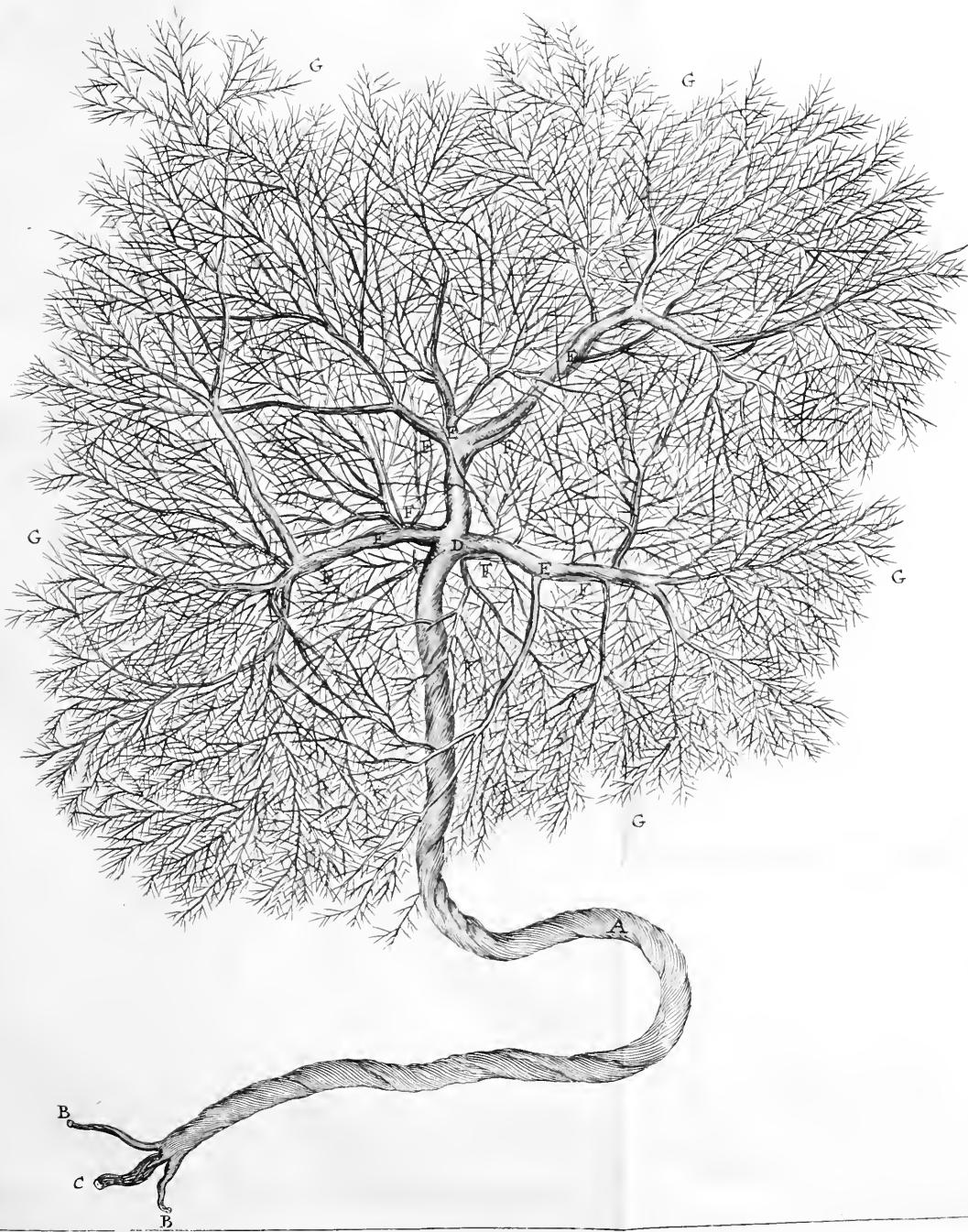
Nolo hîc , quod exemplo aliorum , qui res anonymas accuratiùs distinxerunt , facere po-

B b tuis-

tuissem, ramis istis venæ & arteriarum majoribus sua indere nomina, ut de iis posthac loqui possemus distinctius; si eas diligentius contemplantibus, id vel ad praxeos, vel ad theoriæ usum aliquem facere videatur; habent hīc eas prout reipsā sunt, & ut omni parenchymate exutæ à me servantur, delineatas; ubi res habetur, facilè est addere nomen rei.

Illud observatione dignum est venas hasce nullis præditas esse valvulis; adeo natura nihil uspiam molitur frustra; & licet finis nullus sit, qui eam ad operandum generatim moveat, nobis tamen singula considerantibus facilè est certos quasi fines rebus accommodare, quibus infinitam illam, quæ in omnibus operatur sapientiam, aliquā ratione nostris prudentiæ regulis metiamur.

Etiam varietas illa hīc prætereunda non est, quod funiculus propagationis aliquando ad medianam usque penetret placentam, antequam se se in ramos dispertiat, aliquando statim à principio abeat in diversa. Quænam hujus diversitatis causa sit, aut quid inde vel commodi oriatur, vel incommodi, cùm diva nostra Autopsia non dictitet, speculationi tuæ, Lector, aliorumque Physico-Medicorum relinquimus; nos in præsentiarum tantum Spicilegia Anatomica damus.

Tabula

Tabula XXXI. ad Observationem xcviij. placenta venam & arterias omni parenchymate denudatas ipsâ naturali suâ magnitudine ostendit.

- A. Funiculus vasorum umbilicalium.
- B. Arteriæ umbilicales.
- C. Vena umbilicalis.
- D. Locus, ubi vena & arteriæ in diversa abeunt,
& se per corpus placentæ dispergunt.
- E. E. E. E. Ramificationes insigniores venæ.
- F. F. F. F. F. Ramificationes insigniores arteriarum, quarum distinctio à vena initio quidem utcunque dignoscitur, sed postea ita cum ea conjunguntur & implicantur, ut eas ab invicem distingui non sit facile.
- G. G. G. G. G. Capillares tum venæ, tum arteriarum; passim ita inter se implicatæ, ut distinguiri nequeant.

O B S E R V A T I O X C I X.

Arteria bronchialis officium non est nutrire pulmones, sed asperam arteriam.

DEdimus hepatis, arteriæ & venæ pulmonariæ ac placentæ, seu hepatis uterini ramifications, accuratè usque ad capillares, in quos desinunt, tubulos delineatas, quia id neglectum ab aliis hactenus fuerat.

Asperæ vero arteriæ, cum bronchiali Ruyschiana eam ubique comitante non dedimus; quia licet non ad capillares usque minutias eam alii depinxerint, satis tamen accuratè servant eos in illa cursus & divisiones, quas natura observavit, quod minus diligenter factum erat in superioribus. Habeo tamen quod circa bronchiale observem, & breviter curiosos microcosmi scrutatores admoneam, ne illos in fraudem inducat reperta hæc recenter arteria; aut verba Professoris Clarissimi *Francisci de le Boe Sylvii, qui quanto candore agnoscit hujus inventorem Ruyschium, tanto facilius falleret verbo, quod illi ibidem excidit, dum ait. Bronchialis hæc arteria *sanguinem in ventriculo cordis sinistro elaboratum, atque perfectum ad pulmones dedit, eorundem nutritioni ab ipso assignata.* Verba inventoris hujus arteriæ sunt. † *Exstimo itaque, ut finem imponam, hanc arteriam esse conditam, ut pulmonibus sanguinem nobiliorem, perfectio-*

* In Praxi sua lib. I. cap. xxiv.

† In tractatu dilucidationis valvularum in vasis lymphaticis. fol. 70.

fectiorem, imo magis exaltatum, communicaret. Nolo h̄c morosum Criticum agere, & verba utriusque cribrare, aut viros mihi amicissimos inter se committere, tanquam si quicquam hunc dixisse, quod non dixerit, ille diceret, dum sanguinem quidem magis exaltatum ad pulmones deferri, sed ejus nutritioni assignatam disertè non addit bronchiale arteriam. Hoc tantum ad verto bronchiale hanc arteriam videri soli arteriæ asperæ nutriendæ destinatam. Primò quia eam ubique comitatur, eique tantum incumbit. Secundò quia aspera arteria intus vacua, & spiritu aërio repleta, egere videbatur nutrimento peculiari, quod ei arteria pulmonalis non sat commodè suppeditaret. Tertiò quia tam parva est hæc bronchialis arteria, ut nullâ ratione proportionata videatur pulmonibus nutriendis; in reliquis enim partibus, animadvertere est, majorem partium nutriendarum, & vasorum nutrientium proportionem. Cui & hoc pro quarta ratione posset adjungi, sanguinem hunc perfectiorem asperæ arteriæ, quam pulmonibus magis videri necessarium; quia durioris est & perfectioris substantiæ, quam pulmones, quibus nutriendis minus exaltatus sanguis, & in solo dextro ventriculo elaboratus videtur sufficere. Vis & hoc mantissæ loco adjiciamus, in fœtibus arteriam pulmonalem expletam esse sanguine? h̄c non aliunde, quam ex cordis dextro ventriculo eo pervenit, quid autem h̄c obiret negotii, si non nutriret pulmones.

Maneat ergo nondum prorsus improbabilis illa sententia, quod ad pulmones fœtum nutriendos, etiam aliquid sanguinis ascendat per arteriam pulmonalem, quodque non omnis per foramen ovale ad sinistrum cordis ventriculum deferatur: cui sententiæ tanquam ei, quæ veritati sit propior, tamdiu adhærendum puto, donec fortiori ariete quassata, succumbat.

O B S E R V A T I O C.

*Oculus crystallino ceterisque humoribus spoliatus
visum recuperare potest.*

QUOD fama sit

*Tam ficti pravique tenax, quam nuncia veri:
licet non cecinisset Poëtarum præstantissimus, &
verissimus vatum; tamen ex unico, qui spargi-
tur rumore suam posset asserere veritatem. Au-
di, quæso, Lector, insignem, quæ à multis
spargitur, fabulam.*

Legebat, inquiunt, Serenissimus Daniæ Rex, ut est non tantum populorum regendorum peri-
tissimus, sed etiam multarum scientiarum, huic o-
mnium reginæ administrarum curiosissimus libel-
lum *Antonii Nerii de Arte Vitraria* nuper Latinè
per amicissimum mihi Virum Andream Frisium
editum: cumque in epistola dedicatoria reperi-
set, ibi mentionem fieri artis oculum, cui cry-
stallinus ceterique humores exscissi essent, per-
fectè restituendi. Adstantem Franciscum Jose-
phum

phum Burrum (quem honoris adhuc causa nomino, quia nihil mihi ab eo, quod sciām, profectum est mali) miranti Regi alium scire, quām ipse jactabat, artem, respondiile Kerckringium illum Theodorum unum esse, & quidem de minimis suis discipulis: cuius dicti vanitatem in eum cadere, tum ipsius viri causā, tum vel ideo maximè prohibeor credere; quod mihi peccare viderer in eam, quam Majestati suæ debeo, & defero submissimam reverentiam, si vel suspicarer, Franciscum Josephum mendaciis aut velle, aut posse sustentare eam, quam apud Regem obtinet æstimationem: quā ille felicitate, ut diutiūs gaudeat, exopto; superetque tandem eam vel calumniam, vel invidiam (nemesin enim cum multis dicere nec juris mei, nec voluntatis est) quæ illum jamdudum agitat, & omnibus penè Europæ Regnis expellit, totiesque cogit γιανθετησιλανδ. Interim ut vindicem non tantum illum à vanitatis istius calumnia, sed etiam reliquos, qui similia spargi audiunt, à temeraria credulitate, & eos, qui spargunt à mendaci levitate; ipse in scenam h̄c prodeo, & quid de tota ea re sit, publicè profiteor, appellans ipsam Viri illius in Dania rursus Illustrissimi conscientiam.

Cū Generosissimi atque Illustrissimi Viri Francisci Josephi Burri (his enim titulis, ringente quidem, sed coactâ pati apud nos celebrabatur invidiâ) fama esset ingens, fateor me à Clarissimo Viro Francisco vanden Enden, Regis Christianis-

simi nunc Consiliario & Medico , qui me liberalibus & philosophicis disciplinis imbuerat (viro de cuius eximiis laudibus alibi mihi erit dicendi locus) adductum, ut familiaritatem Burri affectarem; imbuerat enim Vir ille animum meum inflammatum , quo etiamnum ardet , sciendi desiderio : admirandâ autem in Medicis & Chymicis scientiâ excellere Excellentiam illam fama jaetabat ; itaque molles mihi ad eum aditus , etiam munusculis quibusdam aperui , solitisque humanitatis formulis acceptus , lætior aliquando , nunquam doctior ab illo recessi : nec enim ut de scientia quapiam misceremus sermones unquam fuit occasio. Tandem cum vel scientiam , vel saltem medicamentum , quo discissus restitueretur oculus , ut jam pro candore suo ipse Dominus Burrus in tractatu ea super re edito fatetur à Roberto Sothuel acceptisset , atque aliquoties ejus rei experientiam fecisset , admissus sum inter familiares , ut cani discindi oculos , omnesque ei humores extraхи videarem , qui canis adhuc h̄c Amstelodami vivit quidem , sed non videt illo , qui discissus fuit , oculo: fateor me tum & famâ , & ipso , ut putabam , aspettu tantæ rei miro raptum fuisse desiderio , hanc mihi artem comparandi , etiam ingenti , si opus esset , numeratâ pecuniâ ; sed cum id gratis petere à Domino Burro nimiæ rusticitatis videretur , & pretium ei offerre propter magnam , quam præ se ferebat , & sæpe ostendebat generositatem , non auderem ; cœpi pertinaci studio disquirere mecum ,

cum, an aliquis id inveniendi relictus esset locus; quæsivi, inveni, & sæpe perfeci, quod autem à Domino Burro id non acceperim, ipsius, uti antea dixi, appello conscientiam, & res ipsa demonstrat. Nec enim aquâ Chelidoniæ cum tantillo camphoræ, quod mysterium, ait, sibi à Roberto Sothuel revelatum: nec eadem Chelidoniæ aquâ tam mysteriosè cùm fimo ejusdem præparatæ, ut tradit *lib. sui fol. 43.* res illa à me perficitur, nec ab ullo meâ quidem sententiâ perficietur. De aqua vitrioli Martis, cuius præparationem sibi adhuc soli notam reservat D. Burrus, quid sit, ego juxta cum aliis necio: hoc scio, & hîc profiteor me nullo horum modorum oculos restituere; restituere tamen aliâ prorsus ratione, aliisque à me solo inventis viis, quarum scientiam mortalium debeo nemini: addo nec facere me distinctionem inter albos & nigros, sed cuilibet oblato animali passim discindere oculos, exprimere omnes humores, eosque spectatoribus etiam auferrendos tradere, atque exiguo tempore visum in integrum restituere: idque aliquando exercitationis causâ ita effecisse, ut uni eidemque cani unum eundemque oculum tertio discinderem, ac tertio sanarem, quod hîc centesimæ observationis loco observet Lector meus, agatque mecum Deo Omnipotenti gratias, cuius unius ope, atque auxilio, nullo hominis alicujus adjumento, hanc qualem qualem naëtus sum sci-

entiam; nec se fese quisquam ingerat in laudis hujus, si qua inde petenda sit, societatem: illi solidi sit honos & gloria, qui est benedictus in secula.

Petes quā id ergo ratione fiat? hoc est, quod ego ab Illustrissimo Domino Burro, quem eadem imbutum suspicabar scientiā, petere ausus non fui: ideoque me indagationi rei, uti admirandæ, ita inventu difficultimæ, totum impendi, donec inveni, sumptibus nullis, nullis, laboribus parcens; experientiis crebris incumbens, nullis sinistris successibus defatigatus. Hæc est via, Lector benevole, & sciendi cupide, quā hæc aliaque inveni; hanc si & tu insistas, & Deus propitius conatibus tuis aspiret, spes est, te, tanto me ingenio, ceterisque facultatibus præstantiorem, plura & majora inventurum.

Ego te iis, quæ centum hisce observationibus prodidi, jam ut contentus sis, & si nondum te harum cœpit tedium Osteogeniam etiam nostram inspicias, rogo; ubi si non tuo digna gustui, saltem ea, quæ nonnullam redoleant diligentiam nostram, reperies. Si fortè therapeuticis & chymicis observationibus edendis Deus voluntatem, & otium meum facultatem suggesserit, spero fore, ut te iis percurrendis tantillum impendiſſe otii non pæniteat. Vale, & si placet etiam talentum tibi ab Altissimo creditum, in artem medicam augendam impende, patet ingens industriae tuæ, & omnium

area;

area: nusquam utilius quam in tuenda mortaliū salute, mortalium vita impenditur, nec aliunde certiora speranda immortalitatis sunt præmia.

F I N I S.

THEODORI KERCKRINGII

DOCTORIS MEDICI,

OSTEOGENIA FOETUUM,

I N Q U A

Quid cuique ossiculo singulis accedat mensibus,
quidve decedat, & in eo per varia immutetur
tempora, accuratissimè oculis subjicitur.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud Vid. & Fil. CORN. BOUTESTEYN.

M D CCXVII.

P R A E F A T I O.

Osteogeniam fatus damus, quod hæc Anatomiæ pars minimè omnium ab aliis sit accuratè pertractata, tum quod difficile sit ei rei necessaria obtinere fætuum corpuscula, tum vel maximè, quod ubi obtenta fuerint, eorum examen adeo sit obscurum, ut certi quid de iis pronuntiare saepe sit periculosum, propterea quod multa quasi per nebulam vel videantur, vel videri putantur in quibus satius est ἐπέχειν & judicium suspendere, quam temere, quæ dubia sunt, pro certis venditare. Ego certè, cui & subjectorum copia contigit (nam plusquam septuaginta fætus undique non exiguis sumptibus conquisitos dissecui, & labori neutiquam percipi, quo minus dies noctesque iis perscrutandis impenderem) nihil hic affirmabo, quod non clara auctorità mihi ostenderit, nec quicquam aliis referentibus fidei vel addam, vel etiam detraham, nisi quando perspicue mihi constiterit eos vel aliorum relatione seductos, vel falsa apparentia in sententias minus veras inductos, ea litteris mandasse, quæ contraria evertit experientia; qua in re si eā utar libertate, quam & veritas omnibus concessit, & nemo, nisi improbus cuiquam potest negare, peto, & jure naturali flagito, ne quis hoc in sinistram par-

tem accipiat. Authores à quibus dissentire cogar, sine contumelia refutabo, & laudatos, si super sint, certiora docebo, vel si nos, quo omnes seque mur, præcesserint, eam ab illis in ibo gratiam, ut nemo scriptis eorum in errorem inductus, post hac ea affirmet, quæ illi, si viverent, libentissimè spon giā delerent. Ipse autem non aliam à lectoribus meis postulo gratiam, quam ut, si quid humani erroris post tantam, cuius mihi conscius sum, cautelam operi nostro irrepserit, non illiberali scommate, sed humanā instructione nos admoneant, duorum alterum à nobis impetraturi, ut vel sententiam nostram eadem humanitate contra objectiones tue amur, vel meliora docti corrigamus. Quamquam non existimem necessarium fore, ut scriptis multis sententiam meam defendam, cum plurima ad manum babeam subjecta, incorruptioni jam consecrata, in quibus ea; quæ dico, possum uniuscujusque oculis subjecere; servo, inquam, sceleta à mense secundo post conceptionem gradatim per etatulae illius incrementa adscendentia, ad mensem usque nonum jam exadum, quo plerumque solent, nisi quid eos aut præcipitet, aut præter morem retardet, in lucem prodire.

Non tamen exspectet hic quisquam diligentem totius Osteologiæ repetitionem, cum nihil sit in animo hic proponere, nisi rariora, in quibus fatus ab

ab adultis corporibus , aut ego in fœtuum ossibus ab aliis authoribus dissentio : aut quæ ab aliis non dicta , paulo observavi accuratiū. Subinde etiam iis , quæ alii ante me observaverunt , sed propter rei raritatem nondum indubitatum invenerunt in animis legentium fidem , meum adjeci calculum , quando nimirum eadem occurserunt , quæ illos in stuporem datos moverunt , ut ea scriptis proderent : atque eā ratione simul scriptorum istorum stabilitur authoritas , simul posteriorum in credendo tollitur scrupulositas .

Nam quod plurimum diversis temporibus idem reperientium asseritur suffragiis , ei calculum suum jam adjecit veritas . Methodus à nobis observanda rei potius claritati , & lectorum curiositati inserviet , quam velificabitur voluptati . Incrementa enim ossium per sua deducam temporum intervalla , dicamque quomodo duobus primis mensibus constituta sint , quibus vix aliquid appareat , quod ad ossificationem pertineat , distinctionis ; deinde quid tertio , quid quarto , & ceteris deinceps in iis mutetur , quid accedat , quid decedat . Quæ res si forte tædii aliquid prima fronte allatura videatur , solabitur se lector spe quadam curiosæ novitatis , tum etiam eā cogitatione , quod libri anatomici non conscribantur , ut uno filo , sicut historiæ consequenter perlegantur , sed ut

Cc 3 iden-

identidem, ubi vel necessitas requirit, vel curiositas suadet, inspiciantur; proptereaque semper habeantur ad manum.

Duo præterea sunt, quæ in limine operis consitens, Lector amice, pace tuâ præfabor. Quorum prius est, me, dum mensum spatia in tertium, quartum, & sic deinceps distinguo, non ita memet astringere temporum momentis, ut ne diem quidem ultra procedat, vel citra subsistat mea calculatio; sed quandam assumere, cum ex matrum relatione, tum ex divinatione facta per augmenta fætuum latitudinem: ut quando dico, mense, verbi gratiâ, quinto, non aliud indicem, quam paulo vel citra, vel ultra mensem quintum fætum ita se habere, quemadmodum eum describo. Alterum est, ut ea, quæ in fætibus contingere dico, intelligenda sint de naturæ cursu ordinario, quem iis rebus metimur, quæ sæpius & in plerisque invenimus. Amat enim natura sæpe evagari, & legem hanc servare omnium maximè stabilem, ut nulla sit lex, quam sibi non liceat aliquando infringere, & liberius ludere cum in rerum omnium, tum vel maximè in corporis humani conformatione. Quod si quem fortè inter legendum ea subeat cogitatio, hic à nobis unius tantum climatis fætus describi; fieri autem posse, ut cum fætibus aliis sub astris, alioque sub cælo nascituris multò ali-

ter

ter agat natura in ossium fabricatione. *Huic non habeo, quod respondeam, nisi eadem me s^epius agitavisse animo; nec tamen fuisse à perficiendo hoc opere retardatum.* Cūm enim Maurorum, exempli gratiā, corpora solidioribus, atque etiam aliter conformatis constent ossibus, vix dubium mihi est, quin in ipsā factuum ossificatione magna sit à nostratibus diversitas: quam si nunc proponere non possumus, non ideo perit omnis operis nostri aut splendor aut utilitas: nostratibus enim profuisse, nostratum curiositati satisfecisse. exteris præterea docuisse, quem ordinem operi suo intenta apud nos servet hominum creatrix natura, non videtur adeo contempnendum, ut pœnitere me debeat, tantillum isti rei impendisse vel operæ, vel industria. *Quod si exemplo nostro incitati, aut propriā curiositate inducti, alii aliorum climatum habitatores in inquirendo quomodo apud se procedat hæc firmamentorum nostri corporis stabilitio, suam vellent fatigare industriam, fieret tandem ex omnium laboribus in unum coalitis, ut apparet, quid alibi caloris vi præcipitetur, quid retardetur frigore, quid Orientis plaga conferat, quid Occidentis variet in confirmandis ossibus: atque ita conspirantibus variis hominum ingenii; efficeretur tandem perfectissima Osteogenia universalis histologia, quæ à singulis non nisi regionis suæ particula-*

ris potest concinnari. Nec enim verosimile est unum eundemque hominem per diversas mundi plagas hujus rei perficiendæ causâ suscepturnum iter, & si susciperet, reperturum ubique ea adjumenta, quæ quām necessaria, tam acquisitu difficilia sunt, ut quis opus istud perficiat.

THEO-

THEODORI KERCKRINGII
O S T E O G E N I A
F O E T U U M.

C A P U T I.

De membranis & cartilagine.

Antequam frontispicium hujus ædificiï anatomici ex osse frontis constituam, quòd tam illud, quàm omnia capitis ossa in duorum mensium fœtibus, imò totum corpus in embryonibus ex mera membrana videatur constare, id breviter hîc animadverendum, quod * Laurentius de osse syncipitis dicit; *in puerulis*, inquit, *anterior eorum pars primùm membranea est, deinde cartilaginea, deinde in adultis ossea evadit.* Non hoc in solo syncipitis osse, sed in toto corpore nobis observatum est, plurimas partes, quæ passim cartilagineæ dicuntur, primùm membranofas esse, ac paulatim abire in cartilaginis consistentiam, antequam perveniant ad ossium soliditatem: quod cùm in aliis multis, tum vel maximè in fontanella, & in ea junctura, quæ maxillæ inferioris ossa in mento conjungit, ita evidenter appetet, ut, qui contradic-

D d

xerit,

* Lib. 2. de ossibus cap. 10.

xerit, adversus Solem loqui videatur. Hinc quandoquidem conformatiōnēm ossium infantilium ab ipsis, quoad ejus fieri potest, principiis examinare, atque in lucem dare proposuerimus, partium nostrarum videretur esse tempora illa distinguere, quando singulæ membranæ in cartilagine m̄mutentur, item scrupulosius authorum verba cibrare, qui illam, de qua locuti sumus, menti juncturam passim synchondroſin vocant, dicendum enim foret, si criticum agere vellemus, eam primū per *συνθέωσιν* fieri, ac deinde in *συγχόνεωσιν* commutari. Verūm enim vero cùm hæc membranæ in cartilagine transmigratio ita tacitis à natura conficiatur passibus, ut ne lynceus quidem animadvertere possit, ubinam, nedum quando commutetur, ego malui rem eam totam præterire, & modos loquendi authorum, qui ea non distinxerunt, non tantū boni consulere, sed etiam constanter sequi in omni discursu sequenti; contentus h̄c monuisse plerique, quæ cartilaginis à nobis donantur vocabulo, & ante fuisse, & etiam tum magnam sæpe partem esse membranas, cùm à nobis & aliis cartilaginiæ vocantur. Atque hoc posito quasi fundamento, jam ad fabricæ humanæ frontispicium oculos convertamus, & quibus incrementis pudoris futura sedes frons hominis solidetur, examinemus.

C A P U T II.

Os frontis.

PER tempora sua deducturus incrementa ossium, id generatim in omnibus observo, ut primos duos menses, quibus vix quidquam usquam apparet osseum, præteream, & incipiam à mense post conceptionem tertio; sicubi tamen maturius in osseam duritiem quid coxisse videbitur conformative facultatis præcocitas, id suis locis annotare non prætermittamus. In osse ergo frontis primis duobus mensibus omnia mera sunt vel membrana, vel cartilago, non enim, quod antea præfatus sum, hæc distinguam subtilius. Videtur autem fabricatrix organici corporis primò rudi quadam delineatione cartilagineâ adumbrare ejus formam, quam in ista teneritudine adhuc variare, & paulatim possit perficere, & postea, uti per suos temporum gradus eam in sequentes videbimus, inducere ossium firmitatem; non omnia simul & semel consolidando, sed quasi timidè & pendentim ossificando, ut tandem perducat corpus ad perfectam & aptè inter se cohærentem soliditatem. Progrediamur ergo ad mensem tertium, quando in oculorum orbita quasi per nebulam apparent puncta quædam diversorum ossium in ea formandorum centra. At supra hanc orbitam se prodit semilunaris quædam osssea substantia, (quæ contra morem ceterorum ossium sese à centro ad

circumferentiam dilatantium) se extendit per circumferentiam ad os syncipitis, medium relinquentis cartilagineum.

Ita ut quarto mense jam magna ex parte in os formata sit tota hæc substantia, præterquam quod paulò infra medium adhuc remaneat in centro cartilago notabilis, & alia item circa os sphenoides & temporum. Accrescit autem hæc ossificatio, ut dictum est, versùs os syncipitis, & se extendit versùs fontanellam, quæ adhuc magnam cranii partem occupat. Hoc mense quarto etiam apparere incipiunt vestigia foveæ, per quæ transit tertium par nervorum supra oculos, quæ deinde plerumque in foramen efformatur. Etiam supra nasum evidenter apparet junctura quædam harmonica versùs fontanellam laxior. Puncta ossea in orbita oculorum, quæ tertio mense per nebulam videbantur, jam apparent clariùs.

Quinto & sexto mense ossificatione accrescente, decrescit fontanella, & præterquam quod orbita oculorum jam tota sit ossea, etiam penè evanuit illa centralis hujus ossis cartilaginositas, quæ septimo mense nullum sui signum relinquit in ossis substantia.

Octavo licet per fontanellam clarè conspicere finum longitudinalem ei adjunctum. Sutura autem ossis hujus clauditur post nativitatem, nisi toto vitæ tempore perseveret, quod non tam raro fieri, quam quidam arbitrantur, vel inde patet, quod plusquam decies mihi contigit eam videre permanentem usque in senium.

No-

Nono mense omnia, & præcipue os frontis & occipitis *mollibus*, *latis*, *laxis*, *flaccidisque vinculis*, *suturis*, atque *commissuris colligantur*, ut ait* Volchardus Coiterus, unde partus facilitatur, quod caput in angustum compressum facilius pro-rumpit, non quod ossa pubis, ut quidam somniant, à se mutuò abscedant, & à partu iterum recol-gantur & uniantur. Fontanellæ hiatus magis ex osse frontis, quam syncipitis constituitur, qua-propter Aristoteles id vocat ὁπερ ὑπέγογενες id est, ultimò genitum, finali scilicet perfectione; nam aliàs est inter prima cranii ossa numerandum.

* De formato fætu cap. 19.

C A P U T III.

Ossa syncipitis.

OSsa syncipitis, quæ tribus primis mensibus nihil ostendebant, nisi puncta quædam sub-obscura, quod ossis referret naturam, quarto mense exacto jam tota sunt ossea, adeo properat natura munire facultatis animalis, eandemque sapientiæ sedem. Ad sagittalem tamen suturam, ossa sphenoides, & temporum, ac fontanellam hiant adhuc aperturæ amplæ cartilagineæ. Induerunt autem osseam substantiam initio ducto à centro, non à circumferentia, quemadmo-dum in frontis osse præter aliorum morem con-tingere jam diximus.

Quinto & sexto mense hæc insigniter augen-D d 3 tur,

tur, futuræque paulatim ita arctantur, ut septimo mense laxè per harmoniam jungantur, sed ab ossibus sphenoide & temporum adhuc mediâ membranâ satis notabili discedunt hiatu, qui mense octavo vix appetet, nono autem omnino evanuit. Fontanella tamen ex hisce partim ossibus, sed magis ex frontis osse constituta, non nisi post novem vel decem à partu mensibus clauditur; imo non raro in pueris ad quartum & quintum ætatis annum, & in viris quibusdam usque ad senium permanet.

Non videtur hîc prætereunda ea obstetricum experientia, quæ puerum vixisse pronuntiant, si fontanellæ pelliculam, quæ antea vitali cerebri motu & spiritu sustentabatur, concidisse compierant.

C A P U T IV.

Os occipitis.

EX iis, quibus occipitis os constat, ossibus quatuor annotarunt Coiterus & * Spigelius; quæ hujus tibi verbis hîc admetiar. Primum est magnum illud triangulare, *ubi*, inquit, *lambdoides futura in adultis fines habet duorum veluti crurum, & additamenta incipiunt suturæ lambdoidis, rima quadam per transversum ab una cruris suturæ bujus extremitate ad alteram, eaque admodum laxa circumscribitur, & à reliquis tribus ossibus segregatur, quorum duo capitula occipitii continent, quæ rogavas Galenus appellavit, quibusque primæ cervicis verte-*

* De formato fœtu cap. 19.

bræ

bræ annectuntur. Tertia verò seu quarta pars occipitidis, quæ veluti additamentum sphenoidi ossi annectitur. Optimè quatuor hæc expressit, sed adverte quæso mecum, quem nemo hæc tenus, naturæ lumen in generatione magni illius triangularis, quod primò describit: hoc ipsum enim tertio à conceptione mense sæpe ex quatuor, sæpius ex tribus, aliquando duobus, aut unico tantum efformatum est ossibus, quæ post exactum illum mensem tertium omnia in unum illud à Spigelio descriptum coalescunt. Id quod illis, qui Osteologiam adulorum tantum describunt, bonâ nostrâ veniâ indicatum esse poterat, nobis, qui Osteogeniam damus prætereundum non est; uti neque hoc, quod post hanc coalitionem perfectam succrescit huic triangulare novum ossiculum tricuspidale, in perfectum quoque efformatum triangulum. Tangit autem unâ cuspide os triangulare jam dictum, duas vero alias extendit versus κορώνας, quas plerumque octavo mense tangit, & nono, nisi quandoque natura variare amet, cum iis, & osse triangulari jam sæpius nominato in unum coaluit. Quod infra coronas est ossiculum etiam tricuspidaliter crescit, cuspidum duarum singulis singulas coronas, & tertia os sphenoidis petens, sic tamen, ut cum sphenoide nunquam, cum aliis, quæ jam ad ternarium decreverunt numerum, tandem post nativitatem coalescat. Atque hæc de occipitis osse dicta sunt, in quo natura cursum nullum obtinere videtur ordinatum, nusquam enim

enim magis ludit, & variat, quam h̄c. Habeo enim capita novem mensium, quæ curiosis oculis exhibenda servo, in quibus os illud magnum triangulare in quatuor inordinatas partes divisum est, atque aliæ s̄epe in alias exorbitat irregularitates.

C A P V T V.

Ossa temporum.

Ossis temporum binas vulgo Anatomici affignant partes, quarum unam os petrosum, alteram squamosum appellant. Sed nobis, qui non facta & jam coalita in adultis ossa proponimus, sed quomodo fiant, & ex quot, quibusque ossibus in fœtu coalescat, contemplamur, alia est describenda historia, idque more nostro per gradus temporum. Aliud enim est arborem jam factam in partes suas dispertiri, aliud quomodo fiat, quomodo semen rumpat, quomodo primū in herbam surgat, deinde paulatim indurescat & lignescat, considerare: quod nos in humano corpore facimus, ubi nulla videtur nimia esse posse curiositas, quæ vel immediate jam, vel aliorum intermediâ accuratiore speculatione posthac conferre possit ad rationalis creaturæ vel tuendam, vel recuperandam sanitatem.

Igitur cùm & h̄c secundo mense nihil, quod quidem videri possit, nisi cartilago reperiatur, ad tertium nos transferimus. Jam tum enim processus, zygomaticus cum processu primi ossis maxillæ

xillæ superioris constituit os jugale , sive zygoma totum osseum , licet in cetera cartilagine præter circulum istum in osse petroso , cui tympani membrana annexitur nihil appareat , quod ossis naturalis induerit , idque filo adeo tenui , ut vix pili subtilis expleat crassitatem . Quoniam autem meatus auditorius toto gravidationis tempore manet cartilagineus , admirari h̄ic licet fabricatricis naturæ providentiam , à nemine hactenus laudatam , quia observatam à nemine . Tympanum ejusque membranam maximè intererat hominis , utpote animalis disciplinæ capacis , quæ auditu præcipue acquiritur , conservari . Quid facit artifex nostra ? tenuissimæ tympani membranæ aliam crassiusculam prætendit , quæ eam ab occurrentibus defendat incommidis , donec meatus auditorius corroboretur adversus occursantes injurias : crede id modo , Lector amice , & mecum tempore crescentem fœtum comitare , mox eam , quod jam frustra molireris à tympani membrana separare poteris ; ego certè , quod fidem apud te inveniam , ita separatam servo , ut extremitatibus suis tympani membranæ adhuc adhæreat . Hoc etiam mense tertio evidenter apparet processus styloides , non quidem osseus , & instar spinæ , ut postea protensus , sed rubicundiore cartilagine in majusculam , efformatus longitudinem , atque incumbens circulo jam dicto osseo , ex quo ibidem loci exoritur , unde postea longo post nativitatem tempore , in os & ipse formatus sese erigit .

Quarto mense mirum visu, quām citō, & quantā perfectione os squamosum magnam partem factum sit ossum. Os petrosum jam rubicundā cartilagine signavit cavitatis suæ formam organorum auditūs capacem, nihil tamen adhuc præ se fert ossum, præterquam unam in longitudinem protensam crassiusculam & inæqualem lineam annulo seu circulo, antea nominato, subjectam, & paulo longius protensam. Os itaque temporum hoc mense tribus constat ossiculis: annulo scilicet, osse squamoso, & illo jam commemorato.

Quinto mense os squamosum ita adauctum est, ut os syncipitis ferè, os autem cuneiforme omnino attigerit. Ossis petroſi pars illa, quæ procellum mamillarem constituit, terna de novo acquisivit ossicula: unum pyriformā acutiore sui parte squamoso annectitur; alterum scutum ovale referens magnitudine, priori vix cedens, mediā cartilagine ab eo separatur; uti & tertium ab utroque, quamvis hoc magnitudine neutri sit æquiparandum, vix aciculæ majoris caput adæquans; sunt autem eo situ & ordine collocata, quem tabula fœtūs v. mensium, usurpata oculis facilius ad mentem, quām verba, transmittet. Hic nobis non commemorandum tantum, sed etiam admirandum est, quod * Veslingius vel nono mense esse stum esse stupet, & tympanum, & labyrinthum, & cochleam ita mensis unius spatio accreville, ut non

* In *Syntagma Anatomico* cap. 8.

non osseâ suâ substantiâ solùm, sed etiam magnitudine & figuræ symmetriâ perfectioni suæ proxima sint. Visitur tamen juxta foramen, quod nervo auditorio transitum præbet, foramen aliud rotundum, isto haud paulo majus, quod in adultis plerumque sui, sed in arctum compressum, & longius extensum relinquit vestigium; cuius usus adeo omnes latet, ut nullus, quod sciam, vel foraminis ipsius mentionem fecerit. Addam & hoc, totum, de quo loquimur, os in fœtu, quam in adultis esse inæqualius, & scabrosum magis.

Jam etiam contemplanda se præbent auditûs ossicula, utpote jam cavitatem suam naëta, in qua subito efformata sunt: malleus quippe jam osseus longiusculo suo processu adhuc cartilagineo tympani membranæ adhæret. Et incus formâ suâ jam prædita, nihil nisi processum finale habet cartilaginosum, stapedis basis, & utrumque crus ossea sunt, sed figurâ supernè citius semicirculum refert, quam longum illud isosceles, quod postea efformat. Ossiculum illud quartum, quod

* Bartholinus sibi à Francisco Sylvio ostensum esse, & etiam in hominibus reperiri affirmat, ego in vitulis manifestum satis inveni, in hominibus si sit, in fœtibus certè non reperi. Constat ergo os temporum hoc quinto mense sex distinctis ossiculis; os videlicet squamoso, annulo, osse internam cavitatem efformante, & tribus notabilibus, quæ hoc mense exorta esse diximus.

E e 2 Sexto

* Litelli 4. *Anatom. Reform.* cap. 7.

Sexto mense pyriforme, & ovale scutiforme coaluerunt in unum; tertium nonnihil auctum est magnitudine: stapes formam suam nondum obtinuit: malleus & incus magnitudine nonnihil aucta sunt, substantiam non mutavere suam.

Septimo mense jam tertium illud ossiculum duobus mense superiore inter se coalitis accessit. Jamque malleus, stapes & incus adeo perfecta sunt, ut substantia, duritie, figurâ, magnitudine vix quicquam differant ab ipsis hisce auditûs organis in natu grandioribus; vix addebam, quia processus ille longior mallei, quo tympani membranæ adhæret, etiamnum aliquid sub finem ostentat cartilaginosum, quod mox etiam evanescit. Nihil ergo de mense octavo, nonoque addendum, nisi quod ne tum quidem fœtus ullum habeat processum mamillarem, & quod adhuc insigni cartilagine distet os petrosum ab occipitis & syncipitis ossibus.

C A P U T VI.

Os sphenoides.

Meritò dives nominum Græcia os sphenoides communiter dictum, πολύμορφον, hoc est multiforme appellavit; formas autem has omnes accuratiùs describere, atque ossis hujus per via nervis foramina singula depingere, iis incubit, qui Osteologiam professi, nihil sibi quod ad osia pertineat, omittendum putant. Ego, qui spicas ab aliis neglectas tantùm colligo, in messem eorum manum non immitto; sed tantùm ea dicam, quæ in geneseos ossis hujus curiosiore perscrutatione sese oculis visenda obtulerunt, si quis propter aliorum authoritatem iis fidem tribuere addubitet, is nisi palam omnes prudenter regulas neglexerit, tamdiu suspendat judicium, donec ipse diligentior, quam ego, plures fœtus examinaverit, vel magis lynceus attiud, quam vidi, viderit.

Os ergo sphenoides, ut pleraque alia, ad secundum usque mensem totum est cartilagineum, ita ut ossis potius materia, quam os dici mereatur.

Nec hîc, nec alibi abducat quemquam à vera Osteogeniæ cognitione, quam *Laurentius depingit, infantis triginta, ut ait, dierum delineatio, in quo ille & fontanellam, & omnia penè osia ea magnitudine expressit, quæ est infantium sextum à conceptione mensem agentium: quæ si

E e 3 ille

* In Operibus suis fol. 165.

ille non ex suspicione , aut relatione aliorum ; sed ex autopsia descripsit , monstrosus fuerit & præcox omnino ille fœtus : sed ego crediderim potius virum , qui paucos fœtus examinaverit , relatione matrum vel obstetricum in fraudem inductum , quæ illi fœtum matuorem , pro triginta dierum embryone obtulerint . Primo enim , & ferè toto mense secundo nihil est , nisi mera cartilago universus fœtus , in qua ossium formandorum quædam apparent rudia vestigia .

Tertio mense appetet exiguum quid alarum , quæ vulgo processus pterygoidei dicuntur infra os zygomaticum ; cumque hoc tempore nihil aliud sit , quod ossis substantiam referat , tertio mense ossibus duobus constare dicendum est os sphenoides .

Quarto mense ossibus octo , vel potius quatuor ossium paribus constat os , de quo loquimur , quæ dum ego en numero , tu ea fodes in tabula fœtūs iv. mensium contemplare . Primum par sunt processus pterygoidei modò descripti , utrumque notati litterâ A A , qui hoc mense mirum in modum sunt aucti . Secundum par , processus sunt bini , litterâ BB insignes , qui quintum par maxillæ superioris tangentes , eam quasi sustentant , ibidemque interjacente vomere ab invicem separantur . Tertium par , ossa sunt bina C C . sellam equinam postea constitutura , quæ hoc mense prodeunt , caput majoris aciculæ magnitudine æquantia , & à se invicem , & ab omnibus aliis di-

distincta. Vix tamen quarti mensis finem exspectant, quin simul per osseam materiam conjungantur, quæ eas in semilunulam efformat, quam mihi semel videre contigit duabus ante quartum mensem hebdomadis. Quartum par processus illi sunt D D. visoriis nervis recipiendis destinati, qui etiamnum foraminibus, quæ nervi transituri sunt carentes, tantum crassiuscula sunt in longitudinem extensa ossicula.

Quinto mense (mirare tantam naturæ quasi pensum absolvere cupientis festinationem) jam nunc ex uno tantum osse constat totum illud os sphenoides modò octifariam divisum; nec enim ullam dubitationis umbram facit dubia quædam inter processus pterygoideos, & inter ossa sellam equinam constituentia, intercurrens quasi lineola, quod minus putemus omnia jam coalusse: habet quidem, fateor, sella equina in medio sui non exiguum cartilaginem, sed hæc non multiplicat ossium numerum, cum omnia undique ad cartilaginei hujus quasi lacûs latera conjungantur & coalescant. Videbis & examina positas sub finem figuræ, quicunque occasionem non habes rem ipsam in fœtibus conspiciendi, ita rem inveni, prout hîc depingendam curavi, ita invenies, quisquis inquires; nec quemquam conjecturæ aliorum abripiant, quas neque referre, neque refutare hîc est animus, quandoquidem *avvocatio* nec probetur, nec refutetur argumentis.

Sexto & reliquis ad nonum usque mensibus
auge-

augetur & corroboratur paulatim os istuc, cartilagineisque, quæ inter ramos ejus hinc inde intercedebant, & aliquam os hoc dividendi aliis ansam præbuerunt, tempore minuuntur, tandemque omnino obliterantur, ut, nemine contradicente, in os unum coëant, quod, ut dixi, jam inde à mense sexto fuit factum: quemadmodum autem sufficit, ut arbor una dicatur, omnes ramos ejus in uno truncu conjungi, quamvis inde in diversa abeant: ita sexto mense os sphenoides unicum esse os dicendum est, cùm nulla ejus pars sit ab aliis prorsus separata, sed omnes sibi invicem quamvis in ramos mediis cartilagibus divisa, in toto cohærent.

Cautè igitur legendus * Spigelius, qui ait. *Præclara quoque est ea observatio, quam Fallopius de sphenoidi osse factū scribit, quæ ab aliis Anatomis omissa est. Constat namque dicit hoc os ex quatuor partibus, atque eas sensim brevi ita connasci, ut post septimum ab ortu mensem vix distinctæ apparet. Imò quarto ante ortum mense vix distinctæ apparent. Deinde partes quatuor à Fallopio assignatas enumerat, ipsique consentit, sicut & † Coiterus, his verbis. Basilare sive cuneiforme os quatuor in puerilis consequitur partes, quarum duas constituunt alares processus; tertiam sella glandulam pituitariam excipiens; quartam pars visoriis nervis destinata, quæ non longè post nativitatem coalescunt. Adstipulatur, quantum ad numerum par-*

* *De formato factu cap. 19.*

† *De ossibus Infant. cap. 3.*

partium * Riolanus, sed quandoquidem cum Eyssonio alas & sellam unum os efficere contendat: *ut quaternarium retineat partium ossis sphenoidis numerum*, inquit † Eyssonius, *quartam eam esse statuit, quæ infra sellam equinam protenditur ad coronas occipitis.* Quæ pars, eodem affirmante Eyssonio, ad occipitis os spectat. Quæ quidem ille rectè; sed ut videamus an rectius ipse sentiat; audiamus tanquam ex oraculo suam pudentem sententiam. *Quis ergo, inquit, partium ossis cuneiformis ineundus erit calculus ac computus?* Sanè si nostris met arrogare fidem debeamus oculis ac manibus, nec fallaci nobis imponat natura lusu aut lapsu; existimamus ossis sphenoidis partes ad ternarium reducendas esse numerum; *ut videlicet ea pars, quæ basin non tantum ossis cuneiformis, sed etiam totius quasi cranii constituit, ac tum processibus suis parvis, sursum protuberantibus, sellam equinam format, tum aliis latioribus, antrorum & versus latera aliquousque expansis, duas quasi alas emittit, sub quibus optici aliique transeunt nervi, prima statuatur & primaria; secundam verò & tertiam exhibeant processus vulgo dicti pterygoidei, qui in lateribus, tum dextro, tum sinistro siti, per interjectam partem primam, manifestè in duas dividuntur partes.* Et hæ duæ partes constituunt duas illas vespertilio-num alas, quæ non tantum post palati planitiem retrorsum, sed & sub zygomatibus ad anteriora ossium temporum latera sursum expanduntur, usque ad ipsa

Ff frons

* Enchir. Anatomi. Path. lib. I. cap. 27. † De ossibus infantis cap. 3.

frontis ossa, post processum eorundem zygomaticum.

Nescio quid viros hosce omnes à veritate abduxerit, octo enim sunt sphenoidis ossicula, quanto mense clare apparentia, ut dixi, in quatuor paria distinctissimè distincta, quæ postmodum in unum diu ante nativitatem coalescunt: non distinxerunt, credo, satis accurate tempora, hinc unus etatis fœtum aspiciens, alter alterius, quæ aliter quisque se habere vidit, protulit, & simul auctoritate priorum nitens, sua cum illis conciliare voluit, & ita confusa est tota sphenoidis historia, quam tibi, Lector, clare distinxii, & exsculptam ex iis, quæ etiamnum servo ossibus, exhibui. Tu boni laborem nostrum, quem in hoc præcipue osse collocavi, consule, nam plurimum fœtuum capita, quæ avebam servare integra, ideo perfringenda fuerunt, ut hoc in medio situm ossiculum accurate per singulos menses examinarem; nec sine frequenti autopsia à tot virorum sententiis discederem.

C A P V T VII.

Os ethmoides.

OS ethmoides sive cribiforme neque totum est cartilaginosum in fœtibus, multò minus in pueris quod * Coiterus & † Riolanus putarunt; neque tribus constat partibus ossitis, ut ** Eyslinnius affirmat; nam septum narium cavitatem discrit-

* *De ossib. infantis cap. 3.* † *Ench. anatom. lib. I. cap. 27.* ** *De ossib. infantis cap. 3.*

criminans nunquam in fœtibus est osseum, uti nec crista galli, nec tabula cribri instar perforata, unde nomen inditum est toti huic ossiculo: sed tota ossificatio, quæ in fœtu circa hoc os visitur, spongiosis septo utrimque adhærentibus ossiculis quinto mense, & squamulis duabus ad oculorum orbitam constitendam concurrentibus sexto circiter mense absolvitur, reliquæ ossis hujus partes cùm sint, maneantque in fœtibus cartilaginosæ, etiam multò post nativitatem tempore, non est quod iis lectorem detineamus, satis enim magna est fœtuum in hoc osse ab adultis distantia, quod neque cristam galli, neque septum transversum narium, neque immediatum odoratūs instrumentum habeant ossea.

C A P U T VIII.

Maxilla superior.

TRACTATURO de maxilla superiore non absurdum fuerit undecim ejus ossa, quinque nimirum paria, unà cum osse vomeriformi assignare, non quò lectorem Osteologiam doceam, quam suppono eum accurate didicisse, antequam in librum hunc de fœtuum Osteogenia eum sua miserit curiositas; sed ut facilius quid in unoquoque per singula mensum intervalla ossificatum sit intelligatur, dum id breviter ossa suis numeris tantum designando manifestabo.

Primo igitur pari accensebo illa, quæ ad trian-

F f 2 gu-

gularem formam accendentia partem orbitæ oculi inferiorem, canthum minorem. partemque ossis jugalis & malæ constituunt. Secundo, quæ canthum majorem efficiunt, ac foramen habent in nares pervium, ipsaque tenuia & pellucida, & omnium maxillæ ossium minima sunt. Tertio, maxima illa omnium palati regionem, & orbitæ partem inferiorem constituentia, dentesque in se continentia. Quarto ea, quæ nasi faciunt protuberantiam, quibus annetuntur nasi cartilagines. Quinto, ea, quæ in postrema parte nasi sita sunt, ubi narium foramina ad fauces tendunt. His quinque paribus undecimum additur aratro simile, seu vomeriforme partem unam narium instar septi discludens. Jam numeris suis par primum, secundum, & cetera deinceps designando lectorem quasi domi suæ, & in re sua versantem de rebus notissimis alloquar.

Atque ut quam remotissime exordiamur. Mense secundo nihil adhuc vel cartilagineam exuit, vel osseam induit naturam, præterquam tertium par.

Tertio mense; id primi paris, quod ad zygoma constituendum cum processu transverso ossis temporum concurrit, jam est osseum. Aliquid etiam in oculi orbita in eodem pari conspicitur quod jam ossificari videtur. Tertium par quantum est, osseum quidem est, sed quam longè absit ab ea figura, quam postea acquirit, non longâ eaque necessariò obscurâ oratione depingam, sed exi-

exiguâ potius & apertâ delineatione ostendam; hanc videsis Lector, in figura fœtûs trium mensium & agnosces illa * Eyssonii verba, *Maxillæ superioris in infantibus ossa nullam aut saltem exiguum ab adultis agnoscunt discrepantiam*, ad id saltem ætatis fœtus non esse extendenda. Quintum par subtilissimam ostentat lineam jam ossæ. Vomer ossificatur eâ parte, quâ sphenoidi conjungitur, & reliquis mensibus sua paulatim capit incrementa.

Quarto mense primum par ab osse frontis magno adhuc abest hiatu, ceterum totum est osseum. Secundum par, seu os lacrymale jam quasi in dubia luce appetit. Tertium nondum ad figuram adulorum accedit. Quartum exhibet ossa nasi in forma & proportione sua, non eadem tamen in omnibus, quod postea magis appetit in adultis, in quibus tam varium conspicitur hoc humanæ faciei quasi frontispicium. Quintum par etiam suam nunc habet formam, & proportionis magnitudinem. Atque hæc reliquis ad nonum usque mensibus augentur, & perficiuntur paulatim eum in modum, ut nono mense totum hoc os satis perfectè referat eam, quæ in adultis visitur figuram, ut rectè annotavit † Eyssonius, cuius rei, quas ille adfert rationes, ideo non repetimus, quia morales potius quædam sunt congruentiæ, quam, quæ ad Medicum spectent, observationes.

* *De ossib. infantis cap. 3.* † *De ossib. infant. cap. 3.*

C A P U T IX.

Maxilla inferior.

INter ossa capitis præcoccia maxillam inferiorem numeramus; induit enim jam inde à secundo mense substantiam osseam. Figura autem ejus tum temporis est mirabilis, quam cui æquiparem, non satis intelligo. Ex duobus enim ossiculis formata, definit infra nasum in acutum apicem, qui tam longè extra os maxillæ superioris prominet, ut nihil minus promittat, quam inde efformandam esse menti humani figuram. Fit tamen ut augecente capite, divaricantibusque se paulatim magis magisque ossibus temporum, quibus ossa, per alterum cornuum, quod κονδυλώδης dicitur, inhaeret, cuspidalis hæc protensio minuatur, donec vix longius, quam os maxillæ superioris prominat. Alterum cornu (bina namque utrimque reperiuntur) κοράμ dictum, cui musculi temporalis tendo implantatur, ad tertium usque mensem ossiculum est, futurâ suâ à reliqua maxilla separatum, quod inde ad dentium usque alveolos descendens, in acutam cuspidem definit.

Animadvertis h̄ic quisquis vel mea, vel alia cuiuslibet alterius sceleta oculo curiosiore insperatus est, subtiliores hasce distinctiones clarius sub aspectum cadere, dum primū sceleta componuntur, postquam autem aliquot mensibus servata sunt, eas vel obscurari, vel planè evanesce-

re,

re, quod media sive cartilago, sive membrana (quis enim distinxerit?) aëri exposita duritiem contrahat, & quasi in osseam abeat substantiam.

Constat ergo maxilla inferior, ut eò redeamus, ad mensem usque tertium quatuor ossibus, duobus nimirum, quæ in medio menti per synchondrosin, ut communiter loquimur, conjunguntur: & duobus jam assignatis, quæ transparente quadam nectuntur materiâ, quam ego neque cartilaginem, neque nervosam substantiam, sed membranam esse censeo. Ne quis autem existimet, hanc ossis, quam modò adduximus divisionem, eandem illam esse, quam *Eyssonius adfert, operæ pretium putavi ejus hîc adscribere verba. Præter hanc, inquit, vulgarem in omnibus puerulis divisionem, in hoc nostro infantis sceleto nova, nec à quoquam descripta se obtulit nobis fissura in utroque maxillæ inferioris osse, nempè in medio ferè uniuscujusque ossis loco, quâ parte crassorem sortitur protuberantiam, ac jam jamque in latiorem assurgere nititur planitem, fissura quædam ac divulsio comparuit, quæ partim per modum harmonicæ, partim per modum squamosæ futuræ adeò laxè cohærebat, ut leví inter mundandum contactu à se discederent ipsa ossa, in sinistro maxillæ latere; unde primo intuitu existimabam fractam à me tenerioris ossis substantiam. At verò cùm aptarem iterum alterum alterios, insuperque in eodem oppositi lateris loco similem observarem cohæsionem, separatu haud difficultem, non tamen hactenus separatam; indubitato credidi argu-

* De ossibus Infant. cap. 3.

mento, non fracturam violentam, sed scissuram esse peculiarem: Hæc ibi vir ille in fœtu, qui unicus ei contigit examinando diligentissimus, sed ex uno generalem generaliter de omnibus sententiam pronuntiare, scimus quantis obnoxium sit errandi periculis. Damus viro studiosissimo, cuiusmodi divisionem ille describit, posse reperiri, & ego, sicuti sit usus, ostendere possum caput fœtūs novem mensium, in quo ferè similis visitur maxillæ divisio, sed inter tam multa unum, idque fœtūs in aliis plurimis monstrosi, in quo præter illa ossicula utrimque præter morem naturæ vulgarem adnata, etiam reperiebatur illa, de qua agimus, *καράνη*, quam nos in omnibus contendimus naturaliter primis tribus mensibus à reliquo maxillæ osse sejunctam esse, quia in nullo non plurimorum, quæ dissecuimus, ita esse inventum fuit. Apparent præterea tam in hoc, quam in osse maxillæ superioris mense septimo, octavo, & nono tumores quidam, multò quam in adultis evidentiùs, qui videntur alveoli esse dentium initio extrinsecus magis protuberantes, qui postea osse ceteris in partibus majorem acquirente crassitudinem, non ita prominent, proindeque minus apparent. De quatuor autem foraminibus, per quæ hoc os admittit, & emittit venam, arteriam, & nervum quarti paris, quid dicam? In fœtu certè etiam noni mensis ita dubiè apparent, ut qui nesciret ea in adultis esse, ne locum quidem, unde solent emergere, reperiret.

Dentes.

DE dentibus nihil dicam aliud, quām nihil esse, quod hīc peculiariter sit commemorandum: tantā enim iis efformandis natura ludit varietate, ut si minutias persequāmur, nullus futurus sit finis. In fœtu certè nihil occurrit, quod vel novitate suā, vel differentiā, ab adultis, curiositatem lectoris, ad alia festinantis, moratur. Nam omnes fœtus dentibus carere, eoque differre ab adultis non mage dicendum est, quām eosdem neque magnitudine cum viris posse certare, & quod nihilominus dentati quinam nascantur Romana prodit historia, & quanto ante nativitatem tempore in fœtu dentes aliquando nostra invenerit experientia, in prima, quam edidi Observationum centuria observatione x xiv. dictum, hīc repetendum non existimo. Neque hoc dicendum, quod in fœtu non omnes omnium dentium efformati sunt alveoli, cùm in adultis adhuc post tot annos succrescant, quos vocant sapientiae dentes, qui ante non erant inchoati. Proinde totam de dentibus historiam lubens prætereo, & ne diutiū caput tibi, Lector, capit is perscrutando ossicula obtundam, ad corporis truncum descendendo; ubi tamen inter ossa majora non deerunt suæ, quæ diligentiam tuam requirant, minutiae, quæ sæpius meam in exiguis fœtuum corpusculis exercere patientiam.

C A P U T XI.

Os hyoides.

OS hyoides, seu ypsiloides, non quia Galenus illud in libello de ossibus præteriit, sed quia in fœtibus nequidem cartilago ejus appareat, nos hîc bonâ lectoris veniâ omittemus. Quòd enim nullam habeat cum aliis ossibus articulationem, eò magis nobis de eo loquendum foret, qui ea maximè conquerimus, quæ minùs sunt ordinaria, sed nolumus vel ideo extra oleas & terminos semel præfixos Osteogeniæ fœtuum evagari.

C A P U T XII.

Spina dorſi.

SPinam dorſi sub qua ipsum etiam os sacrum comprehendimus, quòd in fœtu non minùs distinctis, atque à se invicem separatis constet ossibus, quam cetera vertebrarum compages, inspecturi, primùm in quo tota hæc vertebrarum syntaxis ab adultorum ossibus differat; deinde peculiaria cuique ossi proferam, ac tum demum lectorem, ut mecum spectet, quomodo hæc humani corporis quasi carina primùm inchoetur, quomodo augeatur, & quomodo usque ad partus maturitatem perficiatur, invitabo.

Hippocrates lib. de articulis, de adultorum spina *ερχεται*, inquit, *τι μηνος ιθυσκελιγο επι. Spina se-*
cun-

cundūm longitudinem recto-obliqua est, quod in fœtu locum non habet: incurvatur enim tota fœtuum spina per modum arcūs leniter inflexi, cujus convexitas extrorsum vergat, quam figuram spinæ nemo non dicet fœtui necessariò contingere, qui situm ejus in utero materno in se ipsum conglobatum considerat: at dum postea homo erecto corpore incedit, mutatur hæc figura, & in recticurvam Hippocraticam conformatur.

Altera reperitur ab adultorum spina in fœtibus differentia, quod spinoso careat processu, quasi naturæ quadam prudentiâ, quæ nihil ante tempus molitur, quo ipsa sibi incommodet; quantum enim tum involucris, tum utero ex conglobato fœtûs situ, quantum ex affictu & transitu effet periculum, si acuminibus hisce protuberantibus dorfi armaretur spina. Cavit hoc natura, contenta tertio à conceptione mense rubicundioribus in cartilagine media lineis assignasse horum processuum locum, quæ quidem augentur paulatim, sed quamdiu latet in utero puer, non protuberant.

Non adsunt etiam in fœtu transversorum processuum ossæ laterales protuberantiæ; adeò tamen cartilago, unde eæ sunt formandæ, quæ in collo omnis transeuntibus perforatur vasis: omnium enim, quæ postea in ossibus clariùs apparent, curioso indagatori rudimenta spectantur in fœtu. Nescio itaque quid scrupulositate suâ sibi

velit* Eyssonius, qui primæ cervicis vertebræ insculpi vult suum osseum foramen; ne *vasa*, *versus caput illac traducta*, *in vario capitis instabilis motu ac jactatione, contorquerentur, comprimerentur, vel attererentur*; *sicque sanguinis impediretur motus*; *quod alioquin per capitis, huic primæ colli vertebrae, tanquam atlanti, impositi viciniam, suo non careret periculo*. Non enim ulla invenitur quantum ad processuum foramina in prima vertebra prærogativa præ aliis: omnes enim præditæ sunt cartilagine perforatâ, incipiente ab una parte osseam oleum duritiem; quæ cartilago simulatque à corpore separata est, quia citò exsiccatur, claudit minutissima illa foramina: ideoque hæc visa ei fuerunt non existisse. An vir ille concepit *vasa*, quorum compressioni, & attritione tam prolixè timet, postea foramina in cartilagine, aut ossibus facere, vel ossa illis admirabili quodam modo circumdari?

Quartùm, quo omnis foetuum spina differt ab adultis, est ossum triplicitas, quæ in vertebris omnibus reperitur; natura enim cavitatem, quâ medulla spinalis transeat fabricatura, à tribus ossificationem aggreditur partibus, quæ postea in unum coalescentia, vertebram quidem unam constituunt, tribus tamen, quæ ante coalitionem indita sunt nominibus, insignitam.

Prima pars interior crassa, & in rotunditatem quandam compressa, vertebræ corpus dicitur, aliæ duæ ad externam dorſi partem vergentes, alæ seu ossicula

* *De ossibus Infant. cap. 3.*

oscula lateralia dici possunt, & hæc quidem latiore in medio dorsi cartilagine à se invicem distant, à corpore autem etiam cartilagine mediâ, sed angustiore. Hæc sunt, inquam, terna vertebrarum oscula, caveat autem à Fallopio quisquam in errorem inductus, plura quærere. Dicit enim ille in Observationibus anatomicis primam vertebram colli sibi in pueris visam esse quinque constare partibus, sed cum hoc tantum sibi ita videri, non clarè à se visum esse affirmet, voluimus lectorem isto liberare præjudicio, quantocunque enim examine, & quotiescumque, & illam, & alias perscrutatus sum vertebrais, nunquam plura, quam tria supra allata ossa reperi. Excepto osse sacro, in quo miram quandam fabricatrix nostra servat præ ceteris methodum; sexto enim à conceptione mense eâ parte, quâ hoc ossi innominato per cartilaginem annexatur, in superioribus duabus vertebris producit oscula bina, singulis singula disertiens, quâ liberalitate pergens tribus inferioribus ita providet, ut nono mense in nullo desideretur hæc prærogativa, ut quinque constet ossibus, quod & * Eyssonum, & † Coiterum latuisse videtur, quorum hic de osse sacro agens; hæc vertebræ, inquit, ut ceteræ, etiam tres consequuntur partes: ille vero. Atque ita tripartitæ sunt omnes vertebræ, quæ inter secundam colli & os coccygis collocantur. De epistropheo autem, qui nec ipse hoc tertario numero contentus est, loquemur postea.

Gg 3

Qui-

* De ossib. infantis cap. 4. † De ossib. infantis cap. 6.

Quibus prælibatis, perge, quæso, Lector, mecum, & naturam intentam vertebrarum fabricæ contemplemur, & quid quoque tempore effecerit, inspiciamus, id quod à nemine eâ curiositate factum esse intelligo. Videsne, ut tertio mense jam molita sit interius in sexta dorsi vertebra notabile ossificationis punctum? atque inde versus caput paulatim minuendo ascendat usque ad quintam colli vertebram, ibique mensis hujus pensum absolvat, ita ut quatuor superiores nihil adhuc osseum in corpore suo ostendant. Descende jam mecum, fodes, à sexta dorsi vertebra inferiùs, & eadem proportione videbis de crescentia singularium vertebrarum puncta ad tertiam ossis sacri vertebram. Atque hîc sistitur opus tertii mensis in corpore. Vertamus jam oculos ad externas duas vertebrarum partes laterales; hîc alio prorsus opus suum perficit ordine: nam ordiendo à summa colli vertebra in ea maxima ostentat ossificationis insignia, atque ita descendendo perpetuò minuit, & antequam ad os sacrum perveniat, in puncto terminatur, vix oculis perceptibili, osse sacro adhuc ab hac parte omnino cartilaginoso. Tertio igitur mense, ut distinctè rem percipiamus, quatuor superiores colli vertebræ duobus tantum constant ossiculis, quod eo osse, quem corpus vocavimus, adhuc careant: ossis autem sacri tres superiores vertebræ uno adhuc constant osse, corpore scilicet, quia laterales partes nondum quicquam osseæ induerunt substantiæ.

Quarto

Quarto mense, jam ossis sacri partes laterales usque ad coccygem osseam præ se ferunt substantiam, sed interiùs ossa puncta, quæ conficiunt, magnitudine quidem aucta sunt, sed nihil accessit numero. Superiùs autem tertia & quarta colli vertebra jam corpore gaudent, atlante & epistropheo adhuc parentibus corpore.

Quinto & sexto mense os sacrum jam omnia habet ossificationis puncta; epistropheus item jam corpus habet osseum, sed processus ejus dentiformis adhuc est cartilago. Atlas adhuc anterius corpore caret.

Septimo mense tandem epistrophei dens ossificatur, & Atlas punctum corporis sui ostendit osseum, ita ut hic jam tribus constet, ille dici posset quatuor constare ossibus.

Octavo & nono mense hæc omnia crescunt & augescunt, os tamen coccygis etiam in totum est, manetque cartilaginosum, nisi quod nono mense internâ eâ parte, quæ corpus dicitur, exoriatur unum, vel quandoque duo puncta ossa, caput majoris aciculæ non excedentia.

Atque hæc est naturæ vertebras, & ex iis totam spinæ compaginem conficientis historia; ex qua jam de aliorum circa hanc rem scriptis & dubitationibus facile formabit judicium, qui hæc legerit, & vel suo sibi labore spinæ sceleta confecerit, aut ea, quæ à me confecta sunt inspexerit. Non itaque est operæ pretium te aliorum sententiis adferendis, aut refutandis diuitiis

tiùs detinere, Lector benevole, satis superque jam hoc per singula discursu defatigatum; nec verò falsitatis redargutione indiget veritas, à cuius lateribus spontē cadunt omnes dubitatio-
num & opinionum catervæ.

C A P U T XIII.

Os innominatum.

NON phantastica est ossis innominati, ut qui-
busdam videtur, qui adultorum tantùm ossa
consideraverunt, in tres partes nominibus suis
distinctas divisio. Fuerunt enim in fœtu re vera
tria divisa, & cartilaginibus mediantibus sibi in-
vicem annexa ossa: quorum primum, quod in
adultis superiorem posterioremque ossis innomi-
nati partem constituit, osque tunc adhuc ilium
nominatur, quia ante, cùm separatum erat, eo
nominine donatum fuit, ossis sacri vertebris per
medias cartilagini annexum, sursumque excur-
rens, flexo in semilunæ formam, cartilaginoso cir-
cumdatur limbo; antrorum autem porrectum
magnam acetabuli partem constituit: ac deinde
descendens maximi foraminis margini attendi-
tur. Alterum verò os pubis dictum, à parte ossis illi
anteriore, atque cartilagine acetabuli superiore ad
cartilaginosam commissuram breviore tenuiore-
que corpore pretenditur. Os verò coxendicis, vel
ischii non exiguum acetabuli efformans particu-
lam, crassiore pauloque latiore corpore obliquè
descen-

descendit, & unà cum pubis osse jam dicto, & anteriore cartilagine foramen osseæ pelvis circumdat. Hæc ita descripta, & verè distincta ossa in fœtibus jam quomodo enascantur, & augescant, habe.

Secundo mense, quod postea unum fiet os, jam non nisi unica & indistincta est cartilago, in osse tamen illi speciatim dicto, circa acetabulum apparet punctum jam ossificatum, quantum caput est vulgaris & mediocris magnitudinis aciculæ.

Tertio mense punctum istud osseum os factum est, & formam, quam supra ei dedimus, semilunarem suâ circumdatam cartilagine exhibet satis perfectè, sed socia duo ossa adhuc sub sua delitescunt cartilagine, nihil præ se ferente osseum.

Horum autem os coxendicis quarto mense profert caput album circa acetabulum, sed caput non majus, quam aciculis vulgaribus apponitur. Quod mense quinto os pubis æmulatur etiam circa acetabulum, aucto jam insigniter osse coxendicis, & osse ilii jam perfectè formam suam notabili magnitudine ostentante. Itaque tria hæc ossa concurrunt simul ad constituendum acetabulum, quæ usque ad nonum mensem suis augescunt incrementis, ita tamen, ut nono mense laxis inter se cartilaginibus mediis connectantur. Faciunt enim hæc cartilaginosa vincula vehementer tam ad facilitandum globiformem infantis in utero situm, quam pueri ex utero egressum, dum contrahuntur ossis ilii protuberantia, quæ inoffensè magis infans prolabatur ex utero.

C A P U T X I V.

Costæ.

IN costarum infantilium historia vix quicquam occurrit, quod ab adultorum costis magnopere distet, salvâ interim proportione, inquit * Eyssonius. Nos autem non tantum, quid ab adultis fœtuum costæ differant, sed etiam quænam fœtibus ipsis inter se diverso tempore consideratis intercedat inæqualitas, accurato libramus examine: ut lector quasi intersit admirabili isti corporis humani fabricæ, & ossa quid de mense in mensem varient percipere, atque inter se comparare possit.

Si ergo fœtum mense secundo cultro anatomico subjicias, invenies costarum summam & imam adhuc teneras esse cartilagines, cùm ceteræ omnes induerint jam tum osseam naturam, colorem, & firmitatem adeo perfectè, ut alveolus ille per quem nervus, arteria, & vena intercostales trans-eunt, jam clarè se visendum præbeat. Facit autem præmatura hæc durities, cum illa, quam in clavicula etiam præcocem adeo annotabimus, ut cor & pulmones sub ea, quam simul efficiunt cavitatem, & quasi fornice, tuta ab omni compresione conquiescant, crescant, & actiones, quibus tum opus est, vitales exerceant. In costarum interim extremitatibus nulla prorsus adhuc comparet articulatio, sed rudi isti cartilagini, unde postea

* De ossibus infantis cap. 4.

postea spina cum toto suo choragio est efformanda, quasi negligenter affiguntur.

Tertio mense veluti segnitiei suæ pœnitens natura tantâ festinatione summam costam, quæ secundo mense adhuc mera erat cartilago, in osseam induit substantiam, ut jam neque latitudine, neque soliditate ulli cedat earum, quæ mense jam toto ante eam fuerunt ossæ; ima jam etiam exiguum ossificationis suæ dat signum, quamquam aliquando (quod non ordinarium est) ad quintum mensem maneat cartilaginea.

A quarto ad nonum mensem non aliâ re variant, quâm magnitudine, & soliditate, quâ paulatim augentur & firmantur, capitulis, quibus uniendo erant cum vertebris, usque ad ipsam nativitatem in sua substantia cartilaginea sine ullis ossificationis indiciis delitescentibus. De numero costarum, quem raro duodecimum excedere, rarius infra subsistere, Anatomici affirmant, hoc eorum suffragatur sententiæ, quod inter tot fœtus tantum unum invenerim, qui non nisi undecim ab utroque latere exhibebat costas, quod, quia tam raro occurrit, servandum mihi illud skeleton putavi, quò possim hanc etiam curiosis oculis ostendere varietatem.

Figura costarum ita in arcum flexa, ut forniciem, de qua supra, pectoralem efficiat, satis nota & descripta est aliis, sed altera costarum incurvatio, quâ sex superiores extremitatibus suis sursum, medio sui deorsum vergunt, sex aliæ contra

convexitate mediâ sursum , extremitatibus deorsum tendunt, nescio quomodo aliorum fugerit diligentiam; nobis certè accurata fœtuum suggestit indagatio: nam in his , quām in adultis hæc arcuositatis diversitas multò est notabilior ; imò paulatim cum ætate ita minuitur , ut in quibusdam vix appareat. Si qui hanc incurvationem in sceletis suis non animadvertant , sciant eam se costas coquendo , & à spina dorsi solvendo immutasse. Quisquis enim eas in naturali suo situ reliquerit , eam poterit liquidò animadvertere.

C A P U T X V.

Sternum.

CUm in sterni ossificatione nusquam natura ipsa sibi constet, non mirum est autores ita variare , ut nemo non alteri contradicat. Cùm enim cuique eorum unus tantùm alterve fœtus , quòd ex scriptis eorum patet , obtigerit , & aliter hic , alter ille subjectum suum constitutum repererit , quisque ordinariè putavit fieri , quod in suo factum esse comperiebat : ego prius quod in meis omnibus constanter reperi dicam , tum recensabo , quām vario natura ludo aliis illuserit.

Nullus mihi unquam oblatus est fœtus , qui mense quarto ostenderit ullum in sterno ossiculum , quod , quamvis tempus non ita definit , tamen indicasse videtur Eustachius , dum ait ,

Pue-

Puerorum sternum in prima generatione totum cartilagineum est, & prorsus continuum, nullaque linea distinctum.

Reliquo ad nativitatem tempore ordinariè dicuntur ossicula esse septem: Fallopius & Bartholinus octo statuunt: ego in quinque pueris novem mensium, quorum sceleta penes me sunt, non inveni, nisi quatuor, ad summum sex, nunquam plura, sed pauciora sæpe. Aliquando mense quinto duo inveni. Sexto jam quatuor, jama quinque; aliquando unum (quod fortè etiam * Bartholino occurrit, qui de sterno ita pronunciat *in infantibus totum cartilagineum est, præter os illius primum*) fuit etiam, quòd nullum reperim. Octavo mense major adhuc est varietas, à ternario enim numero usque ad sextum, etiam medios fuit videre in variis fœtibus, ut nihil liceat certi nobis statuere, cùm natura nullam hîc servet regulam. In magnitudine autem, ordine, & situ tam diversimode evagatur rerum illa creatrix, ut hîc ostentare videatur libertatis suæ nullis astrictæ legibus privilegium. Nec enim semper à summo capit initium, sed interdum in medio primum emicat ossiculum: nec quæ superiora majora sunt semper, vidi quippe, ubi magnitudine inferiora excederent. In situ verò ne quidem hanc accipit legem, ut sub altero ponatur alterum, & rectam perpendicularemque horizonti constituant inter se lineam, sed sæpiuscule quædam evagantur ad latera tam ex-

Hh 3

tra-

* *In Anat. reform. libello 4. cap. 18.*

traordinariè, ut lineam quandam inter se faciant horizonti parallelam.

Non est itaque, cur in eo se torqueant Anatomi, ut certam pronuntient sententiam, nisi eam, nihil hīc esse certā lege definitum, nisi fortè fallere velint, ut & ipsi falsi fuerunt, putantes, ut dixi, id, quod quisque in oblatis sibi fœtibus invenit, esse legem naturæ stabilem. Laudo hīc * Eyssonii prudentiam, qui cùm in unico fœtu suo fortè nullum invenisset ossiculum, maluit aliorum laudare sententias, quam astruere suam.

* *De ossibus Infant. cap. 4.*

C A P U T XVI.

Claviculae.

UT in tota corporis humani fabrica mira apparet naturæ architectæ, seu naturantis, ut Theologi loquuntur, prudentia; ita mirari eam maximè licet in geminis illis ossibus, quæ claviculae nominantur. Nullum enim os citius, quam hoc toto corpore perficitur, adeo ut sex primis à conceptione hebdomadibus, tota sint ossea, ut meritò hæc ego vocare possim ossa περνητικα. Intererat autem hominis quamprimum hæc perfici; cùm enim supremo ossi sterno per arthrodiam synarthroseos, & acetabulo humeri eadem articulatione conjungantur, sintque scapulæ, & sternum initio prorsus cartilaginea, opus erat forti aliquo fulcimento, ne hæc collapsa corculum

culum opprimerent, quam eandem etiam ob causam usque ad mensem tertium crassiora sunt omnibus ossibus, neque incipiunt ante mensem quartum ab artuum ossibus superari. Id etiam in iis consideratione dignum, quod à principio formam & figuram tam perfectè referant, quam cernere est in ætate proiectis.

C A P U T XVII.

Scapulæ.

Scapulæ partes, quod omnibus constat, sunt basis, spina, cervix, processus coracoides, seu anchoriformis, & processus summus humerus dictus. De singulis quomodo in fœtu se habeant dicendum, ac primùm de tota scapulæ massa, quæ secundo mense adhuc informis quædam ac rotunda cartilago est, puncto albo in medio notata, quod indicat ossificationis principium, definit hæc cartilago sine ullo distinctionis indicio in partem angustiorem, longiusculam albam lineam in medio ostentantem, quæ postea in os humeri à scapula distinctum efformatur. Tertio mense jam formam habet suam, & spinam, ita perfectè osseam, ut exiguâ cartilagine circumdetur superiùs, cui adhæret summus humerus, qui adhuc est omnino cartilagineus, uti & processus coracoides, & cervix, imò & basis adhuc plus mediâ sui parte cartilaginea est. Quæ vel ideo mihi annotanda videntur accuratiùs, ut dirimi pos-

possit lis, quam * Eyssonius intentat Riolano & Coitero: dum eos coarguit erroris, quod cervice dixerint cartilagineam. Facile enim virorum istorum partes agam, si dixero Eyssonii foetum, quem unicum secundum habuit, trimestri fuisse majorem. Mirum autem dictu, & citra fidem videatur, quam cito, quantisque progressibus natura in foetuum ossibus augendis & perficiendis, post tertium praecipue mensem, procedat. Quarto enim mense cervix, quae tertio tota, & basis, quae plus mediâ sui parte erat cartilago, jam haec ita est ossificata, ut tantum angusto limbo cingatur cartilaginoso, & cervix media sit ossea. Riolanus ergo & Coiterus vere de cervice pronuntiarunt, eam totam esse cartilaginem, ante quartum nimirum mensem; Eyssonius autem etiam vere dixit se eam invenisse esse a substantia præditam, sed non recte tamen eos de anteriore tempore loquentes reprehendit, aut corrigit; nec enim recte infertur ex uno tempore ad aliud consequentia, in foetu præsertim, ubi omnia mutantur ferre in horas. Ut autem ad basim redeam, limbis ille cartilaginosus angustior, qui eam adhuc quarto mense cingit, quinto ac reliquis deinceps paulatim minuitur; inferius tamen ubi in acumen definit, multò tardius acquirit ossis firmitatem, quod ea pars longius abest à centro circuli, quem ossificando natura conficit. Jam processus gemini quid? sunt ii ad nonum usque

* *De ossib. infantis cap. 4.*

usque mensem adhuc magnam partem cartilaginei, uti acetabulum, & ei insertum capitulum ossis humeri, quæ ne nativitate quidem firmitatem ossis acquirunt; hinc recenter nato in attollendo brachio difficultas. De fissura autem illa, seu interstitio hiante inter coracoidem, & basis partem quæ ei subjacet, quid dicam? de qua, nescio, an quis loquatur; ego verò non aliud habeo dicere, nisi quòd ante mensem quintum non appareat ejus vestigium, postea paulatim magis magisque excavatur, ut nono mente semilunarem figuram exhibeat, quæ deinde istam, quam in adultis videmus, acquirit formam.

C A P U T X V I I I .

Artus superiores.

QUOD in scapulæ descriptione annotavimus, eam secundo mense nullâ adhuc articulatione ab osse humeri distingui, hîc animadver- tendum multò etiam magis in ossibus artuum su- periorum, necdum enim tum ab humero cubi- tus, neque ab hoc radius vel articulatione, vel separatione per medium distinguitur, sed una eademque omnium cartilago est, in cuius parte superiore longiuscula alba linea unica, quâ hu- merus; inferiore autem binæ juxta se invicem collocatæ conspiciuntur, quibus cubitus & ra- dius in os formari incipiunt. Hoc loco, quod non paucis ossibus commune est, quia in hisce insigniter apparet, admonebo; ea nimirum dum crescunt & firmantur in media sui parte, ubi prima se produnt subalbida ossificationis vesti- gia, esse interiùs cava quidem, sed cavitatem illam repleri medullâ, & circumdari parieti- bus firmis, hoc est ossea substantia hac in parte, quâm in ceteris duriore; extremitates autem, ubi parietes minùs sunt firmi, spongiosâ qua- dam replentur materiâ, quæ potiùs dici possit osseam imitari substantiam, quâm ipsa ossis vel induisse naturam, vel habere consistentiam.

Carpus, metacarpus, & digitorum, ut lo- quuntur, phalanges una sunt cartilago, quæ con-

contra ac de cubito & radio dicebamus, quinquefariam in totidem digitos fissâ est, in quorum extremitate, si quis conspicillo, aut lyncis utatur oculis, puncta quædam alba possit conspicere, unde substantia ossea suæ sumet firmitatis principia.

Tertio mense artuum superiorum cartilago, uti dicebam unica, ostendit quasi dubio sigillo sibi impressam articulationem. Cubitus & radius ita discessione fecerunt ab invicem, ut non amplius uni inhærent cartilagini, sed quodque suâ circumdetur, & distinguatur superficie. In carpo se produnt puncta quædam subruba singula centrum suæ ossificationis indicantia. Metacarpus, & digitorum ordines jam tum ostentant distincta sua ossicula in longitudinem extensa.

Mensibus tribus sequentibus nihil variat sed tantum auget paulatim, quæ jam inchoata sunt, natura parens.

Septimo & octavo mense apparent obscurè quidem, sed apparent, nono autem clarè & perspicuè videntur omnes sinus, tubercula, trochleares appendices utriusque epiphyses, humeri, cubiti, item & radii, octo cartilaginum carpi, articulationum metacarpi, & digitorum æquè distinctè jam in cartilaginibus fœtuum, quam in ossibus postea seniorum. Unde cautè legendus * Coiterus, & qui ex eo descripsit † Riolanus, ubi dicit. *Carpi ossa, dum fœtus nascitur, ex una*

* De ossibus infantis cap. 10. † Euchir. lib. I. cap. 23.

*cartilagine conflantur, postea fiunt ossa, & à se
mutuo distinguuntur: si namque verbis his indi-
care velit confusam unam cartilaginem, quæ
nondum præbeat rerum, quas jam attulimus,
conformationem, fallitur, uti etiam *Eysfoni
dum ait, Inferior verò cubiti cartilago nullum pro-
cessus styloidis, aliorumque præbet indicium. Nos
enim, ut verbis ejus utar, operoso hæc indagavi-
mus molimine, & asserimus, jam tum à mense
quarto apparere vestigia earum distinctionum,
quæ ipse nono mense vel esse negat, vel an sint
dubitatis. Quare ea omnia, quæ isto capite vel
obliquè, vel directè in dubium vocare videntur
hanc in cartilagine distinctionem, unâ omnia
delemus spongiam, quod nihil tam minutum sit
eorum, quæ postea in ossibus formatis existunt,
quod septimo mense se non prodat, & nono
clarè videatur in cartilaginibus. Ea potius ani-
madvertenda diversitas, quod os humeri in fœ-
tibus, & recenter natis sit rectum & teres, in
senioribus autem fiat, contortum, & curvum.*

* *De ossib. infantis cap. 4.*

C A P U T XIX.

Artus inferiores.

OS femoris duobus primis mensibus cum osse tibiæ mediâ cartilagine continuatur, nullo adhuc apparente in ea articulationis vestigio. Circa os tibiæ verò non tantum admiratus sum, sed ferè obstupui, quòd in duobus istius ætatis, quæ, quantâ potui, examinavi diligentia, nullum invenerim facilis minoris, sive suræ vestigium: non esse, mihi religio est afferere, quòd non facile in animum inducam meum naturam tantæ & tam notabilis partis nullum jam duobus mensibus fabricatam esse rudimentum. Sed quid faciam? mordicus adhuc illi adhæreo proposito nihil affirmandi, nisi quod clarè oculis ipse meis perspexerim: si quis posthac me vel diligentior, vel felicior partem invenerit, & ostendere possit, debebimus illi cum gratiarum actione hujus dubii nostri solutionem; non sine aliquo gnavæ industriæ ejus encomio.

In pedum tarso, metatarso, & digitis cùm eandem natura servet rationem, quàm in carpo, metacarpo, & manuum digitis, nec nos orationem variabimus, toti enim sunt cartilaginei, apparentibus tantum hinc inde quibusdam punctulis, quæ ossificationis rudia sunt exordia.

Tertio mense, unde unde prodierit, jam apparet sura, sive facile minus, osseum quidem æ-

què ac tibia , hac tamen tenuius aliquantò & brevius. Metatarsus autem ita obscure ossificari incipit , ut fatearis videre te quippam , quod tu nec osseam induisse , nec cartilagineam exuisse substantiam dicere audeas. Neque de patella sit ne hoc tempore , an non , patet , si autem sit , est uti.

Quarto mense apparet , & etiam longo post nativitatem tempore permanet tota cartilaginea. Quid tarfus , quid metatarsus ? hujus ossicula mirum in modum aucta sunt , illius verò punctula dubia , jam se rubore quodam produnt , & ossificationis variæ centra (ut & alii ante nos locuti fuere) ostendunt. At in digitorum pedis fabricatione singulare quoddam , & prorsus diversum ab eo , quem in manuum digitis secuta est , ordine , videtur naturæ eos effigiantis machinamentum. Hoc enim mense de quo agimus quarto , singulorum articuli inferiores jam punctis distinguuntur , quemadmodum & summi , mediis adhuc nihil , quod ossificationis minimam notam indicet , præ se fermentibus.

Quinto & sexto mense primus à pollice jam gaudet punto articuli medii , & tanquam si dignitatis quendam in eo servent ordinem septimo & octavo etiam secundus , tertiusque , nono denique minimus minimum tandem ostendere audit in medio suo articulo ossificationis indicium.

Ungues , quod ossa non sint , sed peculiaris quædam substantia , & ad excrementa referantur

tur

tur ut plurimùm, nullo jure h̄c sui mentionem postulent, quamvis jam inde à mense tertio formati apparent: atque h̄c de articulorum in digitis successiva ossificatione dicta sint: ut autem redeamus, unde nos h̄c contemplatio abduxit.

Quinto, sexto, septimo, & octavo mense auge scunt gradatim omnia, quæ quarto comparuere: septimus ossis calcanei principiis, octavus ossificatione astragali, & calcanei insignis est, nec non articulationibus quibusdam apparentibus in cartilagine; quibusdam, inquam, non enim articulatio in omni cartilagine perfectè ante nonum mensem delineata est.

F I N I S.

Inspecturo tabulas hæcse

A D M O N I T I O.

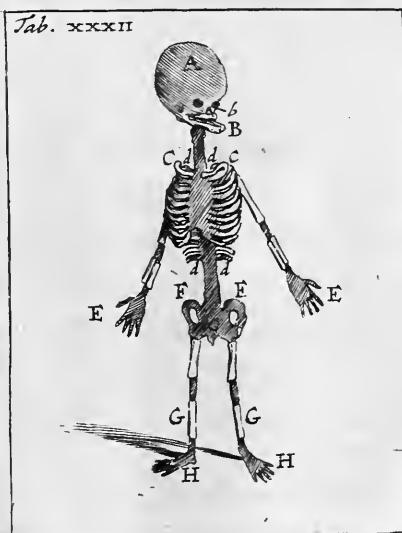
QUò tabulis majore cum fructu utatur Lector, dum earum inter legendum fieri desiderat spectator, hoc ante omnia animadvertis. In Osteogenia nos capitibus singulis, de uno aliquo osse, vel ossiculis aliquot ad id pertinentibus agere, atque examinare quomodo sese per singulos menses habeant; has autem tabulas anatomicas singulas ostendere omnia ossa, quemadmodum uno aliquo mense constituta sunt. Dum ergo inter legendum quis avet haurire aliquam ex tabularum inspectione claritatem, notet de quo mense Osteogenia loquatur, inspiciatque tabulam, quæ istius mensis depingit foetum, ibique reperiet talem ossis depictam constitutionem, quam Osteogenia describit.

Alterum, quod videbatur operæ pretium admonuisse; quòd cùm loquamur aliquando de minutulis ossis alicujus partibus, non permisit figura, ut litteras indices ipso, quo res exhibetur, loco adscriberemus, quippe totam rem demonstrandam obumbraturas: lineam itaque extra figuram protractimus, cuius apici littera appieta est, quæque exortu suo locum petitum denotet.

Tabula

Tabula xxxii. fœtum duorum mensium, & prima in eo ossificationis principia ostendit; quem figurâ expressimus paulo, quâm natura ipsum dat, majore; quamvis enim distinctissimè omnia apparent in eo, quod servo, ad fidem extorquendam, sceleto; non potuissent tamen in pictura ita clarè videri, nisi nonnihil magnitudini indulsissem.

- A. *Tota capitis moles cartilaginea.*
- b. *Par tertium maxillæ superioris ossificationis rude præbens principium.*
- B. *Maxilla inferior tota ossea, in medio jam nunc distinctissimè distincta.*

- C.C. *Clavicula binæ, ossium omnium primogenita.*
 d. d. d. d. *Summa & imæ costa cartilagineæ, cùm
 reliquæ omnes jam sunt ossæ.*
- E.E. *Manus totæ cartilagineæ, fissæ in quinque di-
 gitorum ordines, in quibus apparent quasi pun-
 ctæ quædam ossificationis principia.*
- F.F. *Cartilago ossis innominati, in qua apparent
 puncta ossificationis bina ossis ilii strictè dicti.*
- G.G. *Focile majus: cui nullum adest, neque carti-
 laginis, neque osseum focialis minoris indicium.*
- H.H. *Pedes toti cartilaginei: uti dictum est de ma-
 nibus.*

Tabula xxxiii. fœtum trium mensium exhibet.

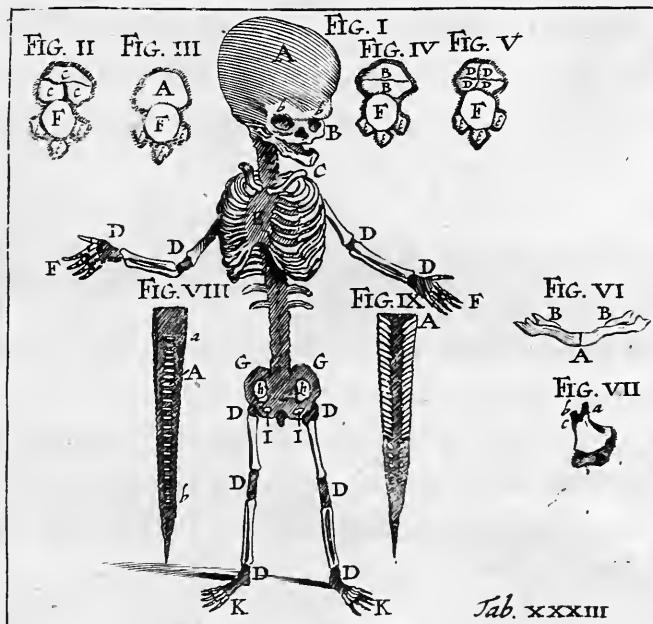
F I G U R A I.

Totius est fœtus delineatio.

- A. *Capitis tota capacitas adhuc maxima ex parte
 cartilaginosa.*
- b. b. *Ossificationis initium supra orbitam oculorum.*
- B. *Maxilla superior magna ex parte jam ossæ.*
- C. *Divisio maxillæ inferioris ad menti medium.*
- D.D.&c. *Articulationes omnes majores cartilagi-
 neæ: minores in manibus & pedibus ipsæ suæ ni-
 gredine sunt conspicuae.*
- E. *Sternum totum cartilaginosum.*
- F.F. *Metacarpi, & digitorum distincta ossicula in
 longitudinem extensa.*

G.G.

G.G. *Ossis innominati cartilago, in qua nibil adhac osseum præter h. h. ossis ilii strictè dicti principia, jam nunc ossea.*

I.I. *Duo foramina in cartilagine ossis innominati circa locum ubi ossa pubis & coxendicis formabuntur.*

K.K. *Articulationes pedum ut quarto mense apparent, sed obscurius.*

FIGURA II. III. IV. V.

Ostendunt ossis magni triangularis in osse occipitis varietatem. Quandoque enim constat osse unico, ut fig. III. litt. A. Quandoque

K k 2 duo-

duobus, ut fig. IV. litt. B.B. Quandoque tribus, ut fig. XI. lit. C.C.C. Quandoque quatuor, ut fig. V. litt. D.D.D.D. Ceterum in omnibus e.e.e. &c. ostendunt ossicula ab hoc triangulari distincta, quæ postea cum eo coalescunt. F. &c. foramen pro transitu medullæ spinalis denotat.

FIGURA VI.

Maxillam inferiorem quadripartitam ostendit.

A. *Divisio in menti medio.*

B. B. *Cornua _{xop̄w̄} dicta, quibus musculi temporalis tendo implantatur, quæ usque ad tertium mensum ossium futurâ suâ à reliqua maxilla separatorum sunt capita. Offa autem hæc, quo melius conspici possint, non nihil extra situm naturalem sunt distorta.*

FIGURA VII.

Scapula.

Scapulæ summus humerus a. Processus coracoides b. Cervix c. toti cartilaginei. Basis item D. multum adbuc habet cartilaginis.

FIGURA VIII.

Vertebrarum partem internam exhibet.

A. *Sextæ dorsi vertebræ notabile ossificationis punctum: unde sursum versum minuendo paulatim ascen-*

*ascenditur usque ad quintam colli vertebram a.
b. Tertia ossis sacri vertebra; quò usque ossificatio
hoc mense minuendo descendit.*

FIGURA IX.

Vertebrarum partem externam ostendit.

A. *Summa colli vertebra, à qua semper minuendo
ossificationem hoc mense descendit natura usque
ad os sacrum.*

Tabula xxxiv. fœtum quatuor mensium
exhibet.

FIGURA I.

Totius est fœtus delineatio.

A. *Fontanella.*

B. *Sutura os frontis dividens.*

C.C. *Cartilaginositas in centro ossis frontis.*

D. *Maxillæ inferioris divisio.*

E.E. &c. *Articulationes omnes majores cartilagi-
neæ: minores in manibus & pedibus ipsæ sua
nigredine sunt conspicueæ.*

F. *Sternum adhuc totum cartilaginosum.*

G. G. *Cartilago circumdans os ilii.*

H. H. *Os ilii strictè dictum, ab osse coxendicis (pubis
enim adhuc nullum est) distinctum.*

I. *Os coxendicis à parte sinistra; dextrum enim ut
ostendatur, delineatio non permittit.*

Tab. XXXIV

FIG. I.

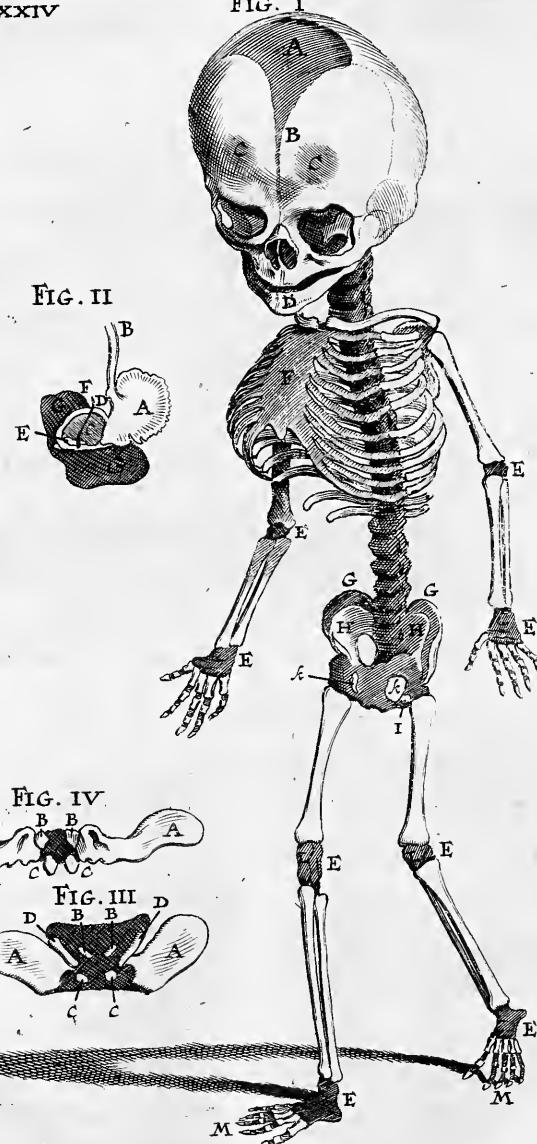

FIG. II.

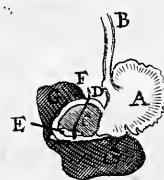
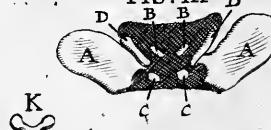

FIG. IV.

FIG. III.

- k. k. *Foramina magna in osse pubis & cartilagine coxendicis.*
- L.L. *Patella cartilaginea obscurè à cetera articulationis cartilagine distincta.*
- M.M. *Articulationes digitorum pedis; mediæ nullum adhuc appareat indicium.*

FIGURA II.

Os temporum.

- A. *Os squamosum.*
- B. *Processus zygomaticus.*
- C. *Tympani membrana in situ naturali.*
- D. *Circulus osseus tympani membranam ambiens.*
- E. *Ossis petrofi exigua lineola jam ossea.*
- F. *Processus styloides adhuc cartilaginosus, distinctus tamen à reliqua cartilagine, in situ suo naturali.*
- G.G. *Cartilaginositas magna ossis petrofi.*

FIGURA III.

Os sphenoides à parte interiore, ut octo ejus ossicula apparent.

- A. A. *Primum par: processus pterygoidei.*
- B.B. *Secundum par: principia eorum processuum, qui deinde maxillam superiorem tangunt.*
- C. C. *Tertium par: principia ossis, quæ sellam equinam postea constituent, nunc ossicula distincta, caput*

*caput majoris aciculæ æquantia. Quæ celerri-
mè in formam figuræ appositæ K. coalescunt.*

D.D. *Quartum par: principia ossis, quæ nervi
visorii transmittentur, nunc ossificatæ binæ
lineolæ.*

*Ceterum os sphenoides hoc mense nihil est, nisi conti-
nua cartilago, quæ octo jam assignatis punctis
diversis in locis ossificatur.*

F I G U R A IV.

Os sphenoides parte exteriore.

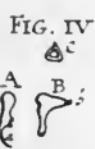
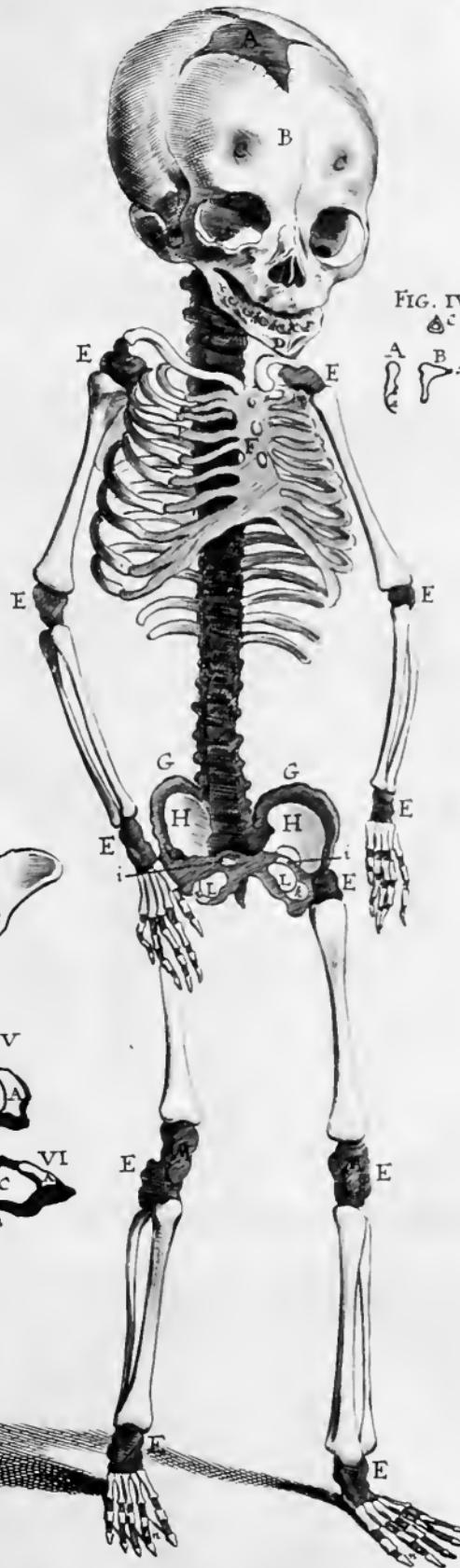
- A. A. *Par primum.*
- B. B. *Par secundum.*
- C. C. *Par tertium.*
- *Par quartum nervis visoriis destinatum, hic
non appareat.*

Tabula xxxv. fœtum quinque mensium exhibet.

F I G U R A I.

Totius est fœtus delineatio.

- A. *Fontanella.*
- B. *Sutura os frontis dividens.*
- C. C. *Cartilaginositas in centro partium ossis fron-
tis.*
- D. *Maxillæ inferioris divisio.*
- d. d. d. &c. *Alveoli dentium.*
- E. E. &c. *Articulationes majores omnes cartilagi-
neæ:*

OSTEOGENIA FOETUUM. 269

neæ : minores in manibus & pedibus nigredine ipsæ suæ sunt conspicuæ.

F. Ossicula sterni.

G. Cartilago circumdans os ilii.

H. Os ilium strictè dictum, à duobus aliis ossis innominati ossibus distinctum.

i. i. Os pubis distinctum à duobus aliis.

k. k. Os coxendicis distinctum ab osse pubis & ilii.

L. L. Foramina magna in osse pubis & coxendicis.

M. M. Patella cartilaginea.

n. n. Punctum in primi à pollice pedis digiti medio articulo apprens.

FIGURA II.

Os sphenoides exhibet fœtus quinque mensium, jam in unum coalitum.

A. Cartilago major circa cellam equinam.

b. b. Foramina pro transitu nervorum opticorum.

c. c. c. Foramina pro transitu nervorum.

FIGURA III.

Tria in osse petroso ossicula ostendit.

A. Os squamosum.

B. Processus zygomaticus.

C. Membrana tympani.

D. Circulus osseus tympano circumdatus.

e. e. e. Tria petroſi ossis distincta ossicula.

E. Reliquum ossis petroſi cartilagineum.

FIGURA IV.

Officula auditū ostendit.

- A. *Malleus processu suo longiusculo a, cui tympani membrana adhaeret, adhuc cartilaginosus.*
- B. *Incus processu suo b. adhuc cartilaginosus.*
- C. *Stapes nondum suam isoscelis figuram adeptus.*

FIGURA V.

Epistropheus.

- A. A. *Gemini processus laterales epistrophei ossi.*
- B. *Corpus, jam apparenſ ossum.*
- C. *Foramen pro transitu spinalis medullæ.*

FIGURA VI.

Atlas.

- A. A. *Gemini processus laterales atlantis ossi.*
- B. *Ubi corpus formabitur adhuc mera est cartilago.*
- C. *Foramen pro transitu spinalis medullæ.*

Tabula

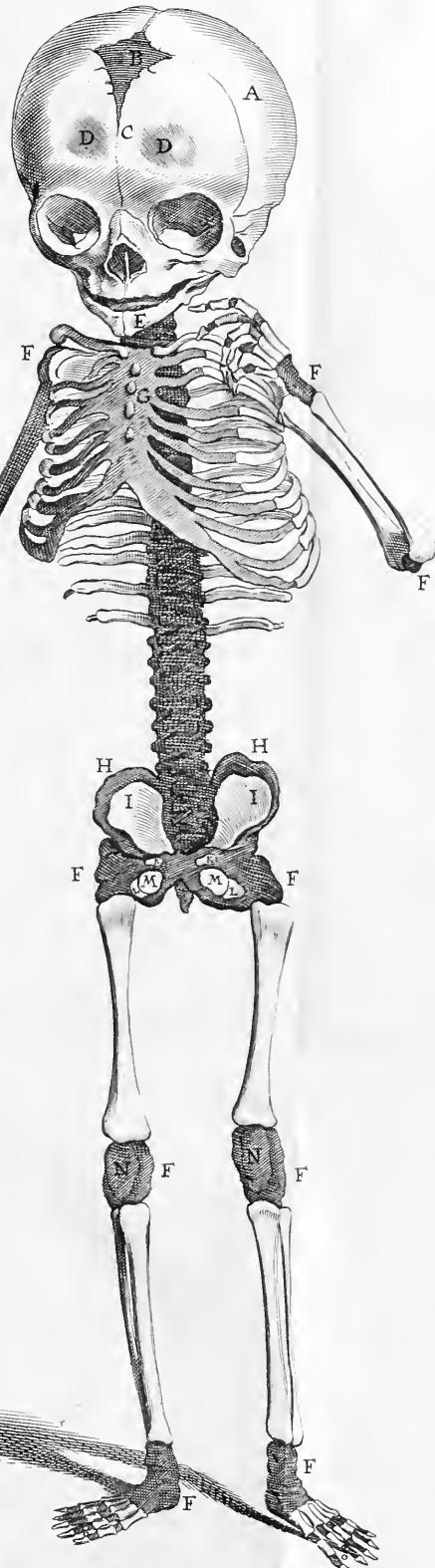

FIG. II

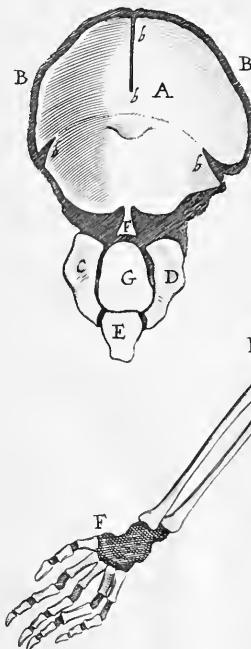

FIG. III

Tabula xxxvi. fœtum sex mensium exhibet, nec præcedentem vincit, nec à sequentibus vincitur tantis incrementis, quantis minores sese invicem gradatim superaverunt.

FIGURA I.

Fœtûs totius est delineatio.

- A. *Os syncipitis.*
- B. *Fontanella.*
- C. *Sutura os frontis dividens.*
- D. D. *Cartilaginositas in centro partium ossis frontis adhuc apparens.*
- E. *Maxillæ inferioris divisio.*
- F. F. F. &c. *Articulationes majores omnes cartilagineæ: minores in manibus & pedibus suâ ipsæ nigredine satis sunt conspicuæ.*
- G. *Ossicula sterni.*
- H. H. *Cartilago circumdans os ilii.*
- I. I. *Os ilii strictè dictum, à duobus aliis ossis innominati ossibus distinctum.*
- K. K. *Os pubis distinctum à duobus aliis.*
- L. L. *Os coxendicis distinctum ab osse pubis & ilii.*
- M. M. *Foramina magna in osse pubis & coxendicis.*
- N. N. *Patella cartilaginea.*
- O. O. *Punctum osseum in primi à pollice pedis articulo medio apparens.*

FIGURA II.

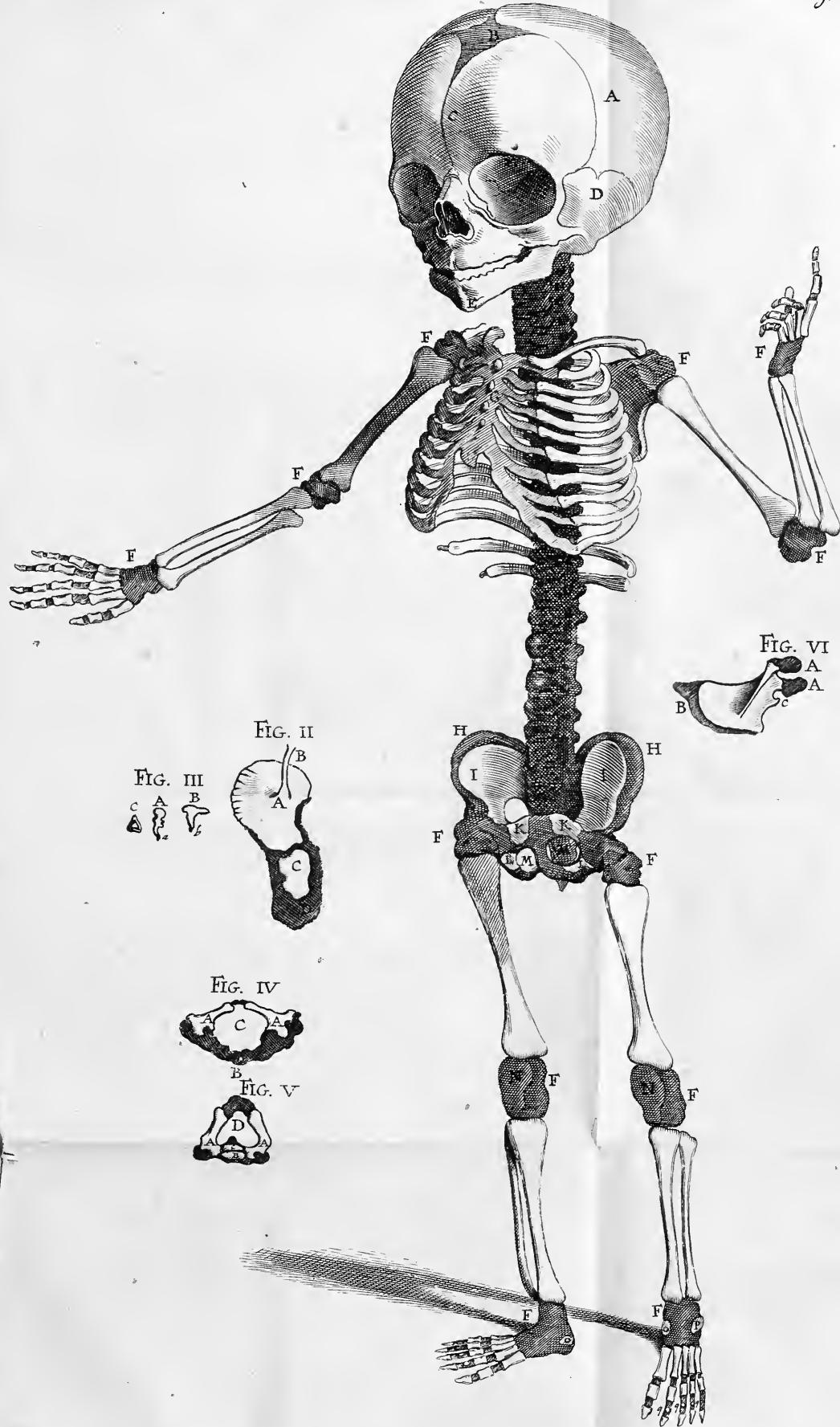
Os occipitis.

- A. Prima pars ossis occipitis, magnum scilicet os triangulare, hic quatuor suturis irregularibus b. b. b. b. praeditum.
- B. Cartilago circumdans os occipitis.
- C. Secunda pars ossis occipitis.
- D. Tertia pars ossis occipitis.
- E. Quarta pars ossis occipitis.
- F. Ossiculum triangulare, quod jam inde à quarto mense prodire incepit.
- G. Foramen, per quod transit medulla spinalis.

FIGURA III.

Bina in osse petroso ossicula ostendit.

- A. Os squamosum.
- B. Os primum maxillæ superioris.
- C. Processus pterygoidei portio.
- D. Ossis petrofi pars, quæ jam ex duabus coaluit.
- e. Tertium ossis petrofi ossiculum.
- E. Ossis petrofi circumferentia cartilaginea.

Tabula xxxvii. fœtum septem mensium exhibet, paulo quām eo tempore solente esse magorem, prodierat enim cum fratre suo gemello vivus in lucem.

FIGURA I.

Totius est fœtus delineatio.

- A. *Os syncipitis.*
- B. *Fontanella.*
- C. *Sutura, os frontis dividens.*
- D. *Os temporum.*
- E. *Maxillæ inferioris divisio.*
- F. F. &c. *Articulationes majores omnes cartilagineæ, minores in manibus & pedibus suâ ipse nigredine satis conspicuae.*
- G. *Ossicula sterni.*
- H. H. *Cartilago circumdans os ilii.*
- I. I. *Os ilium strictè dictum. à duobus aliis ossis innominiati ossibus distinctum.*
- K. K. *Os pubis distinctum à duobus aliis.*
- L. L. *Os coxendicis distinctum ab osse pubis & ilii.*
- M. M. *Foramina magna in osse pubis & coxendicis.*
- N. N. *Patella cartilaginea.*
- O. O. *Os astragali.*
- P. *Os calcanei, quod in dextro videri non potest.*
- q. q. q. *Puncta in primi, secundi & tertii à pollice digiti medio articulo apparentia.*

FIGURA II.

Quæ primò tria, deinde bina fuerunt in petroso
oscula, jam in unum coalusse, ostendit.

- A. *Os squamosum.*
- B. *Processus zygomaticus.*
- C. *Ossis petroſi ſubſtantia, ex tribus jam ſæpe di-
ctis in unum coalita.*
- D. *Oſſis petroſi circumferentia adhuc cartilaginea.*

FIGURA III.

Osſicula auditūs proponit.

- A. *Malleus.*
- a. *Mallei processus major adhuc cartilaginis quip-
pam in fine oſtentans.*
- B. *Incus.*
- b. *Incudis processus in fine carlaginosus.*
- C. *Stapes.*

FIGURA IV.

Atlas.

- A. A. *Gemini processus laterales atlantis osſei.*
- B. *Panſum oſſeum hoc mense apparens, unde cor-
pus paulatim formabitur.*
- C. *Foramen pro transitu spinalis medullæ.*

FIGURA V.

Epistropheus.

- A. A. Gemini processus laterales epistrophei ossi.
- B. Corpus.
- C. Principium ossificationis in dente.
- D. Foramen pro transitu spinalis medullæ.

FIGURA VI.

Scapula.

- A. A. Gemini processus summus humerus & coracoides adhuc plurimâ sui parte sunt, & usque ad nonum mensem manent cartilaginei.
- B. Limbus cartilaginosus angustus basin circumdans.
- C. Fissura quedam semilunaris inter coracoidem & basin, quæ mense quinto se incipit ostendere.

Tabula

Tabula xxxviii. fœtum octo mensium
ostendit.

F I G U R A I.

Totius est fœtus delineatio.

- A. *Os syncipitis.*
- B. *Fontanella.*
- C. *Sinus longitudinalis per duram matrem conspicuus.*
- D. *Sutura, os frontis in duas partes dividens.*
- E. *Os temporum.*
- F. *Maxillæ inferiorioris divisio.*
- H. H. H. &c. *Articulationes majores adhuc omnes cartilagineæ : minores in manibus & pedibus suâ ipsæ nigredine satis sunt conspicuae.*
- I. *Ossicula sterni.*
- K. L. *Cartilago circumdans os ilii.*
- L. L. *os ilium strictè dictum, à duobus aliis ossis innominati ossibus distinctum.*
- M. M. *os pubis distinctum ab aliis duobus.*
- N. N. *os coxendicis distinctum ab osse pubis & ilii.*
- O. O. *Foramina magna in osse pubis & coxendicis.*
- P. P. *Patella tota cartilaginea.*
- Q. *Os astragali cartilagine undique cinctum.*
- R. *Os calcanei.*
- S. S. S. *Puncta in primi, secundi, & tertii à pollice digiti medio articulo apparentia.*

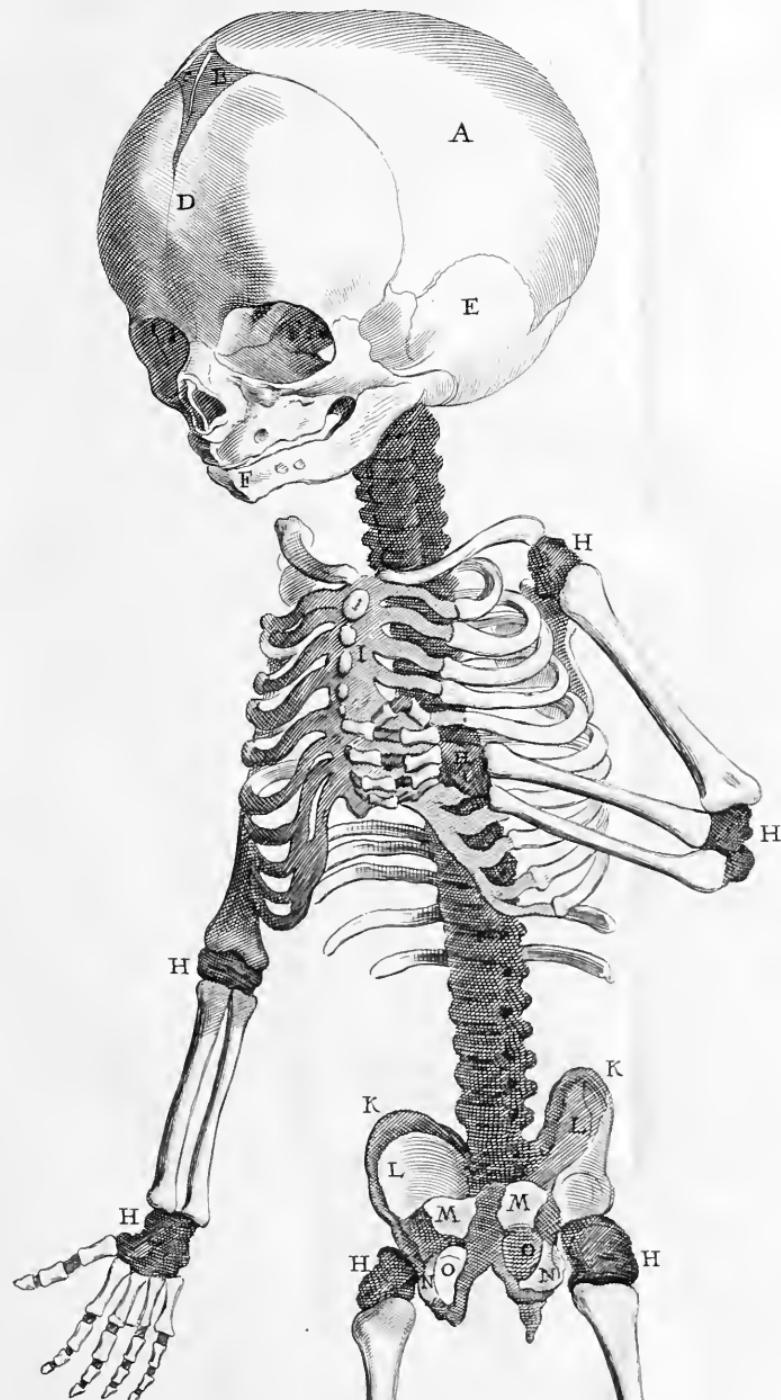
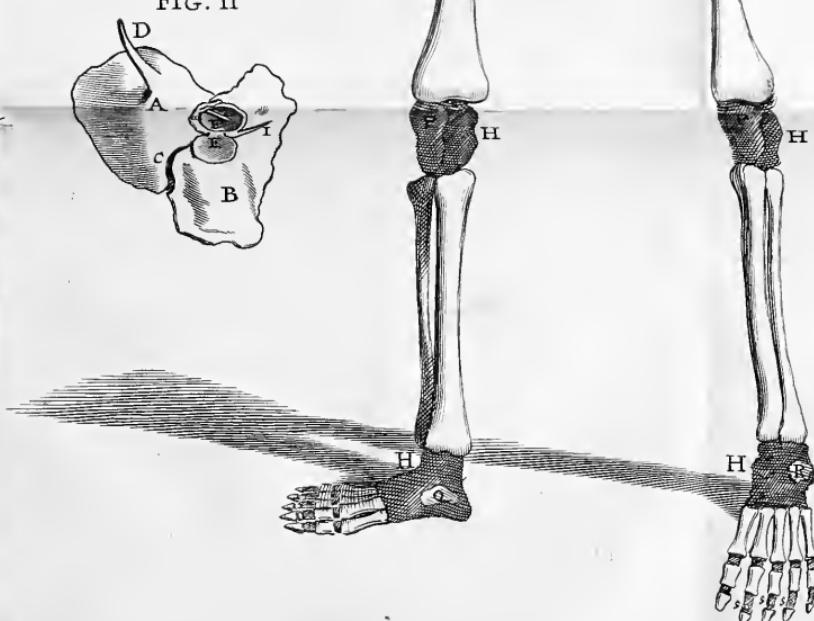

FIG. II

—
—
—
—
—

—
—
—
—
—

—
—
—
—
—

FIGURA II.

Membranam tympani membranæ obtensam, & processum styloideum cartilagineum ostendit.

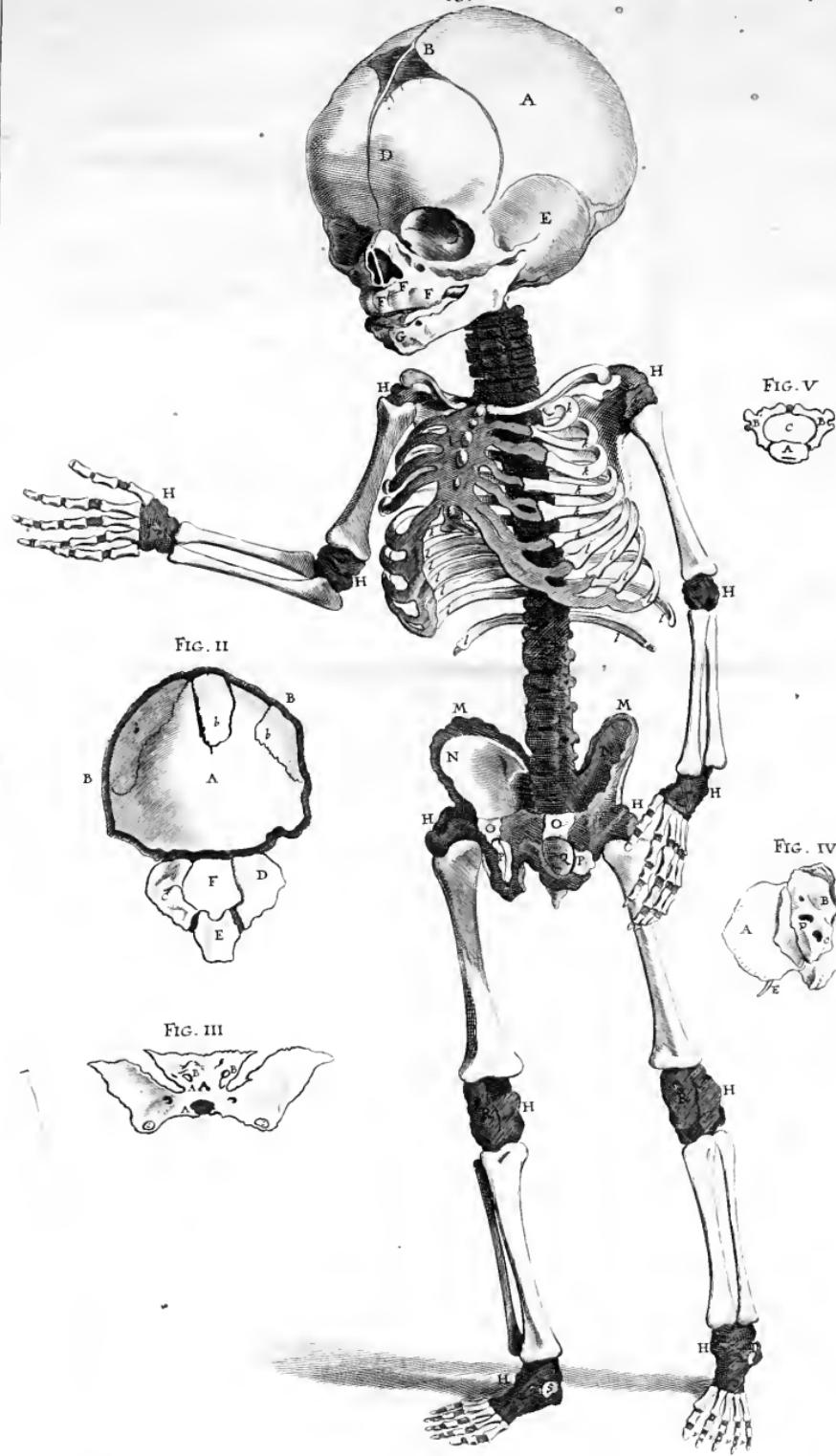
- A. *Os squamosum in fætu à petroso distinctum.*
- B. *Os petrosum.*
- C. *Cartilago hæc ossa distinguens.*
- D. *Processus zygomaticus.*
- E. *Membrana, quæ tympano incubuerat, reflexa, & loco suo mota, ut melius conspici possit.*
- F. *Tympanum in suo situ.*
- G. *Processus malleoli ossus per tympanum, cui adhæret, conspicuus.*
- H. *Circulus cui tympani membrana annexitur ossus.*
- I. *Processus styloides cartilagineus, qui circulo naturaliter incumbit, à loco suo nonnihil remotus, ut appareat.*

Tabula xxxix. fœtum novem mensium delineat.

F I G U R A I.

Totius est fœtūs delineatio.

- A. *Os syncipitis.*
- B. *Fontanella.*
- C. *Sinus longitudinalis per ipsas membranas conspiciens.*
- D. *Sutura, os frontis in duas partes dividens.*
- E. *Os temporum.*
- F. *Extuberantiae in maxilla superiore.*
- G. *Divisio maxillæ inferioris.*
- H. H. &c. *Articulationes majores adhuc omnes cartilagineæ, minores in manibus & pedibus suis ipsæ nigredine satis sunt conspicuae.*
- k. k. k. k. k. &c. *Sex costæ sursum reflexæ.*
- I. I. I. I. I. I. &c. *Sex costæ deorsum reflexæ.*
- M. M. *Cartilago circumdans os ilii.*
- N. N. *Os ilii à nobis passim dictum, quod Bartholino ilion, aliis aliter, vulgo plurativo numero os ilium ab ilibus nominatur, etiamnum à duobus aliis ossis innominati ossibus distinctum.*
- O. O. *Os pubis in fœtu distinctum ab aliis duobus.*
- P. P. *Os coxendicis in fœtu ab aliis duobus distinctum.*
- Q. *Foraminum magnorum in osse pubis & coxendicis alterum, alterum enim, ut pingatur, non permittebat perspectivæ ratio.*
- R. R. *Patella, adhuc tota cartilaginea.*
- S. Os

S. *Os astragali.*

T. *Os calcanei, cartilagine undique cinctum.*

v. v. v. v. *Puncta ossificata in medio articulo, quæ etiam in dextro pede sunt conspicua,*

F I G U R A II.

Os occipitis fœtus novem mensium exhibet.

H. *Prima pars ossis occipitis, magnum scilicet os triangulare, hic in quatuor partes b. b. b. divisum.*

B.B. *Cartilago circumdans os occipitis.*

C. *Secunda pars ossis occipitis.*

D. *Tertia pars ossis occipitis.*

E. *Quarta pars ossis occipitis.*

F. *Foramen, per quod transit medulla spinalis.*

F I G U R A III.

Os sphenoides exhibet fœtūs novem mensium, jam in os unum coalitum.

H. A. *Partes ad sellam equinam adhuc cartilagineæ.*

B. B. *Foramina nervis opticis transitum præbentia.*

C. C. *Foramina pro ramo quarti paris nervorum.*

F I G U R A IV.

Os temporum interiore suâ parte conspicuum dat.

A. *Os squamosum in fœtu à petroso distinctum.*

B. *Os petrosum.*

- C. *Foramen pro nervo auditorio.*
- D. *Foramen juxta id, quod nervum auditorium transmittit.*
- E. *Processus zygomaticus.*

F I G U R A V.

Vertebram in fœtu novem mensium tribus ossibus constantem depingit.

- A. *Prima pars corpus dicta.*
- B. *Bini processus laterales:*
- C. *Foramen, per quod spinalis medulla transit.*

F I N I S.

THEODORI KERCKRINGII
DOCTORIS MEDICI
ANTHROPOGENIAE
ICHNOGRAPHIA.

S I V E

Conformatio fœtus ab ovo usque ad ossificatio-
nis principia, in supplementum Osteo-
geniæ fœtuum.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud Vid. & Fil. CORN. BOUTESTEYN.
M D C C X V I I.

A D

LECTOREM.

Nec propter te cœpi , nec propter te desinam , exclamat vir quidam sanctitatis studiosus , dum inter frequentia bonorum operum exercitia stimulos subrepere sentiebat vanæ cujusdam , ut illi vocant , gloriolæ . Fieri vix poterit , ut dum ego scriptis meis speculativis docere quosdam ; practicis prodesse pluribus conor , me non impetant hinc inde ex obscuris antris stimulis invidiæ hominum nigro isto veneno infectorum catervæ . Quod jam infrunitum quendam anonymum factitasse inaudio , qui satis magnas nequitiæ suæ dat pœnas , quod cùm plures viros probos lacesciverit , ipse se prodere non au-

N n 2

deat ,

deat, nec gloriari de malitia sua, qui maximus istiusmodi farinæ hominibus solet existere nequitiaæ suæ fructus. Is ergo à me hoc responsi habeat: nec propter glorio-
lam cœpi, nec propter invidiam desi-
nam; sciatque me eâ generositate animi
semper contempturum cum, & ei simi-
les, ut nunquam à me sit habiturus re-
sponsum, ringatur, & crepet hac miserâ
passione suâ, quam ego nunquam in eo
imminutam velim, & in me semper ob-
jectum ejus accrescere: & accrevit Zoile
post ultimam *Osteogeniæ* editionem hoc
auctario; quod nec tu aliunde sumptum,
nec ullus sibi unquam visum poterit af-
firmare. Edo hoc eodem tempore bre-
ves quosdam in *Basilii Valentini Currum Tri-
umphalem Antimonii* commentarios, quibus
eos visum fuit legere, si iisdem Chymiæ
de-

delectentur studiis , non inutiles : multum enim in iis declaro aures habentibus. Sed de his non est jam dicendi locus , ideo tantum adfero

— *rumpantur ut ilia Codro,*

vel Zoilo , quisquis ille sit , volupe enim mihi est , illi sugerere materiam , in quam theoninos suos dentes confringat. Satis hoc verborum est cum nigris istis animabus : tu candide Lector , cui & hanc appendicem dedicatam volo , eam , si in præcedentibus placui , perlege , eaque fruere : si displicui , ignosce , & cognosce , an pauca hæc propter nunquam auditam novitatem suam possint detergere , quod ex illis cepisti fastidium. Osteogeniam dederam : hic ea habes , quæ Osteogeniam

niam præcedunt , id est , humani foetus formationem ab ipso ovo. Ex ovo enim , ut mox videbis , prodiit hoc divinæ mentis , & rationis capax animal , quod hominem vocamus. Tu ovo mecum prognatus eodem , & propterea fraterno amore dilecte Lector vale , & nostra benignè interpretando , mutuum amorem ostende.

P R O O E M I V M.

Non diu te morabor, Lector, nec opusculo huic, quod oculis magis paratur, quam auribus, ambitiosè addam verborum pompam. Paucis ergo hæc habe.

Osteogeniam dederam anno superiore, in qua formationem ossium humani corporis à mense circiter secundo post conceptionem, usque ad tempus, quo in lucem editur infans, accuratius, puto, declaravi, quam ullus antehac id facere conatus est. Duo videbantur restare ad omnimodam scientiæ ossificationis perfectionem: quæ forma sit humani corporis, antequam ossum induere occipiat firmitatem: tum etiam quomodo post nativitatem ea, quæ nondum ad debitum corpori nostro robur pervenerant, paulatim duritiem suam, & magnitudinem acquirant. Quorum posterius, cum per varias ætatis humanæ flexiones circumducere debeat sermonem, justi tractatus videtur impletum magnitudinem; quod, an aliquando sim aggressurus, nondum adducor, ut certo constituam.

Alterum vero, quod in corporis nostri quasi prima elementa inquirit, quodque brevius quidem tractatu, sed à cognitione nostra remotius est, hic appendicis ad Osteogeniam nomine subjungo. Intenui, ut vides, labor est, sed quam arduus ille
fue-

fuerit in hoc tenui, frustra dixerim apud non expertos. Si cui libuerit eadem, quæ hic propono in subiecto aliquo examinare, atque suis usurpare, aliorum oculis exhibere conetur: tum sciet, quantæ mihi fuerit molestiæ, qui non per aliena vestigia incesserim, sed primus hanc sciderim glaciem, indagando in hominis formationem ab ipso, imo ante ipsum conceptionis, tempus, in quo eadem utar methodo, quâ in Osteogenia sum usus; ut nempe res à me oculis usurpatas exponam, illasque cælo exsculptas unicuique contemplandas proponam, &c., si quis scire magis, quam credere desiderat, easdam ipsas, quas descripsi, quas cultro anatomico detexi, immortalitate donatas domi servem, ut eas, cum usus fuerit, oculis Philanatomicorum subjiciam. Brevem enim esse oportet Anatomiam, quæ monstrat, non disputet. Sit ergo appendix

THEODORI
KERCKRINGII
ANTHROPOGENIAE
ICHOGRAPHIA.

C A P U T I.

Ovum humanum.

A est hominum curiositas, ut in rerum admirabilium prima principia studio quodam naturali diligentius inquirant: nihil autem, quod sciam, sub sole animali isto, quod rationis est particeps, quod præteriorum meminit, præsentia dijudicat, futura prospicit, omnibus vel angitur, & cruciatur, vel gaudet, atque exultat, magis est admirandum: sequitur ergo jucundissimam fore in ejus principia inquisitionem. Quis autem crederet, nisi culter anatomicus id detexisset, in ovo hominum non minus, quam avium prima reperiri incunabula? ex ovo enim homo producitur. Non credis? ecce tibi illa *figurâ primâ*, prout nobis saepius oblata fuerunt, expressa. Reperiuntur autem ea in testiculis feminarum, non tantum earum, quæ per conjugii usum fœcundæ sunt, sed etiam virginum, non secùs ac fit in gallinis, quæ ova ponunt, etiam-

Oo si

si galli ignorent consuetudinem. Sunt autem ova hæc pisi viridis magnitudine , intra istam latitudinem , quæ pisorum determinat quantitatem , variantia. Intus latet humor , qui , sicut aliorum ovorum albumen & vitellus , dum coquitur , indurescit : sapore prædita sunt peregrino & ingrato : pelliculâ , vel pelliculis extrinsecùs circumdantur , quæ postquam in uterum prolapsa sunt , brevi tempore extenduntur , & in amnion , chorionque commutantur. Atque ideo dubitabam , pelliculâne , an pelliculis circumdaretur ovum humanum , quod geminas inde efformari intelligam , & tamen geminas esse ob tenuitatem non videam : nihil enim hîc affirmare decrevi , quod culter arte directus non detexerit. Ante me hæc ova animadvertisse videtur Fallopii sedulitas , qui in observationibus suis anatomicis dicit. *Vidi quidem in ipsis , testibus nimirum mulierum , de his enim est sermo , quasdam veluti vesicas aquâ , vel humore aqueo , alijs luteo , alijs verò limpido turgentes.* Cui autem ova hæc in generatione sint usui , ex modo , quo conceptio fit , & à doctissimo illo Anatomico Thoma Wartono in Adenographia cap. xxxiii. describitur , facile intelligetur. Semen enim virile per tubas cæcas Fallopianas circumductum , pervenit ad testes , & ibi cum ovo , eodem modo , ac in ceteris oviparis , mirâ quidem , & haec tenus non explicatâ , sed verrâ tamen ratione conjungitur ; atque ovum ita

fœcundatum per vas ejaculatorium ad uterum transit, & intra spatum duorum vel trium dierum ad magnitudinem cerasi nigri majoris excrescit ; contra atque existimat , non ideo minoris à me aestimatus Harvæus , qui in libro de generatione putat , in cavitate uteri post coitum proliferum per aliquot dies nihil deprehendi. Tam conjugatae autem , quām virgines hæc ova sæpiissimè excernunt , insensibiliter quidem , quia non advertunt , nec quicquam de iis suspicantur : sed , quod mihi ex relatione quarundam constat , sentiunt , dum reflectunt : cùm autem excreta sunt , paulò , quām hīc depinximus , sunt majora , nec , quia mollia sunt , & laxa , rotunditatem suam servant , & si manu tractentur ac diducantur , membrana manum sequitur: unde patet ea non semen , aut quid simile esse , sed ipsa hæc , de quibus loquimur , ova : & hæc excretio potissimum instante purgatione menstruâ , aut aliàs stimulante libidine accidit.

C A P. II.

Fœtus trium , aut summum quatuor dierum.

UT in cognitionem venirem fœtus triduani , aut summum quatriduani , qui figurā secundā exprimitur , eventus quidem occasionem reddit , qui multorum annorum spatio vix cuiquam etiam maximè cupienti obtingeret. Femina

Oo 2 quæ-

quædam tertio , aut quarto à menstrua purgatione die subito extinguitur. Ego ad dissectiō nem ejus , ut de causa mortis inquirerem , magis admissus , quām vocatus , inter secundum reperio in utero molem rotundam , magnitudine eā , quæ est cerasi nigri acidi majoris. Rogo virum , an postquam stiterat purgatio , uxorem cognoverit : illo annuente rem meam ago , & rogo , ut domum auferre mecum liceat globulum illum in utero repertum ; corpus uxorū non ideo minūs integrum sepulturæ mandandum. Itaque statim fœtum tantillum Anatomiæ cultro subjicio , ac invenio jam tum sedulam , ac nunquam otiosam naturam spatio illo exiguo trium , aut quatuor dierum formam aliquam in rudimentum hominis effinxisse , in quo caput clarè à corporis mole distinctum , in capite quasi per nebulam annotata organorum puncta conspiceres ; corporis autem reliqui rudis adhuc indigestaque erat moles , uti eam vides hic eadem , quā est magnitudine , depictam. Esse autem hunc tam paucorum dierum fœtum , præter ipsum rei , quam narravi , eventum , probat secundus , & tertius , & ceteri , qui deincedis ordine suo subsequuntur , singuli præ ferentes temporis , à quo concepti sunt , magnitudine suā notam expressam. Videsis ergo capite sequenti ad quantam dierum quindecim spacio humanum corpusculum ex crescere molem.

C A P. III.

Quindecim dierum fatus.

CRedi vix potest, quām celeri passū natura, quando incepit, pergit ad distinctam membrorum conformatiōnem. Vix quindecim diebus conceptus erat fētus, quem *figurā tertiā* habes depictum, & jam in capite apparent oculorum, nasi, oris & aurium distinctiones: corpus in brachia, pedesque divisum est. quæ hīc, sicuti oblata mihi fuerunt, exhibeo. Nullam ausus fui tentare carnis, ossiumque, aut potius cartilaginum, quæ postea in ossa formantur, à reliqua carnis mole separationem: teneriora erant enim adhuc omnia, quām ut ferre possent eam cultri anatomici severitatem; quare nihil hīc facio aliud, quām subjicere oculis tenellulum hunc, uti mihi traditus fuit, embryonem. Tu eum perlege oculis, qui tibi voce qualibet explicabunt clariūs, quā provida mater natura fētum suum augeat, formetque: non ergo te verbis morabor, ut tantō diutiū aspectui ejus possis immorari.

C A P. IV.

Fetus trium hebdomadarum.

EXhibet *quarta figura*, quem natura trium spatio hebdomadarum formavit, hominem car-

tilagineum. Non dubitavi jam tentare separationem materiæ , quæ carni & cuti formandæ præparabatur , & ejus, quæ ossium exspectat duritiem : & successit , quemadmodum hîc figurâ cælo expressâ , domi meæ ipsum (si sic nominare licet) demonstrat sceleton. Nihil adhuc in eo est osseum , & tamen apparent omnia ossium rudimenta , cartilaginibus veluti rudi carbone delineata. Contemplare mi caput illud , futurum cerebri totiusque humanæ sapientiæ domicilium ; nihil est , nisi membrana quædam vento seu spiritibus inflata : habent brachia , habent manus figuram suam , & ipsam digitorum distinctionem : in cruce ista cartilaginea jam dinumerare potes , quot inde exsurgent costæ , cor , pulmonesque defensuræ , & ventris efformaturæ cavitatem : digitos ipsos distinguis , non minus in pedibus , quam eos discretos vidisti in manibus. Si quem cimelia ejusmodi sibi comparandi subeat cupido , sciat hæc vix capilli implere spissitudinem ; proinde curiosâ manu , & encherefi quadam opus esse , quæ , si figurâ exprimi posset , eam tibi , Lector curiose , communicarem ; sed hæc in praxi ostendi potest , verbis autem vel figuris exprimi non potest.

C A P. V.

Mensis unius fatus.

Mensem crescendo explevit, qui *figuram quintam* constituit embryo, siquidem non potius dicendus est animatus infans, qui formam perfectam induit hominis, & jam multis in partibus ossium ostentat firmitatem. Percurre mecum, si placet, à capite ad calcem machinam hanc tantam cælo exhibitam, quantam natura formavit. Stat jam mole quodammodo suâ, & maxilla tam superior, quam inferior puncta præ se fert ossea: claviculæ formatæ sunt, & costæ omnes punctulis suis osseis distinctæ, primâ exceptâ & ultimâ, quæ ne mense quidem secundo quidquam ostentant osseum, uti in Osteogenia notavimus: brachia dissecta sunt in humerum, & utrumque cubitum: adeo femur, & crura sua habent focilia; quod de minori in Osteogenia mense secundo me nondum animadvertisse professus sum. Id, quod inde factum, jam à posteriore colligo, quod inter anatomicandum imprudens tenerum illud focilis alterius rudimentum corruperim. Dixi autem ibi me illud non vidisse; non esse, non dixi: observans illam, quam ipse sancivi, regulam; nihil in Anatomia viam ad lapsum facere magis lubricam, quam argumentationem ab auctoritate negata. Quid videris, & inveneris, affirma; adde,

de, si lubet, quod hoc aut illud ab aliis positum non inveneris: sed cave idcirco inferre illud, vel non esse, vel perperam ab aliis positum esse. Præfertim h̄c, ubi in capillaribus istis cartilaginibus multa fugere possint oculorum aciem, multa, quæ verè extiterunt inter operandum corrumpi: quemadmodum vel nostro h̄c patet exemplo: quod jam positivè nos affirmare permittit; utraque focilia distincta pariter formari ab ipso principio; quandoquidem statim post mensem ita clarè appareant, ut artificiosâ manu à carnis mole separata, possint oculis distingui. Inspice porro figuram, in qua, quidquid albicat, jam est osseum. Possem h̄c evagari latius, & eam movere quæstionem, unde sua ossibus oriatur soliditas? & curiosius è Chymia adferre doctrinam artis illius certissimæ quasi fundamentalem; spiritum esse in macrocosmo acidulum, universalem, quo non tantum ossa, sed etiam metalla, omniaque mineralia in terra, omnia ligna in campo suam acquirant soliditatem, qui omnia penetrat, omnia figit, & pater est omnis duritiei & firmitatis, quem sale fixo admixtum, duplicum suum Mercurium toties appellavit Philosophi, non speculativi illi, cum quibus verba commutandi hic non est animus, sed Practici, & veri Chymici, qui illo ad sanitatem & divitias acquirendas utuntur felicissimè. Agnovisse hunc, vel saltem subodoratus fuisse videtur Senner-

tus,

tus , qui agens de Catocho seu Catalepsi eum ,
rejectis aliorum qualitatibus , putat esse causam
subitæ istius congelationis , quâ membra obri-
gescunt in illo affectu . Sed nolo Anatomiam ,
quæ oculorum demonstratione nititur , ac pro-
inde scientiam profitetur certissimam , revoca-
re ad Philosophicas quæstiones , quas illi in u-
tramque partem ventilando , & subtiliter du-
bitando incertas magis reddunt , & intricatas :
acquiescamus potius oculari fœtus nostri qua-
tuor hebdomadarum contemplationi .

C A P. VI.

Sex hebdomadarum fætus.

Qui fœtus ossa inter se comparabit, non si ne admiratione videbit, priorem semper a sequenti tantillo temporis spatio dupla proportione superari: hic autem quamvis eadem illâ proportione magnitudinis cedat fœtui duorum mensium, qui in osteogenia proponitur, haud multum tamen superari videtur ossificationis specificatione. Vix enim quicquam in illo assumpsit ossis naturam, quod hîc adhuc totum sit cartilagineum, aucta quidem est in illo, uti partium quantitas, ita ossificationis magnitudo; sed nihil ibi assumpsit naturam ossis, quod eam hic non inchoaverat. Quod autem præcipue in sesquimestri hoc fœtu animadversione dignum est, maxillam tangit inferiorem, quam separatim exculpendum curavimus, constat enim ea hoc tempore sex distinctis osseculis, quæ postea post nativitatem in unum coalescunt. Jam ubi aspiceris claviculam, admiratusque fueris eam ab hoc ipso tempore tam magnam, & tam firmam esse, ut nimirum cordi suum fabricet domicilium, in quo tuto conquiescat, indeque operationes vitales per totum corpus diffundat; lauda microcosmi tam admirabilis Architectum,

tectum, & abi. Restitas? & quasi dubitans, etiam petis, unde constabit hæc incrementa, ut a nobis assignata sunt, ita per stata fieri tempora; cum sæpius videamus abortus ædi quatuor aut plurium mensium, qui non attingunt magnitudinem a nobis temporibus suis assignatam. Dubio huic jam capite secundo feci satis ex collata inter se omnium proportione.

Qui hanc non capit demonstrationem, frustra auribus ejus, quibus id probes ad ravim in-clamaveris rationes; neque operæ prætium est istiusmodi hominibus clariorem lucernam accendere, qui hanc non videt, in ipso sole cæcutiet. Rationem tamen dubitandi ita fol-
vo.

Fœtus, qui ante maturum gravitationis tempus prodeunt, sæpe diutius delituerunt in ute-ro, vitâ quâ ibi vivitur vel omnino destituti, vel ita debiles, ut non attraxerint sufficiens alimentum, atque ideo factum est, ut non sint affecuti temporis istius, quo eduntur, magnitudinem.

F I N I S.

Explicatio figuræ I. II. III. IV. V. VI.

FIGURA I.

Ova humana exhibit bina diversæ magnitudinis.

FIGURA II.

Embryonem trium, ut summum quatuor a conceptione dierum ostendit.

- A. Membranarum Chorii & amnii adhuc rudium faciem interiorem oculis proponit, in quibus nulla adhuc hepatis uterini vestigia.
- B. Embryo, in quo capitis quidem a corpore distinctione, sed non alia membrorum appetet delineatio.

FIGURA III.

Embryonem quatuordecim dierum spectandum proponit.

- A. Hepar uterinum, per quod venulæ & arteriæ disperguntur.
- B BBB. Chorion quadrifarium dissectum.
- C CCC. Amnion quadrifarium dissectum.
- D. Funiculus propagationis.

E. Em-

ANTHROPOG. ICHNOGR. 301

Fig. 1.

Fig. 11.

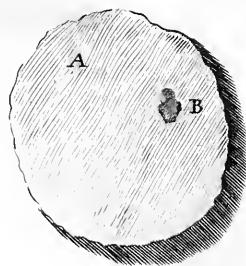

Fig. 111.

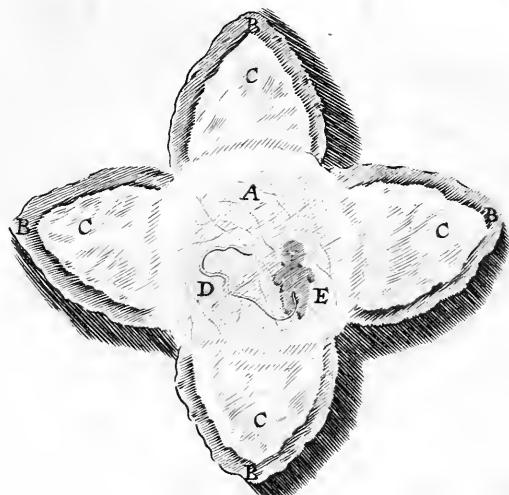

Fig. v1.

Fig. v.

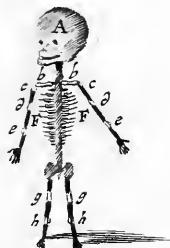
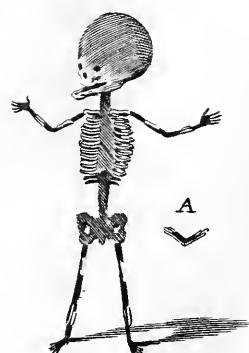

Fig. 1v.

E. *Embryo quatuordecim circiter dierum jam distinctior, & membra certa aliqua conformatio-*
tione distincta apparent.

FIGURA IV.

Sceleton cartilagineum fœtus trium septem
 manarum spectandum oculis subjicit.

FIGURA V.

Fœtum unius mensis depingit.

- A. *Tota capitis moles cartilaginea, ostentans puncta cartilaginea in utraque maxilla.*
- b. *Claviculae jam nunc totæ ossæ.*
- c.c. *Puncta ossificationis scapularum.*
- d.d. *Lineæ albæ ossificationem humeri designantes.*
- e.e. *Lineæ albæ ossificationem cubiti & radii ostendentes.*
- FF. *Punctula bæc alba in omnibus costis exceptâ prima & ultimâ, ossificationem in iis inceptam notant.*
- g.g. *Ossa femoris, etiam quod in iis sit osseum demonstrat.*
- h.h. *Focile majus & minus, utrumque clare conspicuum & jam (uti secundis his curis notavimus) osseam substantiam induens.*

FIGURA VI.

Fœtum sex hebdomadarum exhibet.

Non differt à figurâ duorum mensium, quam osteogenia dedit; nisi magnitudine; & quod, ut antea monuimus, facile minus hic appareat, quod ibi nondum inveneramus.

A. Separatim ostendit maxillam inferiorem in sex ossicula distinctam.

F I N I S.

